Сергій Дзюба

СПРАВИ ДЕТЕКТИВА САМАРЦЕВА

Видавництво «Чернігівські обереги»
2010

УДК 82-32
ББК 84(4Укр=Укр)-44
Д 43

Сергій Дзюба. Справи детектива Самарцева: Дивовижні люди. Неймовірні історії, які відбуваються насправді. – Чернігів: Видавництво «Чернігівські обереги», 2010. – 231 с.

Несподіване зникнення відомого чернігівського бізнесмена, зухвале викрадення маленької Аліси, жахливий полтергейст в оселі молодого подружжя, кримінальний курортний роман, рандеву зі справжніми вампірами... В епіцентрі цих карколомних подій – кмітливий, іронічний, дотепний приватний детектив Віталій Самарцев, який покладається виключно на власний інтелект і фортуну.

Моїй чарівній дружині Тетянці з радістю присвячую і цю книжку.
Автор

УДК 82-32 ББК 84(4Укр=Укр)-44
ISBN 978-966-533-446-0
© Дзюба С.В., тексти, 2010

Справи детектива Самарцева

Віталій – доволі симпатичний молодий чоловік. Стрункий, високий, білявий, синьоокий. Одягається стильно, навіть окуляри у вишуканій оправі йому пасують. У свої 27 років не одружений. Каже, не так просто знайти дружину з його роботою. Бо за п'ять років практики такого набачився! Самарцев – приватний детектив. Якось у гуртожитку, де мешкав у студентські літа, сталася крадіжка – в однокурсниці поцупили золоті сережки. Віталій злодійку знайшов (нею виявилася найкраща подруга потерпілої), з того й почалося...

Чорного поясу карате у нього немає, „крутої" зброї – теж. Віталій працює тихо, майже непомітно. Його кумир – Шерлок Холмс. Правда, замість скрипки, він грає на гітарі. І в дорогу завжди бере з собою навушники – послухати музику з улюблених фільмів. Власне, в потязі ми з ним і познайомилися. Тоді я й почув кілька дотепних історій від Віталія Самарцев. Отже, йому слово.

Бездоганний Льоня

Ранок почався з розпачливого телефонного дзвінка:

– Ви – Віталій? Приватний детектив? – ця жінка, безперечно, мала напрочуд приємний молодий голос, яким можна насолоджуватися не одну годину. Втім вона була надто схвильована і раз-по-раз схлипувала у слухавку: – Оксана сказала, що ви нам допоможете!

– Даруйте, а хто така Оксана?

– Ви знайшли її чоловіка.

– Це того, що поліз красти консервацію до сусідів і три доби просидів, замкнений у льосі?

– Ну, так. Але з моїм чоловіком – все гаразд. Він – ось тут, поруч зі мною. Ми щойно повернулися з курорту.

– Де відпочивали?

– У Греції... Слухайте, яке це має значення? Нас пограбували! Так обчистили квартиру – все найдорожче винесли: меблі, норкову шубку, мої улюблені сукні, прикраси...

– А гроші?

– І гроші... У шухлядці, під моєю білизною, було сховано десять тисяч євро. Знайшли!

– Кмітливі хлопчики...

– Звідки ви знаєте, що це були хлопчики?

– Елементарно, Ватсоне! Навіть кілька дужих жінок (якщо, звісно, вони не чемпіонки світу з сумо) не впоралися б із вашим розкішним гарнітуром. Оскільки Кінг-Конги в Чернігові ще не водяться, а марсіани сюди вже давненько (принаймні, років двадцять) не прилітали, цілком зрозуміло, що хтось найняв моторних пацанів, аби влаштувати вам експропріацію. До міліції зверталися?

– Авжеж. Та що міліція? Приїхали, походили, щось занотували собі. А коли собака слід не взяв, ще трохи покрутилися й пішли. Пообіцяли, що триматимуть ситуацію під контролем. Мовляв, якщо колись знайдуть речі, схожі на наші, то неодмінно зателефонують...

– Гарний собака хоч був?

– Ви жартуєте?

– Ні в якому разі! Мене цікавить, чи варто мучити ще одного песика, аби щось винюхав у вашій оселі?

– Ну, не знаю... Вони приводили собаку, схожого на Мухтара. Пам'ятаєте, з фільму?

– Мухтару я довіряю... А як злодії потрапили до квартири?

– У нас – три замки. І всі неушкоджені! Двері були акуратно зачинені. І в оселі – ніякого розгардіяшу. Просто все зникло...

– А коли ці „робінгуди" меблі виносили, вони в під'їзді нічого не пошкодили? Може, десь стіна подряпана чи перила постраждали?

– Та начебто ні...

– Ясно. Швендяли, наче у себе вдома... Ви на якому поверсі мешкаєте?

– На третьому. У п'ятиповерхівці без ліфту.

– Що ж, Карлсон теж відпадає (він – занадто тендітний), хіба що злодії скористалися гелікоптером...

– Послухайте, ви беретеся за цю справу?

– Я вже її майже завершив. Проте, звісно, залюбки познайомлюся з вами... і з вашим чоловіком. Диктуйте адресу!

За півгодини я вже був на місці. Господинею пограбованої квартири виявилася імпозантна жінка невизначеного віку. Можливо, їй було років 37. Або 26... Чоловік цієї пані знервовано сновигав кімнатою, розмахуючи руками, наче давній млин у моїй рідній Талалаївці:

– Які покидьки! Я тут роками горбачусь, тільки про роботу й думаю. А вони... Спіймав би, їй богу, голови б повідкручував!

– Так, цікаво буде на це подивитися... – серйозно кивнув я.

– Льоню, заспокойся, тобі не можна хвилюватися, – схлипувала жінка.

– Тепер, Анжелочко, мені доведеться буквально днювати й ночувати на роботі! – патетично „вибухнув" добродій. – Ти ж звикла до заможного життя, а ми тепер – голі й босі...

– Нічого, Льоню, головне – твоє здоров'я. А я вже потерплю, – витирала очі хустинкою господиня.

– Тим більше, що терпіти доведеться недовго, – втішив я. – А зараз, будь ласка, детально опишіть кожну викрадену річ.

– Ви справді знайдете злодія? – недовірливо втупився в мене чоловік.

– Я його вже знайшов, – спокійно посміхнувся у відповідь.

– Ну, то хто цей мерзотник?! – розлючено тупнув ногою.

– Все елементарно, Ватсоне. Але мені поки що бракує доказів. Мушу спочатку відшукати ваше добро.

– Боюсь, ви – надто самовпевнені, – зітхнув мій співрозмовник. – Це все одно, що надибати голку в копиці сіна!

– А ви не бійтеся. До речі, голку у сіні знайти нескладно. Головне правильно її шукати – з магнітом...

Рівно за тиждень я подзвонив у вже знайомі двері.

– Ой, Віталію, це ви? – розгубилася господиня. – А Льоня на роботі.

– Я знаю.

– То може зателефонуємо йому?

– Не варто.

– Я вас не розумію... – зніяковіла жінка.

– Тут у мене дещиця фотографій. Власне, вони роздруковані з відео. Знято прихованою камерою. Впізнаєте?

– Господи! – сплеснула руками пані Анжела. – Це ж – наші диванчики, шафи, крісла... А ось і телевізор... – Що це все означає?!

– Я знайшов злодія. І попросив пана Леоніда обережно простежити за ним. Звісно, Льоня з цим чудово впорався. А потім все зняв, як належить, своєю „шпигунською” відеокамерою. Він – майстер на такі речі! Цікаве вийшло кіно – захочете, то подивитеся, коли вам повернуть телевізор...

– Я все одно досі нічого не второпаю, – чесно зізналася господиня.

– Спочатку грабіжник влаштував собі алібі. А коли ви були в Греції, подбав і про ваше майно: зняв затишну квартирку в цьому ж мікрорайоні, куди за його вказівкою невдовзі перевезли все поцуплене. Тепер там мешкає одне гарненьке юне створіння – його коханка. Думаю, вона нічого не знає – я крадіжку маю на увазі, бо інформацію про законну дружину навряд чи втримаєш у секреті...

– Стривайте, то якийсь негідник, завівши собі коханку, не знайшов нічого кращого, як обставити її житло моїми меблями? – обурилася пані Анжела. – Може, вона й сукні мої носить?!

– Ну, хоч ви й старші, але талія у вас, мов у дівчинки... Гарно, коли у дружини та коханки співпадають розміри, правда?

– Нечуване нахабство! Ні, це – вже занадто. Негайно дзвоню в міліцію!

– Ваша справа, – знизав плечима. – Власне, ось вони на знімку – злочинець та його пасія. Здається, вона вдягнула ваш хрестик на золотому ланцюжку...

Слухавка брязнула об стіл.

– Це – жарт? – приголомшено прошепотіла пані. – Ви ж казали, що попросили Льоню, аби він простежив... Як же Льоня міг... сам за собою?!

– Мого приятеля також звати Леонідом. Взагалі, він – програміст, але інколи виконує деякі мої специфічні прохання. Це у нього, мов хобі, – може, наприклад, вмить на сантехніка перетворитися, щоб у потрібній квартирі побувати. Станіславський би сказав: „Вірю!”. Льоня (мій Льоня!) стежив за вашим чоловіком, Анжело.

– Як ви здогадалися? – знеможено опустилася на стілець.

– Елементарно, Ватсоне! Тільки господар міг так бездоганно пограбувати власну домівку. Якби це вчинив привид або полтергейст, безладу було б значно більше...

– Мерзотник! – гірко заплакала Анжела.

– Що ви збираєтеся робити?

– Для початку заведу собі коханця. У вас зараз є жінка?

Спадок тьоті Раї

Вона елегантно зайшла до кабінету, ретельно зачинивши двері. Я неквапливо підвівся, заінтриговано розглядаючи молоду особу – тендітну, мініатюрну панночку на високих підборах.

– Здрастуйте, я – Жанна. Розумієте, тут така справа... Ви ж Віталій? Мені вас Марина порекомендувала...

– Марина?

– Ну, ви її Яшу шукали, пам'ятаєте?

– А, того папугу, що лаявся, наче прапорщик! Ні, шановна, цього разу я його з Ейфелевої вежі не діставатиму...

– І не треба, з Яшею – все гаразд. Він тепер – освічений: тиждень посидів біля приймача, то чеше, мов Жириновський. Не відрізниш! А я скоро отримаю спадок...

– Великий? Бо мені потрібна заможна наречена!

– Дякую, та я вже три роки, як заміжня, – посміхнулася. – А спадок – нормальний, на все життя вистачить, якщо, звісно, не тринькати його у казино.

– Обожнюю Монте-Карло. Правда, я там ще жодного разу не був. Але, ви розумієте, це професійне – стільки пройдисвітів! Ото мав би роботу... Втім повернемося до наших баранів. Ви, Жанночко, одержуєте спадок, а ваш чоловік, мабуть, про це анічогісінько не знає?

– Так, – захвилювалася молода жінка, – але, повірте, для мене це стало повною несподіванкою. Я й гадки не мала, що тьотя Рая складе такий заповіт. Ми ж із нею лише тричі бачилися! Проте вона розшукала мене в Чернігові і вчора сама подзвонила з Москви. Знаєте, скільки років тьоті Раї?

– Здогадуюся. Все-таки шкода, що ви – заміжня! Ми були б ідеальною парою. Я б не претендував на ваш спадок – хіба що одненький раз з'їздив би в Монте-Карло...

– Даруйте, але мені не до жартів – тьоті Раї скоро не буде.

– Що ж, прийміть мої співчуття. І порадуйте свого чоловіка!

– Ви мене не розумієте, – зітхнула Жанна.

– Ага, ви його не кохаєте?

– Я не знаю... Тобто мені з ним добре. Але він не може мати дітей.

– Ну, то й що? Хіба це нині проблема? Сучасні технології... – тут я перехопив її стурбований погляд. – Чи він проти?

– Ні, Слава – за... Та я б хотіла випробувати його почуття. Власне, тому сюди й прийшла. Або я довірятиму йому на сто відсотків, або... Се ля ві!

– Отже, хтось повинен пильнувати за вашим чоловіком?

– Ні, це тривало б занадто довго... До того ж, думаю, він мені не зраджує, – похитала головою. – Потрібна дуже вродлива жінка. Маєте таку?

... За годину я вже переконував свою Ярославу. Ми зустрічались півроку, а віднедавна вона наполегливо просилася в детективи. Втім, почувши про своє перше завдання, закапризувала:

– Це – неподобство! Ти штовхаєш мене на панель...

– Не перебільшуй, мала. Ти з ним пококетуєш, позваблюєш, а в останню мить вийдеш із гри. Цього буде досить, щоб Жанна ухвалила власний вердикт. А якщо її чоловік витримає випробування (в чому я дуже сумніваюсь, бо який нормальний мужчина встоїть перед такими чарами!), ти все одно отримаєш свій гонорар. Головне, записи та фотографії, але про це вже, серденько, потурбується твій Віталик.

– Ну, припустимо, я впораюсь із завданням. Жанна розлучиться зі Станіславом. Правильно? І ти почнеш упадати за заможною панянкою. Бо для чого тобі бідна красуня, якщо з'явиться такий спокусливий варіант?!

– А от і неправильно! Жанна – клієнтка, тож ми мусимо просто виконати цю роботу.

– Ти сказав „ми"?

– Хіба ти передумала в мене працювати?

– Мммм... Гаразд. Сподіваюсь, ти належно подбаєш про мою безпеку!

... Моя крихітка блискуче грала свою роль. Я пишався нею – так і розпласталася на асфальті перед ошелешеним Славком! Той, звісно, кинувся на допомогу. Ярослава красиво заплакала: звичайно, вона не могла й кроку ступити – дошкуляв такий біль! Треба віддати належне Станіславу – вчинив, як справжній чоловік: підхопив „постраждалу" на руки й обережно поніс до її домівки. А тут і я нагодився, влаштувавши чудову сцену ревнощів. Дарма розгублений Славко божився, що все сталося випадково і моя дівчина ні в чому не винна, бо просто впала й пошкодила ногу. Як вони взагалі ходять, ці жінки, на таких височенних підборах?! Добре, що інші частини тіла у панночки цілі, а то б і розбитися могла. За що ж її сварити? Сердешна й так страждає. А він, Станіслав, лише виконав свій обов'язок і, слово честі, увесь час поводився, як джентльмен, а тепер із задоволенням передасть мені цю ношу!

Я був невблаганним і хутко зник, залишивши свою Ярусю наодинці з її „рятівником". Втім за рогом стояла моя автівка. Тож, вмостившись зручніше й вмикнувши нехитрий пристрій, я міг чути кожне їхнє слово. Ярослава й далі звабливо страждала від нестерпного болю та несправедливих докорів свого хлопця, який, очевидно, більше ніколи до неї не повернеться. Славко старанно ніс її на п'ятий поверх і втішав, як міг. Молодець, я б на його місці вже хекав, мов ковальський міх, а цей навіть не стомився! Ось він відчинив двері, зайшов до оселі... Тепер до спальні... Нарешті! Знайомий скрип ліжка...

Ваші овації, панове! Моя Яруся – неперевершена: нещасна, покинута, самотня! До того ж, не встигла навіть повечеряти... О, вона йому дуже

вдячна, такому чуйному, галантному та надійному, але не має права більше затримувати, адже у нього на пальці – обручка, отож дружина, мабуть, непокоїтиметься, ще подумає казна що! Так... А що ж Станіслав? Ні, він може з нею побути і навіть приготувати вечерю – саме сьогодні Жанна несподівано вирушила у відрядження до Львова. О, який він благородний – не чоловік, а золото! Бо Ярусі таки справді хочеться їсти. Ще б пак – пережити подібний стрес! Власне, чому б їм не випити – за знайомство? Там, у серванті, – келихи. Можна відкоркувати „Шампанське”. Або вишукане вино? Вибір за кавалером – їй все одно, аби тільки гість був задоволений. Ах, він її так втішив! Ось тільки тут надто спекотно – нічого, якщо вона трішки роздягнеться? „Та й ви, Славо, не соромтесь – почувайтеся, як вдома”.

... Коли він вийшов із під’їзду, я розчаровано вимкнув диктофон. Ну, не чоловік, а кремінь. Вже як Ярослава старалася – напевно, тисячолітня мумія ченця б ожила, аби лише покохатися з такою жінкою! Ех, Станіславе... „Ви – хороша, дивовижна, надзвичайна, але я – одружений”. – „Ви любите її? Славо, ви мені дуже подобаєтеся!” – „Не знаю. Але мені з нею добре. Власне, вона – моя дружина. Я не здатний її зрадити”. – „Тисячі чоловіків це роблять щодня і нічого”. – „Даруйте, я не можу”.

... Вона, мов вихор, влетіла до кабінету, навіть не зачинивши двері.

– Все нормально, Жанночко, – зітхнув я, – можете пишатися своїм чоловіком. Ось фотознімки – бачите, моя колега була напрочуд спокусливою. А ще послухайте ці записи і переконаєтеся, що ваш Станіслав – цілком гідний спадку тьоті Раї.

– Дякую, Віталію, однак я вже подала документи на розлучення, – ошелешила гостя. – Уявляєте, там, у Львові, зустріла такого мужчину – закохалася, мов дівчинка! Ох, вже ці галичани...

– Бажаєте, щоб ми з Ярославою його перевірили?

– Ні, що ви! Ще не вистачало, аби ваша секс-бомба відбила в мене коханого! Я вже йому й про спадок розповіла... Ось розлучуся зі Славою – і одразу під вінець зі Штефком! Та ви не переймайтесь – оскільки роботу виконано, ви свої гроші отримаєте – навіть більше, ніж сподівалися. Я – жінка порядна! Але ви на мене якось дивно дивитеся. Щось не так?

... Ми сиділи в кав’ярні і Яруся лагідно вмовляла мене не сердитися:

– Віталику, ну, чого ти? Заспокойся...

– Вона три роки прожила з чоловіком, який жодного разу не зрадив. Їм було добре. Та ось ця краля лише на півтори доби їде до Львова й кардинально змінює своє життя! Ні, мені ніколи не збагнути жіночої логіки, – сумно похитав головою. – Та й ти „хороша” – щойно дізнавшись про оте розлучення, приходиш сюди і нахабно повідомляєш мені, що між нами все скінчилося, бо хтось, виявляється, закохався у якогось Славу!

– Я йому теж сподобалася...

– Він тобі про це казав? Ви ж бачилися всього кілька годин. Між вами нічого не було, а ти вже вибудувала собі цілий повітряний замок!

– Жінки такі речі завжди відчувають. У мене є шанс! Віталику, будь великодушним. Тим більше, ти б на мені не одружився...

– Це ж чому? Ти мені справді подобаєшся!

– А хто заявляв, що ніколи не візьме шлюб із детективом у спідниці?

– Ага, то ти збираєшся і далі в мене працювати?

– А ти проти? – здивовано нанизала на виделку ароматну локшину.

Господи, звичайно, я був „за”!

Операція «Шапокляк»

Переді мною стояв розлючений дідуган. Зігнутий у три погибелі, неймовірно худий, зі зморщеною жовтуватою шкірою (такий собі Чахлик Невмирущий), з густими, кущуватими бровами, мов у Брежнєва, гривою брудного сивого волосся, яке неслухняно стирчало у різні боки, та довгою колоритною бородою у формі лопати – точнісінько такі колись реформатор Петро Перший власноруч відрізав впертим боярам.

Відвідувач одночасно вимахував сучкуватим костуром і примірником газети, поступово притискаючи мене до стіни: „Як ви могли написати про того жалюгідного, бездарного хвалька, авантюриста, пройдисвіта та шарлатана Самарцева? Де ваша совість? Що ви накоїли?! – і раптом, усвідомивши мій передінфарктний стан, несподівано мирно озвався знайомим молодим голосом: Ну, якщо ви мене не впізнали, то професор Моріарті тим більше спіймає облизня!”.

Це був приватний детектив Віталій Самарцев – власною персоною, і я, звісно ж, скористався нагодою, аби записати його нову дивовижну історію.

„Мені потрібно померти...”

Того дня я вирішив скупатися в Десні біля готелю „Брянськ”. Пляж там непоганий, вода не надто брудна, а людей небагато. Кілька табличок звично застерігали про необстежене дно та небезпеку для життя. Втім крокодили тут точно не водяться і моторні човни з’являються нечасто. Тож я із задоволенням занурився у прохолодну воду й швидко поплив за течією, дратуючи рибалок, котрі, як і детективи, обожнюють тишу. Власне, їхнє заняття чимось схоже на моє: я теж умію чекати і мрію спіймати о-та-ке-е-ен-ну щуку.

Коли займаєшся розслідуваннями, мимоволі звертаєш увагу на все, що відбувається навколо. Тому я одразу зменшив „оберти”, зацікавлено розглядаючи симпатичну білявку, яка хутко роздягнулася просто на березі, недбало поскидавши одяг на пісок.

Не те, щоб мене особливо приваблювали білявки, проте дівчина поводилася дивно – опинившись біля самої води, несподівано завмерла. Попри літню спеку, вона примудрилася зовсім не засмагнути. Її шкіра була напрочуд білосніжною, а обличчя – блідим. Вона так налаштовувала себе на купання, ніби робила це вперше в житті.

Я підплив ближче. Наразі юнка рішуче підвела голову, миттю перехрестилась і кинулася в річку. Вона навіть не намагалася плисти, тому майже одразу зникла під водою.

Та я вже був недалеко і, міцно ухопивши легковажну панночку за волосся, потягнув її до берега. Однак, прийшовши до тями, вона почала щосили пручатися і навіть вкусила мене за палець.

– Ти що, з дуба впала? – зойкнув я. – Хочеш, щоб ми обоє втопилися?!

– Пустіть, мені потрібно померти, – відчайдушно відбивалася дівчина.

– Я тебе зараз помру! Ану заспокойся, – гримнув я і, відчувши під ногами рятівне дно, стиснув її в обіймах. – Не зли мене, а то зґвалтую!

Білявка враз принишкла і, сумно поглянувши на мене, стиха попросила:

– Пустіть, я сама...

Я милостиво ослабив пута, але тримав її за руку, доки ми не опинилися на березі. Там вона приречено присіла навколішки, згорнулася калачиком, мов приблудне кошеня, і жалібно заплакала, затуливши личко долонями. Я присів поруч і обережно погладив її кучері:

– Дарма ти так...

– Ви ж нічого не знаєте, – рюмсала вона. – Думаєте, легше мені зробили? Я вже тепер вдруге, мабуть, не наважусь...

– І не треба, – посміхнувся заспокійливо.

– Треба, – зітхнула. – Мене з дому вигнали. Я циганці всі матусині прикраси винесла. І гроші... Подруги про таке раніше розповідали, та я й гадки не мала, що подібне може трапитися зі мною! Вона зупинила мене біля оселі – така начебто привітна, жвава тітонька. Каже: „А я про тебе знаю!”...

– ... Та й ну теревенити: і як тебе звати, і скільки тобі років, і хто твої батьки... Знайома пісенька! Ця бабця Шапокляк уже не одній дівчинці так „погадала”. За останній місяць це, якщо не помиляюсь, четвертий випадок.

– Але, розумієте, вона дійсно про мене знала – абсолютно все, до найменших дрібниць! Про моїх хлопців... – засоромлено опустила очі. – Не подумайте чогось такого – всі дівчата у моєму віці з кимсь зустрічаються. Але як вона про це довідалася? Ось так просто гладила мою долоню і переповідала, про що я, наприклад, вранці за сніданком говорила. А цього ж, крім мами та вітчима, більше ніхто не чув...

– То ти мешкаєш із вітчимом?

– Так, – зітхнула. – Тато помер, коли я була ще зовсім маленькою, а недавно мама вийшла заміж. Тепер у мене є сестричка. Дядя Жора – чоловік непоганий: не п’є, не курить, гроші заробляє. Він мене жодного разу не скривдив, навіть і сьогодні заступився, коли я це накоїла. Проте мама розсердилася й вдарила мене – дуже боляче... Але хіба я винна? Та жінка могла точно відповісти на будь-яке моє запитання, знала, де лежить кожна річ у нашому будинку. Як таке взагалі можна втримати в голові, коли йдеться про чужу людину? А потім вона сказала: „Твоїй нені загрожує біда. Тільки ти можеш її врятувати!”. І звеліла принести матусині прикраси та гроші з нашої потаємної схованки – двадцять тисяч доларів. Я так злякалася, а вдома нікого не було...

– Отже, шерше ля фам? Ох і цікаво ж буде поспілкуватися з такою „милою” тітонькою! А поки що ходімо – проведу тебе додому. Маленьким діткам пора спати...

– Кажу ж, я тепер – бомж. Мама кричала: „Свєтко, забирайся геть!” – затулила долонями заплакані оченята дівчина.

– Ну, все, Світланочко, годі, а то дірку у личку протреш і пів-Чернігова затопиш... Чуєш? Знайду я твою Шапокляк!

– Ви що, фокусник? – поглянула іронічно.

– Майже, – кивнув, – приватний детектив Віталій Самарцев.

– Невже? – недовірливо закліпала очима. – Але в мене немає грошей. Навіть кишенькових. І мама вам навряд чи заплатить!

– Я – не жадібний. Єдине прохання – більше не кусатися...

– Ой, – зашарілася – вам і досі боляче?

– Пусте, – махнув рукою. – До весілля заживе.

– А коли весілля?

– Скоро. Вийду на Десну, пущу стрілу – може, якась жабка і спіймає...

– Ви – смішний!

– Ні, у мене просто є почуття гумору.

Полтергейст

За хвилину я сердито гасав берегом, розшукуючи наш одяг. Зникло все: і речі, і мій мобільний разом із посвідченням. Натомість Світлана, здавалось, зовсім не засмутилася. Спочатку вона лише тихенько пирхала, прикриваючи обличчя долонькою. А коли я нарешті спантеличено розвів руками і щиросердно, від душі, вилаявся, почувся її дзвінкий веселий сміх:

– Неймовірно, у нашого великого детектива поцупили брюки...

– Нічого не розумію, – дратувався я. – Вже сто років купаюся на цьому пляжі і вперше втрапив у таку халепу!

– Але ж ви, безперечно, проведете ретельне розслідування і належно покараєте крадіїв... – якомога урочистіше промовила юнка, не втримавшись від нової порції веселощів.

– Аякже, – зітхнув. – Його вже давно й слід прохолов, доки я заспокоював одне зарюмсане дівча... Проте треба віддати належне цьому типові – підкрався, мов ніндзя, адже вуха у мене – неначе локатори.

– А звідки пан-нишпорка знає, що це був він? Може, то моя циганка приходила?

– Елементарно, Ватсоне! Ми ж – на пляжі. Поглянь-но на оті сліди. Це ж – сорок третій розтоптаний. Навмисне роззувся, аби не залишився відбиток черевика. Спочатку він акуратно попідбирав твої речі, а потім „приватизував” і моє добро...

– Отже, це був збіг обставин? Ну й „везе” ж мені – протягом одного дня двічі грабують!

– Не знаю... Хтось пильнував за тобою. Бачиш, цю виямку? Сидів, вичікував, визираючи з-за дерева.

– Ну, так, чекав, доки я втоплюся, щоб спокійно забрати одяг!

– В усякому разі, він би й пальцем не поворухнув, аби допомогти такій гарненькій дівчині. Збоченець якийсь...

– Господи, оце пригода! На мені – лише купальник, на вас – тільки плавки... Ви ще не передумали мене проводжати? Врахуйте, я мешкаю поблизу Красної площі!

– Щось я не відчуваю смутку у вашому голосі...

– Всі дівчата у моєму віці люблять романтику. От лише доведеться чимчикувати босоніж. Все-таки мої босоніжки злодій міг би й залишити в спокої. Чи ви понесете мене на руках?

То була справді незабутня прогулянка. Я тримав її за руку, ми жартували та сміялися, мов давні знайомі. Можливо, спочатку ми трохи нервували, власне, нас неабияк бентежили погляди перехожих. Хтось крутив пальцем біля скроні, інші посміхалися, свистіли, махали руками, а водій тролейбуса навіть посигналив нам, не побажавши однак впустити до свого салону. Проте Світлана анітрохи не пошкодувала про це – незабаром вона поводилася так природно, ніби була одягнена в найвишуканішу сукню. Тож згодом і я практично не зважав на кпини.

Все-таки добре, що ми не здибалися з міліцейським патрулем (всевишній таки почув мої молитви) і благополучно дісталися до заповітної квартири. Двері відчинив міцний, коротко підстрижений чолов'яга років 45-ти, одягнений у дорогий східний халат, підперезаний паском. Навіть о тій вечірній порі він був ретельно поголений, і я відчув запах хорошого дезодоранту. Якусь мить він приходив до тями, вражений нашим виглядом.

– Донечко, ну, навіщо ж ти так? – нарешті озвався напрочуд лагідно. – Мама погарячкувала, але ж її можна зрозуміти. Проте ми любимо тебе і увесь час місця собі не знаходимо: що там із нашою Світланкою? Ну, дякувати Богові, ти повернулася. І з тобою все гаразд, правда?!

– Так... Знайомтесь: це Віталій – мій новий друг. У нас просто на пляжі поцупили одяг. А це дядя Жора – мій новий тато...

– Проходьте, будь ласка, – приязно підморгнув мені здоровань. – Мама там, у кімнаті. Вона ще трохи не в дусі... Ти, Світланко, щось на себе накинь, і ви теж, молодий чоловіче, – я вам підшукаю таку-сяку одежинку. Власне, подарую – останнім часом я щось розтовстів, а речі – майже нові...

– Що це там у вас за секрети? – почулися кроки у вітальні і з-за плеча дяді Жори визирнула невеличка жінка. Вона була б привабливою, якби не змарніле, згорьоване обличчя, що ніяк не пасувало до її доглянутого і ще молодого тіла: – А, це ти, доню? Ну, чим моя дівчинка цього разу порадує неню?

– Це – Віталій, мамо. Він – приватний детектив і зголосився нам допомогти, – поправила розтріпане волосся Світлана.

– Нехай він спочатку собі допоможе, – гмикнула іронічно. – Теж мені захисник! Завтра вранці підемо до міліції – напишемо заяву...

Повелитель ромів

У міліцейському відділку ми побували втрьох – Світлана все-таки вмовила маму не відмовлятися цілком від моїх послуг. Дізнавшись про

причину нашого візиту, майор Воронов одразу ж показав фоторобот зухвалої злодійки, складений за показами трьох постраждалих дівчат. Проте Світлана лише похитала головою:

– Це – не вона...

– Ви впевнені? – чиркнув запальничкою слідчий. – Отже, їх тут – ціла банда. Звісно, „гастролери” – понаїхали, мать твою!

– То ви їх знайдете? – з надією поцікавилася Світлана.

– Мммм... Розумієте, з цими приїжджими циганами завжди стільки мороки! Але ми ретельно відпрацьовуємо всі версії, тому, можливо...

Навіть не дослухавши, дівчина вибігла з кабінету. Я квапливо подався за нею:

– Будь ласка, не психуй. А то тебе скоро навіть міліціонери боятимуться. З таким личком тільки бандитів мочити у бойовиках!

– Але ти ж бачиш, як усе безнадійно... – зблиснула сльозами Світлана.

– Ну, чому ж, – поглянув на годинник – По-моєму, навпаки – розвиднюється. Поїхали!

– Куди?

– До циганського барона...

Незабаром ми вже були на Новій Подусівці. З очільником місцевих ромів я знайомий давно. І всі ці роки він мене ніколи не підводив. Його люди не раз власноруч виводили на чисту воду своїх занадто зухвалих співвітчизників, відшукуючи злодіїв навіть в інших країнах. А поцуплене неодмінно повертали потерпілим.

Втім, з такою ж енергією барон захищав невинних, на яких нерідко намагалися перекласти вину деякі заклопотані дільничні. „Всі цигани мені – на одну пику, всі шахраї, – відверто заявив якось знайомий майор. – А злодій повинен сидіти у в’язниці!”. Отож не дивно, що роми й правоохоронці не вельми довіряють одне одному. Але це, як то кажуть, – їхні проблеми.

Барон саме наспівував циганську пісню, натхненно перебираючи струни гітари. Голос у нього – чудовий! Так би й слухав до ранку, уявляючи багаття нічних циганських таборів, іржання коней, яскраві кибитки та пристрасний танок молодих засмаглих красунь, здатних назавжди приворожити не одного мандрівника.

– Добридень, Петре Володимировичу!

– О, привіт Віталію, – посміхнувся, відклавши чарівний інструмент. – Ви ж передали гроші тій бабусі?

– Авжеж, не турбуйтесь. А ви знайшли нахаб, які так безсоромно пограбували стареньку?

– Знайдемо. Куди вони подінуться?!

– Петре Володимировичу, це – Світлана. Вона вам зараз про все сама розкаже...

– Слухаю вас, дівчино, сміливіше, – доброзичливо поглянув, підійшов і присів поряд.

Вони бесідували майже годину. Світлана спочатку надзвичайно хвилювалася, тож заплакала, пригадуючи жахливі епізоди своєї „ганьби” (а розпитував барон дуже детально, уточнюючи буквально кожну, здавалося б, абсолютно несуттєву подробицю. Згодом дівчина говорила все спокійніше та впевненіше, а наприкінці дзвінко сміялася, оповідаючи про несподівану крадіжку на пляжі. Наразі реготали вже всі втрьох.

– Це – не рома, Віталію, – полегшено зітхнув Петро Володимирович.

– На пляжі? Та, звісно, що ні! – ми зі Світланою аж заходилися від сміху.

– І там, біля оселі, вашу знайому ошукала не циганка, – ошелешив барон.

– Але ж на ній був циганський одяг... – завагалася дівчина.

– Реквізит, – впевнено відповів очільник ромів. – Мої співвітчизники не так висловлюються та й одягаються дещо інакше. Отож, не сумніваюся, вам треба шукати зовсім іншу людину.

Опинившись на вулиці, Світлана почувалася вкрай розгубленою:

– Значить, все пропало?

– Я б так не сказав...

– А кому ви телефонуєте?

– В театр.

– Хочете повести мене на виставу?

– Ти її вже подивилася. Тепер, виявляється, модно влаштовувати спектаклі за участю глядачів – такі собі реаліті-шоу.

– Як „Останній герой”?

– Гм... Гірші... Ти побудь тут, у вестибюлі. Я зараз!

Коли я повернувся, дівчина показала мені два квитки:

– Я тут подумала, чому б нам справді сьогодні увечері кудись не піти? Кажуть, цікавий спектакль, зі спец-ефектами!

– Ну, до вечора ще дожити треба... – відповів невпевнено. – А тобі що, бракує спец-ефектів? Досі не набрид маскарад?

– Даруйте, я й забула: у нас же з вами – суто ділові стосунки, – ображено надула губки.

– Так... квиточки сховай – можливо, вони нам ще знадобляться. А зараз я дуже хочу до тебе додому! Причому негайно, якщо, звісно, там нікого немає...

– Ну, мама й дядечко Жора на роботі. Обідати вони, зазвичай, не приходять. Тому можемо й усамітнитися, – зашарілася Світлана. – А... що ми робитимемо?

– В усякому разі, не те, про що ти подумала...

Пастка

У квартирі панувала тиша. Я заскочив у туалет, але світло не горіло.

– Зачекайте, тут у нас іноді плафон „капризує”. Я краще сама впораюся. Вийдіть-но на хвилинку.

– Ти впевнена?

– Ну, звісно, я вже не раз цей плафон зніма...

Її вдарило струмом. Світлана знепритомніла. Я вмить відімкнув напругу і кинувся надавати першу допомогу. Невдовзі вона прийшла до тями і вражено спостерігала за моїми маніпуляціями.

– Тобі боляче? – поспівчував.

– Ні, мені приємно... – відповіла пошепки.

– Почекаєш, доки я на секунду відлучуся в одне місце?

– До туалету? Добре, тільки, будь ласка, не чіпайте там нічого, аби не сталося нової біди. Обіцяєте?

Я саме завершив своє дослідження, коли хтось неквапливо відчинив двері власним ключем.

– А, це ви, Віталію, – з розумінням підморгнув дядя Жора. – А де Світланка?

– Відпочиває...

– Ну, що ж, – кахикнув, – діло молоде! Ви не переймайтесь – я ненадовго заскочив. Забув вранці одну річ... Та, оскільки пообіцяв колезі її принести, мушу дотримуватися слова. Така вже у мене вдача – як щось запланував, неодмінно маю це виконати!

– Шкода, що ви поспішаєте, – зітхнув цілком щиро. – Адже операцію „Шапокляк” (так я назвав цю хитромудру справу), можна сказати, закінчено. Залишилися лише, так би мовити, останні штрихи...

– Справді? – недовірливо посміхнувся дядя Жора і раптом, побачивши незвично бліду Світлану, котра стомлено ввійшла до вітальні, мерщій ухопив її на руки й занепокоєно поглянув у мій бік: – Що сталося? Донечко, не турбуйся, я – з тобою і нікому не дозволю тебе кривдити!

– Все гаразд, – кволо посміхнулася вона. – Прийшли, а світла в туалеті немає. Вирішила подивитися, що там таке...

– Ну, Віталію, так не годиться, – насупився дядечко Жора, обережно посадивши дівчину в крісло. – Ви ж – чоловік! Хіба це жіноча справа – вкручувати лампочки? Господи, подумати страшно – моя доня мало не померла!

– Знаєте, я не надто розуміюсь на електриці, але ж очевидно, що ці дроти... Погляньте самі – хтось влаштував пастку. Світлана неминуче б загинула! Думаю, якби я поліз туди першим, нас уже не було б обох: розгублена дівчина, поспішаючи на порятунок, навряд чи згадувала б правила безпеки –вистачило б і одного необережного доторку до мого перенапруженого тіла... Отож декому залишилося б лише відімкнути струм і ретельно приховати сліди злочину. А неполагоджений плафон хай би й далі „капризував”. Що сталося? Нещасний випадок – комар носа не підточить!

– Нісенітниця якась, – розсердився дядя Жора. – І хто ж це, по-вашому, зробив?

– Той, хто видурив у Світлани гроші та прикраси її мами...

– А, ви про ту кляту злодійку?

– Але з костюмом вона трішки промахнулася. Могла б уже, при таких статках, придбати одяг у справжньої циганки, а не випрошувати театральний реквізит!

– Ви були в театрі? – збентежено поцікавився він, акуратно витираючи хустинкою спітніле чоло.

– А то ви не знаєте?!

– Ні... – спокійно витримав мій погляд. – Віталію, це – звичайнісіньке непорозуміння. За кого ви мене маєте?

– За підприємця Георгія Радутного – колишнього десантника й актора, котрий старанно спланував вбивство Світлани Лісничої.

– Що?! – зойкнула Світланка.

– Ні, спочатку він вирішив просто довести тебе до самогубства. Тому й влаштував цілий спектакль. А потім, коли ти у відчаї кинулася до Десни, вирушив за своєю „донечкою” назирці. Уявляю, з якою насолодою він спостерігав за тим, що відбувалося у воді! Але зовсім випадково пропливав такий собі Віталій Самарцев, який виявився приватним детективом...

– Продовжуйте, молодий чоловіче, – люб’язно запропонував дядя Жора. – Ви вже такого тут нагородили! Може, Світланко, перед нами – перевдягнена Дар’я Донцова?

– Отже, ви переконалися, що „доня” жива та здорова і... влаштували цирк, поцупивши наш одяг. Ото назловтішалися, доки ми голяка швендяли містом! А коли нас у такому вигляді побачили ваша дружина – мама Світлани... Ну, яка може бути повага до детектива, котрого щойно залишили без штанів?! Проте я був надто невгамовним, еге ж? Так допався до того розслідування... Дивуюсь: як тільки ті цеглини, якими хтось „бомбардував” мене з даху сусіднього „хмарочоса”, не влучили в цю вперту голову?

– Що він говорить? – безпорадно поглянула на мене білявка. – Віталію, вас уже намагалися вбити?!

– Запитай про це у дядечка Жори – йому що циганкою бути, що привидом... Правда ж, пане Георгію?

Але Радутний лише акуратно розстібнув ґудзик картатої сорочки.

– Однак наш „полтергейст” на цьому не скінчився. Ще б пак, ви ж завжди завершуєте розпочате! Тому й вигадали фокус із дротами. Правда, не врахували ентузіазму Світлани, котра першою заходилася знімати плафон... Яке прикре розчарування – жодного трупа! Власне, ви забарилися – даруйте, та мені довелося обстежити ваш стіл, знайти і відчинити потаємну шухлядку. Дякую, що не викинули моє посвідчення...

Він блискавично кинувся на мене і, ніби лещатами, стиснув горло, водночас турнувши ногою ошелешену Світлану. Дівчина безсило опустилася на підлогу, хапаючи ротом повітря.

– Ну, що ж, ви славно потрудилися, – похвалив дядя Жора. – А тепер славно помрете: як справжні закохані – разом потрапите до раю! Бо ніхто не завадить мені втілити нарешті вигадку з плафоном... Не дивися на мене вовком, Світланко! Хіба я не пропонував тобі найкращі у світі любощі?

– То ви... образилися? – вражено прошепотіла дівчина. – Боже, я вважала, це – невинний жарт! Ви ж – такий... не дуже молодий. Як я могла всерйоз подумати? Господи, дядю Жоро, і за це ви вирішили мене вбити?! Та я вже давно забула…

– Ну, звісно, ти й не пам’ятаєш про таку дрібницю. Тому я й вирішив нагадати! Каюсь, „проколовся” на реквізиті – жадібність фраєра згубила. Але погодьтесь – таки маю талант, якщо вже навіть люба доня не впізнала! Взагалі, це було нестерпно – називати донькою ту, яку мені увесь час хотілося… Проте нарешті все скінчиться! Моліться, діти мої. Амінь…

У двері раптом подзвонили і одразу ж наполегливо загупали, водночас дзвінкою треллю озвався мобільний Радутного. Скосивши очі на все ще безпорадну дівчину і ретельно пильнуючи за моїм бідолашним горлом, дядя Жора обережно, наче гранату, підніс телефон до вуха:

– Слухаю…

Він здався напрочуд легко, не вчинивши жодного опору. Його просто приголомшив мініатюрний мікрофон, надійно прикріплений до мого тіла. Втім, не все так однозначно. Хіба вітчим Світланки вкоротив комусь життя? І хіба він не має хорошого адвоката?!

– Як ти? – стурбовано потис мені руку Воронов. – Щось надто блідий… Шия ціла?

– Аби голова трималася… Нічого, до весілля заживе!

– Мені ще рано заміж, – про всяк випадок, попередила Світлана. – Але я зберегла наші квитки. І ми якраз встигаємо в театр…

Циганський барон Чернігівської області Петро Володимирович Главацький
Фото Мар'яни Харді

Зникнення бізнесмена

Вранці я спокійно увійшов до свого робочого кабінету, зачинив двері і вмикнув комп'ютер. Підійшов до шафи, аби повісити плащ, і... мало не зарепетував від надлишку емоцій. Адже з-під одягу раптом стрімко вигулькнула мені назустріч чиясь рука. Я отетеріло шарпнувся назад, але непрохана гостя спритно ухопила мене за лікоть. Водночас з'явилася й інша кінцівка, яка заспокійливо, навіть ніжно, погладила мене по голові. А невдовзі почувся знайомий розкотистий сміх мого знайомого – приватного детектива Віталія Самарцева: „Добридень, мій дорогий друже! Виявляється, у вашій шафі цілком можна жити...".

„Як ви сюди потрапили?" – ошелешено поцікавився я, все ще тримаючись рукою за серце. „Це ж елементарно, Ватсоне! – здивувався він. – Шафа була відчиненою. От і спробував знайти там ваш скелет... Не лякайтеся, друже, маю на увазі лише давнє англійське прислів'я. Адже ми з вами ще маємо випити не один келих дивовижних пригод!".

Нічого не вдієш – він обожнює сюрпризи, а вам, як з'ясувалося, до вподоби його історії. Мушу терпіти... Доброзичливо посміхаюсь у відповідь і дістаю диктофон: „Все гаразд, Віталію! То що ви нам сьогодні розкажете?".

Головоломка з балконом

Була субота, припікало сонечко і мені страшенно не хотілося працювати. Я вже відімкнув комп'ютер і, насолоджуючись прохолодним пивом, збирався на пляж. Аж раптом матеріалізувалася вона – викапісінька Мерілін Монро: неймовірно зваблива білявка з чарівно променистими очима та бездоганною фігурою. Я мало не похлинувся пивом і мерщій прибрав ноги зі столу:

– Перепрошую, у мене була невеличка обідня перерва... Але тепер я – увесь ваш! Втім, спершу познайомимося: Віталій – поціновувач краси та чужих таємниць, – ледь доторкнувся губами до її тендітних пальчиків.

– Дякую, – збентежено посміхнулася гостя, – але я, мабуть, помилилась кабінетом.

– Ну, що ви! – поквапливо обійшов її з тилу, надійно зачинивши двері. – Клянусь, я – саме той, хто вам потрібен!

– Мені сказали, що десь тут приймає приватний детектив... – озирнулася білявка. – Та, схоже, я завітала даремно. Хто ж працюватиме у вихідний та ще й за такої спеки?

– Як хто? Приватний детектив Віталій Самарцев! Мадам, ви, очевидно, зовсім розчарувалися в чоловіках. А дарма, бо ще не перевелися мужчини, здатні дістати жінці... ну, скажімо, зірку з неба.

– Зірку – це надто банально, – зітхнула вона. – Тут справа складніша і... делікатніша. У мене зник... коханець. Вибачте, я нервуюся! Просто зі мною таке вперше. Розумієте, вийшов, як завжди, перекурити на балкон і... не

повернувся. Ви справді детектив? Такий молодий? Добре... Я – Віта. Допоможете мені?

– Так-так, Віточко, мені цікаво, – підвів її до стільця. – Сідайте, будь ласка. А то якось незручно бесідувати, тупцюючи. І я, з вашого дозволу, присяду. Ось так... А тепер давайте поміркуємо разом, куди ж він, сердешний, полетів? У які теплі краї?

– Уявляю, що ви зараз про мене думаєте... – на мить опустила довгі вії, стиснула скроні наманікюреними пальцями. – Тільки, запевняю вас, все так і сталося. Володя був у халаті та кімнатних капцях (я спеціально подарувала йому все це на день народження, щоб почувався, як вдома). Сидів у кріслі, переглядав журнал, доки я готувала його улюблену печеню. Згодом пішов покурити. І відтоді його більше ніхто не бачив...

– У вас який поверх?

– Сьомий...

– Гм... І він отак просто розчинився в повітрі?

– Я не знаю, – стомлено потерла скроні. – Володя точно курив на балконі і потім кудись зник!

– А він не міг непомітно вислизнути з квартири на вулицю?

– Звісно, що ні! Я б неодмінно почула і побачила. Однак... Стою на кухні з пательнею, наспівую собі. Щось, міркую, він надто довго курить, ще застудиться. Та й печеня майже готова. Гукнула раз, вдруге – тиша. У мене серце так і тьохнуло! Мерщій кинулася на балкон, а його немає... Я від розпачу мало не знепритомніла. Що тільки не передумала! Це ж так і збожеволіти можна! Ну, самі знаєте, трапляються випадки – закрутилася голова у чоловіка, втратив рівновагу і... Не зчулася, як вибігла на подвір'я. Шукаю скрізь його тіло... А там бабусі біля під'їзду на лавочці сидять, насіння лускають, пліткують. Чую краєм вуха – перемивають мені кісточки. От, мовляв, така-сяка, безсоромниця, шльондра, чужого чоловіка (сімейного!) приворожила! Але мені байдуже, я не заради його подарунків... Підходжу, питаю: „Скажіть, ви мого Володю не бачили? Ніхто тільки що на квітник не падав?". Вони аж очі витріщили. Мабуть, у мене тоді дійсно був пришелепуватий вигляд. Втім, уявіть себе на моєму місці! Все було чудово, ми того дня так кохалися! І от я пішла на кухню, а Володя... Ні, він не падав і не виходив. Бабусі б помітили – повз їх увагу, щоб ви знали, муха не проскочить, не те що коханець сусідки! Схопила мобілку, почала йому дзвонити... Знаєте, я й досі щодня телефоную, аби почути оте: „Ваш абонент – поза зоною досяжності". Врешті-решт, він не повернувся ні до мене, ні додому. А наступного дня не вийшов на роботу...

– Даруйте, але його дружина знала про вас?

– Ні, ми поводилися дуже обережно. Проте недавно вирішили їй сказати. Розумієте, у мене буде син – від Володі... Власне, він пообіцяв розлучитися з Мариною і переїхати до мене.

– А у Володимира та Марини є діти?

– Донька вступила до вузу, син – школяр. У них – нормальна сім'я. Але ж у нас – любов!

– Ну, так... Він, мабуть, досить заможний?

– Мабуть. Директор фірми. А незабаром мав взагалі розбагатіти. Обіцяв мені медовий місяць в Італії, – тут вона не витримала й заплакала. – Тільки я не вимагала від нього нічого особливого. Не тиснула... Знаєте ж, як буває? Він сам усе вирішив. А я не змогла відмовитися від такого мужчини. Чи не кожна жінка на моєму місці вчинила б так само. Коли кохаєш, не надто переймаєшся наслідками. Я вже стільки обпалювала собі крильця об усіляких козлів! А тут нарешті Мужчина – розумний, привабливий, чуйний, не жадібний, надійний... За таким, як за кам'яною стіною...

– Дружина, звісно, звернулася в міліцію?

– Так, його вже тиждень скрізь шукають. І, без сумнівів, рано чи пізно дізнаються про мене. А коли вже покажуть його фотокартку нашим бабусям... Віталію, я не знаю, що мені робити! Адже востаннє бачила Володю на своєму балконі. І коли мене знайдуть... Як я доведу свою невинність? Мене ж можуть у такому звинуватити!

– А що? Вбили, порубали, винесли і закопали...

– Припиніть! – відчайдушно затулила вуха долонями.

Мовчки, не питаючи, налив їй пива. За мить велика кружка спорожніла. Що ж, це – не її улюблений напій. Взяв ще одну пляшку з холодильника і, повільно смакуючи прохолоду, мимоволі замилувався очима своєї гості:

– Ось як має бути в раю: божественний нектар у руці та вродлива жінка – поруч!

– Будь ласка, не дивіться на мене так... – зашарілася Монро. – Ви мене бентежите. Присягаюся вам, я... не вбивала Володю. Ви мені вірите?

– Ну, – знизав плечима, – настільки я розумію, ви – моя клієнтка?

– Так... Правда, зараз не маю багато грошей – Володя говорив, аби я не заощаджувала. Він давав мені, скільки треба. Проте у мене є прикраси – я закладу щось у ломбарді, а потім, за першої ж можливості, викуплю – це подарунки Володі!

– Не поспішайте. Я ще не розшукав вашого чоловіка...

– Ви... справді намагатиметеся його знайти? – поглянула розчулено.

– Ну, не полетів же він на Марс!

– Знаєте... – завагалася вона. – Мені казна-що на думку приходить... Володя останнім часом багато нервував. Він прагнув, щоб я нічого не помічала. Був таким милим! Але я відчувала – щось не те. Думаю, йому загрожувала небезпека. Так, мабуть, він когось боявся. Одного разу хтось зателефонував йому на мобільний, і у Володі було таке обличчя... Я поцікавилася: „Що трапилось?", та він лише жартував, запевняв, що спокійний, мов двері. Мовляв, якісь дрібниці на роботі. Проте через дрібниці не носять постійно газовий пістолет... Віталію, я боюся, що його поцупили!

– Пістолет?

– Володю! Викрали просто з мого балкону... Я от недавно дивилася

фільм – там люди в чорних масках та плямистих комбінезонах лазили, мов ящірки. Такі можуть безшумно видертися на дах будь-якої багатоповерхівки і зненацька захопити навіть дужого чоловіка! Володя ж двічі на тиждень до спортклубу ходив, на тренажерах качався...

– Ви тоді шуму вертольота не чули? Бо скрутити міцного дядька можна, а от спуститися з ним – навряд.

– Будь ласка, не кепкуйте з бідолашної жінки. Віталію, я відчуваю – він живий! Проте дуже боюся...

Скелет у шафі

Два дні потому я „штурмував” двері квартири зниклого бізнесмена, раз-по-раз наполегливо натискаючи на кнопку дзвінка. Нарешті клацнув замок і переді мною постала збентежена господиня.

– Здрастуйте, Марино, – життєрадісно привітався, наче з давньою знайомою. – То як, впустите побесідувати?

– День добрий... – спробувала приховати розгубленість за безтурботною посмішкою. – Але ви сплутали час, Віталію! Ми ж домовлялися на дев’яту ранку, а зараз – о пів на восьму...

– Нормальні люди лише снідають, так? – незворушно кивнув. – Щиросердно перепрошую, однак так склалися обставини. Поговоримо?

– Відверто кажучи, не знаю, чим можу вам допомогти. Все, що потрібно і навіть більше того, розповіла слідчому... Тому, коли ви зателефонували, назвались приватним детективом і попросили про зустріч, я дуже здивувалася. І, пам’ятаєте, погодилась на цю розмову лише за однієї умови – ви скажете, хто вас найняв.

– О, не турбуйтеся, звісно, скажу! Втім, це – така дрібничка... У мене – приємні новини, Марино. Я знайшов вашого чоловіка!

Якби в ту мить над Черніговом зависло НЛО, з якого б вигулькнули зелені істоти і попросили у нас закурити, ефект був би менш вражаючим.

– Ви... жартуєте? – спромоглася вичавити кілька слів, ухопившись за ручку дверей так, що побіліли пальці.

– І чому всі вважають мене жартівником? – знизав плечима. – Хіба я схожий на Чарлі Чапліна? Втім, якщо я справді застав вас за сніданком чи іншою важливою справою, не затримуватиму. Мабуть, мені краще одразу піти в міліцію і порадувати майора Воронова!

– Стривайте, – поквапливо розчахнула двері, – якщо вже ви завітали сюди та ще й із такою неймовірною новиною, звісно, я охоче поспілкуюся з вами. Адже йдеться про мого Володю!

– Так отож, – впевнено ступив до вітальні, роззираючись на всі боки.

– Прошу, будь ласка, сюди, – вона вже цілком опанувала себе і приязно посміхалася. – То що вам відомо?

– Все! – задоволено примостився на диван, уважно розглядаючи співрозмовницю. – Почнемо з того, що до мене звернулася Віта Павленко. Чули про таку?

Насторожено похитала головою.

– Це коханка вашого чоловіка...

– Що? – спалахнула вмить, мов сірник. – Ви прийшли сюди шантажувати мене? У Володі не могло бути ніякої коханки. Він – зразковий мужчина!

– Віта про нього такої ж думки, – зітхнув. – Доведеться її трохи розчарувати...

– Що ви собі дозволяєте? Забирайтеся геть! – обличчя господині пашіло праведним гнівом.

– Ви – непогана актриса, Марино. Повірте, я вже належно оцінив ваш талант. Але, будь ласка, не перегравайте. Тим більше, не все так кепсько, запевняю вас! Раджу не марнувати час і все-таки вислухати мене, – промовив спокійно, майже пошепки, мов чоловік, котрий несподівано опинився в клітці з левицею.

Вона була прекрасна, як Маргарита Терехова в ролі міледі. „Ах, какая женщина! Какая женщина! Мне б такую...” – подумалось мимоволі. Марина відчайдушно спопеляла мене очима, проте не прохопилася ані словом. Чудово! Мовчання – ознака згоди. Можна продовжувати...

– Спершу я мав здогадатися, яким чином Володимир Шолох зник із балкона своєї коханки. Тому й завітав до неї в гості. І, насолоджуючись краєвидом із того самого балкона, одразу ж збагнув – не було ні загадкових викрадачів у масках, ні череватого гелікоптера на даху. Що ж трапилося? Елементарно, Ватсоне! Поруч знімала розвішану білизну гарненька сусідка – Ліна. Познайомилися. Молодичка мешкає сама у двокімнатній квартирі – в іншому під’їзді. А ось її балкон від Вітиного відділяє лише перегородка. Ну, хіба це перепона для чоловіка, який щотижня тягає у спортзалі залізяччя?! Спасибі Ліночці – люб’язно дозволила мені перелізти до своєї господи. Правда, якусь мить почувався, наче альпініст, котрий без страховки завис над безоднею – все-таки сьомий поверх. Втім, я намагався не дивитися вниз... Згодом все остаточно владналося: двері цієї панянки зачинялися на англійський замок. Вона пригадала, що того дня, незадовго до таємничого зникнення вашого чоловіка, вийшла, а точніше вибігла з дому...

– Подумати тільки, оце пам’ять! – іронічно примружила очі Марина.

– Ні, просто здоровий спосіб життя. Вона кожного дня бігає – підтюпцем, в один і той же час. Володимир дочекався, коли сусідка вискочила на вулицю, й хутко перебрався на її балкон. Далі – почимчикував до дверей, спустився східцями і обережно шмигнув до машини, припаркованої біля самісінького під’їзду. За кермом сиділа жінка. Думаю, то були ви...

– Ну, це – тільки ваше припущення! – сердито блиснула очима.

– Про жінку в авто пригадала Ліна... Не засмучуйтеся, загалом непогана ідея – не швендяти ж йому містом у халаті й капцях!

– Ви гадаєте, що поважний чоловік, директор фірми, може ось так просто зникнути через якусь коханку? – глузливо поцікавилася вона.

– Звичайно, ні. Хоч звістка про те, що Віта чекає дитину, його навряд чи порадувала... Однак це ще не привід для такої оригінальної містифікації! Тож мені довелося кілька годин вдавати з себе крутого і страшенно заклопотаного американця, який не проти вигідно вкласти гроші. Добре, що маю тямущих помічників – Льоня та Яруся розіграли все, як по нотах. Прийняв мене Владислав Вільшанський – заступник вашого чоловіка. Схоже, повірив... Очевидно, зараз його люди перевіряють надійність майбутнього інвестора. Тому мусимо не баритися, щоб у Владика не виникли певні підозри. До речі, Льоня розговорив його секретарку , а Ярославі довелося погодитися на одне побачення. Так ми й дізналися про... марину, яку довірили зберігати Володимирові Шолоху і яка раптом загадково зникла перед самісіньким продажем.

– Ви сповна розуму? – разюче зблідла господиня.

– Авжеж, Мариночко! Я знаю, що поцупили не вас. Марина – морський пейзаж, зображений маслом, творчість старих голландців. Звісно, це був оригінал. Наскільки мені відомо, один такий шедевр коштує, як кілька квартир у центрі Києва! Тому ваш чоловік зберігав її у своєму сейфі. Власне, це була напівлегальна оборудка – марина мала стати окрасою приватної колекції. Та одного ранку сейф директора виявився порожнім... Офіс фірми надійно охороняється, проте злодії не залишили жодних слідів. Всі замки – на місці, ніхто нічого не бачив і не чув! Володимиру почали погрожувати, натякаючи і на небезпеку для його родини...

– Боже, – затулила обличчя руками, – це було нестерпно. Володя не мав спокою ні вдень, ні вночі!

– А між тим, марина досі знаходиться в офісі – висить на самому видному місці у кабінеті Вільшанського.

– Цього просто не може бути. Володя і Владик – друзі!

– Я бачив її на власні очі. Тобто, звісно, не прекрасний морський пейзаж, а поспіхом наквацяну копію „Чорного квадрата” Казимира Малевича.

– Та що ви, – нервово розсміялася жінка. – Ця мазня висить уже з півроку. Владик сам намалював! Він трохи займається живописом – як на мене, бездарно, але у кожного – свої дивацтва... Каже, „Квадрат” його надихає. Мовляв, він уявляє, що там було зображено спочатку – перед тим, як Малевич замалював усе чорною фарбою.

– Справді, мазня – нова, а холст – старий! Цього, при всьому бажанні, не приховаєш. Цілком очевидно, що холсту, на який нанесено „Чорний квадрат”, не одне століття... Не сумніваюсь, Вільшанський спланував усе заздалегідь – тоді, коли почепив копію у своєму кабінеті. Думаю, саме Владик і підбив Володимира на сумнівну оборудку з картиною. А оскільки ваш чоловік йому довіряв, „друг” зумів підгледіти код, аби згодом, усамітнившись увечері, спокійно відчинити сейф, забрати марину і замаскувати її, знищивши свою попередню „творчість”. Отже, вашому

чоловікові боятися нічого. Тож він цілком може „воскреснути”, щоб відновити справедливість. Правда, Володимире Васильовичу?!

Тієї ж миті дверцята шафи відчинилися і звідти впевнено вийшов широкоплечий, коротко підстрижений чолов’яга. Я підвівся назустріч і Шолох міцно потиснув мені правицю:

– Як ви здогадалися? Я ж, відколи „зник”, ні разу не виходив із дому!

– Елементарно, Ватсоне! По-перше, ваша дружина, попри ранній час, виглядає напрочуд гарно. Але ж самотня жінка, якщо тільки вона не чекає гостей, ніколи не буде такою доглянутою у власній оселі. Для кого? Адже її все одно в цей час ніхто не бачить! Взагалі, я навмисне прийшов на півтори години раніше, щоб у Марини було якомога менше часу приховати сліди вашого перебування. Ви саме поснідали, та посуд помити дружина не встигла. І коли я краєм ока побачив таку купу брудних тарілок... Самотня жінка вранці цілком може обмежитися бутербродом із чаєм. А заміжня, коли чоловік у відрядженні, не надто переймається також обідом і вечерею... Достатньо було ще зазирнути в спальню, аби помітити саме ті капці та халат!

– Лишив на згадку, – зітхнув господар. – Звичайно, я подбаю і про Віту, і про її дитину – без копійчини не сидітимуть! Хоч, звісно, про розлучення з дружиною не йдеться. Невже Віточка всерйоз сподівалася, що заради неї я зможу покинути сім’ю? Марина – моя бойова подруга! А гарненьких, не надто розумних дівчаток – багато... Ну, а ви, молодий чоловіче, заслужили винагороду! Зараз же візьмусь до справи – переконаєтеся, наскільки Володимир Шолох може бути щедрим до справжніх друзів і нещадним до ворогів! Власне, такі тямущі та моторні хлопці, як Віталій Самарцев, мені й потрібні. Чому б вам не попрацювати у солідній фірмі? Скажімо, моїм заступником?

– Дякую, – поглянув на годинник, – мені пора. Вовка ноги годують! Втім, я – такий сіроманець, якому незатишно в зграї – сам собі спікер...

Біля під’їзду на мене терпляче чекала Віта. Тільки-но вийшов, кинулася мало не в обійми:

– Ну, що, Віталику, ти бачив його?

– Так, – заспокійливо взяв її під руку. – Не хвилюйся, з ним тепер – усе гаразд. Ось лише... Зізнайся, ти ж просто вигадала його, правда?

– Я? Вигадала?

– Він – не Мужчина, – розчаровано похитав головою.

– А хто?! – розгублено округлила волошкові очі.

– Козел...

Помста Мальвіни

Вранці чимчикував собі на роботу, але, побачивши біля самої редакції немічного дідуся, який просив милостиню, зупинився й простягнув монету. Він аж заплакав від розчулення і раптом кинувся в обійми, нерозбірливо нашіптуючи слова вдячності й легенько плескаючи мене по плечах, грудях та інших частинах тіла. Я отетерів і схаменувся лише тоді, коли відчув: чиїсь чіпкі пальці намагаються зняти мою весільну обручку. Тож вмить стиснув правицю в кулак і гнівно поглянув на злодія. Втім, уже за кілька хвилин, я від душі веселився у своєму кабінеті, приміряючи розкішну лисину та обскубану цапину бороду – дивовижний маскувальний комплект приватного детектива Самарцева.

– Погодьтеся, Віталію, – тішився я, – цього разу вам не вдалося мене провести! А все тому, що ніколи не знімаю обручку, навіть плаваючи в Десні чи копирсаючись у моторі своєї старенької. Звісно, загубити таку річ – погана прикмета. Та я не боюся, адже вона надто щільно нанизана на палець.

– Не тисне? – він здавався розчарованим, неначе ілюзіоніст на арені цирку, котрому чомусь не вдалося дістати кролика з капелюха.

– Ніскілечки, – промовив задоволено. – Отож пам'ятаю про дружину не тільки вночі, а й удень!

– Так, з обручкою я трохи перестарався, – невинно посміхнувся гість і виклав на стіл... мої гаманець, ключі та паспорт. Доки я приходив до тями, він власноруч вмикнув диктофон і почав зосереджено пригадувати ще одну свою недавню загадкову справу.

Гламурна клієнтка

Вона елегантно відчинила двері і гордо впливла до моїх „апартаментів". Я саме розмірковував над досить заплутаним випадком і, аби краще думалося, походжав кімнатою, розгадував кросворд, поливав кактуси та годував вуалехвостиків, легенько постукуючи пальцем по акваріуму.

Власне, ця молода жінка також скидалася на випещену, породисту рибку. Дорога жовтогаряча сукня з глибоким декольте та стильні червоні черевички дивовижно пасували до її розкішного золотавого волосся.

– Віталій Сергійович? Я вам телефонувала!

– А, Маргарита... Леонідівна, – ввічливо посміхнувся. – Що ж, сідайте, будь ласка, і розказуйте, кого вбили...

– То ви вже все знаєте? – акуратно примостилася на стілець.

„Оце витримка!" – захоплено ковзнув поглядом по бездоганно красивих ніжках. Вона помітила, проте не збентежилася – сприйняла, як належне.

– Ви знаєте? – перепитала, поправивши зачіску професійним жестом.

– Здогадуюсь... – нарешті зміг відвести очі. – Взагалі, все елементарно! Ви ж – колишня модель? Рухаєтеся, мов Сідні Кроуфорд. Уявляю, скільки потрібно тренуватися, аби отак дефілювати подіумом! Та й на звичайному

стільці сидите, ніби цариця на троні, хоч знаєте – фотосесії не буде... Далі. Подзвонивши, ви наполягали на терміновій зустрічі, яку призначили... за дві години! Приїхали на власному авто, а „корки” в Чернігові, дякувати Богу, з’являються все-таки рідше, ніж НЛО. Тож часу на дорогу витратили небагато. Чим же пані займалася? Безперечно, своєю зовнішністю. Адже, попри те, що трапилося, виглядаєте, мов наречена!

Вона навіть не подякувала за комплімент – стримано кивнула у відповідь.

– Отже, поки що мої міркування підтверджуються? Продовжимо. Зателефонували ви вранці, значить, трагедія сталася вночі – то був голос жінки, яка щойно пережила жахливий стрес... Простягніть-но, будь ласка, на хвилинку вашу руку. О, які вишукані, ніжні пальці! Ви любите засмагати, нещодавно побували на морі. А ось ця ледь помітна біла смужка – безперечно, слід від обручки. Хто ваш чоловік? Не сумніваюсь – людина заможна, очевидно, успішний підприємець, інакше така вродлива жінка, модель, навряд чи б вийшла за нього заміж. „З милим рай і в курені” – це не про сучасну, прагматичну молодь. А ви, звісно, знаєте собі ціну... Сподіваюсь, та дорога червона автівка на подвір’ї – подарунок чоловіка?

– Ви – на диво спостережливі, – безрадісно кивнула. – Ключі від машини Вадим Ігоревич вручив мені напередодні нашого весілля – п’ять років тому.

– Звичайно, він – старший за вас?

– На десять років.

– Досвідченіший, впевнений у собі, цілеспрямований, такий собі господар життя!

– Припиніть, – зблідла вона.

– Чому? Може, тому що про Вадима Ігоревича вже немає сенсу говорити в теперішньому часі?

– Досить! – викрикнула, судомно зціпивши пальці. У великих блакитних очах причаївся страх. Вона буквально втиснулася в стілець.

– Приготувати вам кави? – запропонував якомога спокійніше.

Та гостя вже опанувала себе, стомлено похитала головою:

– Не треба... Вибачте, я таке пережила! У вас можна курити?

– Авжеж, вродливі клієнтки постійно труять мене сигаретним димом...

– То я вже ваша клієнтка? – сумно всміхнулася.

– А хіба ні? Наскільки я розумію, Вадим Ігоревич – мертвий?

Вона здригнулася, наче від удару:

– Так, коли я зайшла до його кімнати, він... не дихав, – опустила свої чудові вії.

– Тобто ви його не вбивали?

– Ні, присягаюся вам! – розгублено закліпала очима. – Звідки ви знаєте, що сталося вбивство?

– Елементарно, Ватсоне, – знизав плечима. – Ви ж найняли приватного детектива...

Звинувачується... манікюр

Доки ми добиралися до її квартири (Маргарита сиділа за кермом власної автівки), я зателефонував майору Воронову. Слідчий був на диво красномовним та переконливим: „Бізнесмен Вадим Кравченко ковтнув снодійне і вклався спати. А о другій ночі дружина подзвонила в міліцію – повідомила про його смерть. Без сумніву, це вбивство. До того ж, зухвале й криваве – злочинець проштрикнув жертві сонну артерію... Маргариту Кравченко допитали, поки що взяли підписку про невиїзд. Як? Вона – твоя клієнтка? Не думаю, що це – гарна ідея... В оселі – жодних слідів сторонньої людини! Ми ретельно перевірили – версія про віроломного нічного гостя відпадає. Зараз цікавимося бізнесовими справами небіжчика: фірма працює стабільно – ні погроз, ні якихось обставин, що віщували б лихо. А ось Маргарита... Інша б океан сліз уже виплакала, а ця – незворушна, мов скіфська баба. І вона ще запевняє, ніби у них із з чоловіком був мало не ідеальний шлюб! Знаєш, на якій руці знаходилась обручка покійного? На лівій! Розумієш, що це означає? Нормальний одружений мужчина або не одягає обручку взагалі, або носить її, як слід. А золоте кілечко на безіменному пальці лівої руки свідчить, що він розлучений. Та й спало подружжя у різних кімнатах... Отже, Вадим Кравченко збирався розірвати шлюб! Можливо, навіть одного дня невчасно повернувся з роботи і „застукав” зненацька красуню-дружину з коханцем. Таке з благовірними бізнесменів нерідко трапляється – спробуй висидіти вдома і нічого не робити! Я б просто завив від нудьги. А тут – юний Аполлон і шалена любов, як у бразильських серіалах. Знову ж таки, про шлюбний контракт підприємець завчасно не подбав. Тому могли виникнути неабиякі катавасії. А ця краля, безперечно, звикла до безтурботного, красивого життя – жодного дня після шлюбу не працювала! Втім, тепер вона і палким коханням насолоджуватиметься, і все майно та бізнес покійного чоловіка успадкує. Якщо, звісно, не потрапить за ґрати. Але я дуже постараюся забезпечити їй небо в клітинку. Ненавиджу таких жінок! До речі, ти роздивився її нігті? Це ж – справжні пазурі. Чим не знаряддя вбивства?!”.

Вона впевнено вела авто і начебто не прислухалася до моєї телефонної розмови. Та, загальмувавши біля елітної дев’ятиповерхівки, не стрималася:

– Ви ж телефонували в міліцію – своєму знайомому?

– Це не має значення, – спокійно відчинив дверцята машини.

– Вони вважають, що це – я? Знайте, якщо мене запроторять до в’язниці, я не витримаю такої ганьби – накладу на себе руки!

– Облишимо патетику – ближче до справи...

– Вони мені не вірять! Я знаю, все – проти мене... – промовила у розпачі. – Але клянуся вам, я – невинна. Це – якась моторошна містика з фільму Хічкока!

– Знаєте, Рито... Можна вас так називати? Я – людина цілком земна і усією тією маячнею не переймаюся. Проте іноді найвагоміший, найочевидніший доказ свідчить про протилежне. Я, наприклад, дивуюся,

чому така обачна і розумна жінка, котра нібито холоднокровно відправила свого чоловіченька на той світ, не подбала про власне алібі? На що пані сподівалася, викликаючи міліцію? У спальні лежав закривавлений небіжчик, і шию йому проштрикнули ось таким кігтиком... Як вас одразу не відправили в СІЗО? Вбийте мене, не розумію – для чого взагалі леді вирощують собі пазурі? Хіба вони вам не заважають?!

– Та для вас же, мужчин, стараємося, – поглянула докірливо, відчиняючи броньовані двері власної квартири...

Зайшов і, не поспішаючи, роззирнувся довкола. Тіло Вадима Кравченка забрали до моргу, а в його спальні вже ніщо не нагадувало про події минулої ночі.

– Мммм... – розчаровано втупився в стелю.

– Я прибрала, тільки-но дозволили, – квапливо пояснила вона. – Не гнівайтеся. Стільки крові – це було нестерпно!

На столику лежала відкрита упаковка снодійного. Взяв, покрутив у руках – не вистачало однієї пігулки.

– Нічого особливого – звичайні таблетки. Вчора купила в аптеці.

– Для Вадима Ігоревича?

– Ні, собі. Останнім часом занадто нервуюсь – депресія, от і не висипаюся... Та він попросив: „Риточко, у мене завтра – складний день, необхідно бути в формі. Ти що порадиш?”. Ну, я й порекомендувала своє снодійне. Метод перевірений, цілком безпечний, якщо, звісно, жменями не ковтати...

– Перепрошую, але чия це примха – спати у різних кімнатах?

– Моя. Вас це дивує?

– Ну, коли люди кохають одне одного...

– Навіть у першу шлюбну я не стулила очей!

– Вадим Ігоревич був настільки невгамовним?

– Він виявився таким хропуном! Промучилася кілька місяців, а тоді ми домовилися, що глава сім’ї приходитиме до мене увечері і, виконавши подружній обов’язок, повертатиметься до себе. Взагалі, я – жайворонок, а він – сова. Доки чоловік прокидався, я вже була вмита, нафарбована й гарно вдягнена. Та ще й сніданок чекав на плиті. В принципі, його все влаштовувало!

– Гм... А чому він носив обручку на лівій руці?

– Мене теж слідчий про це запитував, – зітхнула. – Повірте, жодного разу такого не бачила! Чесне слово, якби йшлося про розлучення, я б знала. Він нічого від мене не приховував і неодмінно б сказав, що мушу назавжди піти... І дав би при цьому достатньо грошей – мабуть, забезпечив би на все життя. Та всі ці роки він був у мене закоханий! Я відчувала... Ні, звісно, час від часу чоловік мені зраджував. Та це не були серйозні, глибокі почуття. У них, бізнесменів, це – як ритуал: сауна, дівчатка. Аби підтвердити власну спроможність...

– І ви дозволяли так із собою поводитися?

– Він сам собі дозволяв. А я... Знаєте, як це у людей, котрих ви назвали господарями життя? Або ти приймаєш його правила гри, або забирайся геть. Вадим Ігоревич не вмів підлаштовуватися...

– І вам справді подобалося таке життя?

– Авжеж, я надзвичайно тішилася своїм статусом – дружини „крутого” бізнесмена! Розумієте, мої тато з мамою – звичайні люди. Змалечку звикла до принизливої економії – грошей ледь вистачало, аби звести кінці з кінцями. Тому завжди мріяла будь-що вирватися зі злиднів. І таки одного разу витягнула щасливий квиток! Хіба мене можна за це засуджувати?

– Тобто під вінець ви пішли не від великого кохання?

– Вадим Ігоревич був дуже щедрим та люб’язним. Переді мною відкривалися такі перспективи! Тож ми взяли шлюб, тільки-но я закінчила школу. Правда, він наполіг, аби я облишила свої „походеньки” на подіумі, адже у мене вже є чоловік, здатний належно подбати про любу дружину. Шкода, звичайно, могла б ще трохи покрасуватися... Втім, це все одно тривало б недовго. Я реально оцінюю свої чари – далі Чернігова навряд чи пробилася б. Не секрет, що за найуспішнішими нашими моделями стоять грошові мішки. Мій не захотів...

– Даруйте, а чому у вас немає дітей?

– Одного його приятеля, підприємця (наскільки в бізнесі можуть бути друзі) шантажували, викравши сина. Цей випадок так на Вадима Ігоревича вплинув... Звісно, він планував спадкоємця. Але саме планував – годі було й сподіватися бодай на якусь ініціативу з мого боку, якщо я дійсно хотіла втримати цей шлюб.

– І за увесь час ви так і не завели собі коханця?

– Гадаєте, це – безпечно? Він би не пробачив...

– Невже б убив?

– А що ви думаєте? Мене, можливо, й ні, а ось із „гостем” запросто міг статися якийсь нещасний випадок. Власне, ви ж бачили – там, у залі, висить мисливський карабін. Вадим Ігоревич за першої нагоди вирушав на полювання.

– Відверто кажучи, моя Яруся (дівчина-детектив із нашої агенції) вас би не зрозуміла. Втім, вольному – воля! От тільки з волею у вас тепер виникли проблеми...

– І все-таки не можу повірити, що ось так, нізащо, потраплю до тюрми!

– Дорога моя, половина в’язнів сидить фактично нізащо, а половина тих, кого дійсно треба було б відправити до буцегарні, гуляє на свободі! Мммм... Рито, трохи дивно, що ви дізналися про смерть чоловіка о такій пізній порі. Судіть самі: ви відпочивали окремо – в різних кімнатах. А о другій ночі сновидіння – найсолодші... Чи, може, вас розбудив якийсь шурхіт?

– Ні, я нічого не чула – двері були зачинені. Лежала, гортала книжку...

– Жінка-жайворонок читала о другій ночі?

– Так трапилось. Виспалася вдень... А перед тим, як лягти спати, вийшла в туалет і одразу відчула – щось не те. Зі спальні чоловіка не долинало жодного звуку. А він же вночі, мов бульдозер! І раптом – тиша. Прочинила двері, обережно зазирнула, наблизилася навшпиньках і побачила таке!

– Ясно... А ця кватирка вночі, як і тепер, була відчинена?

– Так, він десь вичитав: якщо постійно спати з відчиненим вікном, можна суттєво подовжити собі життя. Звісно, вікно – це вже занадто. Вадим Ігоревич і так часто застуджувався, шморгав носом. Я вмовила – спочатку залишатимемо на ніч відкриту кватирку, а коли він звикне, загартується, тоді можна й вікно...

– Шкода, що отвір – такий вузький. Навіть дитині у нього не пролізти! А то була б хоч якась зачіпка...

– Ну, так, подібне міг скоїти хіба що крихітка-супермен: до землі – далеко, до даху – теж. Правда, є невеличкий карниз, але дибати по ньому здатний лише справжній лунатик, – печально посміхнулася Маргарита. – Віталію, ви мене порятуєте?

Крихітка-супермен

Клавдія Петрівна розгублено відчинила двері й шестилітній Валера з цікавістю розглядав гостей.

– Тут така справа... – прокашлявся Андрій, співробітник майора Воронова. – Коротше, ось вони вам усе пояснять...

– Та, власне, і пояснювати нічого, – посміхнувся я і миролюбно погладив хлопчика.

– Не бійся, Валерику, будь ласка, повтори те, що ти розповідав мені вчора, – попросила Ярослава.

– Тьотю, а мені за це нічого не буде? Бабуся не сваритиметься? – позадкував той.

– Ой, лишенько, що цей шибеник накоїв?! – забідкалася Клавдія Петрівна. – Господи, вже й із міліціонером додому прийшли...

– Перепрошуємо, що потурбували вас, однак маємо для того вагому підставу, – спокійно пояснив я. – Ось, познайомтесь, шановні, перед вами – винуватець смерті Вадима Кравченка.

– Що? – ошелешено вигукнули водночас Клавдія Петрівна, Маргарита та оперуповноважений Андрій.

– Не хвилюйтеся, звісно, про Валеру не йдеться. Бо істота, яка виглядає у нього з-за спини, і є, так би мовити, злочинцем.

Наче на замовлення, на середину кімнати величаво вийшла велика пухнаста кішка і невинно поглянула на нас своїми загадково прекрасними, проникливими блакитними очима...

– Спершу це спало мені на думку у спальні небіжчика, – продовжив я. – Власне, було дві версії: або з чоловіком звела рахунки власна дружина, або справді треба припустити неймовірне – хтось проникнув до оселі через

відчинену кватирку і, скоївши вбивство, спритно виліз назад. Тому я поїхав до моргу і, оглянувши тіло покійного, переконався: таке дійсно могла вчинити тварина. Тим часом мій колега – Льоня – побував у фахівця, котрий останнім часом лікував Вадима Ігоревича.

– Він нездужав? – здивовано поцікавилася Маргарита. – Я про це нічого не знала...

– Чоловік не хотів вас засмучувати. Втім, жодної небезпеки хвороба не становила. Треба було підлікувати нерви, трохи перепочити, дотримуватися режиму. Тоді лікар і порадив своєму пацієнту на деякий час знімати весільну обручку: мовляв, постійно носити її не варто, а якщо це триває роками, можна заробити цілий букет хвороб. Здорова людина тільки б посміялася з такої застороги. Але Вадим Ігоревич сприйняв пораду медика серйозно. Вас, Рито, він справді кохав, тож і вирішив одягати обручку вдень, а вночі, аби не згубилася (та й просто спросоння міг її забути вдома), нанизував на безіменний палець лівої руки – так, як це роблять розлучені мужчини. Все одно ж ніхто не бачив! Якби він знав, що через таку дрібничку його дружина могла, принаймні, опинитися в СІЗО. Адже, якщо чоловік зважився розірвати шлюб, зрозуміло, в сім'ї – неабиякі негаразди... Отже, ви, Рито, говорили правду. Залишалося тільки знайти справжнього винуватця. Цим і займалася Ярослава – як бачите, успішно.

– Я одразу вирішила, що потрібно шукати кішку, – посміхнулася Яруся. – Тому почала розпитувати сусідів, доки не дізналася, що в родині Клавдії Іванівни мешкає вишукана сіамська білявка. Потім познайомилася з Валерою та його улюбленицею...

– Дядя Вадим кривдив кицю, і вона втікала, а він її дражнив, – поскаржився хлопчик. – А потім вдарив ногою. Вона дуже образилася – так нявкала, шипіла на нього! Мальвіна – вона знаєте яка? Всі собаки в дворі її бояться. У нових сусідів є Джульбарс – дуже великий пес. Якось вони не вслідкували, Жуля, так ми його називаємо, погнався за кішечкою. Мальвіна шаснула в підвал і там собачку дуже налякала – Жуля досі труситься, коли її бачить!

– І ця Мальвіна, твоя кішечка, ходить по карнизу?.. – недовірливо запитав правоохоронець.

– Ходить. І на дах лазить... – махнув рукою Валера. – А тоді, коли сказали, що дяді Вадима не стало, вона мене збудила, і я їй трохи кігтики помив – ганчірочкою.

– А чому ти їх помив, Валерику? – лагідно озвалася Ярослава.

– Бо вони були червоні...

– В крові?

Хлопчик знічено кивнув:

– Я подумав – бабуся сердитиметься, от і витер... Ви ж не заберете у нас Мальвіну?

Ми з Ярусею поглянули на Андрія.

– Ну, що ж, – розвів руками той. – Все-таки кішку має оглянути ветеринар. Втім, якщо вона здорова, не думаю, що потрібно вдаватися до якихось надзвичайних заходів...

– А як щодо моєї підписки про невиїзд? – поцікавилася Маргарита.

– Слідство ще не завершене. Відверто кажучи, ніколи не доводилося мати справу з чимось подібним. Це – найнеймовірніший злочин у моїй практиці. Тому поки що наберіться терпіння...

– Дякую, Віталію, – просто промовила Рита, навіть не поцілувавши мене.

Клієнтка вже цілком опанувала себе, і тепер була недосяжною, мов Еверест. Мавр зробив свою справу, Мавр може піти.

– Нічого, – співчутливо чмокнула мене в щоку Ярослава. – Зате тобі в роботі щастить...

На день народження вона подарувала мені чудову сіамську кішку.

Сицилійський захист

В обідню перерву ми з Віталієм Самарцевим сіли за шахівницю. Розіграли мій улюблений Сицилійський захист. Я знав його чудово – свого часу вивчив немало партій за участю відомих гросмейстерів. Тож, коли приватний детектив ще в дебюті припустився помилки, великодушно запропонував:

– Переходіть, Віталію, інакше ви програєте.

– Чому? – здивувався він.

– Так само колись помилився непереможний чемпіон світу Хосе Рауль Капабланка. Його суперник, граючи чорними фігурами, одразу перехопив ініціативу і примусив капітулювати білого короля. Незабаром великий Капабланка втратив свій трон... То ви зробите інший хід?

– Ні в якому разі, – посміхнувся знайомий.

За півгодини він святкував перемогу.

– Все одно теоретично ви мали програти, – наполягав я. – Вам просто поталанило, що я проґавив пішака.

– Авжеж, – миролюбно кивнув Віталій, – я навмисне зробив неправильний хід, аби приспати вашу увагу...

Після цього я вже не сумнівався, що наша гра була лише прологом до нової історії. Оповідаючи її, мій знайомий мимоволі стискав у руках білого короля.

Листи з потойбіччя

Звісно, серед моїх клієнтів трапляються чоловіки, але, відверто кажучи, я значно охочіше маю справу з жінками – вони не такі банальні і, зазвичай, переймаються не лише власною зовнішністю. Шкода, що я не ношу капелюха, а то б залюбки знімав його перед кожною шляхетною пані навіть у двадцятиградусний мороз.

Те, що Агнеса Шоптенко – справжня леді, відчувалося одразу. Зателефонувавши, вона делікатно поцікавилася, чи не завдала мені клопоту своїм дзвінком і чи я зараз взагалі маю змогу спілкуватися з нею. Думаю, вона заздалегідь знала відповідь. Який же мужчина, почувши такий божественно чарівний голос, покладе слухавку?!

Ми домовилися зустрітися за півгодини в моєму кабінеті. Вона приїхала хвилина в хвилину. Отже, була переконана, що наше ділове побачення відбудеться. Я зітхнув – треба б уже нарешті подбати про пристойніший офіс, а то приймаю аристократок мало не в печері. Втім, відвідувачку моя келія аніскільки не збентежила. Вона навіть посміхнулася, помітивши в кутку гітару з обірваною струною.

Якраз напередодні візиту поважної пані, моя колега Ярослава радила прибрати пошарпаний музичний інструмент подалі від вразливих жіночих очей. „Але ж на ній зовсім немає пилу”, – захищався я. „У тому й проблема – терпляче пояснювала Яруся. – Це ж елементарно, Ватсоне! Якщо на гітарі відсутній пил, значить, ти, принаймні, береш її до рук. Але як можна назвати

чоловіка, котрий бринькає на такій бідолашечці? У кращому разі – диваком... А ти ж – солідний добродій, власник детективної агенції! Хочеш усіх наших клієнток розлякати?” – „Сонечко, ти ж знаєш, мені потрібно якось знімати стрес...” – „Для цього існують жінки – здайся нарешті комусь у полон!” – „Не беруть...” – красномовно поглянув на неї. „Тоді, – незворушно стенула плечима, – хоча б придбай собі нову струну...”. Проте як можна марнувати час на подібні дрібниці?!

Втім, Агнеса на гітару зреагувала нормально. Можливо, її чоловік також був неабияким оригіналом? Вона ніби прочитала мої думки. Погляд кароокої брюнетки був доброзичливо теплим і водночас щемливо печальним:

– Ви, мабуть, здогадалися, Віталію, я нещодавно втратила чоловіка.

Я лише ввічливо кивнув у відповідь.

– Можливо, це старомодно – носити траур. Але я справді кохала Павла Сергійовича. Ми з ним жили душа вдушу! Він завжди поводився, як джентльмен – щодня сто разів дякував: за попрасовану сорочку, смачний обід, просто за те, що я є на світі. Вибачав усі мої примхи, прагнув якомога частіше влаштовувати приємні сюрпризи... Однак він не був таким собі підкаблучником – міг, звісно, якщо вважав за потрібне, порадитися, а так усі серйозні питання вирішував сам. А оскільки робив він це виважено, то я нічим не переймалася – цілком довіряла чоловікові. Власне, лише після його смерті дізналась про наші статки... Павлуша пішов із життя сорок днів тому. Це сталося вночі. Я була стомлена, отож лягла спати. А вони з Володею Коротичем, як завжди, грали в шахи. Коротич – його друг, щотижня до нас приходив. Такі були затяті гравці – годинами могли за шахівницею просидіти! Ось і цього разу влаштували баталію. У такі моменти їх краще не чіпати, тож я і вклалася в ліжко... О пів на другу ночі Володя поїхав додому, а Павло Сергійович ліг відпочити. І не прокинувся... Він мені ніколи на здоров’я не скаржився, навіть коли нездужав. Інколи бачу, що йому зле, питаю: „Павлушо, як ти себе почуваєш?”, а він тільки посміхається заспокійливо. Проте ніколи не думала, що ось так назавжди втрачу чоловіка. Йому ж виповнилося тільки сорок п’ять і раптом – страшна біда! Навіть не знаю, як би це взагалі пережила, коли б Павлуша не озвався з того світу...

– Він залишив вам листа?

– Ні, я ж кажу, Павло Сергійович помер несподівано. Але я, ще до похорон, почала отримувати від нього „есемески”. Будь ласка, не дивіться так на мене. Я – сповна розуму. Але на мій мобільний телефон справді почали надходити повідомлення з такими інтимними подробицями... Їх міг знати лише Павлуша! Він мені писав такі хороші слова: „Маленька моя, славна, тримайся. Ти – найкраще, що у мене було в житті. Молю Бога про твоє щастя. Все владнається...”. Павло Сергійович просив мене дослухатися до його порад. Пояснював, що та як робити. Я ж не знала навіть, де документи на квартиру лежать і скільки за комунальні послуги сплачувати – просто ніколи не займалася такими речами! Проте, коли Павлуша почав допомагати, я поступово розібралася. Так ми з ним і жили: я – на цьому світі,

він – у потойбіччі. А сьогодні вранці я отримала від нього „есемеску”: „Мила, мене вбили. Не довіряй йому!”.

Брехуха

– Ви переконані, що тут – фінал останньої партії Павла Сергійовича? – поцікавився я, розглядаючи шахівницю з фігурами.

– Авжеж, – кивнула Агнеса.

– І ніхто нічого не чіпав? Подумайте, будь ласка, ще раз.

– Ніхто... Я ж увесь час була присутня, коли медики та дільничний приходили, але шахами вони точно не цікавилися.

– А ви не могли зрушити фігуру – скажімо, витираючи пил?

– Ні, що ви. Це тепер для мене – реліквія. Я вирішила залишити все, як було, на згадку про Павлушу... – вона саме нашвидкуруч приготувала канапки з ковбасою й сиром і принесла їх мені разом із духмяною кавою:
– Павлуша з Володею завжди, завершуючи гру, не прибирали нічого зі столика. У них була така картярська традиція – той, хто програвав останню партію, забирав усіх дурнів. Отож Павло Сергійович, після кожних гостин Володі, потім цілий тиждень поглядав на шахівницю і або тішився, як його фігури оголошують мат королю суперника, або навпаки засмучено хитав головою, з нетерпінням очікуючи на реванш. Одне слово, диваки. Але обидва – милі, хороші люди. Як на мене, краще все-таки вдома в шахи грати, ніж, наприклад, бродити лісом, вбиваючи з рушниці звірів та птахів. А... що це ви робите?

– Та так, хочу дещо занотувати. Бачу, ваш покійний чоловік і його приятель розіграли Сицилійський захист, причому мат білий король отримав не в ендшпілі, а фактично в міттельшпілі, тобто у розпалі двобою, адже на дошці залишилося немало фігур...

– Вам дійсно це цікаво?

– Ну, звичайно, я ж інколи граю в шахи. А Павло Шоптенко та Володимир Коротич, судячи з усього, були непоганими шахістами. Отож, без сумніву, на Сицилійському захисті розумілися. От я на дозвіллі і помізкую над їхнім спільним творінням.

– І вам не шкода часу?

– Аж ніяк! В усякому разі, я – заінтригований... До речі, ви часом не знаєте, якими фігурами грав Павло Сергійович? Хто отримав мат і забрав усіх дурнів?

– Так Павлуша й переміг. Це він чорними застосував Сицилійський захист.

– Звідки ви знаєте?

– Володя сказав, коли я запитала... Здавалося б, яке це тепер має значення? А мені приємно, що Павлуша виграв і заснув задоволений собою! Але, по-моєму, ви чимось збентежені...

– Навпаки – мене не розчарували ні ваша оселя, ні сама господиня!

– І все-таки, здається, ви не зовсім довіряєте своїй клієнтці? – зашарілася вона.

– Просто не хочу переповідати власні фантазії.

* * *

... Елеонора намагалася поводитися впевнено. Це була молода шатенка, одягнена дорого, але не надто вишукано. Пам'ятаючи, що найкращий захист – це атака, вона одразу ж зашипіла, мов розгнівана кобра:

– Як ви смієте? Хочете, щоб я звернулася до міліції і посадила вас за ґрати? Хто дав вам право втручатися в моє особисте життя і підслуховувати телефонні розмови?

Я був незворушний – спокійно вмостився нас стілець і повільно закурив сигарету, акуратно струшуючи попіл у попільничку. Вона ж навпаки рвучко підвелася і заметушилася по кімнаті.

– А у вас гарно... – миролюбно поглянув на горщик із мавпячим деревом. – Втім, знаєте, чого вам не вистачає для цілковитого затишку? Кактусів! Вони – невибагливі, проте інколи неперевершено цвітуть. І чудово заспокоюють нервову систему. Якщо бажаєте, для початку можу вділити дещицю доволі рідкісних екземплярів зі своєї екзотичної колекції. То як, домовилися? Чи вам не подобаються кактуси, Елеоноро?

Вона заплакала – нестримно, розгублено, налякано, мов юна бешкетниця в кабінеті директора школи. Підвівся і обережно посадив її в крісло. Одразу ж згорнулася, підібгавши ноги:

– Я – невинна...

– Не бійтеся, дядечко – хороший, – промовив лагідно, – і не збирається кривдити таку симпатичну дівчинку. Ви просто розкажіть, що знаєте...

– У тому-то й справа, – зітхнула, – сама нічого не знаю!

– Але ж ви надіслали „есемеску". Мій Льоня щодо таких речей – спец. Ви навіть не уявляєте, які чуйні люди обслуговують мобільний зв'язок...

– Тепер уявляю, – сумно зашморгала носиком. – Проте що я можу розповісти? Ваш Льоня марнує час. І ви – теж. Я – всього лише брехуха...

– Тобто Павла Сергійовича ніхто не вбивав?

– Я не знаю. І не дивіться на мене так... Чесно кажучи, мені взагалі немає до нього діла. Це все – вона!

– Вона?

– Тільки не вдавайте, що нічого не розумієте.

– Ви про Агнесу?

Кивнула, ковтаючи сльози:

– Вона його у себе так закохала...

– Павла Сергійовича?

– Володю! – тепер уже ця дівчина з очима кольору стиглих черешень розтлумачувала мені, мов першокласникові. – Я давно його люблю, відколи вперше побачила. Але він просто зациклений на Агнесі – тільки про неї й думає...

– Володимир Коротич закоханий у дружину, тобто тепер уже вдову Павла Шоптенка?

– Ну, так. А ви що, не в курсі? Теж мені детективи... Це ж настільки очевидно!

Платонічне... шаленство

Вони завітали разом. Агнеса схвильовано порпалася у своїй сумочці, рвучко хапала мобілку й одразу ж, зітхаючи, клала її на місце, кілька разів розглядала себе у люстерко, поправляючи зачіску. Натомість Володимир поводився впевнено: зайшовши до кабінету, мовчки роззирнувся навкруги, по-діловому потис мені руку, турботливо допоміг сісти дамі і, зручно вмостившись на стільці, спокійно спостерігав за еротичними рухами золотих рибок в акваріумі.

– Маєте новини, Віталію? – нарешті не витримала моєї театральної паузи Агнеса.

– Авжеж, – вичікувально поглянув на пана Коротича. – Думаю, Володимирові Арсентійовичу пора в дечому зізнатись...

Вона з тривогою зазирнула в очі добродієві, котрого вважала найкращим приятелем її чоловіка. Але той лише заспокійливо кивнув у відповідь:

– Ви дізналися про мої „есемески”?

– Одна пані прочитала їх у вашому мобільному...

– Елеонора? Я мав би бути обачнішим!

– Не сердьтеся на неї. Ви залишили мобілку на столі, от закохана жінка й не витримала... Звісно, вона була ошелешена, дізнавшись, як ви опікуєтеся вдовою свого друга. Тому з ревнощів і відіслала те злощасне повідомлення.

– Ти з нею зустрічаєшся? – не змогла приховати розчарування Агнеса.

– Я всього лише працюю поряд із її татом. Вона – мила дівчинка, студентка, теж медиком буде. Єсеніна мені декламувала, Блока... Така фантазерка – навигадувала собі казна-що! Однак між нами нічого не було. Та й не могло бути...

– Чому? – кокетливо опустила очі наша співрозмовниця.

– Мені подобається інша. Звісно, я розумів, що не маю жодного шансу, бо закохався у заміжню жінку, дружину мого друга. Але що я міг вдіяти? Страждав, проте намагався не виказати своїх почуттів...

– Я все одно відчула... – зізналась Агнеса. – Власне, і не сумнівалася, що листи від імені Павлуші надсилає його друг. Ну, не міг же Павло Сергійович дійсно озиватися з того світу? Володю, я була так зворушена твоєю увагою, постійним піклуванням! І ось уяви собі мій стан, коли на мобільний надійшла „есемеска”, в якій Павлуша повідомив про своє вбивство і порадив: „Не довіряй йому!”. Без сумніву, йшлося про тебе, це я одразу збагнула і страшенно налякалася. Тому мерщій найняла приватного детектива... Але ж ти не вбивав свого друга, правда?

Коротич не витримав її палкого, проникливого погляду, знічено відвів очі.

– Володю! – зойкнула жінка, рвучко підхопившись зі стільця.

Ще мить і вона б відчайдушно кинулася на приятеля. Однак я був напоготові, тож випередив її. І дуже вчасно, адже мовчазний добродій не збирався боронитися.

– Заспокойтесь, Агнесо, я зараз усе поясню, – легенько підштовхнув даму до стільця.

– Що тут пояснювати! Ви тільки подивіться на нього, – пручалася розгнівана пані. – Він же навіть не виправдовується... Володю, як же ти міг? Мерзотник! Вбивця!!!

– Сідайте, – владно наказав я і майже силоміць повернув її на стілець. – Шановна клієнтко, такий собі Віталій Самарцев виконав ваше завдання і просить його вислухати. Ви хочете знати правду?

Вона в розпачі затулила обличчя руками. Що ж, принаймні я міг говорити:

– Відверто кажучи, я одразу запідозрив Володимира Коротича. Досить було лише поглянути на шахівницю. Вдома я ще раз, про всяк випадок, переглянув свої нотатки і переконався: мат білому королю – лише імітація шахової партії. Насправді ні про який Сицилійський захист не йшлося – ви, Володимире, просто поспіхом розставили фігури.

– Хто ж міг знати, що справу розслідуватиме шахіст, – знизав плечима Коротич.

– А коли я дізнався, що друг небіжчика працюєте патологоанатомом, то вже не мав жодних сумнівів у вашій причетності до його смерті. Єдине, що мене спантеличило, це останнє повідомлення, начебто відправлене Павлом Шоптенком. Проте незабаром все з’ясувалося. Крім того, Елеонора не лише зазирнула до вашої мобілки, але й дослідила вміст однієї шухляди... Агнесо, місяць тому Павло Сергійович, поскаржився своєму другові на хворобу, яка останнім часом серйозно дошкуляла йому. Володимир Коротич діагностував злоякісну пухлину, причому шансів на одужання вже практично не було. Недуга швидко прогресувала, отож Павло Шоптенко потребував негайної хіміотерапії. Лікар Коротич – товариш, чудовий професіонал із бездоганною репутацією, якому, без сумніву, можна довіряти. Він запевнив приятеля, що зробить усе можливе й неможливе для його порятунку. Проте, вислухавши друга, Павло Сергійович прийняв несподіване рішення. Ваш чоловік, Агнесо, вирішив швидко і безболісно піти з життя. Він хотів, щоб ви якомога менше страждали й пам’ятали його лише молодим та дужим, а не виснаженим підступною хворобою дідуганом. Тому й попросив, аби кращий друг допоміг йому залишити цей світ. Звісно, того дня їм уже було не до шахів...

– Це правда, Володю? – крізь сльози, стиха запитала Агнеса.

– Вибач, – сумно відповів Коротич, зсутулившись на стільці. – Я не погоджувався, переконував його, що потрібно лікуватися – як не в столичній клініці, то десь за кордоном. Та Павло був категоричним: або я здійснюю

ефтаназію, або він вчинить самогубство. Повір, у мене не було вибору... А щодо „есемесок” – це його ідея. Я пообіцяв, що ніколи не залишу тебе.

– Ти зізнався йому, що... небайдужий до мене? – зашарілася Агнеса.

– Так, – віддано поглянув в очі коханій Володимир. – Розумію, після всього, що сталося, ти можеш зненавидіти мене. Можливо, я тобі взагалі байдужий. Але знай: я завжди готовий піклуватися про тебе. І якщо раптом колись ти погодишся вийти за мене заміж, я чекатиму на тебе все своє життя! Втім, тепер не все залежить від нас двох, адже ефтаназія в Україні заборонена – проти мене можуть порушити кримінальну справу...

– Як?! Невже?.. – знову захвилювалася Агнеса. – Але ж це – несправедливо, Віталію! Хіба ви допустите, щоб бідолашна жінка пережила ще й арешт закоханого в неї мужчини, такого благородного та надійного?

– Звісно, за нашим законодавством, ви, Володимире, скоїли злочин, – зітхнув я. – І дізнавшись про це, приватний детектив Віталій Самарцев повинен звернутися до правоохоронних органів.

– Тоді я негайно візьму шлюб із Володею! – рішуче промовила Агнеса. – Кажуть, дружина має право на довші побачення...

Вони вичікувально дивилися на мене. Я підвівся і неквапливо набрав знайомий номер телефону:

– Ярославо?.. Ти що зараз робиш, серденько?.. Не хочеш пообідати разом?.. Авжеж, справу завершено. Так, це залишиться нашою маленькою таємницею. Що можна вдіяти з такою любов’ю?!

Рука диявола

У кабінеті однієї моєї приятельки-журналістки висить дартс – ця невибаглива гра чудово допомагає відволіктися від одноманітного сидіння за комп'ютером та позбутися стресу. Перенервував – уяви замість мішені причину свого стану і постарайся влучити в неї дротиком. Відверто кажучи, я ще жодного разу не потрапив у „яблучко". А ось мої колеги – молоді журналістки – справжні снайпери! Адже вони доволі часто „розстрілюють" самісінький центр мішені.

Я ніяк не міг розгадати секрет такої феноменальної влучності, доки нещодавно мене не просвітив добрий знайомий – приватний детектив Віталій Самарцев: „Елементарно, Ватсоне! Можу побитися об заклад, що ваші леді, аби як слід зосередитися і не схибити, розмірковують у цей час про своїх кривдників-чоловіків. Тоді рука не здригнеться...".

Висловивши цю глибокодумну філософську сентенцію, він зненацька вхопив зі столу звичайнісінький кухонний ніж і стрімко метнув його замість дротика. Я ошелешено похитав головою – ніж увійшов точно в ціль. Гість задоволено кивнув, „осідлав" стілець і порадував новою неймовірною історією.

„Мене хочуть убити..."

Того вечора повертався додому в тролейбусі. Старенька моя несподівано закапризувала (це я так лагідно про автівку свою – чарівний вітчизняний раритет), а дибати пішки під дощем, навіть під парасолькою, зовсім не хотілося. Наш громадський транспорт я, м'яко кажучи, не долюблюю, тому одразу зосередив увагу на гарнесенькій молодій особі. Вона була дуже тендітна, кирпата і кароока, одягнена просто, але зі смаком і майже не користувалася косметикою. Так я й милувався нею кілька зупинок, не переймаючись штовханиною та роздратованими репліками тітоньки-кондуктора, яка вперто пробивалася в центр салону через чиїсь клунки.

Раптом замріяне личко „моєї" незнайомки змінилося. Вона розгублено озирнулася. Проте нічого особливого навколо не відбувалось. Дві жіночки бальзаківського віку непоступливо дискутували з приводу вчорашньої бійки у Верховній Раді, а кремезний вусатий добродій мирно куняв на сидінні для інвалідів та вагітних.

Однак юнку щось тривожило. Її обличчя вмить зашарілося, а рука, яка щойно так граціозно трималась за перила, судомно смикнулася вниз. „А обережніше не можна?" – докірливо пробасив вусань. Втім уже за хвилину богатир знову солодко клював носом.

Дівчина начебто заспокоїлася, та ненадовго. Враз мало не зойкнула і безпорадно шарпнулася в мій бік. Тієї ж миті якийсь неголений тип років 35-ти, у поношеному, занедбаному светрі брутально притиснувся до неї і щось зашепотів на вушко.

Незнайомка спробувала звільнитися від нав'язливих обіймів. Вона тремтіла, мов осиковий листочок і панічно озиралася довкола. Жіночки припинили сперечатися, а кремезний добродій остаточно прокинувся. Проте на допомогу ніхто не поспішав. Не встигла одна з тітоньок обуритися, як неголений, буквально спопеливши її очима, зловісно процідив крізь зуби: „Ану стули пащеку! Затям: ще раз пельку відкриєш, відріжу вухо і примушу його зжерти...".

Він мені набрид – не люблю, коли кривдять беззахисних жінок. Тому, дотягнувшись до його брудного коміра, із задоволенням відірвав нахабі ґудзик. Це був виклик на дуель! Шкода, що нинішня неромантична епоха не дозволяє доводити власну правоту за допомогою шпаги чи пістолета. Ну, мордобій – так мордобій! Що вдієш...

Ми вийшли на наступній зупинці – з'ясувати стосунки. Пасажири полегшено зітхнули, ніхто не квапився нас розбороняти. Та яким же було моє здивування, коли, повагавшись, дівчина в останню мить вистрибнула з тролейбуса. „Не треба", – попросила вона.

Але „рогатий" рушив і ми з неголеним зайшли за зупинку, щоб не привертати зайвої уваги. Він схопив мене за сорочку і шарпнув так, що затріщали всі ґудзики. Я вирішив не ризикувати й щосили зацідив йому коліном між ніг. Цього було досить. Він так і не зміг підвестися.

– Ви його скалічили... Треба викликати „Швидку..." – схвильовано промовила юнка. – Як все це жорстоко!

– Ви – надто жалісливі, – знизав плечима. – Він у вас мало цноту не відібрав...

– Я – заміжня, – поглянула на годинник. – Втім, дякую.

– А чому так безрадісно?

– Розумієте, – зітхнула, – щось таке зі мною останнім часом коїться. Чи навколо мене... Чортівня якась!

– Отже, у вас – неприємності?

– Мене хочуть убити...

Чортівня

Ми повільно простували алеєю і Ганнуся довірливо розповідала мені про свої жахи:

– Все почалося кілька місяців тому. Одного разу я витирали пил і раптом зі стіни зірвалася важка полиця з книгами. Її нещодавно прикріпляв Слава – це мій чоловік. А він – фахівець, власноруч меблі виготовляє! Каже, прибивав надійно, як завжди. Проте полиця впала – добре, що не на голову. Тільки чиркнула по руці, та синець був таким! Скло на друзки розбилося... Звичайно, ми тоді подумали, що це – випадковість. Однак, повернувшись якось із вікенду на природі, побачили моторошне видовище: в усіх трьох кімнатах карнизи з фіранками лежали на підлозі, скрізь були черепки від посуду та розбиті горщики з квітами, полиці, тумбочки та шухляди з моїми

речами валялися по всій оселі, а увесь мій одяг був безцеремонно викинутий із шафи й безладно розкиданий на долівці.

– Ви заявили в міліцію?

– Тоді ні. Адже нічого не пропало. Просто познущалися наді мною. Хтось навіщось влаштував таку екзекуцію... Як я плакала, збираючи докупи свій шкільний випускний альбом! А на моїй найулюбленішій сукні опинилося все сміття, яке Слава не встиг викинути у сміттєпровід... Що ж, довелося влаштувати генеральне прання та прибирання! Не встигли отямитися від шоку, а тут – нова халепа: вазон з аспарагусом, це рослина така кімнатна, не втримався на стіні саме тоді, коли я стояла поряд. Досі плече болить... Я ще не вірила. Думала: ну, пішла така смуга чорна – знаєте ж, як воно трапляється в житті! Ще вчора ніби було все гаразд і раптом ні сіло ні впало почалися проблеми... Але щоб так фатально не таланило! По-справжньому я злякалася, коли в мене мало не влучив ніж...

– Тобто на вас хтось напав?

– Я нікого не бачила. Готувала сніданок на кухні. Зненацька ніж, яким чистила картоплю, вислизнув із рук, описав дугу в повітрі і стрімко полетів просто на мене! Ледве встигла ухилитися... Було таке враження, ніби хтось дуже вправно метнув у мене холодною зброєю. Там у нас, вдома, слід лишився – вирішили не замащувати. Може, все-таки міліція зацікавиться.

– Казна-що... Не інакше – полтергейст якийсь!

– Ви мені не вірите?

– Ну, звісно, читав я про усілякі „польоти” ложок та виделок, а ще – стільців і тумбочок... Проте, даруйте, ніколи не чув, щоб подібні історії закінчувалися фатально. Навіть якщо „барабашки” й пустували, вони лише зчиняли шарварок, проте нікому не загороджували і тим більше не нападали на людей! Причому, як я зрозумів, потерпаєте тільки ви?

– Фізично – так... Але Слава дуже хвилюється за мене. Схоплюється тепер вдень і вночі від будь-якого шарудіння. Намагається, наскільки це можливо, не лишати мене саму...

– І все-таки жодного нападу на нього не було?

– Дякувати Богові, ні.

– І речі його та одяг не постраждали?

– Ні... Оте *щось* не любить лише мене.

– Або хтось... Ви скільки років заміжні?

– Незабаром рік виповниться.

– І мешкаєте вдвох у трикімнатній квартирі?

– Авжеж, у самісінькому центрі Чернігова... А що тут дивного? Зосталася від дідуся та бабусі.

– Ви ж знаєте, скільки зараз таке „гніздечко” коштує, особливо, якщо його придбають під офіс? Продав – і можна все життя байдики бити! Не приведи Господи, з вами щось станеться, Слава – повноправний господар елітного житла...

– Послухайте, облиште ці безглузді натяки, – промовила ображено. – Ми кохаємо одне одного, навіть ніколи не сваримося!

– А що, й таке буває?

– Уявіть собі. Віталію, я попросила допомогти, а ви звинувачуєте мого чоловіка!

– Я лише констатую: дивно, що всі „атаки” на вас відбуваються за його відсутності...

– Отже, у нього є алібі... – посміхнулася.

– Ви – надто легковажні.

– То ви гадаєте, мені справді загрожує небезпека?

– Судячи з ваших слів, так.

– А який мені сенс обманювати? Хоча, про всяк випадок, перевірте: може, я в психіатричці на обліку стою?!

– Ви – навряд, а щодо Слави – поцікавлюсь...

– Ні, ви – нестерпні! Я вже шкодую, що з вами зв’язалася.

– А я – ні. Досі не мав нагоди познайомитися зі справжнім чортом. Чи чортицею?

– Припиніть... Ми тепер всі ножі у шухлядах замикаємо. Слава змарнів, мучиться від безсоння. Ми ж майже не кохаємося – мені здається, за нами постійно стежать. Я так не можу – це неначе на вулиці... Тому нещодавно побувала у міліцейському відділку, написала заяву.

– І що кажуть правоохоронці?

– Потойбічний світ – не їхня парафія. От якби я звернулася з приводу сьогоднішнього безсоромника, якого ви, можливо, перетворили на імпотента! А так... Слава приводив додому священика. Уфологи зі своїм причандаллям всі закапелки нашої оселі обнишпорили – порадили переставити ліжко, бо, виявляється, там, де ми спали раніше, була якась геопатогенна зона... Що ж, переставили. І в спальні ікону повісили! А потім, коли пилососила килим, на мене упала люстра...

Нічна гра у кота й мишку

Слава виявився високим, фізично дужим і привабливим чоловіком. Почувши від Ганнусі про нову пригоду і благородний вчинок приватного детектива Самарцева, міцно потис мені руку. Але, дізнавшись про намір свого нового знайомого тимчасово оселитися тут, похитав головою:

– Це вже ні до чого. Днями переїжджаємо до моїх батьків. Я щойно домовився. Досить цього божевілля! Поживемо там, доки вдасться вигідно продати нашу квартиру і придбати нову. Думаю, вистачить двох діб, аби спакувати речі. Будь ласка, кохана, нічого не забудь, бо ти маєш назавжди розпрощатися з цією оселею. Далі, коли ми виберемося звідси, всім займатимусь я. Мені буде спокійніше, якщо ти будеш у безпеці.

– Тихше, Славуню, – розгубилася Ганнуся. – Воно може почути і тоді...

– Воно?

– Ну, те, що мене переслідує, – злякано прошепотіла.

– Що ж, Віталію, залишайтеся, – повагавшись, дозволив він. – Бачу, дружині так буде спокійніше... Мила, постели нашому гостеві у сусідній кімнаті.

За вечерею Ганнуся увесь час підкладала мені як не шинку, то картоплю з салатом. Настрій у неї, безперечно, поліпшився. А ось Слава був небагатослівним. До нашої бесіди за столом майже не дослухався і морщив лоба, про щось напружено розмірковуючи.

Коли мене вклали спати і стихли кроки та розмови господарів (тривало все недовго й вони справді не кохалися), я дістав мобілку і якомога тихіше поспілкувався зі своїми „пінкертонами" – Льонею та Ярусею. А почувши у відповідь заспокійливе: „Буде виконано, шефе!", з насолодою розпростерся на чистому простирадлі.

Сплю я чутливо. Це – професійне. Зате можу дрімати сидячи, стоячи та навіть крокуючи вулицею. І негайно прокидаюсь, відчуваючи небезпеку. Тієї ночі я саме видерся на вершечок Ейфелевої вежі, коли десь уві сні клацнув замок. Вмить розплющив очі – тиша. Прожогом, неначе кіт, зіскочив із ліжка, наблизився до дверей – ані чичирк. Обережно натиснув на ручку, аби вислизнути в коридор... Еге, та мене зачинили! Нічого собі... Постукав – спочатку тихо, потім гучніше, далі щосили загрюкав кулаком: „Та відчиніть же мені врешті-решт, чи ви хочете, аби я їх виламав?!". Почулися кроки. Хтось довго вовтузився з ключем, нарешті переді мною постало розгублене подружжя – Ганнуся очманіло позіхала, не в змозі навіть прикрити ротика, а Слава, котрий уже цілком прокинувся, здивовано розглядав замок.

– Хто мене замкнув? – суворо поцікавився я.

– Я спала... – невинно позіхнула Ганнуся. – Ми зі Славою начебто засмагали на пляжі. Аж чую – з гори каміння котиться. Та як загуркоче!

– Ці двері, Віталію, вже сто років не замикалися. Ледь згадав, де ключі лежать, – розвів руками чоловік.

– А навіщо тут взагалі замок? Хай ще зсередини якась защіпка, але щоб ззовні! – сердився я. – Треба ж було до такого додуматися...

– То бабуся з дідусем зачиняли тата, аби уроки готував, – мимоволі посміхнувся Славко. – Чесно, Віталію, ми навіть не знали, що цей замок ще працює!

– А хто знав?

– Воно, – стиха прошепотіла Ганнуся.

– Добре, – зітхнув я. – Тоді поясніть-но мені: для чого йому знадобилося мене замикати?

– Мабуть, щоб ви не заважали... мене вбити, – ледь чутно промовила Ганнуся.

– Ну, це ми ще побачимо! – посварився невидимому супротивнику. – Так, друга година ночі... Ідіть, мої любі друзі, відпочивайте, я тут посиджу до ранку, покуняю. А двері хай побудуть відчиненими.

Жодних пригод цієї ночі більше не було. Я чудово виспався, натомість Слава довго вмивався холодною водою.

– Увесь час сахався, наче навіжений. І сам вовтузився, і мені спати не давав, – поскаржилася Ганнуся, ковтаючи пігулку „Анальгіну”.

Поснідавши, запропонував власний план дій:

– Я до вечора лишуся тут і ретельно обстежу оселю, якщо ви мені довіряєте...

– Звичайно, довіряємо! – поквапливо відповіла за обох Ганнуся.

– А ви займайтеся своїми справами. Вам, Славо, мабуть, на роботу?

– Так, – насторожено кивнув той.

– А я зайду до кравчині – сукню приміряти, пройдуся крамницями... – повеселіла Ганнуся.

– От що значить справжня леді, – похвалив я. – Жоден чоловік у подібній ситуації менш за все думав би про обновки!

– Якщо жінці не допомагає шопінг, її вже нічого не врятує, – посміхнулася. – Проте й вам, Віталію, депресія не загрожує – у холодильнику повно усілякої смакоти. Не соромтеся – нормальний мужчина повинен їсти багато!

Бенкет

Увечері Ганнуся бадьоро щебетала на кухні, готуючи святкову трапезу.

– Ого, та у нас тут цілий бенкет! – здивувався я. – Що відзначатимемо?

– Сьогодні, Віталію, моя остання ніч у цьому помешканні. Вдень несподівано подзвонив Славуня і категорично заявив: зранку пакуємо валізи. Відверто кажучи, я ще морально не готова ось так одразу піти звідси. Але, якщо вже глава сімейства вирішив, мушу скоритися... Отже, детективе, завтра ви вже не матимете зі мною клопоту!

Слава здавався геть змарнілим та виснаженим. Їв машинально, без апетиту. Я намагався поліпшити його настрій – сипав дотепами і безтурботно поглинав великий шматок київського торту. Проте незабаром Ганнуся делікатно позіхнула, а в мене почали несамовито злипатися повіки. „В разі чого – я у своїй „келії”, – недбало махнув рукою, підвівся і, злегка похитуючись, поплентався до ліжка. Роздягатися не хотілось – все одно нічка буде ще та! В голові замакітрилося – швидко і впевнено насувався морок. Ось воно – починається... Ну, Боже, поможи!

Зненацька густа пітьма, яка обступала мене звідусюди, спалахнула, наче яскравий смолоскип. І я відчув себе в епіцентрі справжнісінького Вавилону – довкола постійно швендяли якісь істоти, гучно і нахабно розпатякуючи кожен про своє. Мама мія, так і оглухнути недовго! Спробував перевернутися на інший бік, затуляючи вуха. Та раптом чиясь ніжна рука скуйовдила мені чуприну:

– Віталику, ти нас чуєш? Можеш говорити?

„Яруся? Що вона тут робить? А, ну, так... – відчайдушно розтулив повіки, – от, блін, наче клеєм понамащувані!”.

Це справді була Ярослава. Співчутливо приклала прохолодну долоньку до мого розпеченого лоба:

– Болить? Нічого, до весілля заживе!

– Тільки не треба знущатися з шефа, – пробелькотів кволо. – Яке весілля, коли щодня отак розчаровуюсь у жінках!

– А я? – загадково посміхнулася, допомагаючи мені підвестися.

– А ти не рахуєшся, – буркнув. – У тебе надто ревнивий чоловік...

Повільно, тримаючись руками за голову, посунув до спальні.

– Обережно, шефе! – мов примара, озвався десь поруч Льоня.

– Ні фіга собі... – мало не перечепився через нерухоме тіло. Опустився навколішки, поступово приходячи до тями: – Живий?

– Так точно, живісінький! – заспокоїв Льоня. – Натуральний Тарзан – залетів, як вихор, і одразу в спальню – до нашої парочки... Добре, що Яруся не розгубилася – підставила ногу! Бо метальник ще той – перший його ножака просвистів зовсім поруч із ціллю. Он там, уп'явся в бильце їхнього ліжка. А другий „поцілунок смерті" уже дещо відхилився від курсу – ось, Андрій постарався. Відправив цього Чингачгука у глибокий нокаут. Познайомся – хороший хлопець, опер з убійного...

Скептично поглянув на невисокого юнака зовсім не грізної статури:

– Привіт... А де Воронов?

– У нього сьогодні інші лови, – не образився той. – Крупна здобич, самі розумієте...

– А тут, значить, дрібна?

– Я виконував наказ, – відповів стримано. – Втім, ваша Ярослава – молодець. Відчайдушна дівчина!

– Це я винен, – почухав потилицю. – Все ніби прорахував, але чомусь вважав – він за ножами до шухляди полізе. У нього ж були дублікати всіх потрібних ключів...

– Я теж „протупив" – знав же, що матиму справу з колишнім спецназівцем! Вам і досі зле? Чим же це ви так „побенкетували"? Наше подружжя ніяк отямитися не може – сплять обоє, немов убиті, без задніх ніг!

– Хто б міг подумати, що у диявола може бути така витончена рука?!

– Я... – турботливо поправила мені комір сорочки Яруся.

* * *

Вранці я вже був у відділку. На Славу було страшно дивитися – здавалося, переді мною сидів вісімдесятирічний дідуган.

– І досі не можу повірити... – повільно проказав він, втупившись вицвілими очима в цятку на стіні. – Я її кохав! Досі кохаю... – заплакав, наче мала дитина.

Я відвів погляд: це нестерпно – дивитися, як плаче чоловік.

– Її... посадять? – запитав він зболено, хрипко.

– Думаю, так, – кивнув співчутливо. – Замах на вбивство... Доказів достатньо. Тим більше, вона вже зізналася...

– Я провідуватиму її у в'язниці! Бідолашна, як вона все це переживе? Навіть не можу уявити її за ґратами... Коли ви здогадалися?

– Ну, я підозрював вас обох, а ось Ярослава... Все-таки жіноча інтуїція – незбагненна річ! Яруся, ще до того, як я доручив їй „приглянути” за вашою дружиною, не сумнівалася, що Ганна має коханця. Хоч та дійсно побувала у кравчині, а потім кілька годин ходила крамницями, купуючи всілякий дріб’язок. І час від часу надзвонювала комусь із мобілки. Звісно, я раніше непомітно потримав у руках цю дорогу іграшку, дізнався її номер телефону та подивився вхідні дзвінки й есемески. А потім Слава організував прослуховування... Відверто кажучи, я з самого початку не вірив у всю оту чортівню з „літаючими” ножами, які, до речі, виявилися ретельно нагостреними. І замки в дверях та у шухляді зі столовими приборами хтось нещодавно змастив. Проте, зізнаюсь, коли ми почули, що затівається таке зухвале й жорстоке вбивство, у мене аж волосся стало дибки!

– Краще хай би я дійсно не прокинувся, – він гірко похитав головою. – Повірити досі не можу! Вона здавалася такою щирою, милою, вірною... Ну, хай навіть захопилась цим Рембо, зрадила, чому б просто не зізнатися і нормально не поговорити? Я б пробачив! А якщо це вже таке велике кохання... Хіба б я втримував її силоміць? Так, мені було б прикро, боляче, але ми б цивілізовано розлучилися, як всі нормальні люди!

– Ви забуваєте про одну тривіальну річ, – зітхнув, – вашу трикімнатну квартиру. Наскільки я знаю, це – ваш спадок. Втім, ви прописали в ній Ганну, тільки-но вона вийшла за вас заміж...

– Кожен чоловік, одружившись на коханій жінці, вчинив би так само!

– Славо, вона вже не приховує, що знала Тимура, ну, того чортяку-спецназівця, ще до вашого весілля. Він був її першим мужчиною. Збиралися взяти шлюб, коли випадково Ганна познайомилася з вами.

– А я одразу ж сказав їй, що маю власне житло... Знаєте, я закохався з першого погляду! Вона була, наче панночка з дев’ятнадцятого століття – незвичайно романтична, одухотворена, з вишуканими манерами...

– Правда, це „невинне” створіння планувало холоднокровне вбивство! Саме Ганні спало на думку влаштувати всі оті „дива” у вашій оселі. Але потрібен був свідок, котрий би потім беззастережно підтвердив її непричетність до скоєного. І тут вона познайомилася зі мною. Надійнішого свідка, ніж приватний детектив, з яким рахуються в міліції, годі й шукати! Дізнавшись про ваш намір перебиратися до батьків, вирішила діяти негайно. А щоб алібі було якомога переконливішим, побажала разом з майбутньою жертвою та свідком приспати й себе... Я знав про сильне снодійне, проте не відмовився від бенкету, щоб не насторожити злочинців. Втім, я анітрохи не сумнівався в своїх колегах.

– Але нападник міг схибити... Він навіть не вмикав світла!

– Саме так би й пояснила вашу несподівану загибель „кохана” дружина. Вона б запевняла, що „полтергейст” полював на неї, а ви постраждали випадково... Вам надзвичайно поталанило, Славо, що того дня в тролейбусі я познайомився з Ганною.

– Кажу ж вам, хай би я помер... Після всього, що трапилося, навіть не знаю, чи зможу бодай колись довіряти хоча б одній жінці. Так взагалі можна всю прекрасну стать зненавидіти!

– Не перебільшуйте, мій друже. Принаймні одна жінка вчора вночі врятувала вам життя...

Ігуана

Це була мила, екзотична тваринка, яка слухняно сиділа на плечі приватного детектива Віталія Самарцева, уважно спостерігаючи за ним. Втім, її проникливі оченята здавалися печальними. Приятель обережно взяв ігуану до рук, погладив:

– Красуня, правда? Африканочка! У неї – якесь дуже довге і плутане ім'я, по-нашому й не вимовиш. Тому кличу співмешканку Галинкою. Приходжу з роботи, вмощуюся в кріслі та й міркую собі вголос, а вона мене уважно слухає. Часом здається, що ця кралечка ще й до біса розумна, тільки чомусь приховує власний інтелект... Мені розповіли цікаву історію. Чоловікові подарували ігуану, і якось вона вкусила господаря за палець. Незабаром палець розпухнув, але добродій цим не переймався, натомість його розчулила поведінка тварини: вона ні на мить не залишала чоловіка наодинці, навіть до туалету супроводжувала та спала у нього на грудях. І сумно так, співчутливо поглядала на поранений палець, що чомусь ніяк не гоївся. „Боже, яка чуйна істота!" – захоплювався господар. Тож уявіть собі його розчарування, коли власниця крамниці, де продають усіляку дивовижну звірину, розтлумачила: „Укус такого різновиду ігуани містить дещицю отрути. Для людини – це не страшно, якщо, звісно, вчасно звернутися до лікаря. Взагалі, саме в такий спосіб тваринка полює на свою жертву – вкусить, а потім терпляче очікує на її смерть. А щоб здобич нікуди не поділася, увесь час пильнує за нею...".

– Як зворушливо!

– Авжеж, – погодився гість. – Не бажаєте її погладити? Вона, як представниця прекрасної статі, надзвичайно любить ласку! Галинко, ти ж не пошкодиш правицю дядечкові Сергію?

– Звідки вона у вас? – обережно простягнув руку, ледь торкнувшись своєї гості.

– Займався нещодавно однією справою... – загадково примружив очі Віталій. – Хочете послухати?

По-моєму, ігуана не проґавила жодного слова з його розповіді.

Маніячка

По телефону у неї був напрочуд приємний голос, тож я налаштувався на зустріч із симпатичною молодою пані. Але до кабінету увійшла статечна жінка вже навіть не бальзаківського віку:

– Добридень, Віталію! Я – Марина Велько.

– Сідайте, будь ласка... – не зміг приховати розчарування.

– Приємно усвідомлювати, що я ще можу вводити в оману чоловіків, – печально посміхнулася. – Так, детективе, голос старіє останнім... А колись же я, правда, була гарненькою!

– Ну, чому ж... Ви ще й зараз справляєте враження... – я промовив це таким збентеженим тоном, що поважна добродійка раптом розсміялася, мов дівчинка.

Однак, пригадавши щось, враз спохмурніла:

– Мене, Віталію, дуже турбує Микита Сергійович...

– Хрущов? – спробував пожартувати.

– Ні, – серйозно похитала головою, – Микита Сергійович Велько, мій чоловік. Тобто тепер уже колишній...

– У вас проблеми з поділом майна?

– Що ви, Микита Сергійович усе залишив мені: квартиру, меблі... Він – справжній мужчина: як був у своєму спортивному костюмчику, так і пішов. Точніше поїхав на тролейбусі, бо ключі від машини теж мені віддав.

– Дивовижна щедрість... Отже, нині ваш колишній мешкає в іншої жінки?.. Перепрошую за неделікатність, однак не міг же він просто так, враз розлучитися з вами!

– Авжеж, – потупила очі, – у нього тепер – молода дружина. Занадто молода!

– Розумію... – кивнув.

– Нічого ви не розумієте, – важко зітхнула. – Ця шльондра молодша за Микиту Сергійовича на тридцять років!

– То ви піклуєтеся про його здоров'я?

– Ні, – поглянула розпачливо, – я турбуюсь про його життя... Знаєте, у нас із ним стільки всього було – і хорошого, і поганого. Проте я жодного разу не пошкодувала, що вийшла за нього заміж! І, думаю, він мене також кохав. Звісно, вже не було тієї пристрасті, та чоловік вмів і пригорнути, і втішити. Був дуже уважним: дарував квіти, дбав, аби я до Криму в санаторій з'їздила, підлікувалася. Він – такий абсолютно домашній, зовсім не бабій. Жартував, що його й так ледве на дружину вистачає, де вже там за чужими спідницями упадати! Лежав на дивані та мріяв, як ми з ним доживемо до глибокої старості й помремо воднодень. Проте, коли він познайомився з Оксаною... Це сталося, мов грім серед ясного неба! Прийшов і у всьому мені зізнався. Я, звичайно, була приголомшена, плакала, сварила його, пояснювала, що хтива молодичка лише пограється з ним, як кішка з мишею, та й викине, мов непотріб. Застерігала, що, за жодних обставин, не дозволю зрадникові повернутися, адже розбитий на друзки глечик вже не склеїш. Сподівалась, що він схаменеться. Ну, не витримав, спокусився, але не перекреслювати ж через це стільки років подружнього життя! Де там... Він, бачите, закохався і не бажає лицемірити, а діти у нас – мовляв, вже дорослі, тож, якщо не зараз, то згодом батька зрозуміють... Пообіцяв, що піде мешкати до Оксани з однією валізою. Я – не жадібна, проте ще плекала надію: раптом розлучниця, дізнавшись, що коханець втратив усі заощадження та автомобіль, відмовиться від нього. Але вона його прийняла! Ви можете собі таке уявити? У добродія похилого віку – жодних статків, лише невеличка пенсія. І з оцим

кавалером кохається молода, заможна та, не кривитиму душею, зовні – доволі приваблива пані!

– О, то вона – багата?

– Ну, звісно! Чотирикімнатна квартира в Чернігові, триповерхова „хатинка” у нашому „Царському селі” – Олександрівці, де в гаражі – дві автівки: „Тойота” та „Мерседес”. Ясно, що й на її банківському рахунку зберігається кругленька сума...

– Справді, дивно. Але що ви від мене хочете?

– Я ані на йоту не повірила в якісь там почуття, тому поцікавилася в свого знайомого (він у міліції працює) щодо тієї рудої фіфи. Господи, Віталію, він мені такого про неї нарозказував, що я третю добу без снодійного очей склепити не можу. Як тільки земля носить цю аферистку!

– І що ж вона накоїла?

– Вбила трьох своїх чоловіків!

– Авжеж... Вбила, закопала, на могилці написала...

– Ви іронізуєте, а мені по-справжньому страшно. Поводиться вона, мов невинне ягнятко. Така начебто тендітна, тихенька. Миле личко, наївні оченята... Проте я знаю, що це – маніячка. Неймовірно підступна, жорстока, холоднокровна вбивця! Перший її чоловік вранці пішов покурити й нібито необережно випав із балкону. Другий моржував, та якось невдало пірнув у лунку. А третій поїхав у відрядження і раптом наклав на себе руки. Ось тільки з самогубством вона щось перемудрила. Слідчий не сумнівається – чоловіка задушили уві сні! Обкрутили довкола шиї мотузочку та й затягнули. А все, що сталося потім, – лише майстерна імітація суїциду.

– Але, я так розумію, Оксана досі на свободі?

– У неї – „залізне” алібі: до пізньої ночі веселилася в ресторані – відзначала ювілей свого шефа. Два десятки колег запевняють, що Оксана виходила хіба що в туалет. Святкували в Чернігові, а вбивство скоєне в Прилуках... Вона знову виплутається та ще й оженить на собі Микиту Сергійовича! До речі, кожен із трьох її чоловіків, незадовго до смерті, страхував своє життя на значну суму. Ось такий „збіг обставин”...

– Гм... Скільки вона прожила в цих шлюбах?

– З першим добродієм – майже три роки. З другим – близько двох, а з третім – лише одинадцять місяців... Віталію, ви врятуєте мого колишнього чоловіка?

Сто тисяч доларів

Двері відчинив Микита Сергійович, провів до зали, присів поруч. Рудоволоса Оксана саме сервірувала стіл і, попри привітну, чарівну посмішку, неабияк нервувала.

– Не треба, повірте, це – зайве, – вказав очима на пляшку дорогого коньяку.

– Ну, як же... – знітилася господиня, – ви ж прийшли нам допомогти. Хочете розібратися в цьому жахітті...

– Хочу, – промовив якомога рішучіше.

– От і добре, – зітхнула господиня. – Будьте ласкаві, сідайте до столу, Віталію, символічно вип'ємо по келишку. Не бійтеся, поки що жоден мій мужчина не помер від отруєння!

– Відверто кажучи, я сподівався побесідувати з вами, Оксано, наодинці.

– А у мене немає секретів від нареченого, – відповіла з викликом. – Він усе знає.

– Все-все? – багатозначно поглянув на Микиту Сергійовича.

– Так, – спокійно кивнув той. – Оксаночка розказала мені в перший же день нашого знайомства.

– І вас не дивує, що троє ваших попередників, одружившись на ній, незабаром пішли з життя?

– Дивує, – заспокійливо поклав руку на коліно Оксани. – Тільки я переконаний – вона тут ні до чого.

– Я плакала і благала Микитоньку не зв'язувати зі мною. Проте він прийняв рішення! А я – всього лише слабка жінка, не здатна відмовитися від свого щастя. Микита – мужчина моєї мрії. Та й не можу я довго залишатися сама! Ви зараз так хитро примружили очі, Віталію... Не вірите в нашу любов?

– Чому ж, Микита Сергійович цілком міг захопитися молодою красунею. А от щоб навпаки... Даруйте, тут має бути якийсь зиск.

– А його немає! Ви помиляєтеся, детективе, – зашарілася господиня. – Мені подобаються старші, досвідчені чоловіки. Ровесники – надто легковажні, натомість немолода людина значно більше цінує життя. Микита – увесь мій, розумієте? Він мене буквально на руках носить, заради нашого кохання живе! Я певна, чоловік мені не зраджуватиме у шлюбі. З ним є про що поговорити. І він для мене – не старий! Микитонька щодня цілу годину бігає вранці, п'ятнадцять разів підтягується на перекладині. Ми з ним і в теніс граємо – між іншим, я майже завжди програю. Врешті-решт шлюб – це ж не лише секс!

– Може, мені вже не так багато й лишилося, – пригорнув наречену Микита Сергійович. – Але я справді насолоджуюся кожним нашим днем.

– По-вашому, я схожа на вбивцю? – несподівано спалахнула, помітивши мою іронічну посмішку, Оксана.

– В усякому разі, мій клієнт у цьому анітрохи не сумнівається.

– А ви? – пронизала жагучими карими очима.

– А я маю зберегти життя Микиті Сергійовичу і викрити злочинця, – неквапливо, із задоволенням випив келишок коньяку, не зводячи погляду з господині. – Якщо дозволите, одне нетактовне запитання, Оксано. На яку суму було застраховане життя вашого третього чоловіка – Леоніда Мисника?

– Сто тисяч доларів, – не змигнувши оком, відповіла вона. – Я ще не отримала цих грошей – триває розслідування обставин смерті Льоні… Думайте, що хочете, але жодного зі своїх мужчин я про подібну послугу ніколи не просила.

– Знаєте, якщо вже дійсно є бодай якась небезпека... І хтось настільки ненавидить Оксанку, що ладний знищувати її чоловіків, аби лише відправити молоду жінку за ґрати... – замислився Микита Сергійович. – Можливо, після шлюбу варто й мені оформити таку страховку?

– Микитонько, милий, я тебе дуже прошу, – захвилювалася господиня, – пообіцяй, що не робитимеш цього!

У двері подзвонили, і незабаром Микита Сергійович увійшов до зали, зворушливо підтримуючи під руку зовсім стареньку бабусю – таку собі божу кульбабку. Вона зацікавлено роззирнулася навкруги:

– Доброго дня, голубонько! У вас, бачу, гості...

– Здрастуйте, Євдокіє Свиридівно, – привітно озвалась Оксана. – Це до Микити колега завітав... Як ви себе сьогодні почуваєте?

– Краще, сонечко. Але що я? Головне, аби тобі – втіха. Готуєтеся до весілля?

– Яке там весілля, – махнула рукою господиня. – Розпишемося і на тому – все. Вже ж не дівчинка, аби фату приміряти... Я б і заміж не виходила. Яка різниця? Аби мужчина кохав! Однак Микитонька наполягає – хоче мати законну дружину.

– Так, значить, за тиждень і поберетеся? – примружила підсліпуваті очі.

– Обов'язково, – життєрадісно відповів Микита Сергійович.

– А я ж оце чого приходила, – спохопилась Євдокія Свиридівна. – Будь ласка, як будете в місті і матимете час, купіть котику моєму чогось поживного. Ось я вам зараз, голубонько, грошей дам...

– Ну, що ви, які гроші? Ви ж для нас – мов рідна! Микита збирається на пошту, то й зайде до крамниці.

– Дякую, сонечко, – кивнула бабуся. – Вітання вам від моєї Орисі!

– Спасибі, їй також передавайте привіт, – лагідно промовила Оксана.

Коли за старенькою зачинилися двері, господиня, ніби між іншим, пояснила:

– Пробачте, Віталію, я трішки збрехала щодо вашої роботи. Просто не хотіла засмучувати стареньку. Вона так переймається моїм щастям, а тут – приватний детектив, котрий шукає вбивцю...

– Та нічого, я навіть радий, що ми уникнемо зайвих пліток!

– Ні, ви не зрозуміли… Думаєте, ця бабуся лускає смажене насіння й теревенить із сусідками на лавочці біля під'їзду?.. Вона не надто полюбляє спілкуватися з ровесницями. Що то за розмови? Як не про політику, то про хвороби... А я їй – справді не чужа. Старенька приймала пологи у моєї мами. Знає мене, відколи я з'явилася на світ!

– Євдокія Свиридівна працювала акушеркою?

– Лікарем… Вони з моєю матусею кілька років мешкали разом. Неня винаймала у неї кімнатку. Власне, там я й народилася. Почалися пологи, господині саме не виявилось вдома, телефон так невчасно зіпсувався. Тож, коли Євдокія Свиридівна повернулася, викликати „Швидку...” було надто пізно... Потім моя рятівниця якийсь час мешкала у Росії. Та в поважному віці

знову оселилася у Чернігові. В особистому житті їй не поталанило. По-моєму, вона взагалі не була в шлюбі. Начебто має доньку, втім я ту Орисю жодного разу не бачила. Якщо вона дійсно існує, то мала б хоч іноді провідувати матір! Напевно, моя сусідка просто її вигадала. Нічого дивного, вона ж – зовсім старенька й самотня. Та я вдаю, ніби вірю в її фантазії і Орися мені не байдужа. У бабусі тоді одразу настрій поліпшується... Але ви майже зовсім нічого не їсте, Віталію! І коньяк наш, бачу, не надто детективу Самарцеву смакує... Ви мені все-таки не вірите?

– Їй богу, Віталію, – втрутився Микита Сергійович, – Оксанку хтось підставив!

– Авжеж, – кивнув я, витираючи губи серветкою, – і навіть подбав про її алібі...

Божа кульбабка

Біля під'їзду пригальмувало таксі, з якого за мить випурхнула молода вродлива жінка – розкішне руде волосся, проникливі карі очі, бездоганна „голлівудська" посмішка. Ті ж моднячі сукня й черевички. Тільки в руці – величезна картата валіза.

Євдокія Свиридівна не стрималася – радісно помахала у вікно. Втім, вже за кілька секунд, панночка зникла в під'їзді, задріботіла сходами. Ось вона вже й на потрібному поверсі. Впевнено підійшла до дверей, натиснула кнопку дзвінка.

Старенька затамувала подих. „Ну, відчиняй, не барися, – нетерпляче прошепотіла, наче там, за сусідніми дверима, її могли почути. – Ще й вічко таке, що майже нічого не видно! Треба сьогодні ж, коли все скінчиться, зателефонувати до ЖЕКу – попросити, аби за могорич вставили щось путнє...".

Клацнув замок, скрипнули двері і струнка молодичка хутко увійшла до квартири. Бабуся принишкла біля вічка, дослухаючись до кожного звуку. Начебто тихо! Поглянула на будильник: „Вона казала, що це триватиме з півгодини. Головне, приголомшити, нажахати, не дати отямитися... Ох, як же повільно спливає час – навіть до секундної стрілки немов хтось гирю прив'язав!".

Зітхнувши, старенька почимчикувала на кухню, накрапала корвалолу, похапцем випила і одразу ж повернулася на свій „пост", квапливо притулившись до вічка, – нічичирк. От і добре! Скоро справу буде завершено, і вони нарешті заживуть душа в душу, мов у Бога за пазухою... „О, як же нестерпно чекати, а прийду раніше – сваритиме! А що, як подзвонити?" – увімкнула світло у вітальні і, схилившись над телефоном, набрала знайомий номер. Незабаром у слухавці пролунав такий жаданий, найрідніший у світі голос.

„Як ти там, сонечко?" – „Жодних проблем!" – „Справді?! Ой, яка ж ти у мене молодчина! Вибач, що дзвоню, але я так переживаю!.. Кепська з мене конспіраторка..." – „Ні, все гаразд… Я вже хотіла тебе покликати…

Допоможеш?..” – „Ну, ти ж знаєш, серденько, я заради тебе готова на все. Життя не пошкодую, аби лише моя розумниця жила по-людському! Зараз іду, відчиняй двері...”.

Увійшовши до оселі сусідки, Євдокія Свиридівна ніжно пригорнулася до рудоволосої, розчулено схлипнула. Та турботливо погладила сиві бабусині коси:

– Не плач, все позаду!

– Де вона? – боязко запитала старенька.

– Там, вже у валізі...

Євдокія Свиридівна обережно зазирнула до кімнати. Ступила кілька кроків і раптом у паніці відсахнулася:

– Вона ж рухається!

– Поки що... – посміхнулася юнка. – А ти гадала, я тут влаштую море крові?.. Та підходь же сміливіше – можеш її навіть поторсати… Вона – непритомна.

Старенька навшпиньках наблизилася до напіввідчиненої валізи, з якої виднілися спина молодої жінки та розкішне волосся.

– Я її „відключила”. Зараз викличемо таксі і завантажимо дамочку в багажник. Важкенька валіза буде, але нічого – впораємося. Головне, поводься впевнено, не метушись. Чого хвилюватися? Хто нас може запідозрити?

– І... куди ми її подінемо?

– Погуляємо трохи в лісі. Погода – хороша, знову ж таки – свіже повітря. Там, в одному місці, вже й ямку викопано... Потім замаскуємо все так, що комар носа не підточить.

– Але ж вона – жива!

– Ну, то придуши, якщо хочеш… Мені – ліньки. Я – спортсменка, а не кілер… Ех, і чому дівчатам-каратисткам не платять так, як професійним боксерам-чоловікам? Дискримінація!

– А цидулка?.. Ти примусила її написати, назавжди попрощатися з Вельком? – непокоїлася бабуся.

– Аякже, – задоволено взяла зі столу аркушик паперу руда. – Ось, послухай: „Микитонько! Так склалися обставини, що ми вже не можемо бути разом. Я покохала іншого чоловіка і погодилася вийти за нього заміж. Ми вирушаємо на вікенд до Іспанії. А ти, будь ласка, віддай ключі від моєї квартири Євдокії Свиридівні. Раджу повернутися до колишньої дружини – вона тебе прийме... Будь ласка, не сердься і, якщо справді любиш мене, щезни без скандалу. Я не передумаю! Оксана”. Нормально?

– Ще б пак! Ціла поема... Ну, ти й вигадниця! Думаю, він тепер точно забереться геть. Хоча, відверто кажучи, мужчина непоганий. Я до нього навіть трохи звикла. І де мої сімнадцять років?! Втім, тобі кохатися з Микитою не можна – надто великий ризик. Звичайно, ви з нею так схожі, що й рідна матір би не впізнала. Але мужчина, котрий знає тіло своєї жінки напам’ять, одразу здогадається про підміну!

Враз старенька зблідла, швидко відхилила валізу і... несамовито кинулася на молоду пані. Та від несподіваного поштовху впала на підлогу, перелякано зойкнувши. Немічна бабуся стиснула їй горло, наче лещатами.

Ми нагодилися вчасно: ще кілька секунд і порятувати Оксану було б неможливо. Влаштовуючи засідку в сусідній кімнаті, ніхто не очікував такої спритності від „божої кульбабки”. Однак гнів і розпач буквально потроїли її сили. Євдокія Свиридівна відчайдушно пручалася та викрикувала прокльони.

* * *

Марина зайшла до мого кабінету й урочисто виклала на стіл новенькі купюри:

– Дякую, Віталію! Я вже покаялася перед Оксаною.

– Ви? Покаялися?!

– Звичайно... Я ж вважала її мало не дияволом у спідниці! Подумки бажала смерті. Заплющувала очі й бачила, як вона у муках конає. А з’ясувалося, що бідолашна жінка ні в чому не винна.

– О, то вона вже й бідолашна?!

– А чому ні? Скільки всього натерпілась... Я б на її місці взагалі б, мабуть, збожеволіла! Як ви про все дізналися?

– Лікарка за незрозумілих обставин приймає пологи в своїй оселі у пацієнтки. А потім, через багато років, раптом оселяється поруч з її донькою. Далі. Євдокія Свиридівна начебто має таку собі Орисю, яка жодного разу не потрапляла на очі Оксані.

– Це міг бути збіг обставин...

– Льоня, мій колега, невдовзі переконався: Орися дійсно існує. Вона – єдина донька Євдокії Свиридівни. Причому пізня дитина...

– Ну той що?

– Ми все-таки вирішили дещо перевірити. Льоня вдавав із себе працівника ЖЕКу: полагодив бабусі сантехніку та й оглянув її помешкання. Великий портрет Оксани висів на самому почесному місці.

– У них же були прекрасні стосунки!

– Авжеж. Але матір, зазвичай, чіпляє портрет своєї доньки. Втім, це й була світлина Орисі. В Оксани на шиї немає родимки... Євдокії Свиридівні хотілося мати якщо не чоловіка, то бодай дитину. Проте народити сама вона не могла. Тож, дізнавшись, що Марія, її квартирантка, чекає двійню, лікарка обдурила довірливу, недосвідчену пацієнтку, приховавши правду. А коли на світ з’явилися дівчатка, одну з них „слуга Гіппократа” залишила собі. А потім переїхала з донькою до Росії – боялася, що Оксанина мама здогадається про все, побачивши Орисю. Там, у Брянську, дівчинка й виросла. Якось Євдокія Свиридівна побувала в Чернігові та й не витримала – поцікавилася долею Марії. З’ясувалось, що колишня пацієнтка померла, а її донька – Оксана – вдало вийшла заміж і тепер насолоджується щастям. А от Орисі не таланило ні в особистому житті, ні з роботою... Зараз складно сказати, хто з них придумав цей жахливий план – Євдокія Свиридівна

клянеться, що все організовувала вона, а донька лише виконувала її вказівки. Власне, це „доброзичлива” бабуся порадила сусідові вигідно застрахувати своє життя: „Звісно, ти ще до раю сто років не потрапиш. Але раптом, не приведи Господи, щось станеться? А так Оксаночка буде в достатку...”. Євдокія Свиридівна тепер шкодує, що вчасно не зупинилася, влаштувавши нещасний випадок першому чоловікові Оксани. Треба було б тоді одразу прибрати сусідку і хай би Орися користувалася її статками! Проте молода вдова незабаром знову закохалася, причому її другий мужчина виявився ще багатшим. А коли він „несподівано” загинув, Оксана втретє вийшла заміж... Виконавицею всіх трьох „нещасних випадків”, звісно, була Орися. Приїжджаючи до Чернігова, вона оселялася в готелі й інколи мешкала там тижнями, практично не виходячи в місто. Зловмисниці турботливо дбали, аби в Оксани було стовідсоткове алібі. Адже одного дня Орися повинна була цілком перевтілитися в свою сестру. Микита Сергійович, четвертий мужчина Оксани, виявився незаможним. Отож Євдокія Свиридівна надумала нарешті завершити справу. І хоч по телефону вони з Орисею спілкувалися дуже обережно, ми, прослуховуючи розмови, не сумнівались – йдеться саме про вбивство. Орися свого часу займалася карате, навіть була призеркою чемпіонату країни. Звісно, було б непогано спіймати її „на гарячому”, але панночка – надто небезпечна, могла одним ударом покінчити з сестрою, або скалічити її на все життя. Тому Андрій, правоохоронець з „убійного відділу”, нейтралізував юнку, тільки-но вона ступила до квартири. Звичайно, це не зовсім по-чоловічому – нападати на пані зі спини, та в подібних випадках – не до сентиментів. Втім, бажано було зібрати якомога більше доказів. От Оксана й погодилася влаштувати цілу виставу. Як на мене, вона блискуче відіграла свою роль. Це я винен – не здогадався господині родинку на шию причепити...

– Ви – молодець, Віталію, і чесно заслужили свою винагороду!

– Але вашому колишньому чоловікові нічого не загрожувало. Більше того, якби Марина Велько не найняла приватного детектива і розлучниця-Оксана загинула, напевно, Микита Сергійович знову повернувся б до вас...

– Що ж, нехай він буде щасливим із молодою дружиною. А я вже дочекаюсь онуків та й матиму втіху на старість. Кожному – своє... До речі, ви знаєте, що Микита Сергійович сьогодні застрахував своє життя?

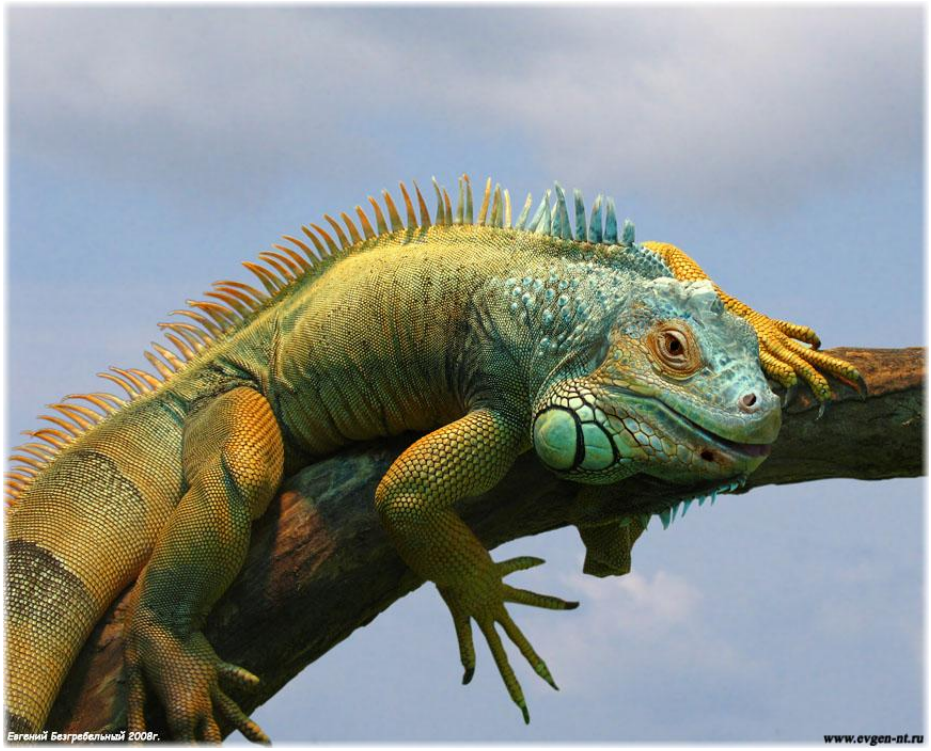
Евгений Безгребельный 2008г.
www.evgen-nt.ru

СФН

ВИКРАДЕННЯ АЛІСИ

– Ви знаєте Подкопаєву? – Віталій, як завжди, виріс, наче з-під землі – безтурботний, усміхнений, по-ранковому свіжий, з підозріло товстою валізою: – Вона – просто чудова! Хочу запросити на побачення і взяти автограф...

– У Лілі? – я ще сидів за комп'ютером і машинально клацав якусь фразу, однак відчував – зараз домучити статтю все одно не вдасться. Звісно, Подкопаєва – суперстар, але від приватного детектива Віталія Самарцева можна очікувати будь-якого сюрпризу!

– До чого тут Ліля? Хоча... – підморгнув він. – Якщо її хтось поцупить, залюбки візьмуся за розслідування! А як ви гадаєте, чим напхана моя валіза?

– Бомбами... – відповів перше, що спало на думку.

– Правильно, – задоволено кивнув гість і виклав цілий стосик пухкеньких томів. – Ось, рекомендую – Лариса Подкопаєва. По-перше – білявка, по-друге – письменниця. Уявляєте, яка гримуча суміш?!

– Письменниця? – розчаровано похитав головою. – Даруйте, Віталію, але мене не цікавлять вигадки.

– Іноді, – примружив очі Самарцев, – розуміючись на вигадках, можна дізнатися правду...

– Отже, з вами трапилась якась пригода? Не тримайте це в собі, друже! Вам – слава, мені – гонорар.

– Взагалі, декому і Ярославі вистачає... – скаламбурив він. – Ну, коли ви вже нарешті заведете собі камін?

– Як тільки у вас з'явиться люлька!

Колеги, дякувати Богу, пішли на обід, тож жоден несамовитий вигук не відволікав його уваги. Самарцев зосереджено смакував прохолодним пивом і, пригадуючи недавній екстрим, раз-по-раз ніжно погладжував свою Подкопаєву...

Бандитський Чернігів

Едуард Жоржович був опецькуватим чоловіком із волячою шиєю. Він нервово походжав кімнатою, витираючи хустинкою спітніле обличчя. Власне, піт з нього стікав струмками, однак Харитончик і не думав знімати дорогий малиновий піджак, або хоча б розсупонити ядуче зелену краватку із золотою запонкою.

Скептично оглянувши мої „апартаменти", скандально відомий бізнесмен понуро зауважив:

– То ось, значить, як ви працюєте!

– Ні, тут ми тільки приймаємо декого з відвідувачів… А працювати, зазвичай, доводиться в лайні... – я продовжував спокійно годувати своїх золотих акваріумних рибок, абсолютно не переймаючись настроєм цього самовпевненого індика, котрий звик вдавати з себе господаря життя.

Нарешті, натупцювавшись, він демонстративно почимчикував до крісла:

– Можна присісти?

– Будь ласка, – одразу змилостивився я, із задоволенням спостерігаючи за вуалехвостиками. – Але попереджаю: можу спілкуватися лише на рівних. Хочете, аби ми порозумілися, облиште своє хамство. Тут вам – не Верховна Рада! Власне, у нас – одні й ті ж авторитети, просто ми їх сприймаємо по-різному...

– Як це? – спантеличено почухав потилицю.

– Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Григорій Сковорода, Михайло Грушевський... Тільки я, в першу чергу, ціную книги, а ви – зображення на купюрах.

– Гм... Дотепно! – погодився Харитончик. – Власне, мені говорили, що ви – специфічна людина, але я ціную професіоналів. Добре, поговоримо відверто! Віталію Сергійовичу, я хочу, щоб ви негайно облишили всі справи й подбали про безпеку моєї доньки. Тобто я дуже прошу вас це зробити, бажано із завтрашнього дня, – виправився він, помітивши вираз мого обличчя. – Суму гонорару назвіть самі...

– Алісі загрожує небезпека?

– О, то ви навіть знаєте її ім’я!

– Навів довідки. Це – нескладно, адже ви – так би мовити, публічна людина. Знаю, що бізнесмена Харитончика звинувачують у рейдерських атаках на кілька підприємств. Власне, одне ви вже підступно захопили...

– Авжеж, – не став відпиратися він. – Саме тому мою дівчинку можуть скривдити... Семен Пахтій – ще той фрукт! Це у нього кличка така була – Фрукт. Ніколи не вмів правильно дезодорантом користуватися – за кілометр смерділо... Чули про гучні бандитські розбірки в Чернігові – на зорі нашої незалежності? Таких людей тоді відправили на той світ! Що вдієш – дикий український капіталізм... – сентиментально зітхнув Едуард Жоржович. – Так от, Семен – один із тих, кого не вдалося застрелити. Вцілів! А тепер – святіший за Папу Римського: законослухняний підприємець, меценат, шанована людина, в депутати пнеться... Втім, як був дрантям, так і залишився! Отож, якщо не може довести свою правоту за допомогою грошей чи мізків, використовує старі методи. Два дні тому мені на мобільний зателефонував якийсь гугнявий тип і дохідливо розтлумачив, що станеться з Алісою, якщо я не поверну Пахтієві його власність. Визначитися мушу до завтра – такий ось ультиматум!

– І ви вирішили не поступатися...

– Я – бізнесмен. Людина, котра колекціонує гроші. І чим їх більше, тим краще. Це – показник мого професіоналізму. Одне слово – рейтинг! У цій сфері, як у джунглях – виживає сильніший. Прагнеш досягнути великого успіху? Повинен звикнути до безкінечної жорсткої боротьби. Це – як на війні: або ти їх – або вони тебе... Не можна бути білим та пухнастим, небезпечно мати друзів і, не дай, Боже, виявити слабкість. У порошок

зітруть! Зрозумійте, я дуже люблю свою донечку, проте не збираюся відступати через погрози якогось психопата. Звісно, я посилив охорону будинку. За Алісою наглядають вдень і вночі. Однак хочеться, щоб поряд із нею увесь час була людина, якій я довіряю на сто відсотків. Тобто – ви...

Йому таки вдалося мене вразити!

– Я? Звідки така довіра до якогось маловідомого детектива Самарцева?

– Ви ніколи не зраджуєте своїх клієнтів. Як бачите, я теж зібрав певну інформацію. У наш продажний час така принциповість здається дещо старомодною, однак вона дорого коштує, і я готовий платити! Звичайно, якщо ви ще не отримали аванс за викрадення Аліси від моїх злопам'ятних конкурентів... Жартую, не сердьтеся. Знаю, ви не займаєтесь подібними речами! Отож я прошу вас, доки все не владнається, побути її янголом-охоронцем. Звісно, ні доня, ні моя дружина, не повинні здогадуватися про небезпеку. Я відрекомендую вас, як чудового домашнього вчителя... А що? Зараз, серед наших братанів, модно наймати для виховання улюблених діточок усіляких педагогів. Колись же у заможних шляхтичів таке було! Чим ми гірші? Наскільки я знаю, ви розумієтеся на музиці? От і вчитимете Алісу грати на гітарі. Вона, до речі, до музичної школи просилася. А тепер і ходити нікуди не треба! Ну й, між іншим, розповідатимете їй про гарні манери... Власне, все – на ваш розсуд. Головне, аби моя дівчинка була жива й здорова! Мешкати доведеться у нас. Втім, не хвилюйтеся – ми задовольнятимемо всі ваші примхи. Контактуватимете зі Станіславом Львовичем.

– Чув про такого...

– Це – дуже турботлива і віддана людина, друг нашої сім'ї. Він ще Вітусі, дружині моїй, коли була маленькою, пелюшки прав! Покійна теща – Зінаїда Гнатівна – свого часу керувала взуттєвою фабрикою. Колись, ще дівчам, палко закохалася в красеня-інженера, завагітніла, а той, дізнавшись про майбутнє потомство, наступного ж дня накивав п'ятами з Чернігова... Відтоді вона сильно мужчин незлюбила, так і не вийшла заміж. Зате зробила непогану, як для жінки, кар'єру! Станіслав Львович мешкав по-сусідству, тож і опікувався Віточкою. Особисте життя у нього також не склалося, от і полюбив дівчинку, мов власну дочку. Маленькою вона ще хотіла, аби дядя Слава одружився на її мамі. Однак горда й незалежна Зінаїда Гнатівна заявила: „Якщо коли-небудь і вийду заміж, то тільки за генерала!". А добрий і неамбітний сусід трудився звичайним водієм... Потім Віта виросла й виявила характер – стала моєю дружиною, попри шалений спротив неньки, яка і слухати не бажала про таке раннє заміжжя єдиної дочки (Віті тоді лише 17 виповнилося, а я щойно отримав диплом політеху). Тривалий час у нас не було дітей. Ми вже й надію втратили, коли Вітуся несподівано завагітніла і народила Алісу. Зінаїда Гнатівна ще встигла потримати онучку на руках, та незабаром теща тяжко захворіла і за місяць пішла з життя. От Віта й попросила, аби Станіслав Львович, якого вона тепер називає татом, оселився у нас. Він зараз – і за няньку, і за водія, і за головного кухаря.

– Золото, а не чоловік!

– А ви не іронізуйте – самі побачите. То як, Віталію Сергійовичу, приймаєте мою пропозицію?

– Ну, якщо виконаєте дві мої умови...

– Тільки дві?

– По-перше, я не можу раптово згорнути всі свої розслідування...

– О, це – не проблема. Кожен ваш клієнт одержить значну компенсацію!

– Ні, я не спиняюся на півдорозі. Тому, за моєї відсутності, з Алісою будуть Ярослава та Леонід. Це – мої помічники, можете не сумніватися в їхній надійності.

– Ну, що ж, хай буде так, – поміркувавши, кивнув він. – А друга умова?

– Я хочу поговорити з Алісою. Вона не повинна нічого робити з примусу – моє товариство має бути ненав'язливим.

– Авжеж! – задоволено примружив очі Едуард Жоржович. – Щодо цього я виявився завбачливим... Доня гуляє на подвір'ї з моїм охоронцем. Покликати?

– Краще я вийду на свіже повітря – вже знудився в чотирьох стінах...

Помітивши нас, дівчинка одразу ж підбігла до Харитончика:

– Ой, таточку, а до мене прилітало сонечко! Я трошки потримала його на долоньці й відпустила – хай ще когось із діток провідає.

Вона сама була маленьким сонечком – світлим, усміхненим, лагідним. Зацікавлено поглянула на мене.

– Привіт, Алісо! – простягнув руку.

– Здрастуйте, – торкнулася моєї правиці. – Ви – дядя Віталій?

– Так, – обережно потиснув теплу долоньку.

– І ви справді вмієте грати на гітарі?

– Відверто кажучи, не дуже добре...

– Але все одно – ліпше за мене, бо я зовсім не вмію... А у вас є дружина?

– Ні, – зітхнув, – поки що мені не надто таланить із жінками. Може, коли ти виростеш?

– Може! – дзвінко розсміялася. – Будете зі мною дружити?

– А ти цього бажаєш?

– Мабуть... Принаймні ви мені подобаєтеся!

– Дивно, це ж саме я щойно збирався сказати тобі...

– Попереджаю, я – не дуже старанна. І страшенно люблю бешкетувати.

– Ну, то бешкетуватимемо разом, – підморгнув дівчинці.

– Бачу, ви вже чудово порозумілися! – нагадав про своє існування Харитончик. – Отже, Віталію Сергійовичу, до завтра? Хочете, пришлю за вами вертоліт?

– Це – зайве; моя старенька конячка досі бігає. Будь ласка, знайдіть для неї місцинку у вашому неозорому гаражі.

– До побачення, дядю Віталію, – помахала рукою Аліса, вмостившись разом із татусем на сидінні казково розкішного „Мерседесу”. – Ви ж не передумаєте?

– До скорої зустрічі, маленька! Пам’ятай: дядя Віталій завжди дотримується своїх обіцянок.

– Завжди? – гмикнув Харитончик. – Даруйте, юначе, але навіть мені інколи не вдається ухилитися від цеглини, яка раптом падає на голову…

– Звичайно, я теж потрапляю в халепу. Втім, головне, вчасно оговтатися й накивати п’ятами з непривітної домовини, позбувшись незручних білих капців! – люб’язно відповів своєму новому роботодавцеві. А подумки вилаявся: ну, що вдієш, все-таки Едуард Жоржович – колишній бандит… Дякувати Богові, донька не схожа на батька!

Магістратське озеро

Мобілка залементувала о шостій ранку. Я ледве продер очі (поспати вдалося максимум години три: завершував одну страшенно цікаву справу – якось розповім і про це), отож у моїй бідолашній макітрі несамовито гули велетенські джмелі. Однак телефон невблаганно скавчав, а проігнорувати цю трикляту річ – все одно, що нахабно образити й прикро розчарувати свого клієнта (мабуть, цим приватний детектив і відрізняється від будь-якого нормального добродія, котрий, за першого-ліпшого бажання, може дозволити собі неабияку розкіш – натхненно послати всіх до дупи). Позіхаючи, підніс мобілку до вуха:

– Альо...

– Віталію, збирайтеся, я зараз буду у вас! – владно прогримів знайомий хрипкий голос.

– Едуарде Жоржовичу... – збирався, набравши побільше повітря в легені, обурено запротестувати я, та почув у відповідь лише принизливо короткі гудки.

„От хамло! І треба ж було втелющитися в таке... Нічого, хай тільки пришвендяє сюди – вилетить, мов корок із шампанського!” – роздратовано підвівся з ліжка й поплентався в душ.

За п’ять хвилин „Мерседес” Харитончика вже безперервно сигналив на подвір’ї. „Ну, потворо, начувайся!” – по-справжньому розлютився я. Проте непроханий гість навіть не звернув уваги на мою перекошену мармизу – ошелешив з порогу:

– Аліса зникла! – він скидався на грізного бика, який щойно вийшов на смертельно небезпечну кориду і ладний безжально розтерзати жалюгідного тореадора. – Я знаю: це все – Пахтій... Не дай, Боже, з моєю дівчинкою щось трапиться, пристрелю того виродка, мов скаженого пса!

– Так... – якомога спокійніше поглянув у налиті кров’ю очі. – Хочете, щоб я знайшов вашу доньку? Тоді облиште примітивну самодіяльність. І що ви за люди? Ніяк не настріляєтесь! Отже, як це сталося?

– Вранці Віта здійняла тривогу: зазирнула в кімнатку до Аліси, а дівчинки немає. І, уявіть собі, вночі ніхто нічого не чув – немов вуха всім позакладало! Станіслав Львович уже допитав прислугу, охоронців – ті лише руками розвели... Звісно, сьогодні ж вижену цих дармоїдів!

– Не поспішайте – хтось із них може виявитися зрадником...

– Дурниці! – впевнено похитав головою. – Я, Віталію, своїх людей на хлібі й воді не тримаю. Розумію: скупий платить двічі. Який же собака відмовиться служити такому щедрому господареві? Ні, вони знають, як я ціную відданість. І усвідомлюють: за зраду – шкуру спущу!

– Однак мені потрібен список усіх працівників та мешканців вашого котеджу, а також номери їхніх телефонів. Треба негайно організувати прослуховування розмов. Крім цього, заїдемо по дорозі за моїм Льонею – він скрізь поставить „жучки” у ваших хоромах.

– Навіть під моїм ліжком?

– Там – у першу чергу.

– Ви взагалі – при своєму глузді? Щоб Едуард Харитончик у власному помешканні дозволив комусь підслуховувати конфіденційні розмови? Ну, знаєте, пане Самарцев! Це – вже занадто. Не передавайте куті меду... Чуєте, я – бізнесмен!

– Чую... Заспокойтеся, не потрібні мені ваші комерційні секрети! Я в цьому все одно нічого не тямлю. Йдеться про життя вашої доньки. Ви ж не хочете її втратити?

– Алісі не заподіють зла – не насміляться! Мене просто пошантажують і все. Що можуть шакали? Лише вити та пакостити крадькома.

– Повірте: той, хто викрав маленьку дівчинку, здатний діяти відчайдушно. Вас що, мало раніше підслуховували? У нас президентів таємно на диктофон записують і нічого! Капризуєте, наче англійська принцеса; а ми марнуємо час.

– Добре, – зітхнув він, – робіть, як знаєте... Тільки не вплутуйте сюди отих продажних „ментів”! Едуард Харитончик звик вирішувати власні проблеми без їхніх послуг.

– Я про це вже здогадався... Втім, заради справедливості, скажу: все-таки у нас, в Україні, продажних політиків – значно більше, ніж недолугих правоохоронців. Власне, яка влада – така й міліція!

За годину в кабінеті Едуарда Жоржовича пролунав дзвінок, і ми почули голос Аліси. Вона не плакала, намагалася говорити заспокійливо й чітко – очевидно, читала з папірця:

– Доброго дня, таточку! Мене, як ти розумієш, поцупили. Але не хвилюйся – твоїй доні нічого не загрожує, якщо будеш слухняним. Дяді, які зараз стоять поруч зі мною, вважають, що ти, якщо дуже постараєшся, можеш зібрати до вечора готівкою півмільйона євро. Погодься, це – не надто великі гроші, щоб я залишилася живою й здоровою. Вітання мамі. Цілую вас обох! Я ще подзвоню...

– Алісо! – розпачливо вигукнув Харитончик. Проте зв’язок урвався.

– Донечко... – зойкнула Віта і знепритомніла.

Станіслав Львович ледь встиг підходити її на руки, обережно поклав на диван. Хутко відкрив потрібну шухлядку, змочив вату нашатирним спиртом і підніс до зблідлого, однак такого принадного личка. Жінка вдихнула повітря, судомно закашлялася й розплющила ніжно волошкові очі. Розгублено прошепотіла соковитими вустами:

– Що сталося?

– Мммм... – я мав зосередитись на розслідуванні, але мене бентежила ота янгольська врода.

– Все гаразд, сонечко, – лагідно доторкнувся до її золотавого волосся Станіслав Львович.

Це був сивочолий добродій із виразним, інтелігентним обличчям вчителя та натрудженими, мозолистими руками. Він виглядав старшим за Віту, проте здавався значно молодшим за багатьох своїх ровесників. В усякому разі, таким чоловікам у тролейбусі місце не вступають. Особливо приваблювали його очі – проникливі і променисті.

– Ні, не гаразд, тату, – печально поглянула на турботливого Станіслава молода жінка. – Хіба ти не чув? Нашу Алісу схопили нелюди! Боже, я цього не переживу... Пане Самарцев, ви вже маєте бодай якусь інформацію?

Всі вичікувально подивилися на мене. Я зателефонував Льоні:

– Ну, що там, старий? Вдалося відстежити дзвінок?

– Глухо, шефе... Вимагачі скористалися новим, тільки-но придбаним, стартовим пакетом. Жодної зачіпки!

– Гм... А як щодо інших телефонних номерів із нашого списку?

– Ніяк. Люди потроху оговтуються від шоку, теревенять з рідними та знайомими. Втім, підозрілих дзвінків не було.

– Що ж, доведеться чекати – думаю, дівчинка незабаром зателефонує знову...

Проте Аліса озвалась аж під вечір:

– Це – я, таточку! Ти приготував гроші? Вони сподіваються, що ти будеш розважливим. Заплатиш – і більше жодних претензій...

– Доню! Будь ласка, передай мобілку дяді, який знаходиться поруч із тобою, – якомога лагідніше попросив Едуард Жоржович.

– Валізу з грошима потрібно залишити після футболу на березі озера – в нашому місці. Прилаштуєш її під розлогим деревом і йди собі. Стежити не можна, інакше я загину. Тож будь чемним та нежадібним. Поки що зі мною поводяться гарно, але сам розумієш...

– Алісо! Ти мене чуєш?

– Якщо зробиш усе правильно, я невдовзі благополучно повернуся додому.

– Алісо!

– Бувай, таточку. Поцілуй за мене маму...

Льоня зателефонував майже одразу:

– Нічого втішного, шефе. Вони придбали ще один стартовий пакет. Той, яким скористалися минулого разу, мабуть, викинули… Обережні, чортяки! Напевно, дзвонили з автівки. Рухалися в напрямку Магістратського озера.

– Знаю, це – в районі річкового порту, за пішохідним мостом. Там зліва – невеличке озерце, де купаються нудисти. А далі, як іти до лісу, метрів за двісті – Магістратське озеро...

Харитончик рикнув, наче поранений звір.

– Отже, після футболу? – почав уголос розмірковувати я. – Ага, сьогодні ж київське „Динамо” з „Шахтарем” грає! А озеро – часом не Магістратське?

– Так. Ми, коли хочемо в неділю у Чернігові відпочити всією сім’єю, іноді туди їздимо, – зітхнула Віта. – Адже на Золотому пляжі – надто гамірно... То що сказав ваш колега, Віталію? Аліса – там, на березі Магістратського?!

– Мабуть. Втім, машина вже могла й поїхати.

– Однак вони мають неодмінно повернутися – за грошима... Футбол тільки-но розпочався. Отже, є час, аби влаштувати засідку, – рішуче підвівся Едуард Жоржович. – Так, зараз беру хлопців і гайда туди! Обнишпоримо все вздовж і впоперек. А якщо не застанемо „дорогих” гостей, ретельно приготуємося до „теплої” зустрічі!

– Стривай, Едику, – забринів приємний оксамитовий голос Станіслава Львовича. – Це – надто ризиковано!

– Зі мною поїдуть тільки кращі – колишні спецназівці...

– Едику, там же – наша донечка, – очі Віти почервоніли від сліз. – Давай віддамо гроші!

– І що? Ви думаєте, вони відпустять Вітусю? Наївні! Ці покидьки завтра вимагатимуть уже мільйон. А я, між іншим, не на друкарському верстаті банкноти штампую – заробляю тяжкою працею... Ні, навпаки ризиковано погоджуватись на таку пропозицію. Пора діяти! Правильно я говорю, детективе?

– Відверто кажучи, я б не гарячкував... Ви взагалі маєте стільки грошей?

– Ображаєте, Віталію Сергійовичу!

– Тоді в чому справа? Пакуйте валізу, а ми в одній із пачок сховаємо такий собі „маячок”. Тож навіть якщо вимагачі перекладуть банкноти до іншої торби, це їх не врятує. Вам, Едуарде Жоржовичу, необхідно лише у призначений час віднести валізу до того розлого дерева. А я тим часом попереджу майора Воронова. Не хвилюйтеся, ручаюсь за нього, як за самого себе – не підведе! Як тільки злочинці відпустять Алісу, до справи візьмуться хлопці Воронова. А якщо хтось із викрадачів спробує втекти з дівчинкою та валізою, нам допоможе „маячок”...

– Я вже сказав, що не бажаю мати справу з „ментами”! – затявся Харитончик. – Скільки можна повторювати? Для чого все так заплутувати,

коли з'явилася нагода просто схопити бандитів? Коротше, я вже прийняв рішення. Детективе, поїдете зі мною?

* * *

Ми облазили увесь берег, а біля велетенського розлогого дерева бачили навіть сліди від коліс якоїсь автівки (не інакше – доісторичний, радянський „Москвич"), проте ні викрадачів, ні Аліси не було. Марно просиділи в засідці майже до самого ранку.

– Бачите, вони й не думали сюди приїжджати! Хіба можна бодай у чомусь довіряти покидькам? – пригнічено простогнав Едуард Жоржович.

Не встигли повернутися, як на нас чекав новий жахливий „сюрприз" – хтось підкинув брудний конверт, підписаний Алісою.

Станіслав Львович мовчки розпечатав його тремтячими руками, дістав одну-єдину фотографію і, немов підкошений, впав на підлогу. Віта кинулася до нього, машинально схопила світлину, поглянула на неї й моторошно заголосила, вчепившись своїми витонченими, а тепер такими неприродно закляклими пальчиками у розпатлані коси…

Відчуваючи лихе, Харитончик повільно схилився над знімком, занімів… Тепер він зовсім не нагадував грізного монстра – це був страшенно стомлений, нещасний чоловік із пом'ятим обличчям і безнадійно вицвілими очима.

Я обережно обняв його за плечі і, вже не сподіваючись на диво, підніс фотографію до очей… Боже мій, який жах! На лісовій галявині лежала по-звірячому закатована дівчинка. Це була Аліса...

Родич

Паркан виявився високим та щільним, мов мур середньовічної фортеці. Обійшов довкола – добре, хоч осокір поряд не спиляли! Правда, стовбур – гладенький та й чіплятись треба не гірше, ніж Тарзан, ризикуючи зірватися з чималої висоти. Але хіба я марно кілька років улітку лазив із приятелями по кримських горах? Один тільки „штурм" Демерджі чого вартий, якщо врахувати, що ми тоді поперлися на вершину у звичайних брюках та босоніжках. Принаймні зараз я одягнений, немов диверсант в очікуванні екстриму – зручно і зухвало!

Дертися довелось довго – тоненькі гілочки по-зрадницькому хрустіли; ноги ковзали, втрачаючи опертя. Звісно, намагався не дивитися на землю, та враз десь піді мною погрозливо гаркнув сторожовий пес і ніндзя-Самарцев мало не гепнувся додолу. Втім, відступати було пізно – я таки дістався до потрібної гілки й наважився на карколомний стрибок. Пальці обпекло шаленим болем, але я все ж втримався на паркані і, підтягнувшись на руках, опинився на самісінькому вершечку негостинного двоповерхового муру. Тепер тільки б кісточки не потрощити, приземлившись на асфальт! Але я бачив мету своєї мандрівки, тож, не вагаючись, полетів униз...

Великий дог люто кинувся мені на зустріч і одразу ж завмер, мов вкопаний, почувши дзвінкий дитячий голос:

– Фу, Атосе, фу! – повторила команду дівчинка.

Собака віддано всівся біля її ніг, не зводячи, про всяк випадок, настороженого погляду з несподіваного гостя.

– Привіт, Алісо... – ніяково посміхнувся. Все ж вигляд у мене був ще той!

– Здрастуйте, дядю Віталію! Я вже стільки разів запитувала про вас. Мама говорила, ви не прийдете, а я чекала...

– І правильно. Я ж тобі пообіцяв! Даруй, трохи затримався – сталась одна пригода. Тому поки що сам – без гітари... Ти ж не сердишся?

– Що ви, я – рада! Якщо хороший чоловік спізнюється на побачення, його все одно треба чекати... Ой, у вас – кров! Давайте, я витру...

– Дрібниця, не переймайся. Змалечку мріяв стати космонавтом і ось нарешті трапилась нагода – скористався для польоту вашим чудовим парканом...

Однак вона дістала хустинку й стурбовано похитала головою:

– Присядьте, будь ласка, – дбайливо доторкнулась до мого неголеного обличчя. – Ось так... Тепер треба ще йодом змастити – я попрошу у мами!

– Я чую, донечко, – лагідно промовила господиня, вийшовши на подвір'я. – Ти побудь тут, пограйся з Атосом, а ми поспілкуємося з дядею Віталієм. А потім всі разом пообідаємо. Гаразд?

Аліса слухняно кивнула, і я неквапливо зайшов до будинку. Віта одразу старанно зачинила двері, заступивши вихід. Станіслав Львович стояв навпроти – зовні спокійний, впевнений у собі. „А він – дужий! – нарешті роздивився біцепси „дідуся". – Такий начебто по-домашньому тихий, негаласливий... Втім, захищаючи свій барліг, цей ведмідь здатний і чорта скрутити".

– Здрастуйте, я теж щасливий вас бачити! – чемно вклонився їм обом.

Станіслав Львович мовчки кивнув – він просто гіпнотизував мене поглядом, наче гігантський удав, який вирішив нарешті розібратися з набридливою мавпочкою.

– Розумію: картина Рєпіна „Не чекали"... Однак я – без гранати! Звісно, кишені не вивертатиму – це неестетично. Інтелігентні люди повинні вірити одне одному на слово...

– Де Харитончик? – суворо поцікавився Станіслав Львович, не зводячи очей із мого лоба, ніби там справді було щось написано.

– Едуарде Жоржовичу, де ви? Ау-у-у! – з ентузіазмом роззирнувся навкруги. – Харитончику-у-у...

– Припиніть! – гнівно тупнула Віта, аж черевичок із ноги злетів: – Ніколи не любила нишпорок...

– Ох, мадам, – докірливо похитав головою. – Нишпорять „стукачі" КДБ, а я проводжу розслідування… Посидів у кріслі-гойдалці, викурив дещицю сигар і, за допомогою нескладної дедукції, здогадався, що Аліса – це

донька… Станіслава Львовича!.. А решта – як то кажуть, справа техніки. Найскладнішим виявилося перемахнути через паркан...

– Знаєте що, Віталію? Ви заходьте до кімнати. Досить бовваніти у вітальні! Вип'єте коньячку? – пожвавішав господар. Не чекаючи відповіді, взяв із серванту кілька келишків, вправно наповнив...

– А й справді, чому б не зняти стрес у теплій компанії? – урочисто підняв келишок. – За Алісу!

– Дівчинка нічого не знає, – нервово пригубила коньяк Віта. – Ви, мабуть, вважаєте нас зі Стасиком монстрами...

– Ага, то Станіслав Львович – уже Стасик?

– Не треба, Віталію, – печально опустила очі. – Облиште свою кляту іронію! Їй, Богу, і так паскудно на душі...

– Віточка ні в чому не винна, – заспокійливо прикрив своєю широкою правицею її долоньку Станіслав Львович. – Ви, Самарцев, ще – зовсім молода людина і не розумієте, як страждає жінка, котра тривалий час не може народити дитину. Я справді багато років ставився до Вітусі, мов до рідної доньки, адже фактично замінив їй тата. І, повірте, навіть подумати не міг, що моє усталене, спокійне життя зміниться в такий неймовірний спосіб!

– Коли я виходила заміж, то розуміла, що не кохаю Едуарда. Однак із двох лих, як відомо, вибирають менше. Вдома з матінкою почувалася, мов у в'язниці. Адже без її згоди не могла й кроку ступити! Вона мене нікуди не пускала – ні в кіно, ні на дискотеку. Навіть увечері погуляти біля під'їзду з подругами не можна було! Мусила сидіти вдома – берегла, так би мовити, дівочу цноту... Дивно, як це я ще зуміла з Харитончиком познайомитися! Подруги відверто заздрили, радили не втрачати шанс: „Такий мужчина – сильний, імпозантний, заможний". Та й мені, відверто кажучи, лестило, що цей успішний добродій (мрія стількох жінок!) раптом обрав скромне, непоказне дівча...

– Яке незабаром перетворилося на прекрасну лебідку! – захоплено промовив Станіслав Львович.

– Ну, не одразу, але, після стількох років „домашнього арешту", отримавши жадану свободу, я потроху почала розквітати, – посміхнулася Віта. – Едуард одягнув мене, мов принцесу. Ми з ним щоліта їздили на курорти; побували в Берліні, Празі, Будапешті; провели просто неймовірний тиждень у Санкт-Петербурзі, насолоджуючись білими ночами та розкішшю королівських палаців... Мабуть, він дійсно кохав мене. Втім, йшов час, а я все ніяк не могла завагітніти. Перевірилась у столичній клініці – начебто цілком здорова. Ледь вмовила чоловіка, аби обстежився. З'ясувалось: проблема – в ньому, і шанси мати дітей у Едика – мізерні. Проте він навіть слухати не бажав про всиновлення малюка! Сподівався, що рано чи пізно я народжу йому нащадка. Очікував дива, однак по-справжньому лікуватися не хотів, вдавав, що не помічає моїх страждань.

– Якось Вітуся завітала до мене в гості, поскаржилась на своє безпросвітне життя... – зітхнув Станіслав Львович.

– Я тоді влаштувала справжній потоп – кілька годин ридала у Стасика на колінах, все ніяк виплакатися не могла. Почувалась такою самотньою! Подруг на той час вже не залишилося. А десь працювати мені Харитончик забороняв – мовляв, коли дім – повна чаша, жінці краще відпочивати, аби палкіше чоловіка любила... Висповідалася Стасику, ніби священику. Він усе це вислухав, заколисуючи мене, наче маленьку. Та й запропонував народити дитину від нього!

– Сказав і сам злякався... – ніжно поглянув на Віту Станіслав Львович.

– Я, звісно, спочатку теж була шокована такою пропозицією, – вона знову нагадувала миле, невинне янголятко. – Але потім подумала: а чому б і не спробувати? Переконала себе, що це – не зрада, адже я так хочу мати дитятко! В порядності Стасика не сумнівалася. Знала – він ніколи й нікому не викаже нашої таємниці. Тому все сталося того ж вечора – я просто боялась, що наступного дня передумаю і вже не наважуся на такий подвиг. Та й Стасик міг завагатись – я ж була його донею, а тут раптом – інтимні стосунки! Що, як з першого разу не вийде і грішити доведеться знову? Втім, зараз я аніскільки не жалкую про свій вчинок! Тобто шкодую, що це не трапилося раніше. Бо сама не помітила, як закохалася у Стаса, мов дівчинка. Кожне наше побачення було дивовижним: пристрасним, хвилюючим, неземним. Ми щохвилини насолоджувалися своїм щастям! І не могли вже відмовитись від нього, коли народилася Аліса... Знаєте, якими були перші слова нашої дівчинки? Спочатку вона сказала: „мамо”, а потім – „діду”!

– Донечка називає мене дідусем, – посміхнувся Станіслав Львович. – А кохана, особливо в присутності Едуарда Жоржовича, – татом...

– А невдовзі померла моя мама, – на личко Віки набігла тінь смутку. – У нас із нею, після народження Аліси, встановилися такі зворушливі, добрі стосунки! Ненька дуже пишалася онучкою, провідувала її за першої ж нагоди, навіть фабрику свою занедбала... Коли матусі не стало, я так тужила за нею, що серйозно захворіла. А оскільки не могла на побачення бігати, то почувалася вдвічі гірше. От мені й спало на думку поселити Стасика поруч із законним чоловіком! Едуард охоче погодився – все-таки його турбувало здоров’я дружини. „Тата” мого він завжди поважав, ні в чому не підозрював. Та й хто б повірив у таке? До того ж, Стас одразу почав опікуватися всіма домашніми справами, а, в разі потреби, возив Харитончика на найважливіші зустрічі, не призначені для сторонніх вух. Довіряв, як самому собі...

– Проте приховувати наші стосунки ставало все важче, – наморщив чоло Станіслав Львович. – Та й, відверто кажучи, дістала вже ця конспірація! Адже Вітуся хоча б інколи мусила виконувати подружні обов’язки. Вона йшла до Едуарда, а я ніч не спав, уявляючи кохану в обіймах іншого.

– Розумієте, Віталію, мені не потрібні ні Харитончикові хороми, ні його „Мерседес”. Я б за Стасиком на край світу пішла! Тільки хто ж нас відпустить? Едуард Жоржович вважає мене своєю власністю. Він – упертий, мов баран. Нізащо не поступиться. Найме найкращих адвокатів, зробить із мене повію і назавжди відбере Алісу! Це – в кращому разі...

– Я за себе не боюся, – звів брови Станіслав Львович. – Але дуже переживаю за Віточку, бо знаю, на що спроможний її чоловік. От і вигадав цей план – можливо, не ідеальний. Втім, погодьтесь, нам майже вдалося його втілити!

– Майже... – кивнув я. – Охоронців снодійним приспали?

– І всіх, хто був у домі. Авжеж, клопітно! Та що було робити? Раптом би хтось прокинувся? – розвів руками Станіслав Львович. – З кухарем я приятелюю, от і підсипав у страви дещицю пігулок... Алісу привіз сюди – колись, ще за Брежнєва, придбав собі діляночку під Черніговом, звів хатинку. Люблю, знаєте, покопирсатися в землі, походити босоніж, виростити щось власними руками. Я ж родом із села, звик працювати на землі! Едуард про дачу не знає – він ніколи не запитував, а я не афішував, що маю ще один „маєток”.

– А як ви все пояснили Алісі?

– Сказав, що у тата виникли деякі проблеми, тож він поїхав у тривале відрядження. Звісно, ми з мамою нікому не дозволимо скривдити нашу дівчинку; однак доведеться трохи пожити в селі. Власне, їй тут подобається, а з Атосом, песиком моїм, вони тепер – нерозлийвода! І ось з’явилися ви – впали, мов сніг на голову... Де я схибив, Віталію?

– Перше, що мене здивувало: викрадена Аліса передавала привіти лише своїй мамі, натомість чомусь абсолютно забула про дорогого дідуся. Говорила вона напрочуд впевнено, мов актриса, яка чудово вивчила свою роль. Та й тексти видалися мені знайомими. Увесь час намагався пригадати: де я це вже чув? І раптом – вражаюча фотографія Аліси... Ледь переконав Харитончика не влаштовувати криваві розбірки з Пахтієм. Можливо, одним бандитом і стало б менше, однак досить уже цього дикунства! А то наші олігархи – гірші за африканських канібалів. Принаймні туземці полюють на людей з голоду, в той час, як дехто в Україні і досі розбирається з конкурентами за допомогою автомата Калашникова. Мовляв, це – надійніше і дешевше, ніж підкупати когось у суддівській мантії...

– Перепрошую, – делікатно урвав мою балаканину Станіслав Львович, – то ви одразу здогадалися про фотомонтаж?

– Льоня засумнівався. Він у мене – спец. На дозвіллі знімає природу і вродливих жінок. Хобі у нього таке! Даремно посміхаєтеся: Леонід – фотохудожник, а не Казанова. Каже: не можна плутати святе з грішним, тобто мистецтво і блуд. До речі, свої шедеври він не продає – лише дарує. Альтруїст... Отже, Льоню ви не переконали (хоч треба визнати: підробка – майже бездоганна!), а я просто інтуїтивно відчував – дівчинка жива... Знову напружив пам’ять і нарешті згадав, що кілька років тому, аби згаяти час, придбав у одного хлопчини в електричці книжечку Лариси Подкопаєвої. Доки доїхав до Чернігова – прочитав. Згодом віддав її Ярославі (вона ці детективи буквально ковтає – щоразу засинає як не з Акуніним, то з Бушковим), та й забув. А це, після трьох філіжанок кави, несподівано спало на думку... Була друга година ночі, та я все ж подзвонив Ярусі, попросив

відшукати книжку. Розбудила вона мене о п’ятій – перевернула все догори дригом (у неї вдома – цілий пінкертонівський клондайк!), але таки знайшла те саме оповідання. І радісно озвучила мені звідти дві цитати: зникла дівчинка, начебто викрадена злочинцями, телефонувала своїм близьким і розповідала, куди потрібно принести гроші... Що ж це ви, Станіславе Львовичу, плагіатом займаєтеся? Власної фантазії забракло?

– Аліса любить театр – мріє стати акторкою. Ось я й порадив їй потроху тренуватися – розігрувати усілякі сценки. Ким ми з нею тільки не були! Такі вистави вдома влаштовували! Найулюбленіша – „Золотий ключик”. Звісно, на Буратіно перетворювалась Аліса, а я був Карабасом-Барабасом. Або котом Базиліо – тоді самі розумієте, хто виконував роль його компаньйонки... Якось, абсолютно випадково, записував „онучку” на диктофон – так і виникла ідея. Переглянув домашню бібліотеку Едуарда Жоржовича й знайшов те, що треба! А потім, вже після запланованого зникнення Аліси, потелефонував Харитончику і прокрутив запис...

– Я, між іншим, теж книжку Подкопаєвої в Едуарда Жоржовича знайшов. Тож уже не сумнівався – дівчинку „викрав” хтось зі своїх. Відверто кажучи, спочатку на главу сімейства подумав, тому стежив за Харитончиком особисто. За вами, Станіславе Львовичу, наглядав Льоня. А Вітою опікувалася Ярослава...

– От, старий пень, втратив пильність! Начебто ж – стріляний горобець і щось таке вчора відчув... Однак подумав – примарилося, якісь глюки від постійного нервового напруження! Отже, вислідили... І що ж тепер збираєтеся робити? Підете до свого нинішнього господаря за тридцятьма срібняками чи дозволите нам утекти з донечкою за кордон? Я дещо зібрав на чорний день – охоче поділюся! Повірте, отримаєте значно більше, ніж вам заплатить цей скнара, – миролюбно запевнив Станіслав Львович.

– Знаю... – неквапливо відчинив вікно. – Але я вже пообіцяв Алісі, що навчу її грати на гітарі.

– Ви погубите нас! – схвильовано прошепотіла молода жінка, втрачаючи самовладання.

– Ні, я вас порятую, – привітно помахав дівчинці, яка весело гралася з собакою надворі. – У міліцію Харитончик не заявляв, тож ніякого викрадення не було. Що, власне, сталося? Дівчинка відпочиває з мамою на дачі у доброго дідуся... Свідчити проти вас ніхто не буде.

– Хіба ви не чули? – сумно похитала головою Віта. – Едуард нізащо не відпустить Алісу!

– А якщо сказати йому, чия це донька? Не думаю, що після такого зізнання він буде проти вашого розлучення...

– Але ця потвора здатна на помсту! – шарпнув верхній ґудзик своєї сорочки Станіслав Львович.

– Головне – не боятися. Якщо людина починає сахатись власної тіні, її вже ніхто не зможе захистити. Будь-яка потвора реагує на запах панічного страху: кинешся від неї навтьоки – неодмінно наздожене і жорстоко покусає;

натомість відчувши, що ти будь-якої миті готовий зацідити їй у писок, сто разів подумає, чи варто нападати взагалі. Це – по перше...

– А по-друге? – з надією поглянула на мене Вітуся.

– Десь із тиждень тому моєму доброму приятелеві пощастило захистити симпатичну юнку і лишитися живим. До дівчини серед білого дня причепилися обкурені придурки, у одного з яких виявися ніж. Звісно, це нечесно – троє на одного, тож він їм трохи вправив мізки.

– Шляхетний вчинок, – кивнув Станіслав Львович.

– А наступного дня моєму товаришеві зателефонував один дуже впливовий добродій. Подякував за порятунок своєї доньки й запевнив – готовий виконати будь-яке його бажання... – мимоволі замилувався Віточкою. Ех, шкода: така жінка і знову – не моя!

– І що ж попросив ваш друг? Дівчину та півцарства? – зашарілася від мого погляду.

– Красуня вже має нареченого, якому й обіцяно півцарства, – спробував якомога безтурботніше поглянути у вікно. – Але щойно мені спала на думку одна ідея...

– О, то це були ви! – схвильовано опустила бентежно волошкові очі.

– Яка різниця?.. – махнув рукою. – Важливо, що троє хороших людей почуватимуться в безпеці. Втім, одна умова...

– Кажіть. Сподіваємося, ми зможемо її виконати, – рішуче промовив Станіслав Львович.

– Запросите мого товариша на своє весілля? – простягнув йому руку.

Він міцно потиснув її. А Віта лагідно поцілувала мене в щоку… На подвір’ї дзвінко сміялася маленька Аліса.

КУРОРТНИЙ РОМАН

Стрілки годинника невблаганно наближалися до опівночі. За вікном панували непривітна пітьма й надокучлива тиша. Вдень працювати легше – ти живеш у ритмі міста, тож практично не помічаєш його галасу. А спробуй зосередитися, коли чути, як за вікном дзенькає останній тролейбус, а в кабінеті ніяк не може заспокоїтися самотня муха!

Я сидів злий і голодний, розуміючи, що просто марную час. Адже для будь-якого журналіста (якщо він, звісно, не шизонутий мазохіст, безнадійний цинік чи досвідчена повія) немає більшої напасті, ніж термінове вимучування нікчемної рекламної статті.

Нарешті титанічним зусиллям дописав ненависний матеріал і з величезним полегшенням вимкнув комп'ютер. Втім, не встиг зачинити двері, як із нічного мороку на мене з лютим риком кинулася величезна потвора – блискавично шарпнула за ногу й тужно завила.

Я буквально заціпенів від жаху – що за демон прийшов з потойбіччя по грішну душу? Однак, уже за мить, це чудо-юдо випросталося і цілком миролюбно поторсало моє скоцюрблене тіло. Я очманіло протер очі, та приватний детектив Віталій Самарцев завершив дбайливо вибивати пил із піджака своєї жертви.

– Даруйте, друже! Здається, я трохи перестарався, – співчутливо промовив він. – Але ви надто легковажно ставитесь до власного здоров'я. Зовсім знудилися й змарніли у тій своїй „келії"! От я й вирішив, що вам не завадить дещиця екстриму...

– Дякую, Віталію! Я, здається, й справді почуваюсь бадьоріше. Навіть їсти перехотілося... Проте ви – не оригінальні. Поважний редактор однієї чернігівської газети, аби додати адреналіну деяким занадто наполегливим відвідувачам, заздалегідь ховається до шафи у власному кабінеті, а потім зненацька вистрибує звідти з неймовірним гавкотом. Тож, пройшовши таке незабутнє загартування, я тепер навіть у африканських нетрях виживу!

– Присягаюсь: про редактора нічого не чув. Думав, це – виключно моє ноу-хау... Та яка різниця? Головне – вчасно допомогти товаришеві! Втім, шкода, що дехто втратив апетит. Бо я, власне, нагодився, аби порятувати вас від голоду. Ну і, між іншим, розповісти одну дикунську історію...

Незабаром ваш журналіст був щедро винагороджений за всі свої недавні страждання.

Зникнення принца

Того вечора я знову затримався на роботі. Чому б не посидіти у позі лотоса біля акваріуму із золотими рибками, розмірковуючи про вічне (загадкову усмішку Ярослави), не помилуватися божественно прекрасною квіткою, яка вперше з'явилась на непоказному кактусі (відверто кажучи,

раніше я мало звертав уваги на цього пухнастика – міг тиждень не спілкуватися з ним)?! А можна, зручно вмостившись у кріслі-гойдалці, насолоджуватися неперевершеним концертом цвіркунів, який нещодавно скинув мені на диск комп'ютерний геній нашої детективної агенції Льоня, віртуозно записавши це диво природи у своєму рідному селі Виблі...

У двері делікатно постукали. Звичайно, я ще не бачив обличчя майбутнього клієнта, проте анітрохи не сумнівався: це – жінка, причому молода, а отже – вродлива (всі дівчата – гарні по-своєму, просто не кожна вміє правильно добирати косметику). Леді бальзаківського віку навряд чи вештатиметься о такій порі в гордій самотності. Якби її супроводжував чоловік, він би уже шарпнув двері, або загрюкав у них значно рішучіше. Власне, кожен детектив (якщо він, звісно, не хворів отитом) здатний безпомилково відрізнити на слух одну стать від іншої – неначе музикант, котрий інтуїтивно розпізнає фальшиві ноти.

Відвідувачка ненав'язливо втрутилася в мої роздуми, ледь чутно нагадавши про себе. Як тут не заспівати: „Счастье вдруг в тишине постучало в двери..."?! Хотів вимкнути цвіркунів, але, поміркувавши, лише трохи притишив звук. Схоже, гостя не позбавлена романтики – надто несмілива. Покликав якомога лагідніше:

– Заходьте, дівчинко!

Двері обережно відчинилися, і вона завмерла на порозі. Що ж, справді – дуже симпатична! І майже не користується косметикою. Та й одягнена просто – у зручний джинсовий костюм. Втім, хіба не елегантно?

– Доброго вечора, детективе! – приємно зашарілася. – Можливо, я – невчасно? Розумію, пора – пізня, та помітила світло у вашому вікні. Ви ще працюєте?

– Звичайно, ні, – знизав плечима. – Хіба ви не бачите? Однак додому з роботи поспішають тільки ліниві та закохані...

– Отже, від вас нещодавно пішла жінка, тому й слухаєте цвіркунів в офісі?

– Що ж, панночка – на диво прониклива!

– Та ні – наївна й дурненька, – зітхнула вона. – Просто чоловіки не можуть довго бути самотніми... Взагалі, я подумала, що у вас тут – дама, тому й чекала під дверима, не наважувалася зайти.

– Дама?

– Мені подобається цей аромат французьких парфумів...

– А, он воно що! Ви помилилися – так тепер пахне моя колега. Ярослава справді заходила годину тому, але, на жаль, виключно в справах. Вона – ідеальна помічниця, проте має суттєвий недолік – все ще збирається заміж...

– За вас?

– Ні, за колишнього чоловіка нашої клієнтки.

– Співчуваю... Однак ви теж помилилися, детективе!

– Я? Коли?!

– Назвали мене дівчинкою, а я – на другому місяці вагітності...

– Гм... Ви – не надто сором'язлива!

– Якщо вже прийшла за допомогою, треба говорити правду. Власне, до спілкування з приватним детективом потрібно ставитися по-філософському. Це – немов обстеження у гінеколога... Причому вам я мушу довіряти навіть більше, ніж пацієнтка – своєму лікареві. Мені, наприклад, було б значно легше роздягнутися перед незнайомим чоловіком, ніж зайти у крижану воду. Оголювати душу – важче. І ризикованіше!

– Цікаве порівняння. Дідусь Фрейд, мабуть, би оцінив! Втім, я – не філософ. Отож, як то кажуть, ближче до тіла...

– Добре. Ви маєте знайти мого нареченого.

– О, то у прекрасної незнайомки зник чарівний принц – тато майбутньої дитини?

– Я – Лариса. А у принца теж є ім'я – Анатолій. І він – не зовсім зник...

– Як це?

– Розумієте, Толик – дійсно чудовий хлопець. Він сирота, виховувався в дитбудинку. Стільки всього пережив... Проте не озлобився, не зачерствів душею. Такий ніжний і уважний! З ним – дуже легко, затишно. До чарки, як більшість чоловіків, не зазирає. Самотужки, без грошей та зв'язків, вступив до університету. Підробляє, де може. І руки у нього звідки потрібно ростуть! Будь-яку побутову техніку полагодить – телевізор, холодильник, пилосос, кухонний комбайн... Потрібно – за лічені хвилини розбереться з комп'ютером. Або зробить євроремонт – покладе паркет чи плитку, замінить сантехніку, поклеїть шпалери. Одне слово, господар!

– І потенційний підкаблучник...

– Ні, Толя, якщо потрібно, може виявити характер. Просто він не сперечається через дрібниці, як інші мужчини. Мене це влаштовує! Познайомилися ми випадково. Подруга побачила оголошення про дискотеку в університетському гуртожитку, а оскільки самій чимчикувати туди не хотілося, заагітувала мене. Толик на всі оті танці-шманці раніше ніколи не ходив – не мав часу, а того разу приятель його вмовив! Він мене як побачив, так одразу й підійшов – освідчився в коханні... Розумієте? Не просто сказав: „Ти мені подобаєшся", а зізнався, що любить! От ви б так змогли?

– Зможу, якщо колись поталанить зустріти жінку, схожу на вас...

– Жартуєте, а я серйозно – це було кохання з першого погляду! Відтоді ми зустрічалися щодня, і невдовзі Толя запропонував мені вийти за нього заміж. Я вже була закохана по вуха, тож радо погодилася. Здавалось – світ створений для нас! Йшли, обнявшись, і зовсім не помічали, що діється навколо. Вважали: сьогодні нам – добре, а завтра стане ще краще... Правда, матінка моя нашої ейфорії не поділяла. Вона виростила мене без батька (я тата взагалі не пам'ятаю, він залишив сім'ю, коли мені лише два рочки виповнилося), все життя працювала, мов віл. Через мене й заміж більше не вийшла – назавжди розчарувалася в чоловіках, то й махнула рукою на власну долю. Проте мріяла, що я, на відміну від неї, все-таки буду щасливою!

– А тут до вас сватається вісімнадцятилітній хлопчина, в котрого – ні власного житла, ні бодай якихось статків, ні батьків, що могли б потім щедро опікуватися молодятами...

– Тому матуся йому так і сказала: мовляв, не для того свою лебідку виплекала, аби така красуня дісталася першому-ліпшому шмаркачеві.

– Я б образився!

– Звісно, ви ж – не Толик... Ну, гримнув би він дверима перед моєю мамою, обізвав її незлим, тихим словом. І що? Тоді дійсно довелося б забути про мене назавжди! Ні, Толя вчинив інакше – вирішив довести, що гідний моєї руки. Ми зустрічалися, як і раніше. Просто я не зізнавалась неньці, що поспішаю на побачення до юнака, якого вона вже начебто забракувала! Він наполегливо вчився, завзято працював на кількох роботах і потроху заощаджував гроші на наше весілля... А якось прийшов такий загадковий, замислений – повідомив, що, можливо, скоро неабияк розбагатіє, і тоді йому не доведеться червоніти перед моєю ріднею.

– Він що – вирішив пограбувати банк?

– Не думаю... Проте я, звісно, захвилювалася. Благала: „Толику, милий! Я й так тебе кохаю і неодмінно буду твоєю. Навіть матінка не зможе нас розлучити. Але, будь ласка, не вплутуйся в якісь сумнівні оборудки. Ти ж знаєш, легких грошей не буває. Швидко розбагатіти можна тільки нечесним шляхом. Дорогий мій! Твоїй Ларисі не подобається серіал „Бригада”, і я не хочу бути дружиною бандита”.

– І як він відреагував?

– Здивувався: „Сонечко, це – зовсім не те, що ти думаєш”. Та пояснювати нічого не став. А я так і не наважилась розпитати. Відчувала – можемо посваритися по-справжньому.

– А потім ви завагітніли... Сказали про це принцу?

– Не одразу… Хоч, коли я дізналася, що чекаю дитинку від Толика, то буквально літала містом, мов на крилах. Так, я була щасливою. Раз-по-раз повторювала подумки: „Я – мама!”!

– І серце стискалося від нового неймовірного відчуття…

– Одразу ж вирішила, що народжуватиму. Хоч усвідомлювала, в якому розпачі буде неня, коли дізнається, що її неслухняна донька – вагітна. Адже, після того невдалого сватання, матуся суворо заборонила мені бачитися з Толею. Тому я просто приховала від неї вражаючу новину. Вона й досі не знає... А Толик сам здогадався!

– Здогадався? Зазвичай, неодружені чоловіки – не надто уважні...

– Мабуть, дівчинка виявилася поганою конспіраторкою. Тобто я дуже хотіла йому про це сказати, але, відверто кажучи, боялась неадекватної реакції! Так, він прагнув бути зі мною в шлюбі, та ми ніколи не говорили з ним про дітей.

– Чому?

– Він якось, ще на початку нашого знайомства, обмовився, що народити дитину – це не поле перейти... Мовляв, перш, ніж зважитися на

таке, чоловік та жінка повинні щасливо прожити в шлюбі хоча б кілька років! Толика можна зрозуміти – ріс без батьків. Якось ще малим кинувся з кулаками на підлітків, котрі обізвали його байстрюком. Звісно, його жорстоко відлупцювали, проте й кривдникам дісталося – один навіть до лікарні потрапив. Відтоді ніхто з сусідських хлопчаків, які мешкали неподалік, не смів ображати вихованців дитбудинку! Звісно, Толя любить дітей, але...

– Радив вам бути обачнішою?

– Можливо, й правильно радив – власного житла у нас поки що немає, вищу освіту теж іще не здобули, нормальної роботи за фахом – катма. Тільки любов... Втім, недаремно ж кажуть, що красиві діти народжуються від пристрасного кохання! Отож я вагалась, все обмірковувала, як зізнатися Толику. Переживала: а що, як його не порадує моя новина? Я ж нізащо не погоджусь на аборт! Від усіх отих думок голова паморочилася. Та й нудило мене трохи... Він уважно поглянув: „Що з тобою, сонечко? Ти вагітна?”. Я зашарілась, несміливо поглянула йому у вічі, і всі страхи одразу розвіялися. Він був щасливим.

– Ви в цьому впевнені?

– Абсолютно! Хіба таке можна приховати від закоханої жінки?

– Нерідко саме закохана жінка бажане сприймає за дійсне...

– Ні, Толик – людина прямолінійна, він не вміє кривити душею. Таку радість навіть геніальний актор би не зіграв! Він мені ніжно й пристрасно освідчився: сказав, що вже знайшов свою „половинку”, попросив вийти за нього заміж, пообіцяв, що ніколи не зраджуватиме, цілком присвятить своє життя коханій дружині й майбутнім дітям. Ми з ним тоді цілісінький день мріяли про нашу крихітку, імена придумували: я ж іще не знаю, хто народиться – син чи донечка...

– Все це, звісно, зворушливо, але що сталося потім?

– Ми домовились наступного дня піти до моєї мами і попросити у неї благословення. Серце – не камінь! Думаю, вона б нас пробачила. А далі було б весілля. І багато щасливих днів та ночей попереду...

– Але вранці він не зателефонував?

– Я спочатку не тривожилася – нехай, міркую, ще поспить… Адже, зазвичай, Толик лягав пізно – останнім часом у нього постійно були якість підробітки, навіть вагони на залізниці розвантажував. Проте він – доволі пунктуальний, ніколи не забував своїх обіцянок. Тим більше розумів – я хвилююся. Все-таки переконати матусю – справа нелегка! Однак вже було дванадцять, а наречений чомусь не озивався. Подзвонила йому раз, вдруге – марно… Відчула – сталося щось лихе. Мерщій побігла в гуртожиток; та хлопці, які мешкають разом із Толею, тільки плечима знизали – він не приходив ночувати. Відтоді ніхто його не бачив... Детективе, я знаю: Толик – у страшній небезпеці!

– Гм... А ви не перебільшуєте?

– Ні! Думаєте, він просто втік світ за очі, почувши, що стане татом?!

– Саме так найчастіше й поводяться деякі не надто сміливі чоловіки. Для чого влаштовувати скандал і вислуховувати докори скривдженої дівчини, якщо можна тихо й спокійно піти по-англійському, не прощаючись? Втім, можливо, я помиляюсь і ваш принц – особливий?

– Ви помиляєтеся, детективе. Благаю вас – порятуйте Толика!

Пригоди чирвової королеви

Господиня неквапливо відчинила двері, з цікавістю поглянула на мене, граціозно поправила довге біляве волосся. Вона здавалася значно молодшою за свій вік і напрочуд елегантною – навіть у домашньому халатику, що не надто ретельно прикривав бездоганно красиві ноги й звабливі стегна. Відчув – мимоволі червонію. Ось вам і сорокарічна „бабуся”...

– Добридень, детективе! Проходьте до зали... – переконавшись, що справила враження, Таміла посміхнулася, немов голлівудська кінозірка, продемонструвавши сліпучо білі зуби: – Відверто кажучи, я заінтригована. Все-таки не щодня тут з’являються настільки незвичайні гості. Зізнаюсь, дівчинкою була просто до нестями закохана в Шерлока Холмса та Еркюля Пуаро. Сама мріяла за допомогою дедукції розкривати усілякі загадкові злочини! Вип’єте чогось?

– Вип’ю, але потім... Давайте спочатку поговоримо.

– Давайте, – з насолодою приземлилася в крісло, оголивши засмаглі ноги. – Отже?

– Я розшукую Анатолія Стрекаля. Чули про такого?

– Треба подумати... Самі розумієте, скільки шанувальників може бути у вродливої забезпеченої жінки. На жаль, я – надто довірлива… Коли по-справжньому закохуюся, зовсім не переймаюсь наслідками і потім страждаю через свою необачність... А що, власне, накоїв цей добродій?

– Накивав п’ятами, коли його подруга завагітніла...

– От негідник! – її довгі пальці з акуратними рожевими нігтиками буквально побіліли від гніву.

– То ви не знаєте, де він зараз?

– На жаль... – печально змахнула рукою. – А чому ви вирішили запитати саме у мене?

– Хіба Таміла Вікторівна Косарчук не збирається заміж за Анатолія Олеговича Стрекаля?.. Чи ваш наречений – всього лише тезка зниклого студента?

– То пан побував у РАГСі? – розчаровано похитала головою. – Дивно – ви зовсім не схожий на самогубця! Це я так називаю всіх, хто наважується взяти шлюб...

– Взагалі, я – потенційна жертва. Дуже люблю жінок! Правда, у мене поки що не надто клює, хоч постійно ходжу на рибалку й старанно прикормлюю красивих рибок. Ну, не фортунить – і квит! Може, хоч житиму сто років? А в Палаці урочистих подій працює моя знайома. Не встиг попросити, як вона приготувала для мене один цікавий папірець. І навіть від

гонорару відмовилася! Чуйна жінка – так би до сердечної рани й приклав, мов подорожник. Шкода, заміжня...

– Ну, не засмучуйтеся, детективе. Не все втрачено, – чарівно посміхнулась господиня. – Я, наприклад, і зараз почуваюся на 17. Вогонь, а не молодичка! Хочете перевірити? Скажете, що я вам не подобаюся, все одно не повірю...

– Подобаєтесь, – змусив себе відвести погляд від проникливих синіх очей. – Але я не зможу втримати таку жінку...

– Звідки ви знаєте? – добродушно розсміялася. – Можливо, я все життя мріяла саме про такого, як ви?!

– А як же Анатолій Стрекаль?

– Ніяк... – на гарненькому личку на мить з'явилася непрохана зморшка. – Толя запропонував мені стати його дружиною. Ми подали заяву, а потім він зник! Я сказала вам правду, детективе, і наразі нічогісінько не знаю про свого нареченого.

– Тобто він отак просто, ні сіло ні впало, без жодного пояснення, розтанув у повітрі? Може, ви посварилися?

– Ох, Віталію, – докірливо поглянула своїми сумно-небесними очима, невинно кліпнула довгими віями казкової Мальвіни. – Якщо молодий і ставний юнак бере заміж жінку мого віку, обіцяючи рай земний, тут уже не до капризувань та викаблучувань. Треба увесь час бути білою і пухнастою. Я ладна була з нього пилинки здмухувати, аби тільки не передумав.

– А він, виходить, цього не оцінив?

– Схоже на те. Інакше вже давно б обізвався, адже розуміє, як я хвилююсь!

– А ви хвилюєтеся?

– Ну, звісно. По-вашому, я повинна зараз на стіни дертися і снувати кімнатою, неначе примара, опухла від сліз, з синцями й колами під очима? То я вам, шановний, відверто скажу: жоден чоловік (яким би золотим він не був!) не вартий таких страждань. Це колись Таміла Косарчук була наївною дівчинкою, котрій вішали локшину на вушка усілякі хитромудрі мудаки. Знаєте, скільки разів мене обманювали й зраджували – підло, примітивно, жорстоко?.. А тепер уже – дзуськи! Навіть у подушку вночі не рюмсатиму. Загартувалася, мов сталь.

– Щось ви не дуже схожі на Павку Корчагіна...

– Всі шрами – в моїй душі, – гірко посміхнулася. – На жаль, ще немає такого пластичного хірурга, який зміг би їх звідти прибрати. Взагалі, більшість жінок – це фенікси, котрі змушені щоразу воскресати з попелу. Так і живемо: від ненависті – до любові.

– Ви кохаєте Анатолія?

– Дивне запитання, як для детектива. Кохаю – не кохаю... Яке це тепер має значення? Толя втік і навряд чи повернеться. Ну, хіба що знову втрапить у халепу.

– Знову?

– Він – хлопець азартний. Коли ми познайомилися, був по вуха в боргах. Обіцяв, що більше не гратиме – десятою дорогою обходитиме „одноруких бандитів”. Відтоді, доки був зі мною, триклятих місць уникав – тримався. Я всі його борги сплатила, ще й кругленьку суму дала – на золоті обручки, весільне вбрання, бенкет у ресторані...

– Що ж, на такі гроші можна далеченько заїхати! Чи залетіти?

– Але навіщо було втікати? Ну, передумав іти під вінець, розлюбив, можливо, захопився іншою, то хоча б подзвони й скажи. Хіба я тримала його, мов цуцика, на ланцюгу і змушувала на собі одружуватися? Толик сам виявив ініціативу!

– До речі, про іншу...

– О, то вона таки була? – проникливо подивилася у вічі. – Мабуть, приваблива й значно молодша за мене? Ну, чому ви мовчите, детективе? Кажіть – він зустрічався з нами обома? Хто вона?!

– Янгол... Зовсім юне і справді симпатичне створіння, – від пильного, немов лезо шаблі, погляду було незатишно, проте я мусив говорити правду: – Вони кохалися. Згодом Анатолій довідався, що дівчина чекає від нього дитину.

– І що сталося потім? – напружилася, мов тятива індіанського лука.

– Наступного дня Стрекаль зник, – мимоволі відвів погляд і одразу ж полегшено зітхнув. – Перепрошую, але ви зараз мало не просвердлили мене наскрізь...

– Ну, тепер – все ясно, – рвучко підвелася. – Не знаю, як ви, а я вип’ю. Може, все-таки складете мені компанію? Не соромтеся, тут – цілий міні-бар: коньяки – вірменські, вина – італійські, ром – щойно з Куби, а оці імпозантні пляшки шампанського – з Франції!

– Здається, ви – не надто засмучені...

– Просто остаточно перегорнула ще одну сторінку свого життя. Толя залишився в минулому – назавжди. Господи, а я ж, після нашого заміжжя, збиралась прописати його у своїй квартирі! Втім, може, навпаки – сталося на краще? Уявіть, як міг ошукати мене цей пройдисвіт... То що, Віталику, піднімете келих за нове життя Таміли Косарчук?

– Підніму. Тільки куди поспішати? Ми ж не договорили...

– Ви знову за своє? Розслабтесь – не варто увесь час думати лише про роботу. Так, дорогенький, і до пенсії не дотягнете... Хіба не бачите – ваша співбесідниця вже відверто нудьгує. По-моєму, ми надто зациклилися на одній темі. Не можна так мучити інтелігентну, тендітну даму! Власне, про що йдеться? Мій колишній коханець – мерзотник і боягуз. Я для себе вже все з’ясувала.

– А я – ні... Хочете комплімент?

– Нарешті! Відверто кажучи, пані зачекалася...

– У вас – гарна засмага. Побували на курорті?

– Можливо...

– І де, якщо не секрет?

– Секрет! Ми ще навіть не перейшли на „ти”, а вас уже цікавлять інтимні подробиці.

– В усякому разі, в Чернігові так не засмагнеш.

– А в солярії?

– Навряд... А ось у мене від вас таємниць немає – тільки-но повернувся з Ялти.

– Справді? Зроду б не повірила. Ви ж – білий, мов сметана!

– Що вдієш, – знічено розвів руками, – навіть скупатися не довелось. Розплутував одну справу. Треба було поспішати – йшлося про життя людини.

– Обережно, детективе, – спокусливо посварилася пальчиком, – а то ви зовсім закохаєте мене в себе. Знайте: я просто обожнюю мужніх чоловіків!

– Я – не мужній. Ще в дитинстві чесно сказав вчительці, що не зміг би стати піонером-героєм: надто боюся тортур, тож на першому ж допиті вибовкав би ворогам усю правдоньку.

– І як на таке щиросердне зізнання відреагувала тітонька-педагог?

– Вигнала мене геть із класу – подумала, я над нею знущаюся... Ви розчаровані?

– Аж ніяк. Ви не схожі на жодного з моїх колишній чоловіків!

– Авжеж, вони були звичайнісінькими потворами, а я щоразу старанно дмухаю, перш ніж прикласти до рани дрібку солі... Даруйте, у мене – специфічне відчуття гумору.

– Я це вже помітила...

– От і чудово! Сподіваюсь, вам сподобається одна неймовірна історія, яка трапилася в Ялті...

– Неймовірна? Ви мене заінтригували!

– То пані слухатиме?

– Ну, звісно. Розповідайте, детективе. Я – сама увага!

– Отже, Ялта… Санаторій на березі моря… Липень минулого року… Худорлявий 62-літній чоловік у шортах, стильних окулярах в золотій оправі, з масивним коштовним перснем на пальці й золотим ланцюжком на шиї, випадково знайомиться з ефектною блондинкою невизначеного віку. Він – колишній „ведмежатник”. Знаєте, що це таке? Свого часу найнадійніші сейфи відмикав, неначе насіння лускав. Але одного разу „спалився” через дрібничку. Як то кажуть, жадібність фраєра згубила! От і провів у буцегарні цілих чотирнадцять років. Чи то вже так перед рідною державою завинив, чи хтось із сильних світу цього постарався (все-таки серед постраждалих були й досить відомі люди), тільки жодна амністія йому не допомогла. Вийшов на волю нікому не потрібним – колишні подільники давно майнули за кордон, а нові господарі життя навчилися „відмивати” гроші цивілізовано. Для чого „бомбити” сейфи, коли можна безкарно провертати оборудки з нафтою та газом, набиваючи кишені мільйонами? Власне, тепер найкращий і найприбуткованіший бізнес – це політика...

– А ви ще й розумний, Віталику!

– Справді?

– Втім, знаєте чого вам не вистачає? Амбітної дружини, котра залюбки б допомогла коханому мужчині якомога швидше видертися на самісінький Олімп...

– Цікава думка. Хоч, по-моєму, навіть столітньому аксакалові вродлива жінка потрібна для чогось іншого! А щодо Олімпу, то мені й „Чортового колеса” вистачить – катаю інколи сусідську дівчинку в парку. Від такої висоти у мене голова не паморочиться... Однак повернемося до нашого героя. Йому все ж вдалося приховати дещицю своїх статків від правоохоронців та братків – на чорний день. Тож, відмотавши строк, придбав гарненький будиночок на околиці Чернігова і мешкав у ньому в своє задоволення. Вів здоровий спосіб життя звичайного українського пенсіонера: їздив на рибалку, збирав гриби, опікувався невеликим городиком та квітами, а на великі свята ходив до церкви. Втім, влітку все-таки відводив душу – щороку їздив на курорт до Криму. Причому з шиком: обирав розкішний санаторій, на кілька тижнів замовляв номер-люкс і днями й ночами бучно веселився у товаристві найвродливіших жінок, адже грошей на любощі Леонід Макарович не шкодував. Торік він уподобав вас, Таміло...

– То я – вже не просто гарна, а найвродливіша? Дякую за комплімент. Повірте, знаю собі ціну, проте кожній панянці приємно чути такі слова з вуст справжнього мужчини! – осяяла мене бездоганною голлівудською посмішкою. – Звісно, я могла б ніяк не коментувати ваше, так би мовити, розслідування. Будь-яка жінка, котра бодай трохи поважає себе, відчуває, м’яко кажучи, дискомфорт, коли порпаються в її білизні... Але, оскільки Леонід Макарович Перебийніс помер, хочу раз і назавжди розставити всі крапки над „і”: я не мала жодного стосунку до його смерті. Так, у нас був роман. Я щиро закохалася в Льоню, просто не тямила себе від щастя. Він був дуже милим і справді не жадібним.

– Ви знали про його минуле?

– Ні... Та навіть якби й знала – не думаю, що це мало б якесь значення. Врешті-решт він нікого не вбивав, жодної жінки за все своє життя не скривдив. Стільки років провів за ґратами тільки за те, що колись „обчистив” кілька сейфів. А зараз у нас дехто мільйонами краде і нічого – живе собі, мов у Бога за пазухою! Купує палаци за кордоном, плаває на власній яхті, виступає в парламенті... Виходить, одним – усе можна, а іншим навіть крихту від царського столу – зась? Льоня давно спокутував свою вину, багато страждав. Не мені його засуджувати. Переконана: якби не той жахливий серцевий напад, ми й досі були б разом. Ну, хіба можна піти від такого мужчини?! Коли Леонідові Макаровичу вночі стало зле, я намагалася його врятувати – негайно викликала лікаря, не шкодувала грошей. Льоню забрали до реанімації і, повірте, медики зробили все, що могли. Проте на світанку його серце зупинилося назавжди. Ми навіть не попрощалися одне з одним... Я пережила кілька моторошних, нестерпних днів. А потім зрозуміла, що не повинна коритися долі. Адже стільки всього хочу встигнути! Так, я зазнала немало лиха, тож тепер прагну здобути якомога більше місця під сонцем.

Правда, для того, аби здійснилися всі ці чудові мрії, мені потрібно прожити ще як мінімум сорок років.

– Що ж, плани – грандіозні...

– Даремно іронізуєте – я поклялася собі успішно їх виконати! Втім, жодного криміналу! Таміла Косарчук – мила, законослухняна жінка, єдина зброя якої – її тіло. Однак кар'єра вуличної повії мене аніскільки не цікавить – я просто вдало вийду заміж. Ви задоволені відповіддю, детективе?

– Не зовсім. Звичайно, я бачив усі медичні документи, зокрема й висновок патологоанатома. І не сумніваюсь, що Леонід Перебийніс залишив цей світ без сторонньої допомоги...

– То в чому справа? – ніби між іншим, торкнулася моєї руки. – Ви оцініть, Віталику, які у мене теплі долоні. Зазвичай, красиві жінки – жахливі мерзлячки, тому ручки-ніжки у них – холодні, мов жаб'ячі лапки. А я – неначе грубка, будь-якого парубка вмить біля себе зігрію!

– Я оцінив, – легенько відвів свою руку подалі від приємного тепла. – До речі, вітаю! Адже ви все-таки вийшли за Леоніда Макаровича заміж...

– Так... А що вас бентежить? – це вже була не біла й пухнаста кішечка, а тигриця, яка готувалась до вирішального стрибка. – Льоня зрозумів, що я – жінка його мрії, тому й захотів одружитися. Ми пішли в ресторан і він зворушливо освідчився – став на одне коліно, приклав руку до серця, подарував сімнадцять жагуче червоних троянд, а тоді показав наші весільні обручки... Я й зараз зберігаю їх на згадку про цю хвилюючу мить! Ще є запитання?

– Авжеж. В якому ресторані відбувалось освідчення?

– Ви що, знущаєтеся? Все сталось настільки раптово – вже наступного дня нас оголосили чоловіком та дружиною! Звісно, процедуру довелося значно пришвидшити. Але ж ми – не хлопчик та дівчинка, яких примушують ще цілий місяць розмірковувати, чи варто ступати на весільний рушничок. Леонід Макарович вирішив, що зволікати немає сенсу. Це все одно, що заходити в холодну воду. Якщо занурюватись поступово, мимоволі почнеш вагатися й ще довго ловитимеш дрижаки, тупцюючи на березі. Ні, краще одразу пірнати з головою – вже за мить почуватимешся, мов риба у воді! Звичайно, Леонід Макарович щедро заплатив начальниці РАГСу за її добре серце.

– Уявляю, скільки заспокійливих пігулок довелося б випити цій чуйній жіночці, якби вона раптом дізналася, що Таміла Косарчук стала дружиною Леоніда Перебийноса одразу після його смерті...

– Що? – вона ладна була ось-ось кинутися на мене. – Та як ви смієте?!

– У гніві ви – ще прекрасніша, – промовив захоплено. – Однак казочку пора завершувати – дід Панас таки добряче стомився. Знаєте, ця біганина в Криму, за такої спеки! А стюардеса навіть не поглянула в мій бік...

– Яка стюардеса? – спантеличено скуйовдила волосся господиня.

– Дівчина в літаку, – печально показав пальцем у небо. – Обожнюю жінок у формі...

Вона розсміялася – нещиро, але й не вороже. Ефектно закинула ногу на ногу (бідолашному детективу Самарцеву аж подих перехопило!) і заходилась зачудовано роздивлятися мене, наче якогось неандертальця:

– Ох, Віталію... Ви ж – дорослий чоловік, а поводитеся, неначе мала неслухняна дитина. Втім, у вас ще є шанс – я не злопам'ятна. Провести ніч із такою жінкою... Повірите: інколи дивлюсь на себе, оголену, в дзеркало очима уявного мужчини і сама себе жадаю!

– Вірю, – ніяково кивнув, відчуваючи, як по-зрадницькому палають мої щоки. – Однак ви не дослухали казочку...

– От нахаба, – миролюбно посварилася пальчиком. – Віталику, я не вбивала Леоніда Макаровича. І дійсно відчувала до нього певну симпатію. Такі повітряні замки подумки вибудовувала – архітектор би позаздрив! Розумієте, Льоня вже був моїм. Він би нікуди не подівся – я це знала напевне. Перебийніс мав освідчитися. Ви не вірите? Досвідчена жінка завжди відчуває такі речі... І раптом – фатальний серцевий напад... Я була в такому стані! Вам складно це збагнути. Уявіть, що ви довго й наполегливо зводили зручний, ошатний будинок. Це забирало всі ваші сили й час, однак ви тішилися думками про майбутній комфорт. Та несподівано, буквально за мить до омріяного, такого начебто реального щастя, у ваш чудовий витвір влучила випадкова блискавка й безжально спалила його до тла... Коли Льоні не стало, я була така розгублена й безпорадна! Мимохідь відкрила шухляду в столі, почала роздивлятися його документи – паспорт, посвідчення водія, кредитну картку... Там не було жодного фото чи якогось листа. Розумієте? Вирушаючи в дорогу, ми, як правило, беремо з собою світлину чи певну річ, яка б нагадувала про дорогих нам людей. Проте Леонід Макарович був дуже самотнім: власних дітей не мав; з братами-сестрами, котрі мешкали десь за тридев'ять земель, не родичався; батьки давно померли.

– А в шухлядці – дещиця грошей і... ключі від будинку та машини!

– Так. І все це мало дістатися державі, – поглянула докірливо. – Я, Віталію, ніколи не була злодійкою. Раніше копійки чужої не взяла! І от, думала, нарешті отримаю гідну винагороду за всі свої поневіряння...

– Завжди співчував Попелюшці. Ні, не казковій героїні, а дівчині, якій доводиться повертатися в реальність: коли, після романтичного балу, буквально на очах, вишукана карета перетворюється на звичайнісінький гарбуз, а жаданий принц уже легковажно переймається іншою красунечкою. Зазвичай, так і трапляється в житті.

– Але хіба це – справедливо, Віталію? Чому одним – все, а іншим – дірка від бублика?!

– Принаймні з гарбуза можна приготувати смачну кашу, – промовив заспокійливо. – Втім, я розслідую вчинки людей і не втручаюся у справи богів.

– А якщо народжений повзати прагне літати?

– Будь ласка. Досить придбати квиток на потрібний авіарейс.

– Не ті відчуття, – промовила рішуче, по-королівському.

– Авжеж, – співчутливо кивнув, – краще вийти заміж за небіжчика...

– Послухайте, Самарцев, – знову занервувала вона. – Я взяла лише те, що мені належить.

– Гм… Не просто взяли, а влаштували там цілу виставу, скориставшись послугами тамтешнього актора… Що ж, браво, сеньйоро! – із задоволенням зааплодував.

– О, вам вдалося розшукати того п'яничку?.. – зневажливо скривила губи. – Я мала б це передбачити. Треба було привести на шлюбну церемонію когось із приїжджих.

– Дивно, що ніхто не помітив підміни...

– Що тут дивного? Сплативши такий щедрий гонорар, я могла б у тому РАГСі навіть із чортом побратися!

– Отже, Леонід Макарович воскрес, і ви благополучно оселилися в його „хатинці"... До речі, де зараз господар?

– Тобто як це – де? – знічено опустила очі. – Невже ви думаєте, що я закопала Льоню посеред пляжу?! Ні, домовилася зі сторожем на кладовищі. Правда, надгробку немає – побоялася. Проте, сподіваюсь, незабаром можна буде облаштувати могилку по-людському. Адже я тепер – вдова...

– Справді? Вітаю! Звісно, Леонід Перебийніс мусив коли-небудь померти вдруге. Ви ж знову заміж зібралися...

– Не глузуйте з мене, – схлипнула, поволі піднесла хустинку до очей. – Хіба ви не розумієте? Толик не повернеться.

– Авжеж, розумію... Все-таки яким непередбачуваним виявився Леонід Макарович! Взяв та й передав увесь свій капітал юному родичеві, з котрим навіть не був знайомим. Ні, Тамілочко, серцевий напад стався не випадково. Пацієнт професора Шалімова, звичайно, знав про свою хворобу і готувався до неминучого. Тому й залишив дарчу у нотаріуса, аби той, у випадку смерті чи тривалої відсутності пана Перебийноса в Чернігові, розшукав такого собі Анатолія Стрекаля і ощасливив студента новиною про несподіване багатство.

– Сентиментальний дурень... – розпачливо махнула рукою. – Хто йому цей Толик? П'ята вода на киселі. А я – кохана жінка, яку він божився до смерті на руках носити !

– Але ж носив...

– Льоня міг хоча б якось подбати про моє майбутнє… Панночка вже почала звикати до хорошого, вишуканого, – він мене приручив! Та невдовзі я переконалася, чого варті всі оті красиві слова. Суто чоловіча логіка: після мене – хоч потоп!.. Власне, я повинна була запідозрити його у нещирості раніше. Леонід Макарович якось обмовився про одного свого родича – мовляв, нещодавно випадково дізнався, що Толик – онук покійного брата – мешкає в Чернігові. Хлопець – начебто гарний, працьовитий. Міг би чогось досягнути в житті, але ще дитям втратив батьків. Хто ж допоможе сироті?.. Звичайно, мені не надто сподобалися такі балачки, тож одразу нагадала коханцеві, як колись, ще до судового вироку, від „зека" Льоні вмить відцуралася вся рідня. Як потім стільки років в'язень Перебийніс марно

сподівався побачити бодай когось зі своїх близьких. То хіба нащадки цих черствих людей заслужили на його увагу й турботу?!

– І Леонід Макарович заспокоївся?

– В усякому разі, він більше про чернігівського родича не згадував... Минув рік – я благополучно вселилася в будинок Перебийноса, прибрала до рук усі його статки. У мене тепер навіть власний водій є! Між іншим, кандидат якихось там наук – солідний такий, респектабельний мужчина. Ось тільки грошенят у нього – катма. В університеті роботу втратив та ще й місцеві шахраї обдерли, мов липку. Тому дружина його зі скандалом з дому вигнала. А я підібрала і не шкодую. Та й Гриша задоволений, бо у мене – завжди ситно і не клопітно. Він – людина віддана, а я таку рису дуже ціную! Отже, все ніби владналося. Нарешті почала отримувати справжню насолоду від життя (лише тепер збагнула, як жалюгідно існувала раніше!), аж раптом одного дня, мов грім серед ясного неба, пролунав дзвінок від Стрекаля...

– Анатолій заявив про свої права?

– Гірше… Він чомусь вирішив, що це я… підступно вкоротила віку Леоніду Макаровичу. Заходився все перевіряти, навіть до Ялти їздив. Теж мені – Шерлок Холмс довбаний!

– То він вас звинувачував?

– Прямо – ні, але мені і його натяків вистачало… Вже ночами без снодійного очей склепити не могла. А головне – цей шмаркач міг будь-коли відібрати у мене все, витурити з будинку, неначе якусь жебрачку!

– І на нього не подіяли ваші чари?

– Не забувайте про різницю у віці. До того ж, він був палко закоханий у свою наречену. О, здається, я щойно здогадалася, хто вас найняв...

– Таміло, сподіваюсь, ви ще не накоїли дурниць? Анатолій Стрекаль – живий?

– Поки що... – посміхнулася вдавано безтурботно, немов школярка, яка наважилась на перший поцілунок.

Мені стало моторошно:

– Що ви зробили з хлопцем? Де він?!

Зненацька безжальні металеві пута міцно сповили мене у кріслі… Я спробував якось вирватися, несамовито пручався, однак пастка виявилась бездоганною. Таміла сміялася – дзвінко, гучно, переможно, до сліз... Нарешті витерла хустинкою очі. Вправно відкоркувала шампанське, наповнила по вінця два кришталевих келихи. Неквапливо дістала з аптечки кілька блідих пігулок і, все з тією ж милою усмішкою, старанно розчинила їх в одному з келихів. Милостиво, по-королівському підсунула склянку з шампанським у мій бік:

– Не бійтеся, детективе, Таміла Косарчук не тримає вдома цикуту. То – снодійне, пийте на здоров'я! До речі, точнісінько в такий спосіб я і з Толиком впоралася. Чудово придумано, правда? Крісло-капкан! Це все – Гриша. Він у мене – майстер на всі руки... Відверто кажучи, мені дуже шкода, що ми з вами не порозумілися. Чесно, Віталику, ви мені сподобались! Але що вдієш?

Я не хочу до в'язниці – просто не витримаю у тій смердючій камері поряд із неосвіченими, брутальними особами, хворими на туберкульоз!

– Ох, Таміло... Невже ви, така красива й вишукана жінка, зважитеся на подвійне вбивство? Подумайте, як це буде неестетично: водночас – кілька трупів! Власне, ми з Анатолієм могли б і пробачити вам витівку з кріслом...

– Це дуже люб'язно з вашого боку, – повагом взяла обидва келихи, дзвінко цокнулася ними і граціозно піднесла шампанське до моїх пошерхлих вуст. – Я – щиро зворушена… В наш кровожерливий час таких гуманістів ще пошукати треба! Тому бажаю вам потрапити до раю... Так, мій дорогий, я вже все вирішила. Королева не приймає милостиню. Будь ласка, випийте це. Обіцяю – ви не страждатимете, як мій теперішній наречений!

– Що ж, і на тому спасибі, – слухняно продегустував витвір французьких виноробів.

Вона не зводила з мене проникливого погляду, а коли допив, мирно турботливо поцікавилася:

– Смачно?

– Божественно! – спрагло облизав губи.

– От і молодець, – ніжно поцілувала мене в щоку. – Хороший хлопчик! Даруй, мушу відлучитися – треба сказати Гриші, щоб готувався в дорогу...

Замість некрологу

На кладовищі було тихо і не суєтно… Роззирнувся довкола – таке враження, що люди зараз вмирають частіше, ніж мухи. Куди не глянеш, до самісінького горизонту, – могили й могили: невеличкі, акуратні, гранітні, з православними хрестами, і поруч – помпезні, мармурові, наче мавзолеї. Звісно, на цвинтарі всі небіжчики – рівні, проте й тут хтось прагне бути рівнішим за інших!

Гранітний Леонід Макарович був урочисто серйозним, в елегантному темному смокінгу, з краваткою-метеликом, однак у його примружених сірих очах причаїлася лукава посмішка. Думаю, він може пишатися своїм вчинком. Ось як трапляється: жив, мов нікчемний бур'ян, а одним-єдиним рішенням зумів залишити по собі добру пам'ять. Власне, це була ідея Анатолія – перепоховати родича у рідному Чернігові.

Лариса шанобливо поклала на могилу букет троянд і схвильовано пригорнулася до чоловіка. Я мовчки розлив вино. Випили, закушуючи окрайцем хліба. Постояли.

– Зайдете до нас, Віталію? – запросила колишня клієнтка.

– Ні, дякую, – рішуче поглянув на годинник. – Маю ще одну важливу справу.

– Будь ласка, детективе. Це – ненадовго, – підтримав кохану Толик. – Відсвяткуємо річницю мого другого народження!

– У мене зараз побачення з Тамілою... – ніяково розвів руками.

– Ви справді поїдете до неї у в'язницю? – округлила очі.

– Чому – ні? – знизав плечима. – Розраджу самотню жінку...

– Ту, яка кілька тижнів не знімала з мене собачий ошийник, тримала на ланцюгу й морила голодом? – звів брови Стрекаль. – Можливо, так само ця потвора збиралася вчинити і з вами!

– Повірте, їй зараз – гірше, – відповів примирливо. – Уявіть собі муки вишуканої орхідеї, яку розлучили з комфортною теплицею й примусили рости поряд зі смітником... Всевишній створив жінку для кохання. І на потвору вона перетворюється поступово – завдяки особам іншої статі, котрі не здатні на справжнє, велике почуття.

– Тобто в усьому винні ми, чоловіки? – іронічно посміхнувся Толик.

– Мабуть, – підморгнув Ларисі. – Але вашій дружині, безперечно, пощастило. Можливо, якби колись вісімнадцятилітня Таміла зустріла такого ж гарного юнака, її життя склалося б зовсім інакше...

– Одному моєму знайомому, який працює приватним детективом, теж чомусь не надто таланить у коханні. Однак він досі не перетворився на монстра! – блиснула очима пані Стрекаль.

– Всі знамениті детективи (згадайте класику!) – безнадійні холостяки. Власне, тому вони й досягли такого успіху. Чоловік, у якого проблеми з інтимом, починає кайфувати від роботи... А Таміла – жінка, до того ж – напрочуд вродлива й пристрасна. Справжня чирвова королева! Якби ж хоч Григорій, її водій, тоді не загинув...

– Сам винен! Міг би не чинити опору міліції, адже бачив, що не втече, – розважливо промовила Лариса. – Втім, навряд чи це – така вже велика втрата для страшенно амбітної стервочки. Який Григорій? Не смішіть мене! Використала того невдаху, мов бариня – холопа, та й забула… Ех ви, психолог... Вона ж – нарцис! Людина, яка понад усе обожнює себе: від маківки – до кінчиків нігтів. Ось у чому її проблема. Де ви бачили щасливих нарцисів? Тож я можу лише поспівчувати мужчинам, котрі потрапляли в лабети до цієї павучихи... Досі дивуюся, як ви, Віталію, наважились випити її трунок?

– Шампанське було з самого Парижа! Та й хіба чемно відмовляти дамі?

– Ви здатні хоча б раз відповісти серйозно? – спритно взяла мене під руку.

– А що я міг вдіяти?

– Припинити занадто ризикований спектакль. Адже майор Воронов і його колеги були готові будь-якої миті увірватися до будинку. Я знаю, вони слухали й записували вашу розмову з Тамілою!

– Відверто кажучи, я тоді просто клеїв дурня...

– Даруйте, але, по-моєму, Віталій Самарцев поводиться так щодня, – посміхнулася Лариса.

– Авжеж, я звик жартувати, проте не обманювати. А „її величності” Тамілі довелося нахабно вішати локшину...

– То ви не їздили до Ялти?

– Чому ж, їздив… Однак не так вдало, як „звітував” про це пані Косарчук. О, вона вміє замітати сліди! Фактично я не знайшов там жодного

„залізного” доказу. Втім, розповів про все майору Воронову. Він повірив, але дедукцію, як відомо, до справи не пришиєш... Організували стеження, однак навіть через три доби нічого нового дізнатися не вдалось. Зволікати далі було неможливо – хвилювалися за життя Анатолія. Тому вирішили ловити щуку на „живця”, й того ж дня „карась” поплив на романтичне побачення. Ще ніколи я не здавався собі таким безпорадним...

– Але щука клюнула. Ви були на диво переконливим, Віталію, – запевнила Лариса. – Мов той актор, котрий, аби талановито зіграти на сцені, мусить неодмінно закохатися в свою партнершу!

– Проте актор не знав ролі і намагався вгадувати текст по губах примхливої співбесідниці. А, збагнувши, що не всі його гіпотези – правильні, розгубився й почав молоти нісенітницю. Спасибі королеві – зволила все-таки спуститися зі свого трону! Актор оговтався і продовжив блефувати далі...

– Однак навіщо було ковтати ту гидоту?

– Дарма ви так – шампанське виявилося справді смачним.

– Але ж ви ризикували!

– Не більше, ніж завжди... – знизав плечима. – Ну, добре, уявіть, що я заволав: „Рятуйте!”. Зчинилася б метушня. Бідолашні менти кинулися б мерщій визволяти мене з підступного крісла. А потім майору Воронову довелося б довго й нудно допитувати господиню. Думаю, вона б мовчала, мов партизан. Власне, у чому її могли звинуватити? В підробці документів? Незаконному привласненні чужого майна?

– А підступний напад на детектива?!

– Мої невеличкі незручності в кріслі – просто анекдот. У келиху було снодійне! Тож Віталій Самарцев навіть ганьбитися в суді б не став. До речі, ви ж знаєте, я відмовився від будь-яких претензій з приводу отого свого „ув’язнення”... Інша справа – викрадення Анатолія, якого стільки часу протримали в нелюдських умовах. Це вже – замах на життя. Проте слідчий не мав би жодного реального доказу причетності Таміли до цього тяжкого злочину.

– У міліції вміють допитувати!

– Можливо... Та ви вже переконалися: пані Косарчук – міцний горішок. А Григорій, заради своєї господині, навіть тортури б витримав! Без їхньої підказки швидко відшукати Толика ми б не змогли. Відверто кажучи, тоді ваш наречений був дуже виснажений, тому навряд чи дочекався б порятунку. А так його мучителі власноруч показали дорогу – привели хлопців з „убійного відділу” до самісінької схованки. Виявляється, я мав скласти чудову компанію Анатолієві Стрекалю...

– Але я не розумію, для чого вона зважилася на ще одну аферу – одруження зі мною? – спохмурнів Толик. – Адже протягом останнього тижня я взагалі майже нічого не їв! Григорій завіз мене на забутий Богом і людьми хутірець, втягнув до обійстя, зарослого бур’янами та й замкнув у сараї, прикувавши залізним ланцюгом до якогось важенного брухту. Залишив лише піввідра води, кусень черствого хліба і недогризений огірок. Я спочатку у

відчаї кликав на допомогу, аж охрип. Тільки хто ж почує?! Очевидно, вони не наважувалися мене вбити – чекали, доки сам помру...

– І водночас ця „солодка парочка” навідалася до РАГСу й написала заяву! Причому Гриша вдавав із себе нареченого – тобто вас, Анатолію. Ви ж із ним схожі, мов близнюки, правда?

– Атож, – посміхнувся, – як крокодил Гена та Чебурашка... Ну, хоч би своє руде волосся перефарбував!

– Для чого? Дві-три Лесі Українки (я купюри з її зображенням маю на увазі) – і в декого одразу б зникло будь-яке бажання придивлятися до фотокартки в паспорті...

– Проте Таміла все-таки неабияк ризикувала… Власне, через цю хитромудру оборудку пані врешті-решт і викрила себе! Однак який зиск вона мала б, оформивши шлюб зі ще одним небіжчиком? Адже я ліпше б загинув, ніж погодився одружитися в такий спосіб!

– Елементарно, Ватсоне. Не забувайте про нотаріуса. Звісно, можна було б спробувати купити його мовчання, але, по-перше, не всі нотаріуси – продажні, а, по-друге, навіть якби він погодився „поховати” дарчу Перебийноса, знадобилася б не одна тисяча євро. У заможної людини, як відомо, апетит – зовсім інший... І де гарантія, що в подальшому цей хранитель небезпечної таємниці не став би шантажувати одну добропорядну даму?

– Однак для чого було взагалі домовлятися з нотаріусом? Що він міг вдіяти? Я б помер у тому сараї, а Таміла, як і раніше, розкошувала б у будинку Леоніда Макаровича!

– На той час ви фактично були власником усіх статків Перебийноса. Отож, у випадку несподіваної загибелі молодого й неодруженого студента, неодмінно з’явився б новий спадкоємець – ні, не Таміла, а хтось із родини Стрекалів. Саме тому пані Косарчук і зажала вийти за вас заміж. Аби згодом стати багатою вдовою...

– Змилуйтеся, дорогі мужчини, я вже не можу більше чути про всі оті жахи! – втрутилася Лариса.

– А ми все з’ясували. Правда, Толю? І мені дійсно – пора… Передати вітання королеві? Таміла почуватиметься легше, якщо дізнається, що ви її пробачили. Можливо, колись вона стане іншою!

– Сумніваюсь. Однак ми не тримаємо на неї зла. Так і скажіть... У нас зараз інші думки, – пожвавішала молода жінка, – радісні. Мріємо народити синочка! Вже й ім’я придумали – Льоня.

Мене «замовили»...

Місяців три від приватного детектива Віталія Самарцева не було жодної звістки. А я так звик до його розіграшів та дивовижних історій! Тому зателефонував „пропажі” і запросив на каву. „Даруйте, пане Сергію, – пролунав у слухавці заклопотаний голос. – Я зараз збираюся на важливе побачення – з матусею однієї красуні”. – „Жартуєте?” – „Аніскільки! Матусь теж інколи корисно на побачення кликати. Не дарма ж кажуть: „Хочеш уявити свою дівчину в поважному віці – поглянь на її неньку...” – „Отже, ви точно не прийдете?” – „Точно. Але я можу прислати замість себе перший сніг”...

Вранці перший сніг таки випав, проте одразу ж розтанув. Тож, доки я дійшов на роботу, забрьохався по самі вуха. Тому сидів знервований, мов сто чортів, і згадував незлим, тихим словом знайомого пінкертона.

„Що, не чекали?” – почулося зненацька. Самарцев був уже в кабінеті і бадьоро викладав на стіл усіляку смакоту. „Звідки це?” – отетерів я. – „Передала матуся однієї красуні. Слухайте, тут таке трапилося... Розкажу – не повірите!” – „Звісно, не повірю, але розкажіть!” – „А ви вже полагодили диктофон?”.

Невдовзі я забув і про негоду, і навіть про ласощі – сидів, немов приклеєний до стільця, заворожений неповторним голосом свого товариша.

Чий кілер?

Я вже казав, що не люблю мати справу з чоловіками. Вони – надто самовпевнені і нецікаві, бо, зазвичай, керуються примітивною логікою, а не витонченими емоціями, покладаючись більше на силу, аніж на інтуїцію. До того ж, вродливій жінці можна пробачити не одну примху – навіть непунктуальність.

В усякому разі, я не надто психував, коли Галина Бережна спізнювалась на наше ділове побачення. Подумаєш, затримується на якихось сорок хвилин! Вона була справді розкішною жінкою. Відверто кажучи, якщо я часом приходив у театр, то виключно заради неї. Театр я не люблю, бо одразу помічаю, що Отелло ще не прийшов до тями після вчорашнього бенкету, а в короля Ліра погано приклеєні вуса.

Проте за Галиною можна спостерігати не одну годину. Вона – завжди бездоганна: молода, приваблива, а ще чудово співає й танцює. Якось після вистави я подарував їй букет жовтих троянд. Дехто з чоловіків забобонно вважає цей колір провокативно недоречним, а мені й жінкам він навпаки подобається...

Отже, я швендяв кімнатою, невтомно позираючи на годинник, і мріяв про нашу зустріч. Авжеж, я страшенно пишався тим, що така жінка звернулася до мене за допомогою!

Тож уявіть собі мій стан, коли незабаром до кабінету увійшов... її чоловік. Він так і назвався: „Григорій Бережний”. І я подумав, що скоро приб’ю майора Воронова за подібні жарти (це він попросив мене зустрітися з Галиною). Звичайно, своїх ментів слідчий може розігрувати, як заманеться, а я – натура творча, вразлива... Проте невдовзі з’ясувалось – Воронов тут ні до чого.

– Я вирішив прийти сам – не наважився розповісти про те, що сталося, дружині... – пояснив гість. – Розумієте, наш знайомий майор таки добряче мене налякав. Він переконаний, що мене хтось „замовив”!

– На десерт?

– Мені подобається ваш оптимізм... Бо знаєте, що сказав Воронов? Він не прагне накаркати, але ота стара з косою вже навідувалася по мою душу. Авжеж, я лише в останню мить розминувся з капосною бабусею! Однак хтось цілком може викликати її вдруге. Дивно, та, виявляється, я комусь смертельно набрид...

– Отже, за вами полює кілер?

– Полював... Вбити мене йому завадила випадковість: неподалік Чернігова не змогли розминутися дві автівки – така собі звичайна аварія. Водій темно-синьої „Мазди” потрапив до реанімації і вижив, а ось його пасажира – високого усміхненого юнака в спортивному „адідасівському” костюмі – рятували було вже пізно. З лабет розплющеного авто його тіло визволяли „еменесники” – хлопці з управління надзвичайних ситуацій. У загиблого була невелика валіза, відкривши яку ошелешений інспектор ДАІ мало не прикусив язика, адже побачив пістолет з глушником та пачку стодоларових купюр. Там же знайшли кілька паспортів – імена й прізвища були різні, але фотокартки вклеєні однакові. Тож небіжчик виявився водночас громадянином трьох держав – жителем Чернігова, Гомеля та Москви. Останні сумніви щодо „фаху” цього „добродія” розвіяли світлини трьох чоловіків, ретельно перекреслені навхрест червоним фломастером. На двох знімках одразу впізнали місцевих мешканців, які нещодавно розпрощалися з життям за загадкових обставин. Третього „міченого” знайшли за кілька днів – живого й здорового. Я саме святкував своє 35-ліття – з Галею, сином та любою тещею, і неабияк розвеселився, почувши, що мене хтось „замовив”. Однак вранці наступного дня, зайшовши на тверезу голову до відділку міліції, довго крутив у руках власний портрет, зіпсований фломастером, і потім ніяк не міг запалити сірника, аби прикурити сигарету, – руки тремтіли. Уявляв себе в морзі – з кулею в серці. Він би неодмінно поцілив, адже був професіоналом. Можливо, вже мертвий, я б ще отримав контрольний у голову... Виходить, маю завдячувати життям п’яному шибайголові, котрий вилетів своїм „Мерседесом” на зустрічну смугу і влаштував лобове зіткнення!

– Ні, подякуйте краще Всевишньому, і нехай вас не мучить совість – наскільки я знаю, крім кілера, більше ніхто не загинув...

– То ви – в курсі?! – здивувався він. – Звідки у вас така інформація?

– Звідти, – недбало махнув рукою у бік кватирки. – Сорока на хвості принесла... Ну, хто у нас, в Чернігові, активно розповсюджує чутки? Прекрасна стать! Вчора моя колега – Ярослава – ходила на базар, то їй там такого тітоньки нарозказували... Втім, я не знав, що потенційна жертва – ви.

„Я – шанувальник вашої дружини...”

Бережний нервово поправив краватку і, вихопивши з внутрішньої кишені піджака пляшечку горілки, похапцем приклався губами. Зробив кілька великих ковтків, зітхнув:

– Кілер – мертвий. Жодних відомостей про нього, крім тих „липових” паспортів, не знайшли. Водій „Мазди” з ним незнайомий – каже, просто підібрав попутника, щоб підзаробити дещицю грошей. Де мешкав цей „ворошиловський стрілок” – невідомо. Кримінальні справи щодо загибелі двох чернігівців, чиї світлини він так натхненно, мов професійний художник, замалював криваво червоними хрестами, можна назвати одним словом – „глухарі”. Ніякої інформації про замовників! А в мене – сім’я, дитина... Та, власне, мені ж – не сто років. Я елементарно хочу жити! А міліція, яка начебто повинна нас берегти, навідріз відмовляється охороняти мою скромну персону. Мовляв, я – не Папа Римський, щоб вони могли дозволити собі таку розкіш... Звісно, у мене є невеликі заощадження, аби найняти особистого охоронця. Але цих коштів вистачить хіба що на тиждень. Я ж не бізнесмен – дрібний чиновник. За все життя мухи не образив! Сиджу в своєму кабінетику – цілісінькі дні перекладаю купи паперів з одного місця в інше. До однієї з партій вступив виключно з примусу – начальство наказало: „Якщо хочеш і далі тут працювати – пиши заяву”. Мені й робота моя, і нинішні політики вже набридли, мов гірка редька. А куди подінешся? То – все-таки держслужба, що б не трапилося – свою зарплату одержу, а звільнюсь – кому я потрібен? Скоро через світову фінансову кризу взагалі навіть на поганеньку посаду не влаштуєшся! Отож якось терплю, виживаю, зводжу кінці з кінцями, пригод на свою голову не шукаю. Але якомусь дідьку знадобилося чомусь терміново, поза чергою, відправити мене на той світ! От скажіть чесно – на вашу думку, мені все ще загрожує небезпека?

– В усякому разі, замовник, напевно, вже знає, що вбивця не впорався із завданням...

Він рвучко підхопився зі стільця і, мов навіжений, забігав кімнатою, раз-по-раз розпачливо поглядаючи у вікно.

– Так, заспокойтесь і не метушіться, – промовив якомога впевненіше. – Кілер помер, отож аванс замовникові не повернув. Зазвичай, це – половина суми. А подібні оборудки, навіть якщо йдеться про дрібного чиновника, коштують недешево. Все-таки – навмисне вбивство, в разі чого кількома роками ув’язнення не відбудешся – доведеться довгенько в буцегарні посидіти. Сільський дядько, після півлітри оковитої, цього може й не усвідомлює, зате професіонал, котрий звик ювелірно виконувати свою роботу, навіть за тисячу „баксів” нікого не вбиватиме...

Григорій знову опинився на стільці, звичним рухом дістав пляшечку, спрагло ковтнув:

– Тобто я, принаймні, маю якийсь час, доки той... ну, хто бажає моєї смерті... збере необхідну суму?

– Авжеж, якщо він, звісно, не Рокфеллер, – знизав плечима. – До того ж, йому ще й нового кілера треба знайти. А ці товариші, як відомо, на дорозі не валяються. Я живих кілерів маю на увазі...

Він полегшено зітхнув і попрямував до дверей:

– Дякую. До побачення...

– Стривайте, то вам уже не потрібна моя допомога? – здивувався я.

– Розумієте, ваші послуги також, очевидно, немало коштують, – не знітився Григорій. – Проте, зваживши всі обставини, я вирішив поки що утриматися від марнотратства. Раптом міліція сама впорається?

– Ну, якщо питання лише в грошах... – неквапливо підвівся я. – Пропоную таке: коли справу буде залагоджено, заплатите мені стільки, скільки схочете. Згода?

– Як це? – радісно поцікавився він.

– А отак, – кивнув я. – Правоохоронці вашого замовника всерйоз не шукатимуть, адже ви поки що – живий. І дійсно – не Папа Римський. А знайти його треба, щоб вашу родину не спіткало лихо. Тому я негайно розпочинаю розслідування.

– Ви – підозріло великодушні, – розсміявся Григорій.

– Ні, просто я шанувальник вашої дружини, – посміхнувся у відповідь, але, помітивши насторожений погляд Бережного, спокійно уточнив: – Вона – чудова актриса!

Дивні розмови

За два тижні Григорій знову сидів у моєму офісі. Так само нервово поправляв краватку і прикладався до кишенькової пляшечки з оковитою.

– І все-таки я нічого не второпаю, – вкотре витер хустинкою спітніле чоло дрібний чиновник. – Ви запевняєте, що мені більше нічого не загрожує. Розповідаєте, начебто знайшли замовника, однак відмовляєтеся назвати цю людину.

– Саме так, – незворушно погодився я, насолоджуючись кавою.

– Але про того покидька необхідно негайно заявити в міліцію. Він мусить опинитися за ґратами!

– Не думаю, що це – гарна ідея. По-перше, мені бракує доказів, хоч точно знаю, хто найняв кілера. А по-друге, ми з вашим супротивником уклали угоду: він збереже своє інкогніто, проте утримається від нових замахів на безцінне життя Григорія Бережного.

– Однак, зрозумійте, мені потрібні бодай якісь документальні підтвердження, – наполягав співрозмовник. – Я нікому не вірю на слово!

– І дарма. Я не обманюю своїх клієнтів. Не хвилюйтеся – іншого кілера не буде. Ви – в цілковитій безпеці.

– В такому разі, я не збираюся вам нічого платити. Даруйте, але я не бачу конкретно виконаної роботи! – патетично вигукнув Григорій.

– Це – ваше право. На все добре, пане Бережний. Живіть довго, – ввічливо кивнув йому на прощання.

Коли двері за неприємним відвідувачем зачинилися, я від душі розсміявся і подзвонив по телефону, аби домовитися про зустріч з новою подружкою Ярослави.

* * *

У кав'ярні було затишно й негамірно. Ангеліна Дмитрівна вже сиділа за столиком біля вікна і, безпомилково „вирахувавши" мене, привітно помахала рукою. Попри поважний вік, вона була вишукано одягнена. Присівши навпроти, відчув тонкий аромат дорогих французьких парфумів.

– Отже, Ви – Віталій? – її очі здавалися напрочуд молодими й проникливими. – Як цікаво! Вже сто років не приходила на побачення. А колись, вірите, чимчикувала вулицею й мало не кожен другий чоловік озирався...

– То от у кого Ваша донька – така ж красива, як її матуся!

Вдоволено зашарілася, розгорнула меню:

– Так, що тут у нас? Мені – каву, тістечко і... може, по келиху вина – за знайомство?

– Чому б і ні? Сподіваюсь, я не завдам Вам клопоту...

– Сподіваюсь, я – теж, – ледь усміхнулася кутиками вуст. – Взагалі, Ви мені подобаєтеся… У Вас – гарні манери… А ще кажуть, що зараз немає справжніх джентльменів!

– Боюсь, я Вас розчарую, – розвів руками. – Мені відомо, хто найняв кілера, аби вкоротити віку Григорієві Бережному...

Подружка

Вона розгубилася лише на мить. Швидко роззирнулася навкруги, пильно поглянула мені просто в очі, заспокійливо посміхнулась. Зачекала, доки офіціант відкоркує вино і наповнить келихи. Повагом взяла свій бокал:

– Давайте, Віталію, вип'ємо за хороших людей!.. Нас так мало залишилося...

– За Вас, – підвівся і, коли наші келихи легенько торкнулися один одного, видобувши приємний мелодійний звук, від душі додав: – І за Вашу Галю!

Її очі дивовижно зблиснули. Співрозмовниця змахнула сльозу і пригубила бурштиновий напій:

– Смачне, правда?

– Так, – потупив очі. Ця літня сентиментальна леді зовсім не скидалась на цинічну, безжальну вбивцю.

– Ви працюєте на Гришу?

– Вже ні. Але ми з Вами, просто зараз, маємо домовитися...

– Ви не схожі на шантажиста.

– Дякую. Я справді сюди прийшов без увімкненого диктофона...

– Цікаво, як Ви взагалі здогадалися? Запідозрити мене... В міліції таке нікому навіть на думку не спало!

– Мені спочатку – теж. Ми з Льонею, моїм колегою, заходилися перевіряти іншу версію. На роботі у Григорія буквально все обнишпорили, доки переконалися – там чисто. Та й справді – не таке він уже велике цабе, щоб кілера наймати! Зате інша моя помічниця, тільки-но почувши про цю історію, запідозрила його дружину.

– Галю? – здивовано надкусила тістечко Ангеліна Дмитрівна.

– А кого ж іще?! – долив їй вина і наповнив по вінця власний келих. – Судіть самі: Ваша донька – одна з найвродливіших жінок у Чернігові. Такій би за Володимира Кличка чи Олега Лісогора заміж вийти… Розумна, шляхетна, талановита! Натомість цей Григорій – ну, Ви ж самі знаєте...

– Алкоголік-невдаха... – зітхнула.

– Ну, от... Я до останнього не вірив. Тобто мені не хотілося вірити... Все розмірковував: „Як можна таку чарівну жінку запроторювати до в'язниці? Просто святотатство якесь!". Втім, я мав захистити свого клієнта. Тоді це була єдина вірогідна версія – дружина вирішила позбутися свого чоловіка, котрий їй – не рівня. Мотив? Ну, хоча б квартира і спільне майно... Думаю, після розлучення цей скнара навряд чи залишив би Галину в спокої – неодмінно б претендував на свої квадратні метри та інше добро. Навіть меблі б позабирав. Хіба ні? Тому Ярослава одержала завдання заприязнитися з Галею...

– Он воно що, – докірливо похитала головою. – То Галинка привела в дім шпигунку!

– Будь ласка, не сердьтеся на Ярусю. Вона – хороша, кмітлива дівчина. Одразу збагнула – Ваша донька кохає свого чоловіка. Так, у це складно повірити. Але... Недаремно хтось вигадав казку про красуню й чудовисько. Може, для чуйної, романтичної Галини непоказний Григорій Бережний – принц! Отож вірна дружина ніяк не могла прагнути смерті свого чоловіка, батька її дитини. Втім, якщо це – не Галя, тоді хто? І Ярослава здогадалася!

– Вона здавалась надзвичайно щирою... Знаєте, у мене давно не було такої подруги, от і відкрила душу, – сумно промовила стара леді. – Якби ж я знала, що вона – нишпорка! Щось мені останнім часом не таланить... Яка доля могла бути у моєї Галинки! Хіба вона не заслуговує на справжнього мужчину – от хоча б такого, як Ви?! Гриша ніби її загіпнотизував – напустив полуди... От і скніє з ним, марнує молодість, рахуючи кожну копійку. Та я все ладна віддати, аби лише від нього відкараскатися. Щоб він кудись поїхав за тридев'ять земель, зник, провалився крізь землю. Але ж ні – вчепився, наче реп'ях! Ну, я й дала оголошення до місцевої газети про те, що шукаю сміливця для особливого доручення і грошей не пошкодую. Відверто кажучи, не очікувала, що хтось так швидко відгукнеться. Та незабаром задзвонив телефон, і я почула такий приємний, інтелігентний голос. Зустрілися... Він,

до речі, за фахом – художник, але попиту на картини не було, от і став кілером. Інтуїтивно відчула – не обдурить, тож витягнула з альбому фотокартку Григорія. Далі все було, мов уві сні...

– Вам поталанило – не взяли гріх на душу. І Яруся моя від Вас – у захваті. Вона хотіла сюди зі мною прийти, але не знає, як Вам в очі дивитися. І все-таки Ярослава вчинила правильно, адже Ви могли й самі зганьбитися, і родину свою занапастити. Повірте, ми вам – не вороги.

– Але зараз що Ви від мене хочете?

– Не чіпайте більше Григорія.

– Гм... Дивно! Він – уже не Ваш клієнт, а Вам подобається моя донька... Нічого не розумію...

– Я поважаю вибір Галини.

– Все одно – ніякої логіки! Адже, за певних обставин, я б залюбки стала Вашою тещею... Ну, не сердьтесь, вже й пожартувати дамі не можна. Хай Гриша живе. Я й сама налякалася від того, що натворила! Та в мене вже й грошей таких немає – я ж тому молодикові, котрий обіцяв у Бережного поцілити, віддала майже все, що собі на смерть збирала... Добре, присягаюсь – від сьогодні стану зразковою тещею! Ось прийду додому та й приготую королівську вечерю – улюблені страви свого зятя. Шкода, він Вас в обличчя знає, а то б запросила в гості... А ось Ярославі перекажіть – увечері радо чекатиму на неї. Пригощатиму від душі, як найкращу подружку. Тільки, будь ласка, Гриші про наше побачення – ні слова. Нехай думає, що його теща – найкраща в світі!

НОВІ ПРИГОДИ ДЕТЕКТИВА САМАРЦЕВА

Голос

Я саме підійшов до акваріуму (з'явився нещодавно в сусідньому кабінеті – у колег-телевізійників), аби, спостерігаючи за симпатичними рибками, відволіктися на хвильку від напруженої роботи, аж раптом залементувала мобілка. Ну, не припиняти ж свої медитації через якийсь, можливо, не надто нагальний дзвінок? Тому я й далі милувався вуалехвостиками, подумки перебуваючи за тисячі кілометрів від засніженого Чернігова – здається, десь на Канарських островах.

Однак моя рука все одно машинально потягнулася до внутрішньої кишені піджака і, видобувши звідти капосний телефон, заходилася поволі підносити його вгору. Коли мобільна іграшка опинилася біля мого вуха, я так само автоматично натиснув на крихітну кнопку і... остовпів, почувши такий знайомий голос. Тільки раніше він щодня лунав з моїх телевізора та радіоприймача, а тепер проникливо вітався зі мною. Я був настільки приголомшений, що навіть по-панібратському назвав Президента України лише на ім'я, забувши, як же цю людину по-батькові! Втім, главу держави це анітрохи не збентежило. Його цікавили мої справи, тож я мусив гарячково пригадувати дещо з власного минулого.

„А як там ситуація в Чернігові?" – допитливо озвалася мобілка. „С-ситуація?" – розгубився я. „Еге ж, – наполегливо промовив у самісіньке вухо всевладний голос. – Мій приятель Сашко нормально керує?" – „Т-так..." – пробелькотів у відповідь, здогадуючись, про кого мова. „А Коля Збарацький пише нові пісні?" – „П-пише..." – квапливо запевнив я. „Ну, а як поживає ваш чернігівський Шерлок Холмс? – не вгавав співрозмовник і, усвідомивши моє остаточне оторопіння, пошепки додав: – Приватний детектив Віталик Самарцев проводить свої таємничі розслідування?". „П-проводить..." – я вже ледь ворушив шершавим язиком, що буквально задерев'янів від неймовірного напруження. „Ну, то передавайте йому від мене привіт!" – поблажливо усміхнувся глава держави і, доки я збирався з силами, аби вичавити з себе чергову репліку, хутко поклав слухавку.

Я ще ціпенів, ошелешено вслухаючись у монотонні короткі гудки, коли до кімнати власною персоною зазирнув... Віталій Сергійович Самарцев. „Привіт, Старий! Мені тут зараз ніхто привіт не передавав?" – по-діловому запитав він. І раптом неквапливо заговорив російською з характерним кавказьким акцентом, супроводжуючи свою промову знайомими жестами: – Товарищ журналист, когда-то уважаемый Буревестник революции – Максим Горький – написал гениальный роман „Мать". Почему бы вам не создать такой же шедевр обо мне под названием „Отец"? Подумайте, товарищ журналист! Попытка – не пытка, как сказал товарищ Лаврентий Берия…".

Я був надто вражений дивовижними перевтіленнями свого приятеля. Та й хіба можна всерйоз ображатися на Самарцева?! Тим більше, що приватний детектив уже налаштувався розповідати свою нову неймовірну історію.

Відрядження на той світ

Пізно увечері я блаженствував у ліжку, переглядаючи свій улюблений фільм „Службовий роман”. От би моїй Ярославі взяти приклад – спробувати спокусити свого начальника!

Телефонний дзвінок пролунав, як завжди, невчасно – сором’язливий Новосельцев саме намагався шляхетно освідчитися схвильованій Мимрі. Я зітхнув – став би кіноактором, то й мав би зараз ескадрон чарівних шанувальниць, готових будь-якої миті покохатися зі своїм кумиром. Натомість мушу вдень та вночі бігати, мов гончий пес, спілкуючись з ментами і бандитами...

Телефон не вгавав – зазвичай так дзвонять жінки. Вони терплячіші – якийсь чолов’яга вже давно залишив би мене в спокої. От, блін, доведеться все-таки взяти рурку!

– Добридень, шановна...

Зі слухавки долинало лише розгублене дихання.

– Агов, пані, ви мене чуєте?

– Так... – голос був ніжним і дуже приємним, як у телеведучої Алли Мазур. – Будь ласка, відчиніть двері в під’їзді. У вас домофон не працює, а тут – холодно...

– Тобто ви хочете сказати, що зараз дефілюєте біля мого під’їзду? Сподіваюсь, дівчинка знає, яка вже година?

– Знаю... Ви мене впустите? Не бійтеся – я не озброєна!

Невдовзі вона була у моїй келії – гарненька, схожа на юну Ніколь Кідман. Одягнена надто легко, як для нічної прогулянки. Господи, ще трохи – і це дівча дійсно перетворилося б на бурульку!

– Не роззувайтеся, проходьте до кімнати... – похапцем відчинив сервант, дістав пляшку коньяку і наповнив два келишки. – Прошу...

Втім, вона все-таки зняла черевики неслухняними, скоцюрбленими від холоду пальчиками, схвильовано ступила кілька кроків, озираючись навкруги, і знеможено опустилася на диван.

– Будь ласка, випийте, – обережно простягнув келишок, – щоб не застудитися! Як вас звати?

– Юля... Сагайдачна... Спасибі, Віталію, але я б випила чайку. Можна? Не турбуйтеся, я сама заварю!

– Так... Здається, ви ще й голодна?

Вона зашарілася й почала старанно розглядати химерні візерунки на теплому, пухнастому килимі, який я придбав за порадою Ярослави. Моя тодішня наречена, побачивши одного разу цю дорогу ексклюзивну річ у столичній крамниці, того ж дня продзижчала мені всі вуха про те, як

обожнює ступати босоніж по такому ось справжньому шедевру мистецтва. Тепер килим є, але Яруся воліє ходити у кімнатних капцях в оселі тихого й сором'язливого Слави – нашого колишнього клієнта...

– Ану, що там у моєму холодильнику? – зацікавлено пошвендяв на кухню. – О, вам страшенно поталанило, Юлечко, – не доведеться готувати кашу з сокири! Пам'ятаєте казку про жадібну бабусю й кмітливого солдата?

– Ні, не турбуйтеся, це – зайве... – похапцем почимчикувала за мною.

– Хіба ви не збираєтесь тут спати? – багатозначно поглянув на гостю.

Вона вражено подивилася на мене і ніяково опустила очі:

– Як ви здогадались?

– Елементарно, Ватсоне! Зазвичай, клієнти попереджають мене про свої візити. Ви з'явилися несподівано, вночі, одна. Дуже схвильована і, здається, неабияк налякана. Думаю, ще три-чотири години тому ви навіть не планували візит до приватного детектива. Та, мабуть, взагалі не знали про моє існування. А потім сталося щось неочікуване, жахливе. І це настільки приголомшило прекрасну панночку, що вона, як була у благенькому одязі, так і кинулася стрімголов шукати порятунку, вмить забувши про вечерю та інші приємні клопоти...

– Ви сховаєте мене? – запитала ледь чутно, стримуючи сльози.

– Отже, вас хтось переслідує?

Вона мовчки кивнула, з надією поглянувши на мене.

– І ви не хочете звернутися до міліції?

– Міліція одразу ж затримає мене й посадить до СІЗО...

– Так, – зітхнув, – цього мені ще не вистачало – переховувати потенційного злочинця!

– Я тільки один раз проїхала „зайцем" у тролейбусі... – запротестувала гостя, і, шморгнувши носиком, дістала хустинку з елегантної мініатюрної сумочки.

– Дуже смішно! – наморщив чоло.

– Ви мене виженете? – прохально зазирнула у вічі.

– Колись, сто років тому, замість колискової, ненька співала мені зворушливу народну пісню:

„Чорноморець, матінко, чорноморець
Вивів мене, босую, на морозець.
Вивів мене, босую, та й питає:
Чи є мороз, дівчино, чи немає?"...

– Я вас не розумію, – розгублено примостилася на стілець, підібгавши спокусливо стрункі ноги.

– Скажіть, Юлечко, вам уже набридло моє скромне товариство?

– Так... Тобто ні! Я не знаю... – закліпала довгими віями.

– Що ж, плутано, зате відверто, – бадьоро кивнув, змахнувши великим кухонним ножем.

– А... Що ви збираєтеся робити? – обережно поцікавилася, заінтриговано розглядаючи мою холодну зброю.

– А ви не здогадуєтесь? – по-змовницькому підморгнув, перевіряючи, чи достатньо гостре лезо. – Начищу пательню картопельки. Може, дядечко Віталій поїсть і трохи подобрішає...

– Заждіть, – підхопилася. – Я сама приготую вечерю!

– Ще чого! Щоб я, досвідчений детектив, власними руками віддав вам знаряддя вбивства?

Вона так ображено чмихнула, що я змилостивився:

– Гаразд, дівчинко, зробимо так: я начищу овочів, а потім ви покуховарите. Якщо, звісно, не передумаєте. А доки детектив Самарцев старанно орудуватиме ножем, його загадкова гостя щиросердно розповість свою неймовірну історію.

Юлечка вдячно подивилася на мене і старанно витерла сльози.

– От і молодець, – заспокійливо посміхнувся. – Хороша дівчинка!

Втім, вона все ще збиралася з духом, схвильовано перебираючи пальчиками китиці скатертини (свого часу наполеглива Яруся таки привчила мене охайно застилати кухонний столик, перетворюючи тривіальну холостяцьку вечерю на урочисте й затишне дійство).

– Ну, то кого вбили? – поцікавився ніби між іншим, тонесенько зрізаючи рожеву шкірку з найбільшої картоплини. – Але спершу – хто вам дав мою адресу?

– Андрій... – здивовано підвела очі, облишивши в спокої золотаві китиці. – А... звідки ви знаєте про вбивство?

– Просто Андрій? – незворушно запитав, сумлінно атакуючи картоплю.

– Авжеж, – знизала плечима. – Андрій Дорошенко – мій приятель і компаньйон Володі.

– А Володя?

– Це – мій чоловік... Володимир Сагайдачний. Тобто...

Вона заплакала – тужно, гірко. Як доросла, згорьована жінка, що втратила дуже близьку людину. Проте навіть у цю мить її личко залишалося напрочуд вродливим. Отже, вирушаючи сюди, вона не марнувала час на макіяж...

Я на хвильку облишив ніж, ретельно вимив руки, пішов до зали і обережно приніс келишки з коньяком. Але Юлечка печально похитала головою:

– Вибачте, з мене – така п’яниця... Можу пригубити буквально граминку і то з радості, а зі мною сьогодні трапилася біда.

– Тільки не треба вдавати з себе полум’яну революціонерку Розу Люксембург, яка ніколи не поступається принципами! – непросто вдавати сердитого, коли поруч із тобою – така красуня, але я спробував. – Будь ласка, дівчинко, прийміть ці чудодійні ліки. Нам же потрібно конструктивно поговорити. Інакше дзвоніть своєму Андрієві – нехай забирає подружку і переховує її у власних апартаментах!

– Ніякий він не мій – просто приятель Володі. Вони дружили з дитинства, разом розпочинали бізнес. Володя став директором, Андрій – його

заступником... – схлипнула. – Я – порядна жінка, ніколи б не наважилася зрадити своєму чоловікові.

– Що ж, вип'ємо за порядних жінок! – простягнув келишок.

– А ви – наполегливий. І терплячий, – зітхнула й рвучко, не смакуючи, наче якусь гидоту, ковтнула дещицю дорогого коньяку.

– Підлещуєтеся? – поцікавився, з насолодою дегустуючи ароматний напій.

– Так, – сумно посміхнулась, поправила зачіску, взяла ніж і заходилася спритно дочищати картоплю: – Ви ж маєте знайти вбивцю мого чоловіка. Власне, на вас – уся надія!

– Чому це – лише на мене? – мимоволі замилувався її вправними, витонченими рухами.

– Бо всі, крім Андрія, переконані, що злочин скоїла я, – на гарненькому личку молодої жінки з'явилася невелика зморшка. – До того ж, у мене не вистачило духу залишатися там. Отож і накивала п'ятами. А в міліції міркують: „Якщо втекла – значить, винна!".

– Ви справді вчинили нерозсудливо, – докірливо похитав головою.

– Знаю, – чиркнула сірником, запалюючи конфорку на плиті. – Але це було жахливо! Даруйте, що перебиваю вам апетит, – сморід стояв нестерпний... Очевидно, з моменту його смерті минув не один день. Можливо, тиждень! Я не надто розуміюсь на цьому. Відверто кажучи, раніше ніколи не мала справ із небіжчиками...

– Тобто ви стверджуєте, що хтось позбавив життя Володимира Сагайдачного і згодом підкинув його труп вам?

– Господи, Віталію, будь ласка, не добивайте мене цією прокурорською лексикою! Стверджують затяті злочинці, аби уникнути кари, і хитромудрі адвокати, цинічно відпрацьовуючи брудні гроші. А я переконана: так і було.

Вкотре заворожено поглянув на ніж у її тендітних пальчиках – яка віртуозність! І підсунув свій стілець трохи ближче до плити:

– Юлечко, ви ж недавно побралися?

– Рік тому. Якщо точніше – один рік, два місяці і п'ять днів.

– А скільки були знайомі до шлюбу?

– Майже півроку. Спочатку, на дні народження своєї однокурсниці, я заприязнилася з Андрієм, а незабаром він познайомив мене з Володею. Якийсь час ми були просто друзями.

– Гм... Приятелювали втрьох?!

– Авжеж. Що в цьому дивного? А коли Володя мені освідчився, ми з ним почали зустрічалися, як закохані. Однак до шлюбної ночі я ніколи не дозволяла собі зайвого – так мама з татом виховували!

– І як відреагував на ваше заміжжя Дорошенко?

– Нормально, – порадів за свого товариша. – Між іншим, на нашому весіллі він свідком був. Так витанцьовував! Розумієте, Андрій дуже галантно ставиться до жінок, буквально обожнює їх. Жодну не скривдив! Проте цей

вишуканий кавалер постійно в когось закохується, отож і зустрічається водночас із багатьма дамами.

– Завжди мріяв мати власний гарем...

– Ну, що ви! Який з Андрія султан? Він – зовсім не ревнивий. Після любощів із найкращою жінкою ніколи не претендуватиме ні на її тіло, ні на душу. Це – легкі й приємні стосунки. З ним не занудьгуєш – такий вигадник! А головне, завжди прагне допомогти, підтримати. Однак нізащо не погодиться стати на весільний рушничок.

– А вам він подобається?

– Подобається – ліпшого друга не знайти! Але я – однолюб і не можу ділити з кимсь свого мужчину. Адже ви маєте на увазі інтимні стосунки?

Вона не намагалася справити на мене враження, проте, готуючи скромну вечерю, рухалася так звабно й граціозно, що я в якусь мить навіть подих затамував.

– Скажіть, Юлечко, ви кохали свого чоловіка?

– Ну, я ж вийшла за нього заміж!

– Це – не відповідь...

– Невже ви гадаєте, що я жила б із Володею тільки заради його грошей?! Думаєте, до мене раніше не залицялися заможні чоловіки? Я відчувала, що Володя закохався у мене з першого погляду. Він так ніжно, турботливо до мене ставився, увесь час прагнув догодити, виконати будь-яке моє бажання. Я раніше навіть не уявляла, що таке може бути. Адже почувалася справжньою жінкою, королевою. Та він ладен був за мене життя віддати!

– І віддав. Хоч і не з власної волі...

– О, то я винна в його смерті?! – переді мною була найвродливіша тигриця у світі.

– Це – лише припущення, Юлечко. Так би мовити, думки вголос... Можливо, молода дружина почала надто втручатися у справи фірми? Чи колишній пасії вашого чоловіка довелося водночас розпрощатися не тільки зі своїми амбітними планами, а й з роботою у Володимира Сагайдачного? Ви ж не заперечуватимете, що директор фірми зустрічався до вас з іншою жінкою?

– Запевняю, там не було нічого, вартого уваги. Я неодмінно б знала! Звісно, не тішу себе ілюзією, що стала першою жінкою в житті Володі. Але він якось зізнався Андрієві, що, лише познайомившись зі мною, відчув справжнє кохання. Приятель, звичайно, одразу ж переповів усе мені...

– Яка чуйність!

– А ви не іронізуйте. Так, після весілля я почала працювати у Володі секретаркою. Не тому, що не довіряла йому. Просто прагнула увесь час бути поряд із коханим, допомагати йому в усіх справах. І, нескромно кажучи, мені немало вдалося. Я дійсно стала його „половинкою”. Власне, Володя не приймав жодного важливого рішення, не порадившись зі мною!

– Ага, довіряй, але перевіряй...

– Самарцев, ви – нестерпні! Я не командувала Володею, та це й неможливо. Думаєте, він би рахувався зі мною, якби я верзла дурниці?! У бізнесі – немало ризиків. Ти – наче канатоходець. Можна припуститися лише однієї помилки і втратити все! Причому директор фірми відповідає не тільки за себе, а й за людей, які працюють на нього. Їм же треба стабільно щомісяця платити зарплату, адже у кожного – своя родина, діти! Втім, нам із чоловіком таланило і в коханні, і в бізнесі. Володя навіть збирався призначити мене своїм заступником.

– А як же Андрій?

– У нас – приватна фірма, тому все залежить від керівника. Був один заступник, а стало б двоє.

– Дорошенко знав про ваше призначення?

– Так, Володя встиг йому розповісти. Андрій нормально відреагував. Ми ж – друзі!

– Ну, звісно...

– Послухайте, Віталію, ви увесь час на щось натякаєте. Я не підсиджувала Андрія! І, якщо хочете знати, почала працювати секретаркою у Володі лише після того, як не стало Оксани Кочубей...

– Як це – не стало?

– Ми всі були шоковані. Така жінка! І розумниця, і красуня. Завжди приязна – ніколи не пліткувала, кожному вміла сказати щось приємне. А працелюбна! Коли Володя з Андрієм створювали фірму, Оксана до пізньої ночі на роботі затримувалася і – жодної скарги чи бодай якогось невдоволення. Мені здається, Володя довіряв їй навіть більше, ніж собі. Та й Андрій від Оксани був у захваті. Жартував: „Це – наше сонечко: і світить, і гріє!”.

– А як вона до вас поставилася?

– Прекрасно! Ми були подругами. Оксана скільки мені всього про Володю розповіла – про всі його звички, уподобання. По-моєму, вона була небайдужою до Андрія...

– Ви маєте на увазі інтимні стосунки?

– Ну, коли молодий чоловік сидить за комп’ютером до опівночі, а поряд – вродлива жінка, яка знає про секс не тільки з фільмів... – стенула плечима. – Але я вже говорила: ще не народилася жінка, котра змогла б одружити на собі Дорошенка! Як то кажуть, де сядеш, там і злізеш... Легше за інопланетянина заміж вийти!

– І що ж трапилося з Оксаною Кочубей?

– Вона занедужала. Зателефонувала Володі – сказала, що, мабуть, у неї – грип. Нічого страшного, проте доведеться кілька днів провести в ліжку. Звісно, про лікарняний не йшлося, це ж – Оксана! Тому й лікаря не викликала – ковтала якісь пігулки від температури... А невдовзі ми дізналися про її смерть. Виявляється, вона захворіла на запалення легенів. Все сталося так раптово! Володя виділив гроші на похорони. Ми всі там були – провели нашу Оксану в останню путь...

Юлечка схлипнула і покірно випила ще один келишок коньяку. Але я мусив бути жорстоким:

– Вашому чоловікові ніхто не погрожував?

– Ні. Я вже думала про це, однак не можу пригадати жодного такого випадку. Володя – досвідчений бізнесмен. Він уникав авантюр – дорожив своєю репутацією! Тому й партнерів обирав таких же надійних, як і сам. Ніхто нікого не підставляв, не зазіхав на чуже. Ми взагалі не займалися кримінальними оборудками, хоч це й не звільняло нас від потреби всучувати презенти усіляким перевіряльникам та потрібним чиновникам. На жаль, поки що в Україні інакше не можна: хочеш спокійно працювати – акуратно сплачуй принизливу данину... І того дня все було, як завжди. Володя, зазвичай, з'являвся в офісі першим, а увечері виходив останнім. Ну, а я могла не квапитися, тож спокійно застелила ліжко, помила посуд, причепурилась, одягнулася перед дзеркалом... Тут Володя дзвонить: „Маленька, мені треба терміново з'їздити до Києва. Ти не турбуйся – постараюсь впоратися якомога швидше. Скажи нашим...". Звісно, я не запідозрила нічого лихого. Якось він вирушив на роботу, а невдовзі зателефонував із Москви і повернувся лише за тиждень. Бізнес!

Я кивнув. Приватний детектив Самарцев також може вранці піти на роботу, а увечері опинитися в якійсь Тмутаракані і зависнути там не на одну добу.

– Ну, так от... – Юлечка погасила вогонь на плиті й зняла пательню з ароматною, хрусткою, майстерно посмаженою картоплею. – Вдень Володя подзвонив знову – поцікавився справами. Він був у настрої, говорив жваво. Сказав, що трохи затримається – заночує у майбутніх партнерів... Але він не повернувся ні наступного дня, ні пізніше. Звісно, телефонував, вибачався, пояснював, що йдеться про грандіозну, надзвичайно вигідну угоду – солідна американська компанія мала намір інвестувати свої мільйони в наш бізнес. Залишалося тільки ще раз уточнити всі деталі, а потім приїхати з їхнім представником до Чернігова і підписати той самий доленосний документ... Відверто кажучи, я вже почала непокоїтися, хоч начебто й причини не було – Володя в таких справах ніколи не легковажив. Та й говорив він завжди переконливо...

– Ви впевнені, що це був саме він?

– Абсолютно! Ну, що я голосу свого чоловіка не можу розпізнати? Ні, це були його інтонації, неповторна манера увесь час жартувати, бесідуючи на серйозні теми.

– А вам не спадало на думку, що він міг телефонувати з примусу?

– Знаєте, Володя – не та людина, яку можна примусити щось робити... – на мить замислилася, сервіруючи стіл. – Ні, навіть якщо припустити неможливе, він все одно якось непомітно натякнув би мені на небезпеку. Ми ж одне одного з півслова розуміли! І Андрій мене увесь час заспокоював...

– Ваш чоловік і йому дзвонив?

– Ні, але в цьому теж не було нічого підозрілого. Зазвичай, коли Володя їхав у відрядження, то спілкувався, як правило, зі мною. Я ж – не лише його дружина, а й – секретарка, фактично – заступник директора фірми. От і цього разу я переказувала чоловікові всі чернігівські новини, а він розповідав мені, як просуваються переговори з американцями.

– І так тривало цілий тиждень?

– Авжеж. А сьогодні я прийшла з роботи і застала... – вона рвучко затулила обличчя руками й голосно схлипнула, однак все-таки опанувала себе: – Його задушили моїм шарфом! Будь ласка, налийте мені...

Мовчки, не цокаючись, випили. Молода жінка неквапливо витерла очі хустинкою, замислено підперла підборіддя кулачком:

– Ви їжте, Віталію, закушуйте...

– А ви?

– А я не можу... Чесно кажучи, для вас старалася – прагнула бодай чимсь догодити. Ну, що ви тепер скажете?

– Дякую, ви – чудова господиня!

– Я – не про вечерю...

– Ох, Юлечко! Не хочеться вас розчаровувати, але я не цікавлюсь фантастикою... Судіть самі: ви розповідаєте, начебто Володимир Сагайдачний несподівано поїхав у відрядження, щодня турботливо телефонував милій дружині зі столиці; а через тиждень ви раптом знаходите у власній оселі давно схололе тіло свого чоловіка...

– Але ж це – правда!

– Яка правда? Виходить, що увесь цей час, кілька разів на день, ви розмовляли з небіжчиком?!

– Сподіваюсь, тепер ви розумієте, чому я втекла з дому?

– І на мертвому Сагайдачному був ваш шарф?

– Так, міцно затягнений довкола його шиї...

– І, мабуть, саме ви успадкуєте майно й кошти покійного та принаймні половину його бізнесу?

– Звичайно, я ж – його дружина, тобто вдова... Ми не укладали шлюбну угоду. Володя сподівався, що ми завжди будемо разом. Як то кажуть, і в горі, і в радості, доки смерть не розлучить нас...

– Ви більше року – в шлюбі. Не думали народити нащадка коханому чоловікові?

– Я мріяла про це, але Володя вважав – зарано. А до чого тут дитина?

– Будь-яка нормальна жінка навряд чи зважилася б вкоротити віку батькові свого немовляти... Як бачите, все – проти вас. І жодної зачіпки! Або ви – даруйте, не сповна розуму, або – жорстока й холоднокровна вбивця. Саме так вважатиме мій добрий знайомий – майор Воронов, коли ознайомиться з матеріалами справи...

Вона зблідла і відчайдушно стиснула ніж своїми маленькими пальчиками:

– Я не сяду до в’язниці!

– Сядете, Юлечко, – заспокійливо пообіцяв я, наминаючи смачну вечерю, – якщо приватний детектив Віталій Самарцева переконається, що одна юна леді увесь вечір намагалася безсоромно прикрасити його вуха гірляндами з локшини...

Пастка для жука

Біля одного з будинків на Новій Подусівці, в Чернігові, зупинився автомобіль. Кремезний, високий добродій з посивілими скронями хутко виліз із машини, власноруч відчинив хвіртку і впевнено попрямував до дверей, не зважаючи на загрозливе рикання величезної кавказької вівчарки, яка, здається, от-от мала зірватися з ланцюга.

Приїжджий кілька разів поспіль подзвонив у двері, прислухаючись до неквапливих кроків у вітальні. А почувши, як один за одним клацнули замки, владно шарпнув ручку і миттю увійшов до будинку.

Угледівши неочікуваного гостя, пані бальзаківського віку пронизливо зойкнула й приголомшено позадкувала до кімнати. Прибулець мовчки насувався на неї, проникливо вдивляючись у розширені від жаху очі господині.

– Гришо, це – він!!! – розпачливо вигукнула жінка, виставивши руку з розчепіреними, закляклими пальцями, ніби в такий спосіб можна було захиститися від несподіваного візитера, гіпнотичний погляд якого немов пронизував її наскрізь.

– Так, що тут відбувається?! – вибіг зі спальні напівоголений господар, тримаючи в руці газовий пістолет. Побачивши гостя, власник оселі ошелешено витріщився на нього, але вже за кілька секунд опанував себе:
– Даруйте, шановний! Ви дуже схожі на одного нашого знайомого, от Марина і налякалася.

– Перепрошую, – розвів руками добродій. – Я – Анатолій Іванович. Прийшов у справі. Ви ж – Самойловичі?

Григорій полегшено зітхнув, опустив зброю:

– Що ж, поговоримо. Ви присядьте – як то кажуть, у ногах правди немає...

– Дякую, – чоловік із цікавістю роззирнувся і, витримавши паузу (тепер він уже не поспішав), зручно вмостився в кріслі. – Я, власне, ненадовго. Хочу звернутися до вас з однією пропозицією...

Господарі влаштувалися навпроти – на софі. Марина збентежено поправила халат, а Григорій поспіхом натягнув сорочку та брюки і спробував витиснути з себе привітну посмішку:

– Ми вас уважно слухаємо, Анатолію Івановичу...

– Я – брат Володимира Сагайдачного, – добродій говорив спокійно й миролюбно, усміхаючись у відповідь.

– Ну, нарешті все зрозуміло, – сплеснув у долоні власник оселі. – Ми мали б здогадатися! Здається, ви – старший за нього на кілька років?

– Так. Я мешкаю в Києві. Приїхав на похорони Володі, а потім вирішив трохи затриматися в Чернігові...

– Співчуваємо, – скорботно похитав головою Самойлович. – Така втрата! Може, вип'ємо чогось – пом'янемо хорошу людину?

– Не зараз, – заспокійливо махнув рукою господареві, котрий збирався вже підвестися з софи. – Скажіть, як добре ви знали мого брата?

– Взагалі, ми спілкувалися лише раз, коли не стало Оксани. Володимир Іванович тоді дуже сердечно до нас поставився, пропонував свою допомогу. Одразу видно – шляхетний чоловік! Він, кажуть, дуже любив свою дружину, – зітхнув Григорій, – а вона... Ех, такого козака занапастила!

– Тобто ви не сумніваєтеся, що в смерті Володі винна Юлія?

– По-моєму, в цьому вже ніхто не сумнівається... Я лише одного не розумію – ну, розкохала, не бажаєш із ним жити, то розлучися. Для чого ж вбивати!

– Можливо, все сталося випадково, – втрутилась Марина. – Вони посварилися, а розлючена жінка стає втричі, а то й у п'ять разів дужчою. Хотіла просто провчити, налякати чоловіка, та не розрахувала – надто сильно затягнула шарф на його шиї. До того ж, ваш брат, очевидно, не чинив опору, а коли відчув лихе, уже нічого не зміг вдіяти... До речі, саме так свого часу загинув відомий російський поет Микола Рубцов – коханка задушила його шарфом!

– Я так не думаю... – примружив очі Анатолій Іванович. – Володю вбили підступно: спочатку приспали за допомогою снодійного, а потім задушили.

– Звідки ви знаєте? – здивувалась господиня.

– Ознайомився з висновками експертизи...

– От відьма! – обурився Григорій. – Шкода, в Україні відмінили смертну кару. Я б таких вішав, причому привселюдно – скажімо, на Красній площі в Чернігові. А перед цим би нещадно катував, аби в муках спокутували провину. Тоді й іншим була б наука – сто разів би подумали, чи варто скоювати такий жахливий злочин!

– Взагалі-то відьом топили... – уточнив гість. – Втім, я не певен, що Володю вбила його дружина. Навіть якщо припустити, що Юля розчарувалася в шлюбі, вона б ніколи не заподіяла зла моєму брату. Це – хороша і чесна дівчинка, не здатна на підлість.

– Даруйте, Анатолію, але як ви – немолодий, досвідчений уже чоловік, можете бути таким наївним і не помічати очевидних речей? – захвилювався Григорій. – Тіло Володимира Івановича міліція виявила в його оселі. Скрізь – відбитки пальців дружини. І – жодних інших! Шарф Юлії – знаряддя вбивства. Труп впродовж тижня перебував у спальні Сагайдачних, а в цей час молода жінка зухвало обманювала колег та знайомих, вигадуючи якісь нісенітниці про термінове відрядження свого чоловіка. Вона брехала людям у вічі, запевняючи, буцімто щодня розмовляє з ним. А насправді обмірковувала, як краще приховати сліди злочину.

– О, ви чудово проінформовані... – кивнув добродій із посивілими скронями.

– Газети треба читати. І слухати радіо! – задоволено промовив господар.

– Чому ж тоді Юля так довго зволікала і врешті-решт просто втекла з оселі?

– Яка різниця? – гмикнув Григорій. – Можливо, мадам мала коханця, який обіцяв належно подбати про її алібі, однак дременув, тільки-но запахло смаленим... А що? Саме такі „невинні” тендітні створіння і приваблюють сучасних мужчин!

– Але ж ти у мене – не такий, правда? – кокетливо поглянула на свого чоловіка Марина.

– Правда, – замилувався дружиною Григорій. – Я тебе обожнюю і нізащо на тисячу Юлечок не проміняю.

– Милий... – зашарілася. – Як це зворушливо! Втім, якщо чесно, мені все-таки шкода того дівчиська. Молоде-зелене, трясеться тепер десь від страху. Зізналася б одразу – може, суддя змилостивився б і виніс м’якший вирок. А так – найкращі молоді роки проведе у в’язниці!

– Не проведе, – загадково промовив гість, зиркнувши на годинник, – якщо вас не зацікавить моя пропозиція...

На якусь мить запанувала тиша.

– Що ви хочете цим сказати? – нарешті озвався Григорій.

– Послухайте спочатку одну дивовижну історію, – добродій на хвильку замислився, поглянув у вікно на величезного собаку (який раз-по-раз грізно нагадував про своє існування), неквапливо пригладив неслухняного, густого чуба: – Отже, жила-була дівчина. Гарненька, скромна. Вона виросла у незаможній сім’ї, рано втратила батьків. Але вірила, що неодмінно знайде свого принца і буде щасливою.

– Це що – сучасна казка про Попелюшку? – нервово посміхнувся господар будинку.

– Одного разу дівчині поталанило, – незворушно продовжив Анатолій Іванович. – Вона влаштувалася на роботу в приватну фірму – секретаркою і... покохала свого шефа. Втім, це були суто платонічні стосунки. Оксана відчувала, що Володимир Іванович – небайдужий до неї, однак він здавався надто неприступним і заклопотаним справами. А скромній дівчині не вистачало сміливості зізнатися в своїх почуттях. Але вона була щаслива, що кожного дня бачить свого кумира, спілкується з ним, готує для коханого каву і старанно виконує всі його доручення. Тим більше, шеф, навіть коли був не в настрої, до секретарки ставився напрочуд приязно. Часто говорив вишукані компліменти, дарував її улюблені квіти, а головне – називав своєю незамінною помічницею. Тож Оксана мріяла, що рано чи пізно Володимир Іванович усвідомить – кращої дружини йому не знайти.

– Продовжуйте... – насторожено кивнула Марина.

– Звісно, на Оксану звертали увагу інші чоловіки. Якось заступник директора – красунчик Андрій Дорошенко – вмовив її повечеряти разом у ресторані „Старий Чернігів”, а потім, наприкінці трапези, палко освідчився і... запропонував інтимні стосунки! Оксана була збентежена, схвильована, зворушена до сліз, проте рішуче відмовила пристрасному й амбітному мужчині, який до того не зазнавав жодної поразки на любовному фронті. Сором’язлива, тиха дівчина була максималісткою – не бажала тримати синицю в руці, бо мріяла про журавля в небі! Розгублений донжуан хутко залишив поле бою, але наступного дня поводився так, ніби нічого й не трапилося. А скориставшись нагодою, наодинці запевнив Оксану, що зовсім не образився і завжди прихильно ставитиметься до неї, як надійний та відданий друг. Єдине, про що він прохав, – зберегти в таємниці його несподіване фіаско...

– А звідки ви про це знаєте? – недовірливо запитала Марина. – Моя сестра, якщо вже щось пообіцяла, неодмінно дотримувалася слова. Вона взагалі була людиною потаємною – старанно приховувала свої секрети і не прагнула розголошувати чужі... Ми любили її, Анатолію Івановичу. Дуже!

– Я в цьому аніскільки не сумніваюсь, – сумно посміхнувся гість. – А про те, як Оксана дала Андрієві відкоша, він мені сам розповів...

– О, то ви спілкувалися з Дорошенком? – здивувався Григорій. – Дозвольте поцікавитися, навіщо?

– Я хочу отримати належну сатисфакцію за смерть свого брата – від його вбивці. Думаю, це – справедливо! – карбуючи кожне слово, чітко заявив Анатолій Сагайдачний.

– Ну, то в чому проблема? – лагідно пригорнув дружину Самойлович. – Сумніваєтеся, що менти знайдуть Юлю?

– А до чого тут Юля? – докірливо поглянув на господаря Анатолій Іванович. – Я провів власне розслідування...

– Послухайте, ви що – Шерлок Холмс? Чи вам запраглося лаврів Еркюля Пуаро?! – іронічно гмикнув Григорій, погладжуючи коліно своєї благовірної. – Запевняю вас, ця Юля – справжня су...

– Досить, шановний, – рішуче обірвав його на півслові приїжджий. – Не люблю, коли мене намагаються пошити в дурні!

– Боже збав, – примирливо приклав руки до грудей господар оселі. – По-моєму, ми дуже мило бесідували. Ви розповідали якусь казочку...

– Але ви її не дослухали!

– Справді? – кумедно повів бровами Самойлович.

– Так. І зараз буде найцікавіше, – багатозначно пообіцяв гість. – Одного разу Володимир Сагайдачний познайомився з симпатичною дівчиною і по-справжньому закохався в неї. Оксана одразу відчула небезпеку – звичайно, її шеф і раніше зустрічався з жінками, але ті стосунки були нетривалими й швидко закінчувалися, тільки-но чергова пасія натякала про шлюб. Після цього Володимир, як то кажуть, з головою поринав у роботу і допізна засиджувався разом зі своєю відданою помічницею. Однак тепер сталося по-

іншому – директор постійно вихваляв вроду своєї Юлечки та її чудовий характер. Мені теж, спілкуючись із Володею, доводилося всоте вислуховувати його оди про кохану дівчину. Уявляю, що тоді пережила Оксана!

– Так, вона дуже журилася, – сумно зітхнула господиня. – Ми з Гришею, як могли, її заспокоювали. Пояснювали, що це – ще не кінець світу і жоден, навіть найкращий, мужчина не вартий такої кількості пролитих сліз. Розумом сестричка все це усвідомлювала, а ось серце її не могло змиритися з такою несправедливістю. Вона ж вважала Володимира Сагайдачного своїм чоловіком. Навіть якось сказала мені, що їхній шлюб уже благословили на небесах, – їй наснилося, начебто вони з коханим ступають між хмаринок, взявшись за руки!

– А потім Володя одружився на Юлечці... Оксана не прагнула помститися суперниці?

– Хіба що в своїй уяві, – зітхнула Марина. – Одного разу сестра розповідала, як уві сні мимоволі перетворила юну Сагайдачну на покірну рабиню й щосили відшмагала її різками по сідничках. Та це – звичайні дівочі сни... Ні, я дуже добре знала свою сестру – в реальному житті моя Оксанка ніколи не наважилася б на щось подібне! Звісно, вона не мазохістка – потайки ненавиділа Юлю. Але що за таких обставин могла вдіяти бідолашна Оксана? Я ще в школі завжди за неї заступалася. Могла навіть якогось її однокласника відлупцювати – за те, що надто боляче сіпнув мою ненаглядну сестричку за коси. Самі знаєте, є у хлопчаків така дурнувата звичка! А Оксанка лише мовчки зносила кривду – добре, що інколи мені все-таки вдавалося її розговорити і потім якось врегулювати ситуацію... Ну, а коли трапилася ця історія – несподіваний бурхливий роман Сагайдачного, якого вона все одно обожнювала... Оксана зовсім занепала духом, почала хворіти. Нам так і не вдалось її розрадити. Ні, на людях вона трималася, поводилася мужньо – ніхто з колег навіть не здогадувався про те, що насправді творилося в її душі. Але вдома все було інакше – сестра могла годинами безцільно лежати в ліжку у своїй кімнаті, розглядаючи стіни та стелю...

– Вона мешкала разом із вами?

– Так, ми були однією родиною!

Добродій знову витримав паузу – замислено подивився у вікно, потім проникливо поглянув в очі Марини і раптом поцікавився:

– Оксана наклала на себе руки?

– Ну, що ви! – обурилася Марина. – Вона була дівчинкою побожною – боялась пекла. І сподівалася потрапити до раю, а самогубців туди, як відомо, не пускають. Не переймайтеся, Анатолію Івановичу, ваш брат – не винен у смерті моєї сестри. Запалення легенів – недуга підступна...

– Чому ж ви тоді вирішили помститися Сагайдачним? – погляд гостя став гострим, мов лезо, і господиня не витримала – відвела очі.

– Ми? Помститися? – ошелешено прошепотіла й розгублено подивилася на свого чоловіка.

– Атож, – спокійно кивнув приїжджий. – Та не сахайтеся так! Я поки що нікому нічого не розповідав. Але, про всяк випадок, залишив кілька листів зі своїми одкровеннями у надійних людей, попросивши друзів, у разі мого несподіваного зникнення, надіслати цю кореспонденцію до прокуратури й міліції...

– Ви при своєму глузді? – співчутливо запитав Самойлович.

– Дякую, зі мною – все гаразд, – запевнив кремезний добродій, позираючи на годинник. – Але ми дійшли до фіналу моєї казки...

– Нам вона не подобається! – рішуче промовив Григорій.

– Доведеться трохи потерпіти, якщо хочете почути мою пропозицію. Ну, то як? Волієте, аби я зараз забрався геть і звернувся зі своїми підозрами до міліції?

Господарі перезирнулися.

– Ми – люди чесні. І боятися нам нічого, – сумирно відповів Самойлович і акуратно поправив халат своєї дружини. Руки у нього не тремтіли: – Втім, якщо вже ви самі завітали до нашої оселі і завели цю розмову, мусимо зважати на вашу трагедію і поводитися, як чемні господарі. Але скажіть, чому ви вирішили, що ми взагалі якось причетні до цієї історії?

– Спочатку я підозрював Дорошенка, – гість стомлено зморщився і вправно промасажував кінчиками пальців сиві скроні. – Однак, поспілкувавшись з Андрієм та Юлею, змінив свою думку...

– О, то ви знаєте, де зараз знаходиться молода вдова? Можливо, саме ви й переховуєте її? – вражено поцікавився Григорій. – Власне, це – не наша справа. Мариночка вже говорила – ми не прагнемо помсти. Проте ви надто ризикуєте, шановний, допомагаючи людині, яку оголошено в розшук!

– Юля – не винна, – похитав головою приїжджий. – Звісно, їй доведеться виступити на суді, але виключно в якості свідка.

– Факти – вперта річ, – ляснув долонею себе по коліну господар.

– Все залежить від того, як їх тлумачити, – розважливо промовив Анатолій Іванович. – Іноді, здавалося б, найочевидніший доказ (підозрювана людина вже, так би мовити, однією ногою в буцегарні) раптом бумерангом влучає в справжнього злочинця... Власне, на чому тримається звинувачення проти Юлі Сагайдачної?

– Вона сама викопала собі яму, набрехавши всім про дзвінки вашого брата! – пирхнув Самойлович.

– Я певен, що це – не вигадки. Телефонні дзвінки дійсно були – з мобільного її чоловіка...

– Ну то й що? Ніби молодичка не могла власноруч дзвонити з мобілки вже мертвого Володимира Івановича на домашній телефон!

– Могла, – замислено хитнувся в кріслі гість. – Але дзвонив мужчина...

– З того світу? – іронічно поцікавився Григорій, уважно розглядаючи власні пантофлі.

– Я не маю на увазі свого брата, – спохмурнів приїжджий, допитливо поглянувши на господаря. – Телефонував інший чоловік, який майстерно імітував голос Володі.

– Це – неможливо, – отетерілий Григорій так крутнув цупкими пальцями ґудзик своєї сорочки, що той вмить відлетів геть і, пометушившись, сиротливо завмер на підлозі: – Будь-яка жінка одразу ж виявила б підробку! Ну, припустимо, хтось здатний, після тривалих, ретельних тренувань, правдоподібно скопіювати голос. Але ж кожна людина має власний характер, силу-силенну усіляких звичок... Врахуйте ще й інтимні подробиці, про які знають лише чоловік та дружина!

– На роботі у кабінеті Володі знайшли „жучок”. Комусь заманулося підслуховувати його розмови з Юлечкою... Хіба ви, Марино, не заходили в офіс Сагайдачного?

– Я тільки іноді провідувала сестру, – зблідла господиня.

– А ви, Григорію Омеляновичу, хіба не виступали свого часу на арені цирку? І були віртуозним імітатором, правда? Не прибідняйтеся – пів-Росії зі своїм коронним номером об’їздили. Але цього разу пан Самойлович взагалі перевершив себе! Думаю, суддя належно оцінить такий талант, – підморгнув гість і, витримавши ефектну паузу, додав: – Якщо, звісно, ми не домовимося...

Господарі вичікувально завмерли. І Анатолій Сагайдачний наважився:

– Подаруйте мені ваш гарнесенький будинок!

– Ненавиджу шантажистів... – зашипіла, немов розлючена кобра, Марина.

– Заспокойся, серденько, – турботливо обійняв дружину Григорій. – Я нікому не дозволю тебе скривдити! А ви, Анатолію Івановичу, виявляється, небезпечна істота... Звісно, можна зрозуміти чиюсь непереборну жагу помститися за кревного родича (хоч у нас, слов’ян, вендета – не в моді) і навіть щиро, по-людському, поспівчувати чужому горю. Але ви, чоловіче, такого тут нагородили! Серйозно, раджу вам негайно перевіритися у психіатра. Бо хіба можна адекватно сприймати всі ці слова? Відверто кажучи, навіть не знаю, як на таке реагувати!

– А ви не гарячкуйте – поміркуйте, як слід, – докірливо промовив приїжджий. – Мені не потрібні ні ваші заощадження, ні новенький „Опель”, який зараз стоїть у вашому гаражі – лише оцей просторий будинок. Не розумію, невже вам хочеться сісти за ґрати? Це ж – років п’ятнадцять, не менше! По-моєму, краще бути останнім жебраком, ніж заможним зеком...

– Ви – надто самовпевнені, пане Сагайдачний! Втім, ми вас уважно вислухали, – позіхнув господар. – А тепер прошу не марнувати більше нашого часу. Можете йти, куди заманеться – до начальника міліції, прокурора. Хоч до Господа Бога!

– Ну, що ж, – розвів руками гість, – справді, засидівся я у вас. Піду... А ви все-таки подумайте. Я зупинився в готелі „Градецький”, у 101-му номері. Маєте добу, аби ухвалити правильне рішення.

– Ви – дуже люб’язні, Анатолію Івановичу, – впевнено підвівся Самойлович, усім своїм виглядом демонструючи, що розмову закінчено: – Приємно було познайомитися...

Приїжджий ще якусь мить потупцював у залі, ніби розминаючи ноги, співчутливо поглянув на зблідлу господиню, зітхнув і неквапливо почимчикував надвір. Григорій назирці посунув за ним і, не прохопившись більше ані словом, терпляче спостерігав, як Сагайдачний енергійно ступає за поріг, пружно потягується всім тілом, з насолодою вдихаючи свіже повітря, востаннє роззирається навкруги й життєрадісно підморгує кавказькій вівчарці. Втім, пес гумору не оцінив і люто загарчав у відповідь...

Вже біля хвіртки гість по-дружньому помахав рукою господареві. Той ввічливо кивнув і повернувся до будинку, дбайливо зачинивши двері на три замки.

Проте Анатолій не сумнівався, що Самойлович і далі пильнує за ним. Тож спокійно залишив обійстя, старанно прикрив хвіртку, сів у авто, ввімкнув на повну гучність магнітофон („Растопи ты мне баньку по-белому, я от белого света отвык...” – проникливо заспівав Висоцький) і, не поспішаючи, рушив геть.

Зупинив автівку аж на березі Десни. З півгодини приходив до тями. Викурив кілька сигарет. Слухав Висоцького. Потім знову сів за кермо і... повернувся на Нову Подусівку.

Я вже чекав на нього неподалік від будинку Самойловичів. Кремезний добродій понуро виліз із машини й міцно потис мені руку:

– Мабуть, нічого не вийде. Даруйте, Віталію, кепський із мене актор!

– Справді, Богдан Ступка в цій ролі був би переконливіший, – охоче погодився я. – Авжеж, Григорій Омелянович – міцний горішок! Власне, ми й не сподівалися, що він пристане на вашу пропозицію...

– Але хіба це – не єдиний шанс? – схвильовано промовив Сагайдачний. – Ви ж самі визнаєте, що не маєте жодного доказу!

– Раніше не було, – я лише стенув плечима і повагом рушив за ріг будинку. – Прогуляєтеся зі мною? Не турбуйтесь, це – зовсім поруч...

Непоказна автівка невинно стояла за розлогим деревом. Побачивши нас, чоловік невизначеного віку зі стомленим обличчям та червоними від безсоння очима, одягнений, наче для ранкової пробіжки в лісі, одразу ж відчинив дверцята:

– Доброго дня, Анатолію Івановичу! Присядьте – поговоримо про справи наші скорботні...

– Знайомтеся, Толю. Це і є широко відомий у вузьких колах майор Воронов – гроза чернігівських вуркаганів. Нікого не боїться, крім своєї тещі, – сумирно зауважив я, вмощуючись на сидінні.

– Ох, Самарцев, дожартуєшся колись... – незлостиво пробурчав співробітник карного розшуку. – Добре, змотаємося зараз до відділку – задокументуємо свідчення нашого гостя. А потім повернемося й декого дотиснемо... Я, про всяк випадок, двох своїх бійців залишив тут – милуватися

навколишнім пейзажем, – він завів мотор і, озирнувшись, кумедно примружив очі: – А щоб Анатолій Іванович не знудився в дорозі, ми йому п'єсу поставимо.

– Власне, це – не зовсім п'єса, – не погодився я. – Зараз такі телепередачі називають реаліті-шоу...

– Я тепер телевізор майже не дивлюся, – похитав головою Сагайдачний. – Хіба що – найважливіші футбольні матчі, бої братів Кличків і „Танцюю для тебе". Бережу час та здоров'я – не бажаю перетворюватися на дебіла.

– Однак на цьому шоу ви не закуняєте, – запевнив Воронов, увімкнувши магнітофон.

... – Подаруйте мені ваш гарнесенький будинок! – пролунало з динаміків.

– Ненавиджу шантажистів...

– Заспокойся, серденько... Я нікому не дозволю тебе скривдити!..

– Впізнаєте? – по-діловому поцікавився майор.

– Та це ж... – Анатолієві аж подих перехопило.

– Так, – незворушно кивнув Воронов. – Я, з вашого дозволу, трохи запис перемотаю, бо доки ви з будинку виходили, нічого особливого не трапилося. Зате далі буде цікаво! О, по-моєму, тут...

З магнітофону долинули такі знайомі звуки: рвучко зачинилися двері, один за одним клацнули три замки. І одразу ж почулися чиїсь нервові кроки.

– Це Самойлович, випроводивши вас, повернувся додому, – прокоментував майор.

... – Гришо, він пішов? – пролунав заклопотаний голос господині.

– Ну, звісно, Мариночко, пішов. І, напевно, вже не повернеться, – бадьоро відповів Григорій. – Все гаразд!

– Ох, не гаразд, Гришо... Казала ж я тобі – давай придумаємо щось простіше. Можна було тишком-нишком прибрати спочатку Володимира, а потім ту вертихвістку. А ти таке утнув – цілий спектакль влаштував!

– Він блефує, – роздратовано процідив крізь зуби Самойлович. – У нього немає доказів! Ніхто ж не бачив, як ми заманили до себе Володимира, як ти майстерно підсипала йому снодійне, а потім я спокійнісінько задушив цього типа шарфом. Та й труп Сагайдачного ми підкинули обережно – жодних слідів! Увесь час рукавичками користувалися... А твоя ідея затягнути шию небіжчика ганчіркою триклятої шльондри – взагалі блискуча! Не бійся, киця, все вже позаду. Обіцяю тобі – ніхто нас більше не потривожить.

– Тільки не здумай вбивати ще й Анатолія. Це – дуже небезпечно! Чув, що він сказав про листи?

– Навряд чи старший брат говорив щиро. Відверто кажучи, актор із нього поганенький. Довірся інтуїції професіонала. Хто-хто, а я здатний відрізнити брехню від правди! Однак ризикувати, дійсно, не варто – комусь може не сподобатися раптова смерть ще одного Сагайдачного...

– Але ж він погрожує піти до міліції!

– Ну то й що? Звичайнісінький шантаж. Так, Анатолій – хлопець кмітливий. Хто б міг подумати, що цей добродій забажає покопирсатися в моєму минулому й допетрати, як саме я водив за носа хтиву молодичку?! Але хто повірить у всю цю історію? Ні, люба моя, часи Шерлока Холмса й Ераста Фандоріна давно минули! Теперішні менти – створіння примітивні. Звісно, вони здатні сплести капці якомусь недоумку, котрий, набухавшись до білої гарячки, раптом штрикнув кухонним ножем такого ж п'яного, мов чіп, сусіда. А от розкрити бодай якесь хитромудре замовне вбивство їм уже – не до снаги. Правильно Горький сказав: „Народжений повзати літати не зможе!". Ні, серденько, те, що нам сьогодні наплів цей самовпевнений добродій – дешеві понти. Ну, він і скнара! Йому ж і так, коли Юльку посадять, усе перепаде – і будинок брата, і його бізнес... То цей хапуга вирішив ще й на мені заробити? Знаю я таких! Достатньо лише раз виявити слабкість, віддати йому хоча б дещицю своїх грошей, тяжкою працею зароблених, і ця кровожерлива потвора вже не відчепиться – присмокчеться, немов п'явка...

– І як таких тільки земля носить?! – зітхнула Марина. – Одна справа страждати за ідею, здійснюючи кревну помсту, й зовсім інша – порпатися в брудній білизні. Мерзотник... Це ж треба – отак нахабно ввірватися до чужої оселі й зіпсувати настрій хорошим людям! Гришо, то, кажеш, можна не хвилюватися?

– Так, ми – в цілковитій безпеці, – захихотів Григорій. – Навіть якщо цей пройдисвіт все-таки наважиться заявити на нас, то сам опиниться за ґратами...

– Як це?! – отетеріла Марина.

– Дуже просто!

Кілька секунд з динаміків долинало лише незрозуміле шарудіння.

– Ну, що це, по-твоєму, таке? – задоволено засопів Самойлович.

– Магнітофон...

– Правильно! А тепер здогадайся, що я придумав, аби провчити того жалюгідного шантажиста?

– Гришо... Невже?! – сплеснула руками господиня.

– Ну, звісно, як тільки він розпочав теревенити, я непомітно натиснув на кнопку і записав його погрози. Тепер нехай лише спробує пошвендяти кудись зі своїми ідеями – одразу ж сяде в калюжу. О, я вже тоді виведу на чисту воду цього правдолюбця! Шкода лише, що наш кримінальний кодекс – надто поблажливий до шантажистів. Я взагалі б таких покидьків на волю не випускав та ще й конфіскував би все їхнє майно.

– Ах, який же ти у мене молодець! Справжній мужчина. Знай, я ніколи не забуду того, що ти для мене зробив.

– Для нас, Мариночко! Адже я завжди ставився до Оксанки, мов до рідної сестри. Тому, коли вона померла від розпачу й туги, дізнавшись про одруження Сагайдачного, твій вірний чоловік щодня мріяв про справедливу помсту.

– Я кохаю тебе, Гришо! Мені здається, що все пережите ще дужче поєднало нас, – солодко прощебетала Марина.

– Ще б пак! – почулося у відповідь. – Не кожне подружжя має таку неймовірну таємницю...

– Все, хлопці, приїхали! – Воронов вимкнув магнітофон, вправно загальмував біля відділку міліції, але не поспішав виходити – сидів, зосереджено розглядаючи власну обручку: – Відверто кажучи, коли ми дізналися, що Анатолію Сагайдачному подобається юна дружина його молодшого брата, то спершу підозрювали вас, Анатолію Івановичу...

– Мене?! – зніяковів той. – Так, я не надто приховував, що небайдужий до Юлечки. З мене, можливо, взагалі кепський конспіратор. Але я ніколи б не наважився скривдити Володю! До речі, як ви все-таки здогадалися про Григорія?

– Самарцев постарався. Навіть стару афішу зумів дістати! Дуже вже йому хотілося довести, що симпатична особа, яка досі мешкає у нього вдома, – невинна, мов янгол!

– Розслабтеся, Толю, – втрутився я, помітивши, як одразу спохмурнів кремезний добродій. – На жаль, мені не вдалося закохати її в себе...

– Звісно, версія Віталія мала свої недоліки, – стомлено усміхнувся майор, – її було вкрай складно довести. А здогади, як ви розумієте, до справи не пришиєш... По суті, зловмисник припустився єдиної помилки – не забрав своєчасно „жучок” із кабінету вашого брата, адже мав зробити це ще напередодні вбивства. Однак Григорій був настільки переконаний у своїй безкарності, що вирішив не поспішати – можливо, хотів послухати, як реагуватимуть співробітники фірми на загадкове відрядження свого шефа. Але він не міг і подумати, що налякана Юлечка вночі знайде барліг приватного детектива Самарцева і той всерйоз сприйме її балачки. Ну, а коли вже Віталій Сергійович береться до справи, моїм операм з „убійного” відділу спокій тільки сниться! Вранці ми вже провели обшук в офісі Володимира і знайшли пристрій для підслуховування...

– Отже, вбивство готувалося ретельно й заздалегідь! І прилаштувала „жучка” не Юля. Який сенс їй було в такий спосіб шпигувати за чоловіком? Вона ж на роботі увесь час знаходилася поруч із Володимиром, як його секретарка, – пояснив я, відчинивши дверцята машини.

– Авжеж, – кивнув Воронов, ступаючи на асфальт. – Тоді ми почали перевіряти підлеглих Володимира Сагайдачного і невдовзі дізналися про Оксану Кочубей. Тут уже детектив Самарцев не схибив – розкопав інформацію про одного „жука”...

– Якого жука? – спантеличено звів брови Анатолій.

– Приліпилося в цирку до Григорія Самойловича це прізвисько, – розтлумачив я. – Він напрочуд майстерно імітував голоси комах, тварин та людей. Фактично кожен його виступ завершувався оваціями, причому нерідко глядачі аплодували стоячи. А потім гарненькі дівчатка приходили до нього за куліси – так би мовити, за автографами... Втім, він не поспішав

одружуватися – холостякував аж до свого сорокаліття, доки не познайомився з Мариною. Саме майбутня дружина й наполягла, аби Григорій облишив мандрівне циркове життя і оселився в її рідному Чернігові... Але першою про справжніх злочинців здогадалась моя „доктор Ватсон” – незрівнянна Ярослава, а я просто довірився її жіночій інтуїції. Як на мене, кожен поважний детектив повинен мати свою геніальну помічницю!

– Головне, щоб вона потім не заходилася вертіти чуйним шефом, як циган сонцем. Бо коли чоловік стає підкаблучником, він ладен навіть власну голову в пащеку тигрові засунути, аби лише його люба дружинонька не сумувала... – іронічно посміхнувся Воронов, буцнув черевиком камінець на асфальті: – Відтоді, як ми запідозрили Григорія, мої бійці щодня ретельно стежили за Самойловичами. Однак жодного разу ні він, ні його дружина не прохопилися бодай словом про злочин. Час спливав, а результату – нуль! Тоді Віталій і порадив скористатися вашою, Анатолію Івановичу, допомогою.

– Просто я сподівався, що, спекавшись такого гостя, їм неодмінно захочеться душевно обговорити ситуацію. Даруйте, Толю, що не повністю втаємничив вас у цей план. Зате тепер можете визволяти Юлечку – подзвоніть їй. Не сумніваюсь, що, дізнавшись про спецоперацію під кодовою назвою „Пастка для жука”, вона радо почастує вас у своїй оселі!

– Тобто ви цілком впевнені, що Самойловичі не викрутяться? – перевів подих Анатолій.

– Абсолютно, – заспокоїв його Воронов. – Зараз ми ними займемося – ошелешимо магнітофонним записом. Все-таки непогану п’єсу придумав і поставив прямо в будинку, де й скоїлося віроломне вбивство, новоявлений режисер Самарцев! Ну, просто – нове слово в сучасній драматургії... Адже в головних ролях – підступні злочинці та головний свідок звинувачення, які грають самі себе! Звісно, Григорія і Марину допитаємо порізно, аби не встигли отямитись від почутого й змовитися між собою...

Отже, справу було завершено. Але в мене на язиці все-таки крутилося одне запитання:

– Толю, припустимо, ви б самі якимсь чином дізналися, хто насправді винен у смерті вашого брата. Однак не мали б потрібних доказів, аби викрити вбивць. Скажіть, що б ви тоді робили – змирилися з несправедливістю чи вдалися б до помсти?

– Навіть не знаю... – замислився Анатолій. – Якби йшлося лише про Володю, можливо, й змирився б. Все одно кожен із нас так чи інакше змушений багато страждати в цьому житті, щоб потім неодмінно померти. Проте, якби, не дай, Боже, щось сталося з Юлечкою...

– Найняли б кілера? – зацікавився майор.

– Ні, – спокійно відповів кремезний добродій, лагідно поглянувши на Воронова. – Я сам розмазав би того диявола по стінці!

ВАМПІР

Влітку майже щодня, після улюбленої, але такої божевільно напруженої журналістської роботи, я із задоволенням чимчикую на берег Десни, аби зануритися в приємну річкову прохолоду, пропливти кілометрів п'ять за стрімкою течією, а потім спокійно погойдатися посеред річки на спині, розглядаючи небесну блакить і розмірковуючи про вічне.

Того дня ми домовилися з Віталієм Самарцевим піти на вечірній пляж удвох. Втім, час спливав, всі мої колеги вже давно подалися додому, а приятель чомусь затримувався. Не відповідала і його мобілка. Я вже почав тривожитися, адже мій друг – приватний детектив і має неабиякий талан вплутуватися в небезпечні пригоди.

„Ну, і де його шукати? Куди телефонувати – до міліції, лікарні чи, не приведи, Господи, знайомому патологоанатому?" – я вже буквально гасав по кабінету, нервово стискаючи в руці телефон, коли нарешті пролунав довгоочікуваний дзвінок.

– Привіт! Не сердься, старий. Уже біжу! – неквапливо промовив знайомий голос. – Тільки попрощаюся з тутешніми вампірами...

– З ким? – отетерів я.

– Ти що, ніколи не чув про людей, які смокчуть кров?

– Авжеж, швендяють уночі по Чернігову й підступно псують шиї деяким довірливим добродіям, а вдень так солодко хропуть у своїх домовинах, що гарматою не розбудиш!

– А от і ні, – серйозно заперечив Самарцев, – спати вони лягають у ліжко. Ну сам подумай – хіба можна в домовині нормально відпочити?

Звісно, Віталій – ще той жартівник, але це вже було занадто.

– Послухайте, пане Дракуло... – роздратовано гаркнув у відповідь. – З вами спілкується поки що всього лише злий, стомлений і надзвичайно голодний чоловік. Тому майте совість, ваша величносте, не будіть у мені звіра!

Невдовзі ми зустрілися і, заскочивши по дорозі до сусіднього гастроному, хутко дійшли до річки. Купалися довго, кілька разів перепливаючи Десну. А коли благополучно вилізли на берег і розклали багаття на затишній галявині, приятель обережно відклеїв від власного тіла цупкий пластир. У відблисках вогню зовсім нескладно було розгледіти свіжий слід від глибокого укусу...

Добре, що за давньою журналістською звичкою я, про всяк випадок, прихопив із собою диктофон, а Віталій Самарцев уже цілком налаштувався розповісти свою, можливо, найзагадковішу історію.

Батько і донька

Дехто вважає мене диваком, бо люблю засиджуватися на роботі до пізнього вечора. Навіть коли знаю, що вранці виспатися досхочу не вдасться.

До світанку ще, як то кажуть, дожити треба. Зате слухати опівнічну тишу – одне задоволення!

Вона увійшла непомітно – навіть двері не рипнули. Просто матеріалізувалася посеред кімнати! Зазвичай, так підкрадаються босоніж, але на молодій особі були яскраво червоні черевички, які неабияк пасували до її розкішного рудого волосся, що хвилясто спадало на плечі, акуратного манікюру на довгих, тонких, тендітних пальчиках і мініатюрної дамської сумочки, до якої можна було помістити хіба що помаду, тіні для очей та гаманець.

– Оце так сюрприз... – зачудовано поглянув на панночку. – Давно мріяв познайомитися з привидом!

– Добрий вечір, детективе. І дякую за комплімент. Ви – сама люб’язність...

Вона не була ані збентежена, ані сердита. З цікавістю роззирнулася довкола, підступила ближче; і я зміг належно роздивитися її вродливе, але занадто бліде обличчя (від чого помада на тонких губах здавалася неприродно яскравою), гордий грецький ніс (такі, зазвичай, зображують на іконах) та допитливі, примружені очі.

– Даруйте, вночі вмикаю лише світильник – обожнюю сутінки! Сидиш, мрієш про щось особливе, потаємне, недосяжне... Втім, вам, мабуть, не надто комфортно? Волієте бесідувати при яскравому світлі? Я – дійсно, сама люб’язність, якщо йдеться про бажання потенційних клієнток!

– Ні, прошу вас, – зробила ще один крок до мого крісла. – Я також обожнюю сутінки. Тоді люди і речі здаються кращими. А ще мої очі потерпають від сонячного світла, тож впродовж дня на вулиці я змушена користуватися затемненими окулярами. Незабаром ви остаточно переконаєтеся, детективе, що ваша майбутня клієнтка не приховує власних недоліків.

– Віталій Самарцев – завжди до ваших послуг! А тепер і мені хотілося б дізнатися ім'я чарівної незнайомки. Отже?

– Дізнаєтесь... – проникливо поглянула мені в очі. – Якщо зараз погодитеся здійснити одну, не надто тривалу, нічну прогулянку. Мій тато бажає з вами побесідувати. На жаль, він не може надовго залишати свою оселю, проте запрошує вас у гості.

– Ну ось, – розчаровано озирнувся і заговорив до акваріумних рибок, – тільки-но зустрів симпатичну юну леді, з якою міг би змістовно провести наодинці дещицю часу, а вже доводиться знайомитися з її батьком!

– Між іншим, юна леді – заміжня, однак їй конче потрібна ваша допомога. Ви поїдете, Віталію?

– З вами? Хоч на край світу! Як я можу проґавити таку спокусливу пригоду?! Замість звичного нудного сну шалено мчати бозна куди безлюдними нічними вулицями поруч із загадковою особою, котра, очевидно, ще й власноруч крутитиме кермо „крутої” автівки!

– Не бійтесь, я звикла вештатися вночі, – не стримала іронічної посмішки. – До того ж, поспішати нам нікуди – тато вкладається спати лише на світанку...

Біля під'їзду гордо стояв криваво червоний джип.

– Непогана „тачка", – лагідно погладив капот. – Отже, я не помилився! Спеціально підбирали до своїх босоніжок?

– Нам з батьком подобається цей колір, – стенула плечима, відчиняючи дверцята. На мить замислилася, буквально просвердливши мене поглядом: – Так... Здається, ви неозброєні?

– А вас це дивує? – мимоволі замилувався її граціозними рухами.

– Навпаки – тішить! – завела мотор. – Адже, познайомившись із моїм татом, легкодухий чоловік може схопитися за пістолет і накоїти дурниць...

Вона виявилася досвідченим, віртуозним водієм – не встигли виїхати за місто, як стрілка на спідометрі немов приклеїлася до позначки 150. Однак молода жінка почувалась напрочуд впевнено, і автомобіль майже нечутно летів нічною трасою.

За годину леді з'їхала з шосе, якийсь час хвацько петляла звивистою лісовою дорогою і невдовзі вправно пригальмувала поблизу непримітного будинку, що самотньо зачаївся на невеликій галявині.

– Нічого собі... Яка чарівна хатинка – просто посеред лісових нетрів, де бродять зграї голодних вовків! – захоплено визирнув у вікно.

Втім, оселя була надійно оточена міцним парканом, за яким, лише почувши наші кроки, одразу ж озвався сторожовий пес.

– Не переймайтеся, це – Харон. Він лише здається монстром, а насправді добрішої істоти годі й знайти. До речі, справжнісінький вовк! Але за все своє життя жодної кішки не образив... – втішила красуня.

– Гм... А у вас тут взагалі є кішки? – спробував збадьоритися власним дотепом, обережно ступаючи на неосвітлене подвір'я.

Щось волохате й величезне одразу ж кинулося мені під ноги, і серце у приватного детектива Самарцева навіжено тьохнуло.

– Привіт, Хароне! Ніколи не думав, що перевізник до іншого світу може бути таким гарнесеньким... – я все-таки наважився зробити крок уперед – дерев'яними ногами переступив через нового знайомого; адже молода особа прудко чимчикувала до дверей, і мені зовсім не хотілося відставати від неї.

– А ви – молодець, не втрачаєте самовладання! – похвалила, не озираючись. – Харон вас неодмінно запам'ятає...

У будинку було темно та вогко, мов у льосі.

– Ось і я часом нагадую Ярусі, своїй колезі, аби заощаджувала електроенергію і не вмикала влітку обігрівач. Тільки уявіть: в офісі – 18 градусів, а їй – холодно! Може, це – хвороба якась? – голосно поцікавився у супутниці.

Вона швидко зняла навпомацки черевички і, хутко чиркнувши сірником, запалила масивний канделябр.

– Нічого собі... – аж присвиснув від подиву.

– Даруйте, я не люблю електричного світла, – озвався раптом хрипкий, замогильний голос. – Роззувайтесь і проходьте до кімнати. Ми з Дариною – люди загартовані, вдома швендяємо босоніж; це – для здоров'я корисно. А для гостей тримаємо капці – білі й пухнасті.

– А що, у вас тут і гості бувають? – цілком щиро здивувався я, мужньо ступаючи по прохолодній підлозі: – Взагалі, я теж – досить загартований, тому обійдуся без білих капців. Вони викликають у мене не зовсім приємні асоціації...

Господар моторошно захихотів. Він виявився дідусем невизначеного віку (скільки ж йому років – 60, 80, 100?) – високим, навіть попри свою сутулість, худим, проте не виснаженим. Власник оселі, очевидно, мав досить непоганий зір, тому не носив окулярів; однак зморщена шкіра на його обличчі здавалася пергаментною; а велика голова була ідеально лисою. Він сидів біля запаленого каміну, одягнений у темно-червоний оксамитовий халат, і спирався на величезний сукуватий костур, який міг би стати грізною зброєю в умілих руках.

Крісло навпроти було вільним, тож мені не залишалося нічого іншого, як примоститися на нього – неподалік від дивного дідугана з вишуканим грецьким носом, тонкими губами і пронизливим поглядом допитливих карих очей. Дарина виструнчилася поруч, неначе мій охоронець.

– Розумію ваше збентеження, пане Самарцев, але мусите трохи побути у моєму товаристві. До того ж, заприсягнутися, що все, почуте вами у цій кімнаті, залишиться таємницею для сторонніх вух.

– Авжеж, – кивнув, розглядаючи знайомий портрет у коштовній рамці, що висів якраз над моїм співрозмовником, – якщо тільки мені не доведеться приховувати чийсь злочин...

– Це – Влад III, князь Валахії; він жив у XV столітті. Прототип відомого персонажа Брема Стокера, – охоче пояснив дідусь. – Правда, на відміну від вигаданого Дракули, реальний володар Трансільванії не був вампіром у прямому розумінні цього слова.

– Авжеж, – я знову ввічливо кивнув у відповідь, нахабно підморгнувши правителеві Трансільванії, – просто цей схибнутий садист всього лише посадив на палю та спалив живцем понад сто тисяч невинних людей...

– Ви ж знаєте, які то були жахливі часи, – розвів руками співбесідник. – Жоден володар не міг почуватися в цілковитій безпеці. Тому, щоб захопити чи утримати владу, тогочасні правителі не жаліли навіть своїх близьких. Звісно, князь Влад також був нещадним до ворогів, але він захищав рідну землю. Власне, на батьківщині його вважають національним героєм!.. Чим вас пригостити, пане Самарцев? – без паузи, тим же тоном поцікавився колоритний дідусь, стискаючи костур.

– Ну, для чого так офіційно? Називайте мене Віталієм, – про всяк випадок, скосив очі на сучкувату палицю. – Гість я – невибагливий. Коли спекотно, пригощаюся „Чернігівським пивом", а до ошатного каміну,

середньовічних крісел, бронзових канделябрів із запаленими свічками та портрету Дракули, мабуть, найкраще пасуватиме червоне вино...

– Чудово, – схвально помахав костуром господар. – А я – Владислав Владиславович! Даринко, принеси нам, будь ласка, карафку вина.

Молода жінка нечутно вийшла з кімнати. Дідусь приязно поглянув їй услід і раптом пошепки поцікавився:

– Вродлива у мене донечка?

– Так, – зашарівся я. – Вона справді заміжня?

– Справді... – зітхнув співбесідник. – Посватався торік один парубок – розумний, привабливий, із заможної, інтелігентної родини. Не палить, не зловживає...

– Ну, просто принц!

– Ні, Стас – звичайний підприємець, – стенув плечима. – Та й не сидіти ж їй до віку в дівках через мої проблеми! От і переїхала мешкати до чоловіка, в Чернігів. Тепер доводиться мотатися сюди-туди, аби немічного батька провідувати. Добре, Стас не проти, а то інший міг би й закомандувати, щоб від такого родича відцуралася. Знаєте, нинішня молодь особливо не переймається моральними цінностями й не надто шанує старість.

– Ріднесенький, хіба ти не відчуваєш, як ми тебе любимо? – ніжно озвалася Дарина. Спритно внесла тацю з канапками, домашнім вином та двома кришталевими келихами, обережно поставила на столик.

– А ви? Невже не вип’єте з нами? – промовив розчаровано, милуючись її витонченими ручками.

– Я – за кермом, – відповіла розважливо.

– Ну, просто посидь у нашому товаристві. Ти йому подобаєшся... – узявся розливати вино господар.

– Не сердьтеся, Віталію, – зніяковіла Дарина. – Це у тата – жарти такі. Ось і Стасик спочатку від нього натерпівся, а потім звик.

– А що, жартувати корисно, головне – не передавати куті меду... – хрипко захихотів дідусь. – Добре, Віталію, поговоримо серйозно. Здається, ми у вас не помилилися. Ще б пак! Не одну добу інформацію збирали. Адже тут – справа особлива, делікатна... Мабуть, ви вже помітили, що ми з донечкою – трохи дивакуваті?

– Авжеж... – замислено вдихнув незвичайний аромат червоного вина.

– І ви не боїтеся? – співчутливо поцікавився господар. Його зморшкувате пергаментне обличчя здавалося похмуро урочистим.

– О, не турбуйтеся, я – спокійний, мов двері! Давно мріяв посидіти біля каміна у теплій компанії.

– Що ж... – старий багатозначно перезирнувся з Дариною і повагом підняв келих. – У такому разі, Віталію, пропоную випити за тепло. За благодатну червону рідину, яка звеселяє наші серця.

– Цікавий тост, Владиславе Владиславовичу, – усміхнувся й обережно цокнувся з господарем. – Вперше в житті п’ю за вино!

Кришталь мелодійно задзвенів, вміст келиха виявився просто божественним.

– Це – особливий напій, ми з донечкою виготовляємо його за давнім родинним рецептом, – похвалився співбесідник. – Взагалі, я мав на увазі кров, Віталію...

– Що?

– Тост був про кров, – терпляче пояснив дідусь, – теплу, поживну і надзвичайно смачну!

– Жартуєте? – мало не прикусив язика.

– Ви просто ніколи не пробували скуштувати її по-справжньому, – спрагло облизався господар, але, усвідомлюючи моє збентеження, примирливо здійняв руки. – Не хвилюйтеся, ми зовсім не прагнемо нав'язувати такий спосіб життя стороннім. Думаєте, легко бути вампіром?

– Ви сказали „ми"? – нервово закліпав очима, ошелешено розглядаючи красуню, яка сумирно сиділа поруч: – Тобто Дарина...

– Так, – невинно посміхнулася молода леді. – Просто у мене це виявляється не так інтенсивно. А ось тато виходить надвір лише вночі, інакше він може отримати жахливі опіки від сонячного світла.

– Але, звісно, ми – не якісь містичні істоти з потойбіччя, а живі люди, – господар ухопив карафку з вином і акуратно наповнив по вінця мій келих. – Щось ви надто блідий, Віталію. Випийте – поправте своє здоров'я...

– Дякую, чудове побажання! – кивнув, відчуваючи, як потужно, наче ковальський молот, гепає в грудях бідолашне серце: – Дозвольте і вам налити. Здається, це – все-таки вино. Кров начебто солоніша?

– Розумію вашу іронію... – його обличчя враз переорала глибока зморшка; старий скорботно насупився, хоч брів у мого співрозмовника практично не було: – Я вже давно змирився зі своєю вимушеною відлюдькуватістю; адже, дізнавшись про народження виродка, рідні одразу ж відмовилися від мене. Я їх ні в чому не звинувачую; уявляю, в якому вони були стані, коли почули, що у їхнього первістка – дуже рідкісна, невиліковна хвороба. У мене взагалі не росте волосся (ніколи не голюся!); а шкіра, навіть у юні літа, була зашкарублою... Спочатку я виховувався в сиротинці – разом з іншими дітьми, але незабаром мене ізолювали. Все почалося, коли, угледівши одного разу оголену руку своєї ровесниці, я інстинктивно вп'явся у неї зубами. Звісно, мене покарали – насварили, поставили в куток; та я вже пізнав неповторний смак крові і збагнув, що саме цього дивовижно спокусливого, благодатного відчуття мені й не вистачало. Відтоді я марив кров'ю, і ніхто вже не міг почуватися в безпеці поруч зі мною. Тому, за будь-якої погоди (навіть у задушливу спеку!), вихователі й медики, відвідуючи свого „навіженого" підопічного, змушені були щоразу ретельно кутатися в одяг. На шиї обов'язково намотували довгі шарфи, а руки захищали цупкими рукавичками. Ну, не дивіться так похмуро на мене, Віталію, випийте добірного вина, це ж – не кров...

Мене знудило, однак все-таки змусив себе взяти келих і пригубити дещицю червоної рідини:

– Отже, ви нікуди не виходили без дозволу?

– Який дозвіл? Що ви, – докірливо похитав головою дідуган і знову вчепився у свій костур. – Я взагалі не залишав крихітної кімнати! Мене роками тримали під замком, наче особливо небезпечного злочинця, і дбайливо стежили, аби юний в'язень не наклав на себе руки. Ось такий „гуманізм"... Але одного дня сталося диво – до моєї „камери" увійшов високий, статечний добродій; кілька хвилин він скрушно дивився на „дикого хлопчика", а потім на його випещеному обличчі з'явилися сльози. Так вперше і востаннє в житті я побачив свого батька. Тільки через багато років мені вдалося розшукати цвинтар, на якому поховані рідні. Виявляється, тато став дипломатом і родина тривалий час мешкала за кордоном. У них народилася чудова, абсолютно здорова донечка. Їй було вісім, коли юну велосипедистку просто біля власної оселі збив п'яний водій... Тоді батьки згадали про первістка; тато розшукав мене у сиротинці, однак так і не наважився забрати до себе. Однак совість рідним все-таки дошкуляла, тож вони належно подбали про моє життя. За щедру плату з „навіженим хлоп'ям" почали панькатися: я вже міг досхочу гуляти на подвір'ї в супроводі вихователів, котрі тепер ставилися до „бідолашного хворого дитятка" напрочуд ґречно; вчителі терпляче проводили зі мною персональні уроки; а професор з медичного науково-дослідного інституту настільки перейнявся вихованням юного вампіра, що згодом я навчився досить непогано контролювати свою поведінку. А головне, мені дозволяли випивати натщесерце і перед сном трохи крові. Звісно, ніхто від цього не потерпав, адже тоді практично не було проблем з донорами – бажаючих здавати кров вистачало! Ну, а заради такого божественного напою я ладен був цілісінький день поводитися, мов янгол; і хоч усвідомлював свою інакшість, почувався по-справжньому щасливим. Звичайно, шкода, що я жодного разу так і не поспілкувався зі своїми близькими; але ображатися на долю – справа, як відомо, безперспективна. Тим більше, що, після їхнього прощання зі світом, я виявився єдиним спадкоємцем усього сімейного майна, і міг вести досить заможне життя – в усякому разі, не переймався, де знайти дещицю свіжої крові... Знаєте, Віталію, у вас зараз такий вигляд, ніби опівночі на цвинтарі, просто на ваших очах, із домовини виліз якийсь невгамовний небіжчик. Однак мушу вас розчарувати: чутки про любителів крові дещо перебільшені. У страху – надто великі очі! В усякому разі, мені, щоб вгамувати свою жагу, зовсім не потрібно скрадатися закапелками нічного міста, вишукуючи нових жертв. Будь-який волоцюга, за належну винагороду, охоче дозволяє мені націдити дещицю своєї крові. Взагалі, зараз у моєму записнику – немало шляхетних, законослухняних громадян, готових за необхідності поділитися власною крівцею з ближнім. Спасибі й знайомим медикам – не забувають...

– Які, виявляється, у нас – чуйні люди, Владиславе Владиславовичу!

– Авжеж. Власне, я ще не зустрічав добродія, котрий би визнав, що йому цілком вистачає грошей... До речі, аби підтримувати себе в хорошому тонусі, не обов'язково пити саме людську кров. Можна домовитися і з власником якогось телятка. Правда, це – не так смачно, але все одно – поживно... Запевняю вас, за все своє життя я не скоїв нічого лихого! Живу, по суті, за Божими заповідями: не вбиваю, не краду, не жадаю чужих жінок... На жаль, трохи побешкетував у дитинстві – декому таки дісталося від моїх зубів; та, на щастя, ніхто з потерпілих не перетворився на вампіра. Це – просто неможливо, адже моє захворювання – не грип, воно – надзвичайно рідкісне і звинувачувати потрібно не віруси, а генетику. Взагалі, мені гріх скаржитися на життя, бо маю Даринку – миле, турботливе янголятко!

– Дякую, тату, – лагідно пригорнулася до господаря молода леді.

– Зараз ви, мабуть, розмірковуєте, Віталію, звідки у такого стариганя – молода донька? – хитро примружив очі співбесідник.

– Ну, вам же – не тисячу років, Владиславе Владиславовичу, – знизав плечима. – Ось і акторка Марина Зудіна від свого Олега Павловича Табакова, очільника МХАТу, знову народила...

– Ви мені лестите, – задоволено посміхнувся дідусь. – Втім, розповім правду: свою Даринку мені поталанило знайти. Звісно, не в капусті. Уявіть собі, в тому ж сиротинці, де свого часу виховували мене. Чудо та й годі! І сталося це саме тоді, коли я вже потерпав від своєї самотності. Не скажу, що у мене ніколи не було жінок, але жодна з них так і не наважилася вийти заміж за вампіра і, тим більше, народити від мене дитину. Замолоду я цим особливо не переймався, та в поважному віці мріяв стати батьком. Хотілося бути комусь по-справжньому потрібним! Одного разу знайомий лікар повідомив про дівчинку, від якої в пологовому будинку відмовилася 16-літня матуся. Немовля було гарнесеньким, зовні цілком здоровим, але потерпало від загадкової хвороби – дівчинка просто обожнювала кров... Уявляєте, як я зрадів, зустрівши нарешті рідну душу?! Звичайно, зробив усе можливе, щоб удочерити крихітку; і відтоді почуваюся щасливим, адже люблю доню понад усе!

– Однак щось неабияк порушило вашу ідилію? Інакше ви б нізащо не наважилися відкрити заповітну таємницю такому собі Віталієві Самарцеву...

– У нашому становищі, – гірко зітхнув дідусь, – краще мати справу з приватним детективом. Тим більше, якщо у нього – репутація порядної людини.

– Дякую за репутацію, – обережно пригубив вино. – Нескладно уявити свою самовдоволену мармизу на шпальтах якоїсь місцевої газети під сенсаційними заголовком – щось на кшталт: „Детектив Самарцев самовіддано рятує невинних чернігівських вампірів!”...

– Отже, ви погоджуєтеся нам допомогти? – миролюбно сперся на сучкуватий костур Владислав Владиславович.

Психіатр

Іванови мешкали в елітній п’ятиповерхівці у одному з престижних мікрорайонів Чернігова – поблизу центрального ринку. Двері відчинив привабливий брюнет, одягнений у вишукану яскраво червону сорочку та елегантні брюки кольору морської хвилі. Він випромінював дивовижну силу і енергію й водночас справляв враження „свого хлопця”, завдяки доброзичливому погляду карих очей та щирій посмішці, яка буквально осяювала його обличчя.

– Стас? Я – Віталій Самарцев.

– О, так, доброго ранку, детективе!

У квартирі панував ідеальний порядок – кожна річ знаходилася на своєму місці. Ніздрі вловили витончений аромат дорогих французьких парфумів. Столик у залі прикрашав свіжий букет розкішних троянд.

– Сідайте, як вам зручно; почувайтеся, мов удома – і, простеживши за моєю реакцією, задоволено запитав: – Подобається?

– Я б ще додав акваріум із золотими рибками. Принаймні, спостерігаючи за своїми вуалехвостиками, я можу заспокоїтися, поміркувати про сенс буття і задумати бодай одне бажання.

– Цілком слушна порада – матиму на увазі! І що ви просите у золотих рибок?

– А це вже залежить від ситуації. Іноді вони допомагають мені зосередитися і врешті-решт розплутати якусь загадкову справу, часом відновлюють душевний спокій та навіюють цікавий сон...

– Отже, поки що ви можете обійтися без послуг психотерапевта?

– Сподіваюсь, що так. Але, думаю, ваш бізнес процвітатиме й без моєї персони. Адже в Чернігові вистачає охочих детально обговорювати власні негаразди з чуйним, делікатним співрозмовником і щедро платити за розкіш такого спілкування!

– Можливо... Проте, відверто кажучи, мені бракує клієнтів. Практикувати я почав недавно, та й мода на приватних психотерапевтів в Україні ще не утвердилася. Однак, не сумніваюсь, справа це – перспективна. До того ж, запевняю без зайвої скромності, я – хороший фахівець! Можу не лише розговорити і уважно вислухати будь-яку людину, а й дати справді кваліфіковану пораду. Тут уже однієї терплячості замало – потрібно мати відповідний інтелект та вроджену інтуїцію. І повірте: Стас Іванов здатний надійно тримати язика за зубами, за жодних обставин не розголосить чужої таємниці. Це – як сповідатися священику! Отож, якщо ви принагідно, ненав’язливо порадите мою персону якомусь заможному, нежадібному добродію чи шляхетній панянці, буду вельми вдячний. Ну, то як вам моя пропозиція?

– Вельми спокуслива!

– Хочете про це поговорити?

– Даруйте, іншим разом...

– Майте на увазі, я вже не раз вдало консультував свого друга – майора Воронова.

– Друга?

– Авжеж! Знаєте, де він працює?

– Знаю...

– У карному розшуку!

– Я знаю...

– Віталію, – довірливо прихилився ближче, – відверто кажучи, мене занепокоїв ваш дзвінок. Дарина – вона така вразлива!

– Мене найняв її батько.

– Розумію, це – ваш бізнес...

– Ніколи не вважав себе бізнесменом. Я розслідую злочини.

– Злочини?

– Так.

– А до чого тут моя дружина?

– Тиждень тому на узліссі знайшли тіло молодої вродливої жінки. Хтось прокусив їй шию і висмоктав усю кров. А вчора, практично на тому ж місці, місцеві мешканці натрапили на труп ще однієї красуні, вбитої таким же способом. Обидва злочини скоєно за кілька кілометрів від будинку вашого тестя...

– Так, я щось чув про перший випадок, – здивовано промовив Стас. – Думав, звичайнісінькі плітки. Ви ж знаєте нинішню жовту пресу – вигадують казна що, перекручують і – жодної відповідальності! Якось особисто познайомився з однією дамочкою, котра спеціалізується на кримінальній хроніці. Настільки цинічне, недалеке створіння!

– Але ця інформація – правдива. Власне, ви можете зателефонувати своєму приятелеві – майору Воронову.

– Дякую, неодмінно скористаюся вашою порадою... Отже, у наших краях з’явився серійний вбивця? Маніяк?!

– Можливо... В усякому разі, дикі звірі до загибелі цих жінок не причетні.

– У звірів є алібі?

– На шиї обох жертв – сліди від людських зубів.

– А нечиста сила? У лісі її також вистачає...

– Ну, якщо це й був упир, то, безперечно, в людській подобі.

– Що ж, експертам видніше, – спохмурнів Стас. – Скажіть, Віталію, мій тесть розповів вам про свою... хворобу?

– Так.

– Отже, ви знаєте?! – докірливо похитав головою.

– Авжеж. І про Владислава Владиславовича, і про Дарину.

– Моя Дарина – прекрасна, розумна, чуйна жінка!

– Аніскільки в цьому не сумніваюсь.

– Турботлива, працелюбна дружина!

– Авжеж.

– Я кохаю її понад усе, життя ладен за неї віддати! І, запевняю вас, це – не пусті слова!

– Знаєте, Стасе, я – не священик, але, за потреби, одразу ж згадую про свій склероз... Не хвилюйтеся: якщо Дарина – не винна, ніхто не дізнається про її таємницю.

– Обіцяєте?

– Щоб я здох!

– Вона – не винна. Зрозумійте, моя дружина – така ж, як і ми з вами, навіть краща. Її психічний стан не викликає жодних занепокоєнь! Заявляю про це, як дипломований лікар-психіатр. Адже відтоді, як ми одружилися, Даринка постійно перебуває під моїм контролем. І якби, не приведи, Господи, у неї справді з'явилися якісь небезпечні симптоми, я б неодмінно помітив. А так все, що їй потрібно сьогодні, це – розуміння та родинний затишок.

– Одне делікатне запитання, Стасе. Вона пробувала вашу кров?

– А яке це має значення для вашого розслідування? Ну, добре, інколи, коли ми кохаємося, я дозволяю їй... Власне, це – моя ініціатива! Жодної небезпеки – такий собі інтимний ритуал, дуже ніжний. Звісно, Даринка збуджується, але не втрачає розум. І мені, чоловіку, надзвичайно приємно бачити, яку насолоду вона від цього отримує... Проте моя дівчинка просто неспроможна скривдити людину, тим більше, на когось підступно напасти! Знаєте, у мене є клієнтка – чемпіонка світу з самбо. Так ось, коли вона виходить боротися на татамі, то – справжня тигриця! Можна лише поспівчувати її суперницям... Але в повсякденному житті це – напрочуд спокійна і добра жінка.

– А що ви можете сказати про свого тестя?

– Ну, – зітхнув, – Владислав Владиславович – людина специфічна... Старигань – надто впертий, абсолютно не передбачуваний. З ним, відверто кажучи, – нелегко! Розумію – чоловік настраждався; але він же практично нікому, крім своєї дочки, не довіряє. У нього завжди – якісь підозри, претензії! Спочатку навіть чути про заміжжя Даринки не хотів, буквально спопеляв мене своїм жахливим поглядом. А той його моторошний сміх! А знущальне вимахування костуром просто перед моїм обличчям!

– Владислав Владиславович – дійсно такий немічний?

– Гм... Як сказати... Останнім часом я, дякувати Всевишньому, не часто дратую його своєю присутністю. Як на мене, він просто боїться втратити доньку! Втім, це – моя думка. Даринка обожнює батька і провідує його за першої ж нагоди.

– Як гадаєте, Стасе, ваш тесть може бути небезпечним?

– Зізнаюсь: якби все залежало тільки від мене, він би вже перебував у відповідному медичному закладі. Але я знаю, що Дарина мені цього ніколи не пробачить.

– Маєте на увазі божевільню?

– Причому відділення з надійною охороною та міцними ґратами на вікнах!

– А ви не перебільшуєте? Звісно, Владислав Владиславович не позбавлений деяких... дивацтв, проте мислить він, по-моєму, адекватно.

– О, Віталію, ви навіть не уявляє, як майстерно вміють маскуватися деякі божевільні! Психічні розлади аж ніяк не виключать інтелект та кмітливість, а для досягнення власної мети ці люди здатні поводитися, мов супермени. Тоді вони – сильні, спритні і надзвичайно підступні. Ну, і не забувайте, що мій тесть – вампір!

– Однак саме він найняв приватного детектива...

– А, може, в такий спосіб старий прагне відвести від себе підозру і виправдатися перед донькою? Не думаю, що його надто лякає перспектива сконати у в'язниці. Але я певен: єдине, чого він по-справжньому боїться, – зганьбитися перед Даринкою; адже донька вважає Владислава Владиславовича мало не святим мучеником і дискутувати з нею щодо дивакуватого татуся – марна справа... Звісно, я не знаю, що сталося насправді. Зрештою, ті варварські вбивства міг скоїти і якийсь приїжджий душогуб. Бо від нас – і до Києва недалечко, і до російського Брянська чи білоруського Гомеля. То ж, можливо, злочинець взагалі мешкає за кордоном! Тоді – шукай вітру в полі, хіба що цьому психу знову закортить „відзначитися" на Чернігівщині.

– Ви думаєте, він продовжить вбивати?

– Мабуть... Скажіть, Віталію, правоохоронці вже встановили, хто ті бідолашні жінки?

– Поки що – ні. Вони – очевидно, нетутешні. Швидше за все, злочинець якимсь чином заманив їх до лісу. Причому обидві красуні не чинили опору!

– Тобто про зґвалтування не йдеться?

– Жодних слідів насилля! Якщо, звісно, не рахувати прокушеної артерії...

– Гм... Чим же пояснити таку покірність? А що, як наш монстр володіє даром гіпнозу? Спокійно, без поспіху, вибирає жертву, яка не здатна встояти перед його чарами; навіює їй певну інформацію, фактично перетворюючи на зомбі; привозить у заздалегідь намічене безлюдне місце і влаштовує свою зловісну оргію. Ну, як вам моя версія?

– Цілком прийнятна. До речі, від погляду Владислава Владиславовича у мене спочатку теж мурашки по тілу повзали...

– Ну ось, бачите! А як вам – його Харон? Тільки мій оригінальний тесть міг додуматися до божевільної ідеї – приручити справжнього вовка та ще й назвати сіроманця на честь відомого персонажа з потойбіччя... А неподалік – село, люди й так ставляться з підозрою до непривітного, похмурого сусіда. Навіть не уявляю, на яке пекло перетвориться наше життя, якщо хтось все-таки дізнається правду про сімейку вампірів! До того ж, правоохоронці навряд чи зможуть тривалий час приховувати моторошні подробиці загибелі молодих жінок. Винен Владислав Владиславович чи ні, а

його оселя розташована біля самого лісу; отож незабаром міліція, без сумніву, зацікавиться дивним відлюдьком. Раптом якомусь надто прискіпливому слідчому закортить порпатися в минулому, розіслати офіційні запити в деякі медичні установи, врешті-решт – з'їздити до того самого сиротинця? А тим часом маніяк може скоїти наступне вбивство!

– Але ж у вас є друг – майор Воронов...

– І що я йому скажу? Мої тесть та дружина обожнюють людську кров, тому, будь ласка, знайдіть пошвидше якогось іншого вампіра, доки тутешні селяни не влаштували самосуд?! На жаль, Даринка нізащо не залишить батька, навіть якщо старий опиниться у буцегарні. Моя дружина просто не повірить, що її безцінний татусь спроможний на такий жахливий злочин; отож щодня щиросердно оплакуватиме його долю і безкінечно страждатиме сама! Відверто кажучи, якби я міг, то негайно забрав би звідси кохану. З нею я готовий вирушити куди завгодно, аби лише бути подалі від дорогого Владислава Владиславовича та його затишної хатинки! Ну от, тепер ви знаєте все, Віталію...

– І я постараюсь, щоб Дарина почувалася в безпеці.

– Як? – недовірливо поглянув Стас.

– Знайду маніяка.

Несподіваний захисник

Майор Воронов впевнено крутив кермо, позираючи на автівку попереду. Машина, в якій ми їхали, аж ніяк не скидалася на міліцейську; та й водій – худорлявий чоловік у непримітному спортивному костюмі – зовсім не був схожим на очільника карного розшуку. І все ж я нервував:

– А ми не занадто муляємо йому очі? Може, трохи відпустимо? Ну, куди він тут, на трасі, подінеться?!

– Радій, що я взагалі погодився на твою авантюру, – докірливо похитав головою майор. – Ніби ж – атеїст, а сиджу і подумки молюся, аби нічого не сталося з дівчиною.

– Вона – вже не дівчина...

– Припини. Інколи мене просто бісить твоя іронія!

– Можна подумати, я не хвилююся за Ярославу, – примирливо стенув плечима. – Але не твоїми ж бугаями з „убійного" відділу зваблювати підступного маніяка, шанувальника вишуканої краси! Власне, я звик ризикувати найдорожчим. Адже де гарантія, що після такої захоплюючої ролі у нашому трилері, моя амбітна Яруся й далі опікуватиметься своїм скромним провінційним шефом? А що, як вона назавжди чкурне з Чернігова, аби стати знаменитою кінозіркою?

– Ох, Самарцев, ти коли-небудь таки підведеш мене під монастир, – зітхнув Воронов.

– Ну, у святій обителі також можна жити, – оптимістично втішив свого буркотливого приятеля. – В усякому разі, я нещодавно з цікавості ночував у справжнісінькій келії. Правда, то був жіночий монастир...

– Та ну тебе, – махнув рукою майор, і наша автівка спритно проскочила перед громіздкою вантажівкою: – Сподіваюсь, ми не марнуємо час?!

– Не знаю, – невинно розвів руками. – Я ж чесно попередив: це – лише припущення. Можливо, намарилося від перевтоми...

– Дідько б тебе взяв із такими припущеннями!

– Знаєте, в чому ваша проблема, пане майоре? Ви надто довіряєте очевидним фактам. Звісно, у такий спосіб нескладно спіймати звичайного чолов'ягу, котрий, хильнувши зайвого, посварився під час трапези зі своїм односельцем і хвацько штрикнув кривдника кухонним ножем. Але маніяк, тим більше, людина з вищою освітою, інтелектуал, який позбавляє життя виключно задля власної втіхи, діє значно обачніше, можна сказати, творчо. Тому, щоб вирахувати такого душогуба, потрібно мислити нестандартно, покладаючись здебільшого на інтуїцію, і якомога частіше нехтувати начебто бездоганною, „залізною" логікою. Тобто хоч трохи бути митцем!

– Ага, і бринькати на гітарі... – пхикнув Воронов.

– Між іншим, славетний Шерлок Холмс був не лише майстром дедукції та вправним боксером. Він ще, скажімо, досить непогано грав на скрипці і чудово перевтілювався у волоцюг.

– Твій колега, еге ж? – поблажливо усміхнувся Воронов. – А ти хоч пам'ятаєш, що цей літературний персонаж був затятим наркоманом?

– Він потім зав'язав!

– Коли? У віці нашого підозрюваного – сентиментального кровопивці Владислава Владиславовича? Але ж, друже мій, ті історії про дідугана Холмса – не настільки цікаві, і їх майже ніхто не знає! А ось оповіданнячка, де цей героїчний чувак, задля своєї геніальної дедукції, нашпиговує власне тіло небезпечними ін'єкціями, – неабияк популярні. І як не крути, а саме ті шедеври про бездоганно позитивного приватного детектива, справжнього лицаря без страху та докору, є в будь-якій дитячій бібліотеці. Що й казати, чудовий приклад для наслідування...

– Я люблю Холмса, проте не вживаю героїн!

– Ще скажи, що ти взявся за свої екстремальні розслідування, завдяки химерним вигадкам неперевершеного Артура Конан Дойля...

– Авжеж!

– Так от, запевняю тебе: цей сер анічогісінько не тямив у криміналістиці...

– Ви мене розчаровуєте, майоре, – демонстративно надув губи, імітуючи свою Ярусю в моменти праведного гніву: – Не можна ж так недооцінювати силу мистецтва!

Машина попереду несподівано з'їхала з комфортного шосе і, не збавляючи швидкості, помчала неоковирною сільською дорогою.

– Андрію, зустрічайте гостей! Він щойно повернув ліворуч – жене ґрунтовкою, мов Шумахер, – скористався рацією Воронов. – Ми з Самарцевим – ще на трасі, приєднаємося до вас пізніше. Доведеться трохи

зачекати на узбіччі, аби клієнт справді чогось не запідозрив. Навіщо передчасно псувати настрій чоловікові?!

– А раптом у них – просто романтичне побачення? Легка, приємна, інтимна прогулянка до лісу? Він же взяв кошик для грибів...

– Що ти сказав? – майор поглянув на мене, як на ворога народу, і демонстративно заскреготав зубами. У цю мить він сам нагадував непередбачуваного маніяка.

– Ні, – скрушно зітнув у відповідь, – тільки справжній садист здатний так немилосердно поводитися з тендітною кралечкою. Ну, хоч би трохи, зараза, зменшив швидкість. Він же на тій триклятій дорозі моїй принцесі на горошині душу витрясе!

– Між іншим, Самарцев, твій немічний старигань був уночі на місці злочину. Андрій скрадався за ним назирці, то під ранок уже ледь ноги пересував. А Владислав Владиславович – немов щойно з дому вийшов. Свіженький, як огірочок! Дибає собі чагарями, неначе якийсь аборигеніндіанець, і костуром орудує, ніби середньовічний рицар – важезним мечем, – гілля розсуває. Ось де приховані таланти... Ні, щоб з'їздити кудись до Бельгії і виграти чемпіонат Європи з легкої атлетики серед ветеранів. Хоч би якась користь для рідної Чернігівщини!

– Дивно. І що ж він там виходив у нічному лісі?

– А хто їх, вампірів, знає? Але швендяв довго, а на тому зловісному місці аж до землі припадав, ніби принюхувався. Обнишпорив усе довкола, потім, здається, натрапив на те, що шукав. Випростався враз і... завив – тужно, протяжно, неначе вовк. Моторошне видовище! Андрій – хлопець не з лякливих, та буквально заціпенів від страху.

– І що було далі?

– Нічого... Принаймні старий залишився в людській подобі. Повив на місяць, поблукав лісом, ніби примара, та й повернувся до своєї хижки. Здається, він був дуже засмученим.

– Але чому? Це ж – нормально для вампіра: здійснити нічну прогулянку, подихати свіжим повітрям на природі...

– Тобі видніше, – гмикнув. – Ти ж у нас – вампірознавець!

– Воронов, ти мав би розповісти мені про це раніше. Мабуть, я б ще встиг піти й поспілкуватися з Владиславом Владиславовичем, і, можливо, мені вдалося б дізнатися правду.

– Саме тому я нічого й не сказав тобі одразу. Адже тоді могла зірватися наша спецоперація...

– Ну, що можна очікувати від мента?!

– Визнаю: хтось має пречудовий дар знаходити найпаскудніше лайно і безстрашно вступати в нього, навіть не затуливши свого нахабного носа. Ось тільки витягувати звідти „крутого" відчайдуха, зазвичай, доводиться все тому ж примітивному менту...

– Пане майоре, я щось не зрозумів. Вам набридло рятувати моє безцінне життя? Невже бравий гусар хоче померти від зеленої нудьги?!

– Хоче!

– Воронов, ти це – серйозно? Тобі не подобаються вампіри?

– Сто років їх би не бачив!

– Добре, коли все скінчиться, я передам, кому слід, твоє ментовське прохання...

– Годі, – рішуче взявся за кермо приятель. – Ти тут блазнюєш, а дівчина, можливо, ризикує життям. Поїхали!

„... Ось і знайома місцинка. Втім, треба пройти трохи далі – хоча б із півкілометра. Що, як менти влаштували засідку? Звісно, це – майже нереально. Звідки у них стільки людей, аби цілодобово чергувати у лісі? Тим більше, грибний сезон... Он як супутниця вишукує боровики! Ну, нічого – нехай потішиться, недовго залишилося... Поки що можна й живою помилуватися! Адже це – не якась моделька з подіуму – тонконога, наквацяна, безсоромна лялька з однією звивиною... Ні, у сьогоднішньої обраної – таке невинне, янгольське личко і майже ніякої косметики. Красуня від Бога! Від струнких, вишуканих ніжок – очей не відвести. А ця граціозна, тендітна шийка – справжній витвір мистецтва! І вся її постава так хвилює, бентежить душу, аж кров закипає в жилах...”.

О, йому неймовірно поталанило, адже такі довершені жінки зустрічаються не частіше, ніж справжні вампіри! Глибоко вдихнув повітря, заплющив очі, насолоджуючись ароматом її парфумів. Без сумніву, у його обраниці – бездоганний смак! Шкода, що незабаром усе скінчиться... Однак, що він може вдіяти? Це – все одно, що позбавити звичайну людину найнеобхіднішого: їжі, води, сну, сексу...

Проте, якщо ти не таке примітивне створіння, а вища істота, здатна пізнати неземне блаженство, неприпустимо відмовлятися від свого справжнього єства. Головне, усвідомити цю унікальну інакшість. Збагнути, що ти – не якесь кровожерливе чудовисько, а посланець Всесвіту, наділений особливим Даром відчувати потаємне, недоступне простим смертним. Взагалі, у тебе немає вибору: або ти приборкуєш власні страхи й сумніви, повністю довіряєшся своєму невидимому небесному поводиреві і, терпляче долаючи всі прикрі перешкоди, піднімаєшся на вершину неймовірної насолоди; або назавжди, до самої жалюгідної смерті, залишишся останнім невдахою на дні смердючого смітника...

Але, коли все скінчиться, треба забиратися звідси. Пора! Ні, він не надто переймається з приводу ментів. У них так і не вистачило мізків добратися до нього раніше – ні в Харкові, ні в Дніпропетровську... Проте ця прискіплива нишпорка – Віталій Самарцев – уже починає діяти йому на нерви! А втрачати самовладання не варто, адже навіть одна крихітна помилка може призвести до непоправного.

Втім, поки що все – нормально. Перша газетна публікація про вбивство молодої жінки на узліссі йому сподобалася. Як і очікувалося, в редакції одразу ж схопилися за сенсацію, отриману з конфіденційних джерел. Листа до газети він набрав на комп’ютері і надіслав поштою – під псевдонімом

Влад Дракула. Як то кажуть, скромненько і зі смаком! Повідомлення про друге вбивство на шпальтах цього ж таки тижневика має з'явитися завтра. Причому для переконливості він надіслав і ексклюзивний знімок з місця події. Можна лише уявити, як вибухне ця „бомба"!

Залишилося створити ще один шедевр – так, щоб назавжди покінчити з людиною, яку він ненавидить більше за все на світі. Тільки здобувши жадану, довгоочікувану перемогу над сильним, гідним суперником, він нарешті відчує себе по-справжньому вільним та щасливим! А потім чому б не пожити кілька років десь біля моря, тішачись дивовижними гірськими краєвидами і принадними курортницями, які, неначе метелики на світло, злітаються до Криму у пошуках омріяних насолод?!

„Все, потрібно сконцентруватися для завершального дійства, запам'ятати кожну мить захоплюючої феєричної вистави, щоб згодом знову й знову прокручувати її в пам'яті на біс. Ну, давай, чоловіче добрий, покажи, на що ти здатний!".

Він лагідно обійняв дівчину, обережно поцілував у пухкі вуста. Красуня не пручалася, довірливо прихилилась до його грудей. „Чудово! Можна розпочинати. Жаль тільки, що немає глядачів. Такий спектакль, а поаплодувати нікому!". Міцно притиснув юнку до землі, вп'явся зубами в шию...

Ярослава пронизливо зойкнула й відчайдушно вчепилася у волосся кривдника. Той очманіло відсахнувся і, облизуючи закривавлені губи, важким, каламутним поглядом втупився у свою жертву:

– Ти прикидалася! На тебе ж не подіяли мої чари, правда? Ану дивися мені в очі, суко, і відповідай! Чому ти так вчинила? Говори! Ну? – враз на його обличчі з'явилася презирлива, глумлива посмішка: – Маленькій шльондрі так закортіло кохатися, що вона навіть погодилася поїхати до темного лісу з першим стрічним дядечком? Хіба тобі ніколи не розповідали в дитинстві, що робить страшний Бабай з усілякими неслухняними дівчатками? Так ось, я – Бабай. І, запевняю тебе, я не звик змінювати свої плани. Ти – обрана! Присягаюсь: зовсім не бажав псувати це бездоганне тіло. Мені потрібна лише твоя цнотлива кров. Але ти – надто налякана і не скоришся добровільно. Не хвилюйся, це буде лише один точний удар...

Йому не вистачило буквально якоїсь секунди. Щось велике й сіре блискавично вдарило в груди, збило з ніг і вп'ялося в горло. Воронов не наважувався стріляти здаля, щоб випадково не влучити в Ярославу. Моя відважна дівчинка навіть не втратила свідомості й широко відкритими очима спостерігала за нерівним двобоєм людини і вовка. За мить все було скінчено – один хижак безжально розправився з іншим...

Тим часом майор таки навів пістолет на ціль – навіть не знаю, як я встиг схопити його за руку! Куля вп'ялася в дерево поряд зі скривавленим звіром. Вовк здивовано, неначе людина, поглянув на мене і хутко зник у чагарях...

– Ну, що ви собі дозволяєте? Одна до останнього зволікає з умовним сигналом, а інший ні сіло ні впало нападає на офіцера міліції, – докірливо похитав головою Воронов.

– Нічого не вдієш, я просто люблю тварин... – стенув плечима й обережно підхопив зблідлу Ярусю: – Молодець, дівчинко! Сьогодні ти заслужила, щоб ми з паном майором по черзі носили тебе на руках.

Воронов, як завжди, не оцінив мого гумору – щось невдоволено пробурмотів у відповідь і заклопотано схилився над непорушним тілом. Але я вже чимчикував зі своєю безцінною ношею до автівки.

– Ти куди? – розчаровано гукнув товариш. – Скажи, хіба це справедливо? Як обійматися з красивою дівчиною, то – Самарцев. А як скніти біля небіжчика, то – майор Воронов... Май на увазі – справу ще не завершено!

Ні, я зовсім не образився на приятеля. Просто зараз приватний детектив Віталій Самарцев, як ніколи, потрібний одній хорошій жінці. Звісно, Ярослава неодмінно прийде до тями і житиме ще сто років! А небіжчику від мене – все одно ніякої користі. Тим більше, після останнього побачення з сіроманцем, у Стаса – не надто привабливий вигляд...

Судді

Ворота були відчинені – на мене чекали, тож не став лишати машину біля паркану – заїхав прямо на подвір'я. Харон зустрів мене першим: привітно помахав хвостом – точнісінько, як звичайний собака. Змарніла Даринка була в затемнених окулярах, хоч я завбачливо з'явився увечері, та й у будинку традиційно палали лише смолоскипи (правда, тепер їх вогонь не здавався мені зловісним). Очевидно, молода жінка просто не бажала демонструвати заплакані очі...

Владислав Владиславович вийшов мені на зустріч, спираючись на костур. Проникливо поглянув у вічі, сумно усміхнувся і простягнув руку для привітання:

– Я таки у вас не помилився, Віталію. Дякую, що пожаліли Харона!

– Звір не винен, – повагавшись, потиснув його велику зморщену правицю. – Вовк просто виконав команду свого господаря... Вітаю, ви чудово використали мене, Владиславе Владиславовичу!

– Давайте присядемо, детективе, – зітхнув старигань. – Вип'єте чогось?

– Чашечку свіжої крові... – промовив стиха, ступаючи до кімнати.

Дарина кивнула, звичним рухом взяла зі столика ніж із красивим, коштовним руків'ям і, не вагаючись, піднесла тонке гостре лезо до свого зап'ястя. Я мерщій кинувся до неї і вихопив холодну зброю, але від хвилювання надто міцно стиснув вишукану руку панночки. Вона мимоволі скрикнула, не втримала рівновагу; і ми обоє беркицьнулися на підлогу.

– Ви не забились, Віталію? – турботливо поцікавилася леді.

– Ні, дякую... – розгублено підвівся.

– А як щодо свіжої крові?

– Спасибі, я передумав.

– Може, хоч вчорашню посьорбаєте?

– Ні, якось іншим разом...

– На жаль, іншого разу не буде, – втрутився господар.

– О, то я – вже небажаний гість?

– Ми назавжди залишаємо Чернігів, – гірко зітхнув дідусь.

– Розумію... – вмостився у кріслі. – Стас – мертвий, що ж вам тепер тут робити?

– Ви нічого не розумієте, Віталію, – зболено заговорила молода жінка. – Наймаючи вас, тато навіть не здогадувався про Стаса. А я була коханою дружиною і щиро кохала сама! Можливо, кохаю й досі – попри все, що сталося впродовж цих жахливих днів... Коли ми познайомилися, він здавався таким шляхетним! Водив мене в театри і на виставки картин; неймовірно цікаво розповідав про свої улюблені книги. Я бачила пристрасть у його очах, але уникала інтимних стосунків. Не хотіла обманювати, розпочинати спільне життя з неправди. Нарешті наважилася – розповіла найпотаємніше: про себе і тата. Думала, згорю від сорому. Так хвилювалася, що ноги тремтіли! Він уважно вислухав, заспокоїв; все-таки – лікар-психіатр. А потім запропонував вийти за нього заміж... Це був найщасливіший день у моєму житті. Прилетіла додому, мов на крилах; зізналася в усьому татові. Я була переконана, що зустріла свою долю – найблагороднішого, найщедрішого і найвродливішого чоловіка у світі! Мріяла народити від нього дитину. Він був таким чуйним, зворушливим. Лікував мене, перечитав силу-силенну усіляких книг та публікацій про вампірів. Відверто кажучи, я просто не знаю, як тепер жити...

– Даринка чомусь переконана, що саме через її хворобу Стас перетворився на маніяка, – скрушно повів бровами Владислав Владиславович.

– І вона даремно картає себе! Запідозривши вашого зятя, я вирішив перевірити, чи не траплялися якісь загадкові вбивства в інших областях України, – в той час, коли там мешкав Станіслав Іванов. Так ось, трьох дівчат, впродовж одного місяця, було вбито у Харкові – в міському парку, просто серед білого дня! А згодом тіла ще трьох молодих жінок знайшли на березі річки, однак сталося це вже на Дніпропетровщині. Красуні загинули за дивних обставин – вони не чинили жодного спротиву своєму мучителеві! Правоохоронці припускають, що всі ці злочини скоїла одна людина – серійний вбивця, проте вистежити кривавого монстра поки що не вдалося...

– Тобто, коли дипломований психіатр Іванов просвіщав приватного детектива Самарцева про те, яким чином маніяк заманював симпатичних жінок, Стас мав на увазі власний досвід?

– Авжеж. До речі, тоді я його і запідозрив – він був надто переконливим! Ми одразу ж навели довідки й з’ясували, що свого часу молодий лікар доволі успішно застосовував гіпноз... До речі, а звідки ви знаєте про нашу розмову?

– Бо я її підслухав, – не змигнувши оком, зізнався Владислав Владиславович.

– Ви?!

– Я... – невинно розвів руками. – Даринка виділила мені зручну шафу. Там легко дихалося і все було чути. Звісно, шпигувати – не гарно, але як би я дізнався, що мене так ненавидить власний зять? Хто б міг подумати, що всі його слова про безмежну повагу до моєї персони – звичайнісіньке лицемірство!

– А чому ви запідозрили саме його?

– Стас чудово знав, що я – не вбивця. Так, хвора людина – вампір, дивакуватий дідуган, який увесь час змушений вести потаємне життя, цуратися людей, але ж – не маніяк! А він такого вам наплів, ніби я – справді якась божевільна почвара з фільму Хічкока... Навіщо? Я не становив жодної небезпеки, давно змирився зі своєю долею, завжди прагнув добра Даринці, тому й не втручався в їхнє життя, не заважав щастю донечки. Який сенс запроторювати мене за ґрати? Відповідь очевидна: це знадобилося б тільки в одному випадку – щоб відвести підозру. Від кого? І тоді я подумав, що психіатр також може занедужати...

– Тато вмовив мене зазирнути в ноутбук чоловіка, – зітхнула Даринка. – Я страшенно протестувала – ми вперше в житті по-справжньому посварилися! Однак, щоб заспокоїти батька, я все-таки мусила погодитися. Почала переглядати файли і... натрапила на листи „Влада Дракули” до місцевої газети та жахливий знімок вбитої жінки! Я ще не вірила: можливо, це – якесь непорозуміння? Хотіла відверто поговорити зі Стасом; але тато наполягав діяти обачніше – власне, він уже не сумнівався...

– Ваш чоловік неабияк ризикував, описуючи свої „подвиги”!

– Файли будь-якої миті можна стерти. Та й хто міг їх прочитати? Пароль „Дракула” відомий лише мені. Дізналася випадково – якось пригорнулась до Стаса, а він саме вмикав комп’ютер...

– Зять планував скористатися ситуацією і назавжди позбутися мене, – пробурчав Владислав Владиславович. – Якби в селі дізналися про вампіра, не думаю, що мені вдалося б вирватися звідти живим! Тутешні жителі – дуже забобонні; досі одне одному переказують легенди про покійного панича, котрий щоночі вставав із могили у пошуках свіжої крові...

– А що ви знайшли вночі у лісі – на місці злочину?

– Ви стежили за мною? – спантеличено звів брови старигань. – Гм... Я мав би здогадатися; треба було взяти з собою Харона! Власне, я не сподівався, що мені поталанить відшукати той ґудзик. Не спалося, от і вийшов трохи розім’яти ноги. Звісно, трапляються збіги, і моя знахідка могла опинитися там випадково. Але Даринка все ж не дорахувалася одного ґудзика на сорочці свого чоловіка!

– І ви нацькували вовка на власного зятя?

– Мммм... Сподіваюсь, ніхто зараз тихцем не записує нашу бесіду? – по-змовницькому запитав дідусь.

– Можете мене обшукати, – підморгнув у відповідь.

– Це зробила я, – тихо промовила Дарина. – Я віддала наказ Харону...

– Ви?! – отетеріло закліпав очима.

– Я стежила за Стасом, бачила його з незнайомою вродливою дівчиною. Він ні про що не здогадувався, тож не надто крився від мене. Одного разу чоловік допізна працював у своєму кабінеті; я вдавала, що сплю, проте розчула його приглушений голос: Стас зателефонував якійсь Ярославі і запросив її на побачення – до лісу. Тобто вони мали наступного дня збирати гриби; але, по-моєму, та красуня зрозуміла його правильно... Ох! – прикусила губу. – Якби він просто зрадив мене, я б, мабуть, його пробачила. Але уявіть собі мій стан, коли я нарешті усвідомила, що такий начебто чуйний, інтелігентний, розумний, коханий чоловік виявився насправді підступною потворою, яка безжально вбиває людей! Тієї ночі я взагалі не склепила очей – ледь дочекалася, коли Стас вклався у постіль; а тільки-но він солодко засопів, нечутно вислизнула з квартири і поїхала до тата...

– Ми були у відчаї, – наморщив чоло Владислав Владиславович. – Як вчинити? Повідомити в міліцію? Припустимо, Стаса б арештували. І що? Галасливі публікації на шпальтах всеукраїнських газет, сюжети по радіо й телебаченню. Судовий процес, який тривав би не один рік; адже зять міг найняти найкращих адвокатів, та й сам він – треба визнати, чоловік кмітливий! І увесь цей час нам довелося б перебувати в епіцентрі ганебного скандалу, терпіти постійні приниження під жорстким контролем правоохоронців та лікарів. Адже відтоді ми б кроку не ступили без їхньої згоди! Ну, добре, я – старигань, доживаю віку. А як же Даринка?

– І ви прийняли рішення...

– До Чернігова доня повернулася з Хароном. Сховала його у підвалі, а в призначений час узяла з собою і поїхала за Стасом назирці. Автівка у неї – надто примітна, тож позичила машину у приятельки.

– І ви, леді, бачили нас із Вороновим?

– Так... Відверто кажучи, тоді я страшенно розсердилася. Ви ж обіцяли татові, що не підете до міліції! – докірливо поглянула на мене Дарина.

– Я й не ходив, доки не переконався, що пахне смаленим (даруйте, та мій бідолашний ніс одразу ж відчуває підозрілий аромат небезпеки, реагуючи на нього добірними шмарклями). Так ось, тільки тоді ваш покірний слуга змушений був потривожити свого бойового товариша… Він – Діва за гороскопом, тому – педант і буркотун. Зате – досвідчений опер, надійний та спокійний, мов двері; до того ж, досі не бере хабарі. Уявляєте, який дивак? Проте в міліції тепер знають лише про одного вампіра – справжнього. Втім, не сумніваюся, що його буде поховано, як сумирного християнина. І навряд чи небіжчику коли-небудь загрожуватиме осиковий кілок...

– У вас – жорстокі жарти, Віталію!

– У вас – теж, Даринко… Ех, знав би майор Воронов, як його перехитрила ще зовсім маленька дівчинка...

– Я мусила це зробити! Харон чомусь недолюблював Стаса, ніби відчував щось лихе; а той лише підсміювався: мовляв, наш песик просто ревнує. Інколи чоловік навіть навмисне дратував його, бо знав: це – цілком безпечно, лютий вигляд вовчиська – лише ілюзія. Харон ще жодної істоти за все своє життя не скривдив! Хоч друг і охоронець він вірний – ми з татом ніколи в цьому не сумнівалися.

– Власне, наш вовчик і співрозмовник цікавий, – підтримав доньку Владислав Владиславович. – Ну, чому ви посміхаєтеся, Віталію? Люди припускаються серйозної помилки, самовпевнено вважаючи себе єдиними розумними істотами на землі. В усякому разі, Харон – значно інтелектуальніший за багатьох наших співвітчизників!

– Ще б пак! Адже нещодавно цей песик так віртуозно виконав один досить специфічний наказ свого доброго господаря...

– Це було прохання, – знітилася Дарина. – Вирушаючи услід за чоловіком, я прихопила з собою черевик Стаса і в потрібний момент просто показала його Харончику.

– І все?

– Все.

– От і майор Воронов переконаний, що стався нещасний випадок...

– А ви?

– А я вважаю інакше. Ви ж знали, чим усе завершиться, Даринко?

– Знала. Тато мені сказав. Вони з Хароном домовилися...

– То ви чаклун, Владиславе Владиславовичу?

– Ви ж не вірите в чари, – примружив очі дідусь. – Втім, яке це тепер має значення?

– Ну, ви можете наслати на мене порчу і позбутися небезпечного свідка. Все-таки вдруге турбувати проханням Харона – якось неоригінально...

– Ви відпустите нас, Віталію? – стомлено запитав Владислав Владиславович.

– Що? Відпустити вас? Двох незвичайних людей, які понад усе обожнюють пити кров? Тих, хто нещодавно так вигадливо відправив до пекла свого зятя і чоловіка? Невже ви справді думали, що я це зроблю та ще й дозволю забрати з собою вовка, який із вашої волі вже відчув смак людської крові?! – впевненим рухом вийняв із кишені мобілку і допитливо поглянув на батька та доньку.

Вони вичікувально завмерли – бліді, немов мерці. На подвір'ї велично сидів грізний Харон, який міг би миттю опинитися в оселі (зустрівши мене, господар чомусь так і не причинив вхідні двері). Однак, схоже, ніхто не збирався кликати на допомогу вовка...

– Бувайте, – кивнув обом. – Сподіваюсь, ви не випробовуватимете мого терпіння і зникнете звідси якомога швидше? А то я вже починаю скучати!

Невдовзі мої знайомі вампіри благополучно виїхали з Чернігова. Цього ж дня мене зненацька вкусив за ногу звичайний собака...

Страх

– Цікаво, кого ти найбільше боїшся, друже? – запитав раптом приватний детектив Віталій Самарцев, чаклуючи над нашою вечерею.

– А кого мені боятися? – замислено стенув плечима. – Не люблю жінок-міліціонерів, панянок, які курять, мов паровоз, і цинічних та вульгарних тіток. Але щоб боятися – ні. Просто намагаюсь не мати з ними справ.

– А як ти ставишся до смерті? – примружив очі Віталій.

– Я про неї просто не думаю. Навіщо? Коли тебе ще хвилюють привабливі жінки...

– ... Які не курять, не матюкаються і не працюють у міліції?

– Авжеж! І коли ці привабливі жінки ще цікавляться тобою... Якщо ти, бодай інколи, отримуєш задоволення від своєї роботи й водночас можеш непогано заробити на життя...

– ... Якщо ти легко, кілька разів поспіль, перепливаєш стрімку Десну біля готелю „Брянськ”... – підхопив Самарцев.

– ... І, аби лише прогулятися ввечері, після напруженої праці, із задоволенням проходиш десяток кілометрів... – підморгнув другові, життєрадісно розправивши плечі. – Тоді просто не до того світу і якоїсь кістлявої маніячки з іржавою косою! Можливо, колись я згадаю про неї і відчую, як невагома душа мимоволі втікає в п’яти, а по немічному тілу невблаганно повзає батальйон навіжених мурашок. Але тоді мені стукне принаймні сімдесят...

– А якщо не стукне?

– Ти на що натякаєш? На принесені тобою з лісу грибочки?..

– Не хочеш – не їж, – миролюбно відповів Віталій, куховарячи біля ароматної пательні.

– Я голодний!

– Тоді не ображай онука видатного грибника.

– Мммм... – з насолодою вдихнув спокусливий запах.

– І все-таки, щоб ти зробив, якби тобі повідомили про близьку смерть? – загадково посміхнувся приятель.

– Хто повідомив?

– Яка різниця?

– Я не лупцюю жінок, – збентежено похитав головою, – та декому, за таку „сенсаційну” новину, натовк би пику!

– Ти – не романтик... – зітхнув він.

– А ти?

– А я смажу грибочки. І, між іншим, можу розповісти тобі одну повчальну історію. Слухатимеш?

– Аякже! Я тобі довіряю – ти ж мене ще жодного разу не отруїв...

Пацючок

Мене завжди приваблюють романтичні жінки, які мріють не лише про новенький „Бентлі”, двоповерхову „хатинку” в Швейцарії та банальний відпочинок на Канарах. Жінка-романтик перш за все прагне кохання – чистого, мов джерельна вода, невинного, як лісові конвалії, і прекрасного, наче схід сонця. Вона здатна щиро милуватися зірками в небі, розквітлою вишнею в саду та вишуканим співом солов’я. Так, це – немодно. Але чому сучасна леді неодмінно повинна бути стервою? Втім, більшість моїх знайомих дівчат (інколи мене аж нудить від їхньої прісної прагматичності!) свято переконані, що саме стерви (вередливі, цинічні й брутальні) неабияк подобаються сьогоднішнім чоловікам. А потім дивуються: „Ну, чому після шлюбу коханий усе частіше поводиться, мов останнє мурло?”. Все просто: яке їхало – таке й здибало! Тому мені інколи хочеться в XIX століття, аби поспілкуватися зі шляхетною й чуйною панночкою, котра може сором’язливо зашарітися, почувши непристойне слово...

Була немилосердна спека і я звично філософствував, поливаючи вазони з квітами. Раптом відчув – за дверима офісу хтось є! Неквапливо, навшпиньках підійшов до дверей і рвучко відчинив їх. На порозі стояла молода жінка – гарненька, майже не нафарбована, з волоссям, заплетеним у тугу косу, одягнена в білосніжну сукню до самих колін. Вона злякано відсахнулася й почервоніла до самих кінчиків свого розкішного волосся:

– Ой!

– Заходьте, – по-діловому показав правицею на елегантне крісло, яке нещодавно спеціально придбав для симпатичних відвідувачок (за їх відсутності в ньому полюбляє сидіти моя помічниця Ярослава – роззувшись і підібгавши свої стрункі й невимовно спокусливі ноги).

– Вибачте, я трохи налякалася... – зніяковіла гостя.

– Авжеж, – кивнув. – То ви зайдете чи, може, потрібно викликати „Швидку”?

Вона розгублено поглянула на мене своїми великими карими очима:

– Вибачте... Я не підслуховувала.

– А шкода, – докірливо похитав головою й, обережно взявши її під руку, провів до крісла: – Все життя мріяв познайомитися з юною, вродливою і недосвідченою шпигункою! Сідайте. Сподіваюсь, цей стільчик вас витримає. Вчора він буквально роз’їхався під однією занадто темпераментною особою – довелося відшкрібати панночку від підлоги...

– Жартуєте? – з острахом подивилася на витончене крісло.

– Ні, я серйозно бажаю з вами познайомитися!

– Я – заміжня... – зашарілася вона. – У мене – справа, Віталію Сергійовичу...

– Ну, по-перше, ніяких Сергійовичів, – промовив якомога суворіше. – Мені що – сто років? А по-друге, – посміхнувся, – з такою весільною обручкою можна вночі замість ліхтаря ходити! То як вас звати, чарівна незнайомко?

– Марія... – схвильовано опустила очі.

– Кохаєте свого чоловіка, Марійко?

– Кохаю, – відповіла тихо, але рішуче. – Я ж вийшла за нього заміж!

– Ну, по-різному трапляється... – стенув плечима. – Тепер, зазвичай, люблять одних, а заміж виходять за інших...

– Ні, я його кохаю. Тому й наважилася завітати до вас. Іванкові загрожує небезпека!

– Небезпека?

– Так. Його можуть убити!

– Убити?

– Я дуже боюся... – схлипнула. – І ніколи не прощу собі, якщо це станеться!

– Стривайте, Марійко... Отже, ви хочете найняти приватного детектива, щоб захистити власного чоловіка?

Вона кивнула й красиво змахнула пальчиком непрохану сльозу.

– А чому ж він сам не прийшов сюди? О, часи! Дівчата просяться в армію, все частіше служать у міліції і все більше захоплюються всілякими бойовими єдиноборствами... Ще трохи – й не збагнеш, хто кого повинен захищати!

– Ну, що ви! Якби йшлося про моє життя, Іванко себе б не пошкодував. Він – такий турботливий і самовідданий! Справжній чоловік – нікому б не дозволив мене скривдити. Між іншим, стокілограмову штангу піднімає.

– І вас – разів десять, однією рукою, замість гирі...

– Нічого ви не розумієте, – спалахнула вона. – Це така втіха – мати сильного мужчину!

– Ну, звісно, – примирливо підняв руки. – Неодмінно при нагоді потренуюсь з якоюсь красунечкою, а то вже від вітру хилитаюся. Чимчикую вулицею в негоду і непокоюсь: хоч би мене кудись не здмухнуло...

Вона всміхнулася:

– Ви так усіх своїх відвідувачок розважаєте?

– Ні, тільки найвродливіших. Але повернемося до наших баранів...

– Іванко – розумний!

– Перепрошую, це – приказка така.

– Він – розумний, чуйний, освічений, працелюбний і щедрий!

– Просто не чоловік, а ікона...

– Іронізуєте?

– Заздрю. Ну, і чому ж усе-таки замість сильного мужчини до мене завітала його благовірна?

– Іванко не знає про мій візит, – зітхнула. – Він переконаний, що все гаразд і не треба засмучуватися через якогось пацючка.

– Пацючка?

– Авжеж. Знаєте, я з дитинства боюся мишей, а тут – таке товсте, волохате, завбільшки з великого котиська! Як побачила вранці на кухні цього гостя – так нажахалася, що мій розпачливий вереск, мабуть, вся вулиця чула.

Навіть не знаю, як змогла одразу ж на височенький столик застрибнути... Потім стільки пігулок довелося випити, аби заспокоїтися! Добре, що Іванко не барився – мерщій прибіг і визволив мене.

– А пацюк?

– Втік... Ми так і не збагнули, звідки він до оселі потрапив. Іванко в кожну шпарину зазирнув – жодного сліду!

– Однак невдовзі непроханий гість з'явився знову?

– Так, – поглянула здивовано. – Ви ніби думки читаєте... За тиждень я, ще сонна, причалапала до плити сніданок готувати, а там – ця істота. Уявляєте, що я пережила? Якби не Іванко, можливо, збожеволіла б! Тряслася цілісінький день, мов у лихоманці, а чоловік мене рятував – доглядав, наче за малою дитиною. Соромно сказати – до туалету на руках носив...

– Пацючок, звісно, накивав лапками? Напевне, дуже налякався, бідолашний!

– Ви глузуєте з мене?

– Ну, що ви, Марійко, пацюк – доволі розумна істота, його можна навіть приручити, мов песика. І що в ньому демонічного? Нещасне, вічно голодне створіння, яке намагається вижити у нашому жорстокому світі.

– Але ж він – такий...

– Бридкий?

Вона знічено опустила очі.

– „Все відносне в цьому світі: секс, трамвай і Пугачова...".

– Що?

– Цитую одного поета. Можливо, ваш монстрик для якоїсь пацючки – еталон краси.

– Хай так, проте я нічого не можу з собою вдіяти – боюся і все!

– Він теж боїться.

– Ну, то навіщо приходить? Я ж його в гості не кликала.

– Мабуть, ви надто смачно готуєте...

– Дякую, – зашарілася, – але краще б він не був таким гурманом! Коли страховисько прилізло втретє, Іванко поїхав провідати родичів. Я, наче щось відчувала, запросила на посиденьки подруг і вмовила їх залишитися до ранку. Побачивши несподіваного прибульця, всі одразу ж протверезіли. Ну й лементу було! Можете собі уявити: то я одна верещала, ніби мене ріжуть, а це – втрьох. Сусід в одних трусах примчав – думав, щось трапилося... Потім і лаявся, і сміявся, але все-таки погодився ретельно обшукати разом із нами всю квартиру.

– І що?

– Ніякої, навіть малесенької, нірки так і не знайшли... Хіба не дивно? Розумієте, у нас навіть тарганів ніколи не водилося, а тут – такий троглодит! Звідки?

– Ну, щурі – істоти винахідливі...

– Але ж не настільки! А цей – неначе дійсно з потойбіччя.

– Невже справді такий огидний?

– Мов диявол... – розгублено кивнула, шморгнувши носиком. – І, головне, як він опинився в моїй домівці? Лариса, моя подруга, котра все це тоді зі мною пережила, порадила покликати священика – посвятити оселю. Вона вважає, що незбагненна, невмотивована поява того чудовиська – недобрий, зловісний, відьомський знак; і хтось має загинути.

– Пацючок?

– Це – не смішно, Віталію.

– Нещодавно до дачного будиночку моїх знайомих залізла гадюка. Вони саме кохалися...

– І що?

– Нічого. Випровадили плазуна й завершили почате. Тепер розповідають усім про цю придибенцію. Кажуть, такий адреналін!

– А раптом гадюка приповзе вдруге?

– То й що? Аби тільки на неї не наступити...

– Дуже оптимістично!

– А я – взагалі оптиміст. І ваша історія – вельми зворушлива. Правда, досі ніяк не втямлю: який зв'язок між пацючком і вашим чоловіком, котрому начебто загрожує небезпека?

– По-моєму, щура хтось підкидав – тричі поспіль! Я ж кажу, це – ніби попередження...

– Невже чорт також обожнює лічити до трьох?

– Я відчуваю – щось дійсно має статися! Не смійтесь, Віталію. Ви, мужчини, часто буваєте впертими, мов віслюки, бо покладаєтеся лише на власні мозкові звивини (відверто кажучи, не бездоганні) і даремно недооцінюєте жіночу інтуїцію.

– Ну, добре, – стенув плечима, – всі жінки – відьми...

– Ви мені не вірите?

– Гм... Припустимо, хтось дійсно в такий чудернацький спосіб вирішив, за давньою піратською традицією, надіслати вашому сімейству своєрідну „чорну мітку" – люб'язне запрошення на той світ. Тоді цей тип – неабиякий оригінал, з яким не занудьгуєш!

– Дякую, ви мене дуже втішили...

– Хоч, скоріше за все, це – всього лише безпідставні, забобонні страхи інтелігентної панночки.

– А якщо – ні? Віталію, я боюся ночувати у власній оселі. Здається, розплющу очі, а Іванка вже немає... Господи, я ж кожною клітинкою свого тіла передчуваю лихе!

На її очі набігли сльози, а я не можу спокійно спостерігати, як плачуть вродливі жінки. Тому поквапився заспокоїти свою гостю:

– Гаразд, спробую визволити „вашого" пацючка...

Вона з надією поглянула на мене й змахнула сльозу.

– Скажіть, Марійко, чому ви вважаєте, що погроза стосується саме вашого чоловіка?

– А кого ж іще? У мене немає ворогів! Я ні з ким не лаюся, нікому не бажаю зла, не пліткую, не плету інтриг, не зраджую своєму мужчині...

– Ну, просто ідеальна жінка!

– Нормальна, – привабливо зашарілася, поправила сукню. – В усякому разі, Іванко задоволений.

– А у нього є недоброзичливці?

– Вистачає... – зітхнула. – Він – добрий, але запальний. Я, коли щось не так, промовчу, а Іванко говорить те, що думає. Звісно, це не всім до вподоби. Ось і мій вітчим, Віктор Максимович, образився, – тепер навіть не знаю, як їх помирити.

– А що трапилося?

– Ну, у мене – не тато, а вітчим. Виховував мене з дванадцяти років. Він – людина сувора, з характером: коли увечері, після танців, поверталася додому надто пізно, могла й ремінця заробити. Виховував мене! Просто сам виріс без батька й турбувався, аби я, недосвідчена школярка, не накоїла дурниць... Він все життя працював вантажником, а до одруження на моїй мамі сидів у в'язниці.

– Он як!

– Звичайна історія: спочатку мирно чаркував на подвір'ї з товаришем, потім захмелілі приятелі засперечалися через якусь дрібницю й влаштували бійку. Татові – нічого, а товариш, як то кажуть, невдало впав...

– Наскільки невдало?

– Ну, він уже не зміг підвестися...

– Тобто сталося вбивство?

– Вбивство – це коли все планують заздалегідь, холоднокровно й жорстоко, а тато просто хотів провчити хвалька.

– І знічев'я відправив його на той світ...

– Так сталося, це – доля! Тато любить повторювати, що від долі не втечеш.

– А як Віктор Максимович познайомився з вашою мамою?

– Дуже просто. Вийшовши з в'язниці, він оселився в нашому будинку – у сусідній квартирі. Всі нам співчували: мовляв, зек. А неня його пожаліла. Він її не кривдив.

– А вас?

– І мене. Тільки виховував... Коли матуся померла, Віктор Максимович залишився для мене рідною людиною.

– Ви називаєте його татом?

– Авжеж. Я відчуваю – він мене любить. Просто у нього було суворе життя. А Іванко цього не розуміє. Кажу ж, мій чоловік – дуже запальний! Тому вони з татом і посварилися – мало до бійки не дійшло. Добре, що я була поруч – розборонила.

– А посварилися – через вас?

Винувато опустила очі:

– Тато звик командувати, бути головним, а Іванкові це не сподобалося. Він вважає, що я – його кохана дружина, а не чиясь приватна власність. Вони так і не помирилися. Тато спересердя крикнув, що за першої-ліпшої нагоди придушить такого зятя, а Іванко заявив, що віднині ноги його не буде в домі тестя. Звісно, тато образився. Відтоді вони між собою навіть не розмовляють. Ось така ненависть між двома дорогими мені людьми. Тепер я – ніби між двох вогнів і кінця й краю цій ворожнечі немає. Тато дуже погано відгукується про Іванка на людях, а зять завзято шпетить тестя.

– Як ви гадаєте, ваш вітчим може наважитися на вбивство?

– Та ви що! Звичайно, він переконаний, що я – нещасна в шлюбі (думаю, це – такі специфічні чоловічі ревнощі). Постійно заявляє мені: „Любов – зла, полюбиш і козла!”. Мабуть, він би невимовно зрадів, якби з Іванком щось сталося. Але щоб свідомо спланувати злочин... Ні, це – зовсім не схоже на тата.

– Кого ж мені тоді підозрювати?

– Та кого завгодно! Може, Нінку з п’ятого поверху чи Лідку з сусіднього під’їзду.

– Не зрозумів...

– А що тут розуміти? Нінка – матір-одиначка, а Лідка – стара діва. Обидві мало не щодня бачать високого, ставного, сильного чоловіка. А він на них – нуль уваги. Одного разу розповідав мені, як Нінка, ніби жартома, почала підбивати до нього клинці, то він її прямо назвав дурепою.

– Так і сказав?

– Уявіть собі! Вона так розгубилася, що аж на дупу сіла... Тепер, тільки десь чує про Іванка, лементує на увесь під’їзд: „Бачила я його в гробу і білих тапочках!”.

– Ну, знаєте, якщо всі самотні жінки в такий спосіб зводитимуть рахунки з протилежною статтю, то на землі взагалі чоловіків не лишиться. До того ж, особа, яка планує подібний злочин, зазвичай, не погрожує публічно.

– Я вже не знаю, що й думати... – зітхнула. – Іванко часто не добирає слів, а людям це не подобається. Вони йому заздрять і водночас ненавидять.

– Заздрять? Ви що – Рокфеллери?

– Звісно, ні, але живемо заможно (Іванко – підприємець і, зазвичай, йому таланить). Не сваримося. Правда, п’ять років не мали дітей (теж, мабуть, хтось наврочив), однак зараз я – вагітна.

– Вітаю! То ви – щасливі у шлюбі?

– Абсолютно. Іванка чомусь вважають пихатим і навіть брутальним, а він же – мухи не образить. Його просто не треба кривдити, „пиляти”, бо тоді він нервується. Я ж взагалі навіть голосу на нього не підвищую. Тихо так попрошу: „Коханий, будь ласка, зроби оце”, і наперед знаю: все буде виконано!

– Як у банальній приказці про голову та шию...

– Чому банальній? Це – народна мудрість! Керувати чоловіком потрібно ювелірно точно – ненав’язливо і непомітно. Не варто скакати

напролом – можна звернути в’язи. Зате, якщо тактику й стратегію обрано правильно, у родині все буде гаразд. Ви навіть уявити собі не можете, як це приємно – бути шиєю сильного й респектабельного мужчини!

– Який навіть не усвідомлює, що він – підкаблучник...

– Звичайно. І навіть якщо ви про це йому скажете, Іванко не повірить. Мого чоловіка все влаштовує, він – щасливий! Проте комусь запраглося відібрати його життя. Віталію, я не пошкодую грошей...

– Не в тому справа. Припустимо, я вирахую потенційного вбивцю, але довести його вину в суді буде надзвичайно складно. В чому його звинувачувати – в підкиданні пацючка?

– Не треба ніякого суду...

– Прекрасно. То що ж ви робитимете? Наймете кілера?!

– Я благатиму цю людину одуматися – треба, то й навколішки перед нею стану, адже ще не пізно відмовитися від свого задуму...

– Як романтично! Але, думаю, цей псих не погодиться. І я, до речі, теж.

– То як же бути?

Вона знову приготувалася заплакати і я вирішив не баритися з відповіддю:

– Якщо хочете знати правду, мусите ризикнути власним життям...

Підкаблучник

За кілька днів я зателефонував Марії:

– Добридень, ясновельможна пані.

– Здрастуйте, Віталію!

– Можете говорити?

– Так.

– Ви стоїте?

– А що?

– Присядьте...

– Ви дізналися?

– Ви навіть уявити собі не можете, наскільки небезпечна ця людина!

– Боже, то я була права? Хто він? Чи вона?

– Це – лише припущення, Марійко. Тому вам доведеться ризикнути...

– Але я хочу знати ім'я потвори!

– Я вас попереджав. І, здається, ми вже про все домовилися: або ви пристаєте на мої умови, або шукаєте потенційного вбивцю самі. Ну, то як, Марійко?

– Я згодна...

– Хороша дівчинка!

– Що мені потрібно робити?

– Відсвяткувати свій день народження.

– Ви хоч попереджайте, коли жартуєте!

– Попереджаю: я не жартую. Зараз до вас прийде сантехнік із ЖЕКу. Впустите його. Не бійтеся, він вас не скривдить. Навпаки може якийсь кран

полагодити. Рекомендую не проґавити такої нагоди, Льоня – хороший спеціаліст!

– А далі?

– Він піде, а ви почнете готуватися до свята. Народилися ви 20-го, тож маєте ще цілих два дні. До речі, Льоня залишить вам список гостей. Тільки, будь ласка, перепишіть його своєю рукою. І постарайтеся, щоб усі прийшли: ваш суворий вітчим, оті милі сусідоньки – Ніна та Ліда...

– Але ж це – неможливо! Іванко нізащо не погодиться сісти за один стіл із татом, тим більше приймати його у нас вдома. А я хіба зможу спокійно спостерігати, як піраньї в спідницях спокушують мого чоловіка?!

– Зрозумійте, цього дня важливо зібрати за святковим столом якомога більше ваших недоброзичливців. Скажете, що хочете з усіма помиритися і віднині жити в мирі й злагоді. Що в цьому поганого? Потім ще подякуєте мені за ідею.

– Вашими б устами та мед пити! Але як я вмовлю Іванка?

– А це вже – ваша справа. Ви ж – шия... Ну, то що, Марійко?

– Я спробую...

– Ні, ви неодмінно повинні все влаштувати. Головне, нічого не бійтеся. Ви мене зрозуміли? Від цього залежатиме ваше життя.

– Я вже боюся!

– А на бенкеті мусите здолати свій страх. Пообіцяйте мені, що триматиметесь мужньо. Ви ж – майбутня мама. Домовилися?

– Так.

– Це все, що я хотів почути. До побачення!

– Віталію...

– Я слухаю, Марійко.

– Ви знаєте, що має трапитися на бенкеті?

– Здогадуюся.

– І ви не можете мені сказати?

– У вас – приємний голос. Мені подобаються такі жінки. На все добре, красунечко. Не бійтеся.

* * *

Марія схвильовано зустрічала гостей. Все вдалось напрочуд легко. Ніхто не відмовився – здавалось, ці люди тільки й чекали слушної нагоди, аби заприязнитися з її сім’єю. Вислухавши прохання дружини, Іван здивовано поглянув на неї і враз посміхнувся, задоволено махнув рукою:

– А що, хіба ти не заслужила на свято?

– І ти помиришся з татом?!

– Ну, якщо він не кривитиме душею, прийде до нас із чистими помислами, то присягаюсь – зустріну його, як друга.

– Іванку, який же ти у мене молодець!

– Просто я кохаю тебе, маленька...

Коли Віктор Максимович та Іван потиснули один одному руки, вона була по-справжньому щаслива. Гості сіли до столу – спочатку поводилися трохи скуто, але вже після третього тосту почувались, мов удома. Жваво спілкувалися й жартували, накладаючи все нові наїдки. А коли залунала музика, кавалери почали запрошувати дам на танго. Ось уже кілька пар закружляли в просторій кімнаті (поселившись тут, Іван із двох великих кімнат зробив одну, прибравши стінку).

Марія заворожено спостерігала за Лідою: „Хто б міг подумати, що ця „синя панчоха” – така вправна танцівниця! Життєрадісна, розкомплектована, здатна причарувати не одного чоловіка. Недаремно партнер буквально очей із неї не зводить. От тобі й стара діва! А що, як це – вона? Така начебто тиха, сіренька, а випила кілька келихів гарного вина – і бач що витворяє! Хіба така не здатна на підступ? О, як вона заводить того хлопчину! Треба й собі навчитися... І взагалі, за Лідою слід пильнувати особливо ретельно, надто вже вона підозріла! Боже, невже це має трапитися сьогодні, в мій день народження, саме під час бенкету? Повірити не можу! Як це тяжко – всіх підозрювати й вдавати з себе гостинну, веселу господиню. Посміхатися, коли на душі – тривожно і серце калатає, мов навіжене. Та й хіба можна встежити за всіма? Хіба це реально?! Можливо, Лідуня вже зробила свою чорну справу – щось тишком-нишком підсипала у келих мого чоловіка. Як зупинити вбивцю?! Аби ж я хоч знала, що тут має трапитися... А ось і Нінка. Ця не стала чекати – сама підчепила кавалера. Вертихвістка! Крутиться, мов дзиґа. Відверто „клеїть” мужчин. Добре, хоч до Іванка не чіпляється... Нехай лише спробує! Не подивлюся, що свято, – всі коси повисмикую! Теж – неабияка „штучка”. Начебто „хі-хі”, „ха-ха”, а все якась напружена, ніби тупцює під дверима у стоматолога. А очиці так і бігають – туди-сюди. За ким вона пильнує? Що в неї на меті? Не збагнути... І з татом щось не те. Горілку не скільки п’є, стільки іншим підливає. Наче із зятем помирився – така ворожнеча закінчилася! А насторожений, обережний. Що за цим криється? Невже він може бути таким лицемірним? Власне, запасні ключі від нашої квартири у нього залишилися. І хіба вже так складно для нормального, бувалого мужчини з’їздити на своїх „Жигулях” до найближчого села й спіймати там одного пацюка? Взагалі, навіть і вирушати нікуди не треба – досить пообіцяти якимсь п’яничкам півлітра оковитої й тобі того щурика з-під землі дістануть! Ох, не можу більше. Ще трохи – і не витримаю такої напруги. Хоч би все це пошвидше завершилося!”.

Іван запросив Марію на повільний танок і вона ніжно пригорнулася до чоловіка: „Який же він милий та надійний, як турбується, щоб мені було добре! Нічого, так чи інакше все владнається. У нас буде дитинка. І мої страхи та прикрощі зникнуть, мов страшний, але нездійсненний сон...”.

– Все гаразд? – лагідно прошепотів на вушко Іван.

– Так, любий!

– Але ти стомилася?

– Трохи.

– Ну то присядемо?

– Давай...

Вони вмостилися на диван, подалі від гамірного товариства. Музика стихла, але гості продовжували безтурботно веселитися, розповідаючи одне одному анекдоти та кумедні бувальщини. Особливо старався сусід, який мешкав на горішньому поверсі й тричі влаштовував мало не всесвітній потоп. Але тепер цей капосний дядечко блискуче справлявся з обов'язками тамади – був балакучим та дотепним і щоразу ненав'язливо нагадував про напівпорожні чарки й келихи. Гості дружно сміялися і слухняно пили. Хтось покликав господаря.

– Вибач, я зараз... – Іван підійшов до столу, вислухав чиюсь нетверезу пораду та добродушний коментар невгамовного тамади, пригубив чарку й повернувся до дружини з наповненим келихом: – Мила, ти сьогодні навіть своє улюблене вино не пробувала.

– Ти ж знаєш, коханий, мені не можна.

– Ну хоч трошки!

– Ні. Заради нашого малюка.

– Я так і думав. Тому приніс тобі сік. Маєш випити й сказати тост.

– Ну, що ж... – вдячно поглянула на чоловіка. – За тебе, Іванку! – повільно випила.

– Дякую, – лагідно обійняв.

– Знаєш, у цього соку – дивний смак...

– Тобі не сподобалося?

– Ну, він – трохи незвичайний. Треба звикнути.

– А сьогодні – все незвичайне! – спокусливо доторкнувся вустами до її щоки. – Хочеш, я розповім тобі одну неймовірну історію?

– Неймовірну?

– Так, – ніжно погладив її розкішне волосся.

– Ти мене заінтригував! – пустотливо примружила карі очі.

– Тоді слухай. Колись давно, десять років тому, жив собі юнак. Він народився у невеличкому містечку і мав звичайних батьків, які трудилися з ранку й до вечора, заробляючи жалюгідні копійки. „Невже я все своє життя буду таким же нещасним, як вони?" – подумав юнак і поїхав до справжнього міста. Невдовзі там у нього закохалася одна жінка.

– Принцеса?

– Будь ласка, не перебивай... – замислено поглянув на порожній келих. – Вона була старшою за нього на сімнадцять років, але мала ошатний будинок і майже новеньку автівку, яка залишилася від її покійного чоловіка. До того ж, ця пані була ще не старою і доволі привабливою. Вони одружилися... – іронічно посміхнувся. – Спочатку молодий чоловік тішився новим життям, проте за два роки йому все набридло: і місто з неоковирними шахтарськими териконами, де взимку нерідко чорнів сніг, і одноманітна робота в крамниці, і немолода, буркотлива дружина, яка буквально вмирала від ревнощів, – зітхнув. – Тому одного разу, дізнавшись, що стара карга

збирається провідати свою подругу, він трохи почаклував над її автівкою, і наступного дня поважна леді на повній швидкості врізалася у вантажівку – відмовили гальма. Погода була сльотава, сутеніло, а жінку й раніше штрафували за перевищення швидкості. Тобто ретельного розслідування не проводили. Що там розслідувати? Блондинка за кермом! Ось і довикаблучувалася... Ти слухаєш?

– Так, тільки не розумію...

– Незабаром збагнеш, – пообіцяв, бадьоро посміхнувшись комусь із гостей. – Отже, все обійшлося, а наш герой знову відчув себе вільним. Як то кажуть, немає людини – немає проблеми. „Загубив” (а насправді спалив) свій паспорт і йому видали новий – без помітки про шлюб... Продав будинок і, на виручені кошти, вирішив зайнятися бізнесом, оселившись у приморському місті. Там і познайомився з однією невтомною авантюристкою, своєю ровесницею, – вродливою, сексуальною й дуже кмітливою. Ми жили в громадянському шлюбі і провертали чудові афери. Вона прагнула незалежності та багатства й не приховувала, що рано чи пізно, коли набриднемо одне одному, мов гірка редька, розійдемося, як у морі кораблі, поділивши зароблене. Але мені довелося підкоригувати її плани. Надто вже вона була відчайдушною і якось нарвалася на вельми серйозних людей, котрим дуже не сподобався такий примітивний та нахабний „лохотрон”. Я перебував у „тіні”, однак мою дівчинку знали в обличчя, й жодного сумніву – вона одразу б виказала спільника-коханця, відчувши біля своєї білосніжної шийки чиєсь невблаганне гостре лезо. Їй треба було хутко лягти на дно, що вона й зробила – правда, не добровільно, а з моєю допомогою. Це виявилося нескладно – моя крихітка обожнювала кататися на човні, але так і не навчилася плавати. Нещасний випадок... Ти зблідла, кицюню, – співчутливо зазирнув в очі. – Пусте, скоро все закінчиться!

– Іванку, ти... вбив цих жінок? – відчула, як шаленіє серце, боляче вириваючись із грудей, і моторошно паморочиться голова.

– Вбивають кілери, – докірливо похитав головою, притискаючи її до себе. – А я влаштував бездоганні мистецькі вистави з ефектними фіналами, захоплюючі реаліті-шоу, де кров виявилася не бутафорською, виконавиці головних ролей дійсно загинули, найрозумніші глядачі лишилися в дурнях, а непомітний автор отримав справжнісінький кайф!

– Відпусти мене, – попросила ледь чутно. – Я нікому не скажу...

– Спасибі, люба, – задоволено промурмотів біля вушка, немов кіт, що угледів апетитну мишу. – Коли я вперше побачив тебе – таку юну, прекрасну, пристрасну, то подумав: ось жінка, яка мені ніколи не набридне. Власне, я й прожив із тобою найдовше – цілих п’ять років! І не шкодую про це – ти була зразковою дружиною – люблячою, турботливою, чуйною. Втім, я теж старався, правда? Однак ти вирішила народити дитину, не порадившись зі мною. Це було вкрай нерозсудливо, кицюню! І, знаєш, мені конче потрібна наша квартира – я збираюся продати її й переїхати до Києва. Але навіщо ділити гроші та майно, марнувати час на взаємні докори, гучні скандали й

суди, коли можна швидко й безболісно отримати все! Відверто кажучи, півроку тому я познайомився з однією цікавою дівчиною – донькою відомого політика. Здається, я їй подобаюсь. Що ж, пора робити кар'єру, ставати впливовою й серйозною людиною. Все-таки – вже не хлопчик...

– Іванку, ти хочеш моєї смерті? – злякано прошепотіла, не впізнаючи власного голосу.

– Не бійся, ти навіть не відчуєш ніякого болю. Це – абсолютно нова, ще ніде не „засвічена" отрута, якою лише кілька разів скористалася одна спецслужба. Авжеж, мені довелося розкошелитися... Зате – жодних слідів. Найприскіпливіший патологоанатом не виявить нічого підозрілого! Ось цю чудову отруту я й підмішав у сік… Перепрошую, що він тобі не надто смакував... Не хвилюйся, мила, ти зараз помреш. Знаєш, як це станеться? У тебе просто зупиниться серденько. Ніхто нічого не запідозрить – нещасний випадок. Подивляться твою медичну картку і заспокояться, адже у дівчинки змалечку – проблеми з серцем… От воно, бідолашне, й не витримало – зупинилося у розпалі бучного свята. Від щастя також помирають, кицюню!.. До речі, я щиро вдячний тобі за ідею. Це символічно – піти з життя в свій день народження. Їй богу, я теж не проти колись так сконати!

– Пусти... – безсило ворухнула губами, але чоловік навпаки посилив обійми. Життєрадісна посмішка не сходила з його обличчя.

– Благаю тебе, Іванку!

– Потерпи, серденько, ще трошки… Зрозумій, ти мусиш померти… І спробуй посміхнутися… Це ж так романтично – лежати з посмішкою в домовині...

Нещасний випадок

Несподівано сильний, кремезний чоловік підвівся з-за столу і рішуче підійшов до доньки й зятя. Іван аж заскрипів зубами, однак витиснув улесливе:

– Що, тату?

– Я тобі не тато! Ти – виродок... – промовив із притиском. – Ану відпусти мою донечку! – І, вже пригорнувши зблідлу, притихлу Марію, заспокійливо промовив: – Не бійся, дитинко, тобі нічого не загрожує… Ти випила звичайний сік. Може, цей покидьок і зіпсував його смак, однак там не було ніякої отрути… Ось, візьми пігулку від серця. Ковтай… А тепер запий водичкою. От молодець!

– Ти зі мною, як із маленькою... – стомлено посміхнулася кутиками вуст. – Я справді не помру?

– А хіба я тебе колись обманював?

– Не знаю, яким чином ви підслухали нашу розмову, – спробував опанувати себе Іван. – Але ви все не так зрозуміли – це був жарт!

– Не галасуй, – владно скомандував Віктор Максимович. – Не смій псувати свято! І познайомся з нашим новим гостем...

Я швидко прочимчикував кімнатою й присів на диван, безтурботно поплескавши по плечу господаря оселі:

– Це – щоб не привертати зайвої уваги. Вважайте, що у вас з'явився ще один приятель дитинства.

– Он як... – облизав пересохлі губи Іван. – Сподіваюсь, у приятеля є ім'я?

– Віталій Самарцев.

– Невже? То це – ви? Той самий приватний детектив, який викрив чернігівського маніяка?

– Гадаю, для наших гостей це – несуттєво.

– Наших?.. Можна поцікавитися, хто вас найняв?

– Я... – ніяково промовила Марія, змахнувши сльозинку.

– Ти?! – отетерів Іван.

– Я...

– Але навіщо?

– Пацючок... Я дуже налякалася!

– Повірити не можу!.. Через якогось щура ти найняла… приватного детектива? – презирливо гмикнув Іван. – Оце боягузка!.. Я завжди знав, що тебе можна налякати до смерті, проте ніколи не думав, що ти, мов остання кретинка, побіжиш до Самарцева, а той всерйоз перейметься страхами манірної панночки.

– Хто кретинка? – похмуро звів брови Віктор Максимович. – Моя донька? Ах ти ж, недоумку... Та я зараз придушу тебе власними руками!

– Тихше тату, – попросила Марія. – Будь ласка, не треба. У мене болить голова...

– Бідне моє дитятко, – одразу ж стишив голос вітчим. – Таке пережила! Може, ти поки що підеш, приляжеш, а ми тут по-чоловічому порозмовляємо?

– Знаю я твої розмови... Ні, через мене все почалося, я найняла приватного детектива і тепер хочу знати правду.

– Ти її вже дізналася, – нервово кліпнув оком Іван. – Я вирішив вколошкати тебе. Спочатку використовував Пантелеймона...

– Кого? – легенько потерла пальчиком скроню, здивовано поглянувши на чоловіка.

– Це я так щурика нашого назвав – Пантелеймон. Він, до речі, відгукується на ім'я! Я ж його підгодовував – так приручив, що потім ледве позбувся. Відвіз вчора в село, а він ніби відчув, що бачимося востаннє, – біг за мною до самої автівки... Власне, якби не твій день народження і цей бенкет, я б тебе й далі Пантелеймоном лякав – все одно б домігся свого. А тут – такий прекрасний шанс! Ну, як ним не скористатися? Ніби ж усе прорахував – ти мала сконати на власному святі, в усіх на очах. Мовляв, ми собі любесенько бесідуємо і раптом господині стає зле... Скажи, ти ж повірила, що сік – отруєний?

– Мерзотник! – побагровів від гніву Віктор Максимович.

– Я довіряла тобі, Іванку, – печально похитала головою Марія. – А зараз мені жити не хочеться...

– Ну, то піди в яку-небудь затишну місцинку й відкинь копита. В чому справа? – стенув плечима чоловік. – Слабо? Не сумніваюсь – тобі забракне мужності. Тоді навіщо базікати про те, на що ти не здатна? Ні, крихітко, ти ще сто років житимеш. Тільки кому потрібне таке нікчемне існування? Ти ж навіть власної тіні боїшся!

– Я просто кохала тебе. І хвилювалася... – по щоках Марії текли сльози.

– То пробач мені, – вкрадливо поглянув у карі очі.

– Хіба можна пробачити вбивцю?

– А якщо я нафантазував оті свої подвиги – так би мовити, для більшого ефекту? Якщо це – такий же блеф, як вигадка з апельсиновим соком?!

– Ні, – втрутився я, – не блеф… Поговоривши з Марією, я вирішив поцікавитися вашим минулим… Між іншим, несподівана загибель вашої першої дружини за кермом автівки викликала підозри. Чи ви вже забули про порушену кримінальну справу?

– Її закрили – у ментів забракло доказів!

– Авжеж. Однак слідчий, який займався аварією, переконаний, що сталося вбивство. А потім ми з приятелем, майором Вороновим, „розкопали” ще одну підозрілу історію в Ялті... Отже, Марія могла стати черговою жертвою підступного й винахідливого злочинця. Я не міг гаяти часу – вона боялася! Правда, підозрювала в нечестивих намірах кого завгодно, тільки не власного чоловіка. А я не міг її попередити – Марія навряд чи мені б повірила та й не була б такою переконливою у сцені з апельсиновим соком. А так – пастка спрацювала! Звісно, це був великий ризик. Тому я й порадився з вашим татом, Марією. І Віктор Максимович погодився мені допомогти. Він же запросив на бенкет чудового тамаду. Он як старається!

– Ще б пак, – посміхнувся вітчим, – я пообіцяв йому сто доларів. Зате гості підуть звідси веселі й п’яні, свято переконані, що вечірка вдалась...

– Ну, й аферисти! – гмикнув Іван. – Одного не збагну – де диктофон? Ви ж записали мої одкровення, правда?

– Мій помічник Льоня, вдаючи з себе жеківського сантехніка, побував у вашій квартирі й встановив „жучки”, – охоче пояснив я. – До того ж, крихітний мікрофончик погодилася замаскувати на собі ваша дружина.

– Сука... – зітхнув він.

– На вулиці в автівці сидять двоє правоохоронців з „убійного відділу”. Ви хочете за ґрати, Іване?

– Відпустіть мене! – благально звів очі. – Ви ж не прагнете скандалу? Врешті-решт, за півроку я ж стану батьком… І що потім Марія говоритиме нашому сину: „Твій татусь – у тюрмі?”.

– Марійка відтепер розпочне нове життя, – рішуче промовив Віктор Максимович, – і ще знайде своє щастя. А я залюбки бавитиму онуків та... доглядатиму за твоєю могилою.

– Що? – аж похлинувся зять, спантеличено витріщившись на тестя. – Що ви задумали?!

Вітчим неквапливо вийняв із кишені упаковку пігулок:

– Ось... Гості розійдуться, а Марійка сьогодні заночує в мене. Отже, тобі ніхто не заважатиме. Проковтнеш усе й залишиш по собі лише добру пам'ять. Всі знатимуть, що стався нещасний випадок, і співчуватимуть нашій родині...

– Ви збожеволіли! – нервово розсміявся Іван.

– Інакше я подбаю, щоб тебе належно зустріли на зоні, – скорботно пообіцяв Віктор Максимович. – Пам’ятаєш, як вороги катували підпільницю Зою Космодем'янську? Так ось, її життя видасться тобі раєм...

– Не треба! Я віддам усе, що маю. Мені не шкода! Беріть, користуйтеся на здоров’я. А я собі поїду назавжди – кудись далеко-далеко, де ви про мене ніколи не почуєте. Присягаюсь вам, я більше не потривожу Марійку! Мила, ну чому ти мовчиш?.. Як ти взагалі можеш спокійно слухати таке?.. Ти розумієш, що вони замислили?! – чоловік говорив хрипло, він задихався, мов людина, котрій бракує повітря.

– Ні, Іванку, пройде час, і ти все одно вбиватимеш… – співчутливо відповіла дружина. – Тато правий. Тому, будь ласка, виконай його прохання. Сподіваюсь, ти не боягуз?

– Кохана! – він був сильним чоловіком, тож, міцно схопивши її за руку, почав поспіхом цілувати маленьку долоню.

– Прощай, Іванку... – вона підвелася, рвучко висмикнула руку і, не озираючись, пішла до захмелілих гостей.

– І навіть не намагайся втекти – тебе надійно охоронятимуть до самого похорону, – спокійно попередив зятя Віктор Максимович, наздоганяючи доньку.

Цієї тихої ночі в оселі підприємця Івана Скрипника стався нещасний випадок...

Фізіогноміка

Мобілка залементувала, коли я саме записував випуск новин у радіостудії. Зазвичай, у цей час відмикаю телефон, однак очікував важливого дзвінка. Тому, не вагаючись, підніс мобілку до вуха і почув знайомий життєрадісний голос свого приятеля – приватного детектива Віталія Самарцева.

– Привіт, Сергію! Оце саме тримаю в руках твоє фото. І мушу сказати, що ти – самозакоханий, впертий, чванькуватий і дуже потаємний тип, здатний до неадекватних, жорстоких і садистських дій. Тобто – потенційний маніяк.

– Самарцев, ти що – з дуба впав? Я можу й образитися...

– На правду не ображаються!

– Добре, вважай, що я перейнявся правдою і вже читаю Фенімора Купера, аби пригадати, як саме хоробрі індіанці знімали скальпи з усіляких бовдурів, котрі розпатякували зайве...

– От за що я тебе люблю – за почуття гумору! Але, уяви собі, все це я дійсно вичитав про тебе – у посібнику з фізіогноміки.

– Де?!

– Класна річ! Поглянеш на чиюсь мармизу і вже знаєш – може ця людина пограбувати банк чи ні.

– Гадаю, ти дізнався про себе немало пізнавального...

– Авжеж. Півгодини тому мало не луснув від реготу! Хочеш послухати одну дивовижну історію?

Незабаром він уже сидів у моєму кабінеті і розповідав про свої нові пригоди, раз-по-раз позираючи на зачитану до дірок „Фізіогноміку”.

Маленький принц

Я ще сидів у своєму офісі, але вже збирався додому; коли пролунав несподіваний дзвінок, який кардинально змінив мої плани на вечір.

– Привіт, старий друзяко! Впізнаєш?

– Олесю, ти? Довгенько ж ми не бачилися! Яким вітром?

– Попутним! Щойно залагодив одну справу, а це сиджу й думаю: чому б не розшукати товариша, з яким випив стільки доброго вина?

– Молодець! А я от чомусь так і не допетрав тобі подзвонити. Все ніколи. Така натура – всюди кортить всунути свого носа!

– Я б сказав, що життя – це камінець, якого пожбурили з хмарочоса – чим довше летиш, тим дужче прискорюєшся...

– Нічого, головне – вниз не дивитися. А літати я люблю! Ти зараз де?

– На Кубі.

– Де?!

– Є така кав’ярня у вашому місті – „Куба”. Чув?

– Олесю, то ти – в Чернігові?!

– Ну, чому ж я тобі й дзвоню. Приходь! Поспілкуємося, пригадаємо буремну юність... Прийдеш?

– До „Куби”?

– Так. Знаєш, де це?

– Здається, там на стінах – зброя?

– Авжеж. Я й столик замовив – сиджу і відчуваю себе полум’яним революціонером. Ну, то як?

– Гаразд, тільки спочатку подбаю про свою сім’ю.

– Що? Старий, ти одружився?!

– Ні, але час полити вазони з квітами та погодувати вуалехвостиків...

Я – не любитель кав’ярень та ресторанів. Зазвичай, приготовлене вдома – смачніше, а невибаглива гучна музика заважає спілкуватися. Як на мене, з цікавою людиною краще побути на самоті, тоді і вино – вишуканіше, і розмова – приємніша, вагоміша; й немає отого прикрого відчуття, що ти просто марнуєш час, зависаючи в якомусь галасливому закапелку.

А на цікавих людей мені таланить! І Олесь Маленький був, безперечно, одним із них. Власне, ми знайомі сто років, адже навчалися на одному курсі. Попри кумедне прізвище, він був високим, худорлявим і красивим. Так, саме красивим! Чоловіки звикли до інших компліментів: мужній, сильний, розумний, хазяйновитий, у крайньому випадку – привабливий... Вродливими мають бути жінки, щоб від їхніх чарів ми інколи втрачали розум і дерлися на небо за недосяжним місяцем.

Але Олесь був красивим, як молодий кіноактор Ігор Скляр, навіть чимось схожим на нього. Це визнавали всі наші дівчата, котрі за першої-ліпшої нагоди залюбки вішалися на шию Маленькому принцові (так вони називали мого товариша), усіляко прагнули сподобатися красунчику й нерідко пліткували між собою про дивовижного однокурсника, який мав вишукані манери і був таким привітним та дотепним.

І ненав’язливим, на відміну від нашого старости – Олежки Розумного (на прізвисько Віщий Олег), котрий миттю долучався до будь-якої бесіди, вставляючи скрізь свої п’ять копійок, ніби ми й дня не могли прожити без його банальних порад. Оте „нате і міг глек на капусту” лунало повсюди й неабияк псувало враження від загалом непоганого хлопця, який у такі моменти нагадував малюка, що старанно зводиться навшпиньки, аби здаватися дорослішим.

Натомість Олесь привертав увагу вже своєю присутністю. Він був упевненим і безтурботним напередодні найскладніших іспитів, вмів дотепно жартувати (зокрема й про власні ґанджі) і вигадував усілякі розіграші; тому однокурсники покладалися на нього, мов на надійний і безвідмовний маяк, який щоночі допомагає кораблям не заблукали у розбурханому морі.

Маленький принц часто розповідав неймовірні речі і йому вірили. Правда, одного разу я засумнівався, що в потязі є кермо – таке, як в автомобілі (а саме це, мов істину в останній інстанції, доводив Олесь); і ми засперечалися на пляшку шампанського. Поцікавилися в пасажирів, у тітоньки-провідника... „Звісно, – відповідали нам, – у поїзді є важелі, які використовує машиніст. Але чи можна назвати їх кермом?”.

Усім дуже хотілося спати (ми їхали на екскурсію до Львова), отож я запропонував „бойову нічию”. Проте Олесь лише весело похитав головою: „Хіба тобі не цікаво дізнатися правду? Ходімо до машиніста – як він скаже, так і буде!”. І ми опівночі почимчикували через увесь потяг до добродія, який мусив вирішити нашу суперечку. Той був неабияк здивований нашим візитом, однак делегацію юних допитливих пасажирів прийняв і, наочно продемонструвавши, в який спосіб веде поїзд, рішуче заявив: „Як бачите ніякого керма тут немає. Потяг – не автівка!”.

Маленький принц лише добродушно розсміявся у відповідь (він зовсім не здавався розчарованим), ґречно подякував машиністові і в такому ж піднесеному настрої повернувся до нашої плацкарти. Незабаром приятель уже солодко спав на верхній поличці, безтурботно звісивши ноги. А наступного дня він щедро пригостив нас шампанським (хоч і не був сином Рокфеллера), чим ще більше завоював прихильність дівчат...

Після університету Маленький принц ніби в повітрі розчинився. Хтось запевняв, що він поїхав до Штатів і, одружившись на заможній пані, перетворився на гонорового янкі, який має власну білосніжну яхту і розкішну віллу на узбережжі Флориди. Мовляв, впізнали Лесика на світлині в Інтернеті! Дехто таємниче натякав, що юнаком із голлівудською зовнішністю зацікавилися російські спецслужби; отож тепер він працює під прикриттям, виконуючи особливі завдання, як Штірліц у „Сімнадцяти миттєвостях весни”...

Я не надто вірив у ці байки, хоч і не сумнівався, що такий неординарний та наполегливий добродій здатний, якщо не на подвиги Геракла, то принаймні на цікаве життя. Доля, зазвичай, не надто переймається тими, хто пливе за течією, однак нерідко прихильна до сміливців, котрі завзято штурмують еверести.

Звісно, я був надзвичайно заінтригований несподіваним дзвінком зниклого товариша і дуже хотів його побачити; отож не барився – за півгодини ми вже смакували червоним вином (улюбленим напоєм Олеся) у затишній кав’ярні. Музика, дякувати Богу, лунала не голосно, до того ж, це був доволі непоганий джаз; тому бесідувати було легко і приємно.

Я все зачудовано розглядав приятеля, котрий виглядав, мов справжня кінозірка. Звичайно, мені (який звик швендяти у футболці й джинсах), на відміну від модниці Ярослави, складно було назвати ціну його бездоганного костюму кольору морської хвилі, краватки з діамантовою запонкою (якщо й підробка, то дуже майстерна!), імпозантних черевиків. Ще один дорогоцінний камінчик, оздоблений золотом, Олесь носив на пальці; зап’ясток прикрашав „крутий” швейцарський годинник; а особливого шарму Маленькому принцові надавав напрочуд приємний аромат дорогих чоловічих парфумів.

„Оце мужчина!” – захоплено оцінила б мого товариша Ярослава. Та, на щастя, всюдисущої колеги у залі не було; інакше я б почувався вельми незатишно і навіть мимоволі пік би раків – надто великий контраст виявився

між нами обома: один скидався на замученого бідолаху-студента, а інший виглядав, мов шляхетний нащадок королівської династії. Втім, це був Олесь і я щиро радів такому неймовірному сюрпризу.

– А ти не змінився, – кивнув Маленький принц, елегантно нанизуючи на виделку салат з омарів: – Ну, просто двадцятилітній юнак! Відвідуєш тренажерний зал?

– Ні, але робота така – не занудьгуєш! Як намотаюся за день – сплю, неначе дитина. Не встигаю увечері до подушки доторкнутися, а вже – ранок...

– І – ніякого режиму? Жодної дієти?

– Кажу ж – вовка ноги годують...

– Заздрю. По-хорошому. Я, якби не стежив за собою, неодмінно відростив би черевце. Часом, доки снодійне не вип'ю, не засну.

– Не прибідняйся, ти розкішно виглядаєш!

– Авжеж, друже, однак все це потребує багато часу, зусиль і, – він ефектно клацнув пальцями, – баксів. А ти анітрохи не заморочуєшся, проте цвітеш і пахнеш!

Я стенув плечима:

– Щось у нас – якісь жіночі балачки... Ти краще розкажи про себе, а то ніби крізь землю провалився!

– Гм... Крізь землю... – примружив очі Олесь. – Спробував пекельної насолоди! Ти щось чув?

– Лише плітки про добропорядного американського мільйонера та доблесного офіцера російської ФСБ...

Він розсміявся – щиро, невимушено:

– Дурниці! Я, справді, тривалий час мешкав на чужині, заробив дещицю грошей, але... – ностальгійно повів бровою. – Ти навіть уявити собі не можеш, як нудно жити серед сучасних вікінгів! Їм зовсім розхотілося здійснювати подвиги – ситі, прагматичні, абсолютно передбачувані особи. Ніякої романтики та душевності! Поглянеш на тамтешню мотрону – і спати хочеться. Таке враження, що їй навіть спокушувати чоловіків – лінь. Повір, наші молодички, в порівнянні зі скандинавками, – просто вогонь! Тільки подумай: у Швеції, в такому регіональному центрі, як Чернігів (де сотні тисяч жителів) впродовж кількох років скоєно лише одне-єдине вбивство. Причому там, по суті, і розслідувати нічого – банальна сварка між чоловіком та дружиною. Злочинець, штрикнувши свою благовірну кухонним ножем, навіть не крився – сам викликав поліцію, покірно дочекався стражів порядку і одразу ж в усьому зізнався...

– І що в цьому поганого?

– А як би там заробляв собі на життя приватний детектив Віталій Самарцев?! Не дивуйся – читав я про твої пригоди. Відверто кажучи, вражений. Навіть показав книжку кільком своїм знайомим, похвалився: „Ось, подивіться, що про мого друга написано!". То це – правда?

– Більш-менш, хоч Сергій, мій приятель, як і всі журналісти, часом передає куті меду.

– А, знаєш... – ненадовго замислився Олесь. На його чолі не з'явилося жодної зморшки; і я вперше поспівчував Маленькому принцові, якому, очевидно, довелося годинами посміхатися та розмірковувати перед дзеркалом, аби так бездоганно контролювати власні емоції.

– Що?

– Я не проти побути твоїм доктором Ватсоном.

– Жартуєш?

– Ні в якому разі! У тебе є чому повчитися. Сподіваюсь, що міг би реально допомогти своєму товаришеві. Не святі ж горщики ліплять! Ну, то як, старий?

– Але навіщо це тобі?

– Відкрию невеликий секрет – нещодавно зареєстрував приватну детективну агенцію. Та ти не хвилюйся, я тобі – не конкурент; працюватиму в Києві – днями придбав квартиру.

– О, вітаю!

– А як щодо моєї пропозиції?

– Я подумаю... Відверто кажучи, це – трохи несподівано. У мене вже є помічники: Ярослава, Льоня...

– Що ж, подумай, Вітасику. Запевняю: ти не пожалкуєш! Адже твій старий друзяка – креативний і доволі спостережливий. Може, це звучить нескромно, але хочеш доведу? Я тут, очікуючи одного славетного детектива, поспостерігав трохи за парочкою, що сидить за сусіднім столиком. Зверни увагу – ти їх знаєш?

– Ні.

– Добродієві, гадаю, років п'ятдесят, а його супутниця – ще зовсім дівчисько; однак вони не схожі на батька й доньку.

– Це – очевидно...

– Проте на чоловіка й дружину парочка не схожа також: у юнки немає обручки і вона якась невпевнена – законна „половинка" поводилася б інакше... Втім, навряд чи це – повія. Одягнена просто, але зі смаком; не вульгарна (майже ніякого макіяжу), навіть сором'язлива. Швидше за все – утриманка цього типа. Класичний варіант: сивина – в бороду, біс – у ребро! Дружина здається старою й зужитою, у вже дорослих дітей – своє життя, а в заможного чоловіка ще вистачає пороху на подвиги в ліжку, от і заводить собі коханку. Ти згоден?

– З чим? Я не розумію таких речей. Це – все одно, що зрадити друга. Ось ти кажеш – зужита жінка, а хто ж її зужив?! Та й не вірю я, що можна по-справжньому закохатися в людину, старшу на тридцять років! Звичайно, п'ятдесятилітнього добродія приваблюють гарненькі дівчата, але щоб навпаки...

– Правильно, все вирішує зиск! – Олесь на мить затримав погляд на своєму коштовному персні, іронічно посміхнувся: – Але, як ти думаєш, вона – його коханка?

– Гадаю, що так.

– Отож я не помилився...

– То й що?

– Вони сварилися. Він їй погрожував!

– Звідки ти знаєш? Не міг же цей респектабельний сивочолий чоловік раптом загорлати, мов навіжений, на увесь зал, перекрикуючи джаз! Я знаю тутешні порядки – його враз вивели б на свіже повітря.

– Ні, він говорив пошепки і дивився на неї, мов удав – на кролика.

– Це не забороняється...

– А між тим, дівчині загрожує серйозна небезпека. Вона була страшенно налякана! Зараз ніби трохи оговталася, але якщо поглянути уважніше...

– Так, панночка дещо знервована. Однак це ні про що не свідчить.

– А я тобі кажу – дівчина в біді! Ти, як детектив, мусиш розумітися на фізіогноміці. Адже, придивившись до обличчя людини, можна розгадати немало секретів. Це – ціла наука! Одразу видно – говорять тобі правду чи намагаються вішати локшину; хто перед тобою – підступний кат чи беззахисна жертва. Власне, досвідчений фізіогноміст здатний вирахувати потенційного шахрая, грабіжника чи маніяка! Знаєш, чому ми так погано живемо? Поглянь на обличчя наших можновладців...

– Це ти – погано живеш?!

– Я говорю образно, мені, якщо хочеш знати, держави шкода.

– Знаєш, давай хоч тут забудемо про політику, а то мене зараз знудить... А щодо фізіогноміки – я покладаюсь на власну інтуїцію. Розумієш, чоловік може страждати від хвороби і це неодмінно відображується на обличчі. До чого тут його чесноти? Люди – як море: ось – начебто штиль, на душі – сонячно, ти спокійний і просвітлений; а потім раптом набігають чорні хмари і душу твою ніби водночас сто кішок шкребуть, і ти від того готовий вовком завити. Якісь півгодини проминули, і від твого благодушного настрою не лишається й сліду, – насувається невблаганний шторм...

– Все правильно! Саме тому, поглянувши на твою вдоволену мармизу, я не відчуваю жодної небезпеки (мабуть, курка з картопелькою смакує, еге ж?), – лише легке роздратування з приводу моїх балачок. А ось пика нашого сусіда, хоч він і намагається це приховати, очевидно, віщує смертоносний ураган!

– Ну знаєш... Не скажу, що мені подобається обличчя цього чоловіка. Воно й справді – не надто привітне...

– Зарозуміле, бундючне!

– Авжеж... Та, зізнайся нарешті, ти просто розігруєш мене, правда?

– Аж ніяк. Я міг би з тобою засперечатися – на пляшку шампанського.

– Ти серйозно?

– А що? Ти – єдиний, хто зумів мене перемогти. Цікаво було б узяти реванш! – він поглянув на мене і раптом дзвінко розсміявся (аж парочка за сусіднім столиком озирнулася). Не поспішаючи, витер серветкою губи,

задоволено поправив краватку: – Бачив би ти зараз себе в дзеркалі! Хто б міг подумати, що у тебе може бути така ошелешена фізіономія.

– Чом би й ні? Ти мене, дійсно, спантеличив...

– Добре, щодо шампанського – це жарт. Але, повір, той чоловік – справді небезпечний! Втім, сподіваюсь, нічого лихого з білявкою не станеться – надто вже вона гарненька...

– І це – все, що ти можеш мені про неї сказати?

– Так. Невинне створіння. І налякане... А у нас, між іншим, – третій тост. То, може, вип'ємо за її здоров'я?

– Ні, з її здоров'ям – все в порядку. Давай просто – за жінок. І щоб усілякі лиходії, які кривдять таких красунь, отримали по заслугах!

– Хороший тост, – розсміявся Олесь. – Оригінальний! Треба буде запам'ятати... А тепер, друже, давай уже облишимо наших сусідів – здається, вони щойно помирилися.

– Справді?

– Так. Отож нехай собі туркочуть, мов закохані голуби! Ти краще розкажи мені про справу „чернігівського вампіра". Там нічого твій приятель-журналіст не наплутав? Я, коли читав, аж вмирав від цікавості...

Незабаром неприємний дядечко та його супутниця залишили кав'ярню. Ми засиділися допізна: спочатку товариш напрочуд уважно слухав розповіді про мої розслідування, а потім Олесь розпитував про однокурсників і ми з насолодою пригадували наше безтурботне студентське життя.

Коли „Куба" зачинилася, я, звісно ж, запросив Маленького принца до себе додому. Чаркували, бесідували, доки могли володіти язиками й остаточно не втратили орієнтацію в часі та просторі. Гість зійшов із дистанції першим – осоловіло поглянувши на мене, широко усміхнувся своїми сліпучо білими, голлівудськими зубами і повільно опустив голову на стіл, мало не клюнувши носом у тарілку з канапками.

Я ледь відірвав Олеся від стільця і з останніх сил дотягнув його неслухняне тіло до ліжка, відчуваючи себе як мінімум Леонідом Жаботинським, котрий щойно виборов олімпійське золото у суперважкій вазі, зафіксувавши нарешті в потрібній горизонтальній позиції велетенську штангу.

Маленький принц навіть не муркнув, лише граціозно махнув рукою невидимому персонажеві свого сну і засопів із блаженною посмішкою на вустах. Переконавшись, що з ним усе гаразд, я так-сяк доповз до дивану і, не роздягаючись, пірнув у міцний, спокійний сон...

Прокинувся першим, довго стояв під душем, відчуваючи приємну прохолоду. Спрагло хильнув розсолу, який лишився в холодильнику... Олесь лежав, розкинувши руки, – безтурботний і все такий же красивий. Зачарований він чи що? Навіть тривалий, „звитяжний" бенкет аж ніяк не відобразився на його янгольському обличчі! Сумно зиркнув на свою припухлу мармизу і заходився готувати сніданок.

Втім, товариш прочуняв мало не в обід. Я вже навіть хвилюватися почав – кілька разів підходив і прислухався до його рівномірного дихання. Вислухавши мою „доповідь” про нічне завершення нашої трапези та своє довгоочікуване пробудження, Маленький принц лише ніяково посміхнувся:

– Даруй, друже!

– Ти – в порядку?

– О, мені давно не було так добре! Швеція відпочиває...

Ми ще випили по келиху вина і, традиційно присівши перед дорогою, міцно потиснули один одному руки.

– Дякую, старий!

– І тобі спасибі, Олесю. Ти вже не пропадай, озивайся.

– Авжеж. Ось номер мого мобільного – в разі чого, дзвони! І пам’ятай про мою пропозицію – завжди готовий побути твоїм помічником...

Доктор Ватсон

Я зателефонував йому за кілька днів. Маленький принц відповів одразу, ніби увесь час очікував мого дзвінка:

– Привіт, друже!

– Ти зараз можеш говорити?

– З тобою – можу.

Поруч завуркотів приємний жіночий голос, тож я збентежено промовив:

– Мммм... Якщо ти зайнятий, я зателефоную пізніше – скажімо, за півгодини. Або давай так: подзвони, коли...

Жінка легенько, спокусливо застогнала.

– ... матимеш змогу.

– Говори, старий!

– Ти впевнений? У мене – серйозна розмова.

– Я тебе слухаю... Аліночко, дитинко, іди трошки погуляй. Мені треба поспілкуватися з дядею Віталієм... Ну, кажи вже, що сталося?

– Пам’ятаєш дівчину в кав’ярні?

– Дівчину?

– Ну, ту, що була з типом, який тобі чомусь дуже не сподобався...

– А, ти – про наших сусідів за столиком?

– Так. Вночі, коли ми з тобою пиячили у моїй оселі, красуня загинула.

– Та ти що!

– Її задушили...

– Жах який! Як ти дізнався?

– Як усі нормальні люди – вранці почув по радіо, а потім, прочитавши свіжу газету, подзвонив своєму знайомому – майору Воронову.

– То ти знаєш подробиці розслідування?

– Здається, ти – правий...

– Тобто?

– Молода жінка мала коханця, який був у неї тієї ночі.

– Отже, це скоїв він?

– В усякому разі, версія пограбування відпадає – двері були акуратно зачинені на ключ, вікна закриті (та і який злочинець полізе вночі на п’ятий поверх!). У квартирі – ідеальний порядок, жодних слідів бодай якогось спротиву, – жінку задушили уві сні.

– Отже, вбивця скористався власним ключем?

– Мабуть. Не могла ж вродлива молода жінка, яка мешкає сама, вкладаючись спати, залишити двері відкритими!

– Його вже знайшли?

– Коханця? Так. Це виявилося нескладно. Хлопці з „убійного відділу” впоралися за кілька годин. Звісно, Віктор Леонідович Волков був досить обережний і, як міг, приховував свої стосунки з Мариною Зварич (так звали загиблу). Ще б пак! У нього – цілий маєток в Олександрівці, кілька іномарок, сімейний бізнес. З дружиною вже срібне весілля відсвяткували. Звичайно, тоді, за радянських часів, ні про який шлюбний контракт не йшлося. Розпочинали, як то кажуть, з нуля. Тепер у Віктора Леонідовича – двоє дорослих дітей, які працюють у батьковій фірмі. І якби справа дійшла до розлучення, син та донька, напевне, підтримали б матір. Ясно, Волкову не хотілося скандалу. Не бажав він і ділити майно.

– Тому обрав безпрограшний варіант...

– Винайняв квартиру на околиці Чернігова, поселивши там гарненьку студентку, з якою познайомився півроку тому. Дівчина приїхала з села, з грошима у неї було скрутно, адже доводилося платити за навчання. А батьки у неї – незаможні, там – багатодітна родина. Хіба що могли картоплю та якісь помідори-огірки передати. А тут – ще не зовсім старий, дбайливий дядечко, котрий запропонував оплачувати її житло (окрему квартиру!) і щомісяця виділяти кругленьку суму: на харчування, наряди, якісь жіночі витребеньки...

– І вона погодилася!

– Я її не засуджую. Дівчина виросла в сім’ї, де звикли економити кожну копійку. Їй хотілося виборсатися зі злиднів, пожити по-людському, відчути себе забезпеченою й жаданою жінкою. І ось, коли трапилася сприятлива нагода, попелюшка вирішила не втрачати такий шанс.

– Дарма, що Віктор Леонідович не дотягував до принца...

– До того ж, він був скупуватим і не поспішав радувати коханку дорогими подарунками. Правда, зобов’язання свої виконував пунктуально – невибагливій Марині цілком вистачало на життя. Вона ще й примудрялася допомагати батькам.

– І вони не цікавилися – звідки гроші?

– Цікавилися, але донька пояснила, що покохала заможного юнака і згодом вийде за нього заміж. Тож гарний, чуйний хлопець належно піклується про свою наречену! І хоч Марина не поспішала знайомити рідних зі своїм обранцем, ті повірили. Думали, донечка просто соромиться їхньої бідності... Так могло тривати не один рік; адже, щоб піти від коханця, Марині

потрібно було отримати заповітний диплом і влаштуватися на нормальну роботу, а це, сам розумієш, доволі складно.

– Але того вечора, у кав'ярні, вони сварилися!

– Волков це заперечує – наполягає, що все було, як завжди. Вони чудово провели вечір, а потім поїхали до Марини. Але після любощів Віктор Леонідович одразу ж повернувся додому, задоволений і впевнений у собі.

– Ти в це віриш?

– Не дуже... Тобто додому він, звісно, повернувся, проте в цей час Марина Зварич могла вже бути мертвою.

– Особисто у мене – жодних сумнівів: це скоїв її коханець!

– А який мотив убивства?

– Ну, це ж елементарно, Холмсе! Можливо, Волкову набридла коханка і він вирішив її спекатися. Однак Марина вже просто не уявляла собі іншого життя – до хорошого, як відомо, звикають швидко. Що їй залишалося? Лише шантажувати Віктора Леонідовича! А скандалу Волков не бажав. Можливо, він і не планував убивство заздалегідь, але, почувши про наміри коханки, по-справжньому злякався, – одкровення Марини могли призвести до його сімейного краху! Що робити? Піти на поступки? Залишити все, як є? Але де гарантія, що панночка на цьому заспокоїться? У тихому болоті іноді такі чорти водяться! А під час їжі, зазвичай, з'являється апетит... Логічно?

– Так.

– Йдемо далі. Віктор Леонідович мав ключі від квартири своєї утриманки?

– Авжеж.

– Тобто він міг спокійно вийти з оселі мертвої білявки, старанно зачинивши двері?

– Безперечно.

– Інших підозрюваних, як я розумію, немає? Ніхто, крім Волкова, не приходив до Марини? Я маю на увазі чоловіків...

– Віктор Леонідович ніколи б не допустив існування ще одного коханця.

– Тоді в чому справа? Міліція вже заарештувала вбивцю?

– З Волкова поки що взяли підписку про не виїзд. Він – головний підозрюваний...

– Але тебе щось непокоїть?

– Розумієш, якось усе – надто очевидно. Звісно, Віктор Леонідович – не янгол, швидше навпаки – вельми неприємна особа! Ти був абсолютно правий... Однак він – і не дурень. Щоб розкрутити такий бізнес, потрібно мати неабияку витримку й голову на плечах! Це – дуже розсудлива і неметушлива людина, яка тисячу разів прораховує кожен свій крок.

– Чому ж він тоді повів коханку у публічне місце?

– Ти маєш на увазі оте кафе? Можливо, був переконаний, що нікому з близьких не спаде на думку завітати саме туди. У кожного – свої улюблені

кав'ярні. До того ж, родина часто бенкетувала вдома – Віктор Леонідович навіть тримав власного кухаря...

– Це – ні про що не свідчить, зате докази вини Волкова – залізобетонні!

– Але як такий нелегковажний, підприємливий чоловік міг наробити стільки помилок? Для чого було вбивати коханку у будинку, де його не раз бачили сусіди? Погодься, за півроку важко не запримітити і розкішну автівку, і її непривітного господаря! До речі, дехто навіть номер машини запам'ятав – так Віктора Леонідовича й вирахували.

– Кажу ж, він міг діяти імпульсивно. У такому стані людина спочатку робить, а потім уже усвідомлює, що накоїла. Бачив би ти його обличчя у кав'ярні, під час сварки. Це був сам диявол!

– А ти не перебільшуєш?

– Ну, за кого ти мене маєш? Тому й Марина налякалася.

– І ти можеш, у разі потреби, підтвердити це слідчому й свідчити проти Волкова в суді?

– Звичайно. Я – законослухняний громадянин, а зло має бути покаране. Тому тільки скажи – того ж дня обов'язково приїду до Чернігова!

– Спасибі, я в тобі не сумнівався.

– Будь ласка, тримай мене в курсі. Знаєш, друже, я уже відчуваю себе доктором Ватсоном...

Шедевр

„Убійний відділ" Маленького принца розчарував.

– Я думав у вас тут життя вирує, – поскаржився Воронову. – Уявляв: шум-гам, безперервні розпачливі дзвінки, суцільні екстремальні ситуації, одне слово – буря! А я сиджу вже мало не годину, смакую духмяну каву і, коли б не Самарцев, міг би страшенно знудитися.

– Вибачте, – стримано посміхнувся майор, – був терміновий виклик, отож мусив по гарячих слідах розплутувати одну справу.

– І як, вдало?

– Підозрюваний уже дає свідчення в сусідній кімнаті.

– Сподіваюсь, обійшлося без тортур?

– Я що – схожий на інквізитора? – спохмурнів Воронов.

– Даруйте, пожартував... – елегантно поставив на стіл горнятко з кавою мій товариш. – Ну, то я готовий допомагати слідству!

– Це – добре, – кивнув майор. – Ми пропонуємо вам взяти участь в одному експерименті.

– Експерименті?

– Так. Власне, ідея належить приватному детективу Віталієві Самарцеву. Відверто кажучи, це – досить несподівано, але чому б не спробувати? Ви не проти?

– Навпаки – мені вже цікаво!

– Чудово, – стомлено поглянув на нього слідчий. – Покличте Волкова.

– О, розумію, очна ставка, – посміхнувся Олесь. – Що ж, я – готовий!

Віктор Леонідович виглядав кепсько – куди й поділися його пиха та респектабельність. Він пригнічено присів на стілець, байдуже ковзнувши поглядом у наш бік.

– Олесю Андрійовичу, ви знайомі з цим чоловіком? – по-діловому поцікавився Воронов.

– Ні, але бачив його у кав'ярні з молодою жінкою, – впевнено відповів Маленький принц.

Майор кивнув і неквапливо розклав на столі фотографії:

– Будь ласка, погляньте. Впізнаєте когось?

– Авжеж, – палець із перснем одразу ж вказав на знімок Марини Зварич. – Це – вона.

– Добре... – Воронов ніби виважував на терезах кожне слово. Мовчки прибрав до шухляди решту фотографій, залишивши на столі лише портрет небіжчиці: – А тепер розкажіть, що тоді трапилося в кав'ярні?

– Цей чоловік, – презирливо скривив губи Олесь, поглянувши на Віктора Леонідовича, – сварився зі своєю супутницею і погрожував їй.

– Неправда! – вороже втупився в мого товариша Волков.

– Потім, коли прийшов Віталій Самарцев, я сказав йому, що тип за сусіднім столиком – потенційний злочинець і дівчині загрожує реальна небезпека, – Маленький принц говорив спокійно, ніби диктор українського радіо, абсолютно не переймаючись настроєм свого опонента, який уже буквально спопеляв очима ненависного свідка.

– Це – неправда, – гнівно повторив Віктор Леонідович. – Все було не так! Ми ніколи не сварилися – у Мариночки був прекрасний характер. Вона в усьому прагнула мені догодити. І я її кохав! Господи, це ж – маячня якась... Ну чому ви мені не вірите?!

– А який сенс мені обманювати? – стенув плечима Олесь.

Волков тяжко зітхнув, похитав головою і втупився в підлогу.

– Що ж, вам, Вікторе Леонідовичу, доведеться залишитися. Посидите в іншій кімнаті, доки я залагоджу кілька нагальних справ, а потім ми продовжимо нашу бесіду, – чітко, карбуючи кожне слово, промовив майор. – А ви, Олесю Андрійовичу, вільні.

– А як же експеримент? – розчаровано подивився на мене Маленький принц, коли Волков, похиливши плечі і шаркаючи черевиками, вийшов за двері.

– Проведемо! – по-змовницькому підморгнув приятелеві. – Але доведеться трохи зачекати – сам знаєш, які іноді вередливі бувають митці; мало не кожен вважає себе невизнаним генієм! От і цей такий: заінтригував, а тепер тягне кота за хвіст.

– Щось я нічого не второпаю... – закліпав очима Олесь.

– Сусід Марини з 47-ї квартири, Іван Денисович, на старості років вирішив стати живописцем. Намалював з десяток портретів (вони у нього найкраще виходять), натюрмортів та пейзажів і... пішов по інстанціях – з вимогою, аби його негайно прийняли до Національної спілки художників

України. Ті вже не знали, як відкараскатися від новоспеченого „генія”, а старий усе штампував свої полотна, мов верстатник шостого розряду – ударник соціалістичного змагання. Ну ось, тієї ночі, коли вбили Марину, Іван Денисович не спав – створював черговий шедевр. Він тепер вночі малює, а вдень вкладається в ліжко. Пенсіонер, на роботу ж не треба, от і живе, мов сова (кажуть, так колись роками письменник Пікуль творив…). Дивний чоловік...

– Ну, це – ще не злочин, – розсміявся Олесь.

– Так от, уяви собі, зателефонував мені вчора цей дідусь і заявив, що на власні очі бачив нічного гостя, який, скрадаючись, наблизився до дверей сусідки, відчинив їх власним ключем і зайшов до Марини.

– Неймовірно! – похитав головою Маленький принц. – Але ж там, на східцях, надто тьмяне світло, а у допитливого старенького – мабуть, не найкращий зір...

– Авжеж, – кивнув я, – тому він стільки вагався! Власне, одразу ж, про всяк випадок, зробив ескіз – спробував зобразити дивного відвідувача. І проґавив, коли той залишив квартиру.

– То, виходить, він бачив вбивцю лише якусь мить? – засумнівався Олесь.

– Так, тому й не певний в успіху своїх свідчень. Однак він намалював (ну, майже намалював), – я красномовно поглянув на годинник, – картину, на якій зобразив момент трагедії. І тішиться, що нарешті вступить до Спілки художників! Побували вже в його оселі відомі митці і цього разу навіть незакінчене полотно їм сподобалося – пообіцяли підтримку. Уяви собі, днями в Чернігові має відкритися перша персональна виставка Івана Денисовича, на яку запрошені місцеві та столичні журналісти. Адже про вбивство бідолашної дівчини повідомляли радіо, телебачення, газети, інтернет-видання. А тут – ніби продовження теми: презентація картини, на якій зображені душогубець та його жертва...

– Який цинізм! – обурився Маленький принц.

– Авжеж, – погодився я. – Але Іван Денисович вже домовляється про свою презентацію в Києві. Знаю про все це не лише з його слів – дзвонив одному своєму знайомому художникові. Так ось, той запевняє, що картина дійсно варта уваги!

– Але ж її не можна представити в суді...

– Не можна. Однак це – витвір мистецтва, тому картину побачать тисячі людей. Навіть не сумніваюсь, що вона з’явиться на перших шпальтах газет і потрапить до мережі Інтернету! Але до того, як це станеться, я задумав провести невеликий експеримент. Зараз автор завершує своє творіння (я попросив його попрацювати вдень), отож чекаю від Івана Денисовича дзвінка. Він сподівається впоратися до вечора...

– І що тоді?

– Гм... А доктор Ватсон міг би й здогадатися! Завітаємо першими на об’єкт, немов прийомна комісія. Звісно, і Віктора Леонідовича в гості

покличемо. Головне, не говори зайвого в його присутності. Побачимо, як пан Волков відреагує на такий сюрприз! Можливо, одразу й зізнається в скоєному...

– Ти впевнений?

– Картина його шокує. Звичайно, сусід небіжчиці – не Рембрандт, але якась схожість, безумовно, повинна бути. Власне, для більшого ефекту, можна повести підозрюваного на місце злочину, встановивши картину там – у спальні... Ну, що скажеш?

– Я, відверто кажучи, ошелешений. Менти б до такого нізащо не додумалися!

– Зате багатостраждальний Воронов вкотре благословив мою авантюру. Я тому й ризикую, бо знаю – майор та його хлопці витягнуть мене з будь-якої халепи. Вони – люди надійні! Звісно, креатив – класна штука, але, коли маєш справу зі злочинцями, одним розумом не обійдешся – зазвичай, потрібні м'язи, а інколи – і вогнепальна зброя... Отже, підеш зі мною?

– До художника? Неодмінно! Тільки маю залагодити одну справу.

– Я можу чимось допомогти?

– Ні, не переймайся, це – всього лише дріб'язкове доручення моєї приятельки. Пам'ятаєш, коли ти подзвонив, вона заважала нам спілкуватися?

– Так, трохи... Звичайно, я – не фізіогноміст, але на голосах розуміюся. Думаю, тобі поталанило.

– Дякую, друже! Незабаром запрошу тебе до нас у гості. Аліна святкуватиме своє 17-ліття.

– О, то вона – ще зовсім юна!

– Авжеж. І тобі раджу: хочеш мати гарну дружину – виховуй її змалечку. Ну, то я побіг?

– Давай. Звільнишся – подзвони, можу заїхати за тобою по дорозі. Блін, пошвидше б наш Мікеланджело обізвався – вже просто вмираю з нетерпіння!

– Я теж. Ти мене заінтригував, старий. Цікаво: чим усе це закінчиться?

За півгодини у двері Івана Денисовича подзвонили. Старий неквапливо почвалав у коридор, вмикнув світло, зазирнув у вічко:

– Хто там?

– Я – від Віталія Самарцева, відчиніть, будь ласка!

Дідусь клацнув замком, впустивши молодого чоловіка:

– Не роззувайтеся, проходьте. Ви – якраз вчасно, я саме збирався подзвонити вашому шефові.

– Справді? – зрадів гість, поправивши стильні затемнені окуляри. – То картина готова?

– Щойно завершив! – урочисто промовив господар і поманив рукою у напрямку однієї з кімнат. – Ходіть за мною... Я її поки що чорним сукном прикрив – не знав, що спочатку ви прийдете.

– Шефові не терпиться, от і прислав довідатися, – приязно посміхнувся молодик, крокуючи до спальні.

Картина знаходилася в центрі кімнати.

– Що ж, справді, ефектно, – похвалив гість. – Ну, показуйте свій шедевр.

Господар підійшов до полотна, на хвильку затамував подих, витер спітніле чоло:

– Вибачте, хвилююся...

– Сміливіше, Іване Денисовичу. Ця мить увійде в історію. Ви – на порозі слави!

Дідусь зашарівся, однією рукою взявся за сукно, рвучко відхилив його і гордо склав руки на грудях. Молодик зняв окуляри, вражено наблизився до картини: спочатку на його обличчі відобразився неймовірний подив, але за секунду воно невпізнанно змінилося; це вже був хтось зовсім інший – навіть не людина, а знавісніла потвора, яка з ненавистю дивилася на художника.

– Цього не може бути... – моторошно завив гість, зірвавши зі своєї голови довгу руду перуку. – Ти не міг мене розгледіти! Чуєш, старий дурню, не міг!!!

Іван Денисович вклякнув на місці, загіпнотизований страшним, нелюдським поглядом.

– Ну, чому мовчиш, наволоч? Черв'як, який вирішив, що здатний здолати лева! Пігмей, котрому захотілося слави... Буде тобі зараз слава! – він уже одягав чорні шкіряні рукавички. – Радій, що у мене не вистачає часу примусити тебе зжерти власні нутрощі! На жаль, ти здохнеш надто швидко, як та дівчинка – Марина Зварич... А потім я спалю твою мазню – шкода, що ти не відчуєш, як палають ця ідіотська картина, хирляве, незграбне тіло і триклята оселя. Так, це буде мій прощальний феєрверк! Стій і не рухайся, якщо хочеш легкої смерті...

Він люто кинувся на покірну жертву, але тієї ж миті хтось спритний і дужий заступив йому дорогу. Душогуб заревів від відчаю, спробував дотягнутися до горла несподіваного захисника, проте пронизливий біль жбурнув потвору на коліна.

– Привіт, Олесю, – я не зловтішався. Відчував лише жахливу втому і невимовну скорботу, неначе щойно поховав дорогу людину. Мені також було боляче, ніби не Маленького принца, а мене примусив щойно скоритися своїм улюбленим прийомом „крутий" хлопець Андрій із „убійного відділу".

– Ви заарештовані, Олесю Андрійовичу, – спокійно, по-діловому промовив майор Воронов, – і звинувачуєтеся у вбивстві Марини Зварич та спробі позбавити життя художника Івана Левченка. Ви – юрист, тож знаєте свої права, але я вам їх зачитаю...

– До біса! – роздратовано відмахнувся Маленький принц. – Облишимо цю комедію. Все скінчено... Це ж треба, попався, мов останній кретин! Ти знову переміг, Самарцев. Вітаю, старий! Блін, недооцінив я тебе. От хитрун... Коли ти здогадався?

– Я просто відчував, що Волков – не вбивця. Він кохав Марину і не міг бажати її смерті. Отож хто – справжній злочинець? І тоді мені спало на думку неймовірне... Спочатку, в кав'ярні, саме ти привернув мою увагу до Віктора

Леонідовича та Марини і навіщось вигадав їхню сварку. Потім я якось надто підозріло „відрубався” вдома, хоч, зазвичай, вмію пити і не надто потерпаю від похмілля... Правда, я ніяк не міг збагнути мотив злочину, аж доки не згадав про пляшку шампанського!

– Авжеж, – скривив губи Олесь, – увесь час, після тієї нашої студентської суперечки, я прагнув довести, що кращий за тебе. Заробив купу грошей, придбав розкішну іномарку й престижну квартиру на Подолі. Але ти знову обскакав мене, еге ж? Ти прославився, старий! З тебе зробили мало не новітнього Шерлока Холмса. Твоя детективна агенція процвітає! Звісно, мені не давали спокою лаври приватного детектива Віталія Самарцева. Я мріяв про реванш! От і приїхав до Чернігова, де, цілком випадково, побачив у кав’ярні сивочолого підприємця та його юну пасію. І збагнув, як пошити тебе в дурні! Я простежив за ними, дізнався адресу білявки. А потім, наступного дня, ніби випадково, потрапив їй на очі... Власне, я цілком згоден із твоєю теорією про різницю у віці.

– Справді?

– Тому й досі не одружився: однолітки для мене – застарі, а юних красунь доводилося міняти, мов рукавички. Надто швидко набридали – відчував нещирість... От і „невинна” Марина лише дозволяла себе кохати самовпевненому бізнесмену Волкову. Тож, коли я скористався своїм природним хистом і належно позалицявся до гарненької молодички, вона відповіла мені взаємністю. Того ж дня вродливий принц побував у її ліжку й довідався решту потрібної інформації! Марина вже настільки довіряла мені, що дозволила виготовити ще один ключ від її квартири. Вона повірила: згодом, з моєю допомогою, спекається набридливої опіки Віктора Леонідовича. „Треба лише трохи зачекати й тримати язичка за зубами”, – застеріг я. І наївне дівча слухняно виконувало мої вказівки.

– А я так зрадів, побачивши друга, що зовсім втратив пильність...

– І мені вдалося легко втілити свій план: тобі я підсипав снодійне (і неабияк потішався, коли прославлений детектив титанічними зусиллями волік до ліжка „непритомного” товариша), а Марину просто приспав своїми ласками.

– Ти – покидьок!

– А ти?.. Через якусь… шльондру віддав на поталу ментам свого найкращого друга! Я ж ніколи не прагнув помсти, не бажав тобі зла – тільки хотів довести, що також чогось вартий. Ну, здогадався про мої вибрики, то відверто сказав би наодинці кілька „теплих”, „лагідних” слів. У крайньому разі, набив би мені морду та й відпустив. Це було б по-чоловічому! А ти вигадав казна-що. Зізнайся, хотів мене ще раз принизити?

– Ні. Я мав покарати вбивцю і врятувати від в’язниці невинного добродія.

– Кого ти називаєш добродієм – того непривабливого типа, який звик колекціонувати гроші, дбаючи виключно про власну персону? Ловеласа,

котрий цинічно обманював свою дружину і, можливо, рано чи пізно все одно вскочив би в халепу?! Ти мене зрадив...

– Послухай, Олесю! Свого друга я втратив кілька хвилин тому, у цій кімнаті. Бо до останнього не був певний у твоїй вині. Це – нестерпно, увесь час вагатися, підозрювати того, кого вважав найкращим! У мене не було жодного доказу, але я мусив розвіяти сумніви. Власне, Іван Денисович – справді, художник. Звичайно, він не міг бачити тебе вночі, бо в цей час сумирно відпочивав у ліжку. Тому я вийняв твоє фото зі свого випускного альбому...

Маленький принц зморщився, наче від зубного болю, і люто сплюнув собі під ноги:

– Обіцяй, що порвеш на шмаття його мазню!

– Ти – несправедливий. По-моєму, вийшло талановито... Але ми вже про все домовилися з Іваном Денисовичем – картину буде знищено. І справа – не в твоїх амбіціях. Не можна тиражувати зло, навіть зображене з великим хистом.

– То майбутня помпезна презентація у мистецькій галереї – міф?

– Авжеж.

– Який же я дурень!

– До побачення, Олесю. Ми ще зустрінемося.

– У пеклі?

– Ні, в суді...

* * *

Увечері до мого офісу завітав Віктор Леонідович – змарнілий та й сивини додалося… Однак погляд потеплішав, а від його бундючності не лишилося й сліду. Здавалося, що переді мною – зовсім інша людина. І такий Волков подобався мені значно більше.

– Я вам безмежно вдячний, Віталію! – промовив він, дістаючи з кишені пухкеньку пачку доларів. – Відверто кажучи, у в’язниці збирався накласти на себе руки. Не зміг би пережити такої ганьби!

– Заберіть гроші – я їх не візьму.

– Ну що ви? Я ж – від усієї душі! Таке пережив – ворогові не побажаю. Дякувати Богові, дружина мене пробачила… Сподіваюсь, поступово все налагодиться. Будь ласка, візьміть...

– Ні. Ви мені нічого не винні, адже не були моїм клієнтом.

– Але ви врятували мене і знайшли вбивцю Мариночки!

– Він був моїм другом...

– Знаю, – скрушно похитав сивою головою. – Однак ви правильно вчинили, Віталію! Гадаєте, він би на цьому зупинився? Запевняю вас – такий чоловік здатний на будь-які, найжахливіші злочини! Я колись серйозно цікавився фізіогномікою і потім не раз доволі точно передбачав вчинки тієї чи іншої людини, просто спостерігаючи за її обличчям. Власне, це неабияк допомагало мені в бізнесі! Так ось, тільки-но поглянувши, між іншим, на

вашого колишнього приятеля (там, у кав'ярні, коли, здавалося б, ніщо не віщувало небезпеки), я подумав, що за сусіднім столиком сидить сам диявол. Ну, дуже непривабливий тип!

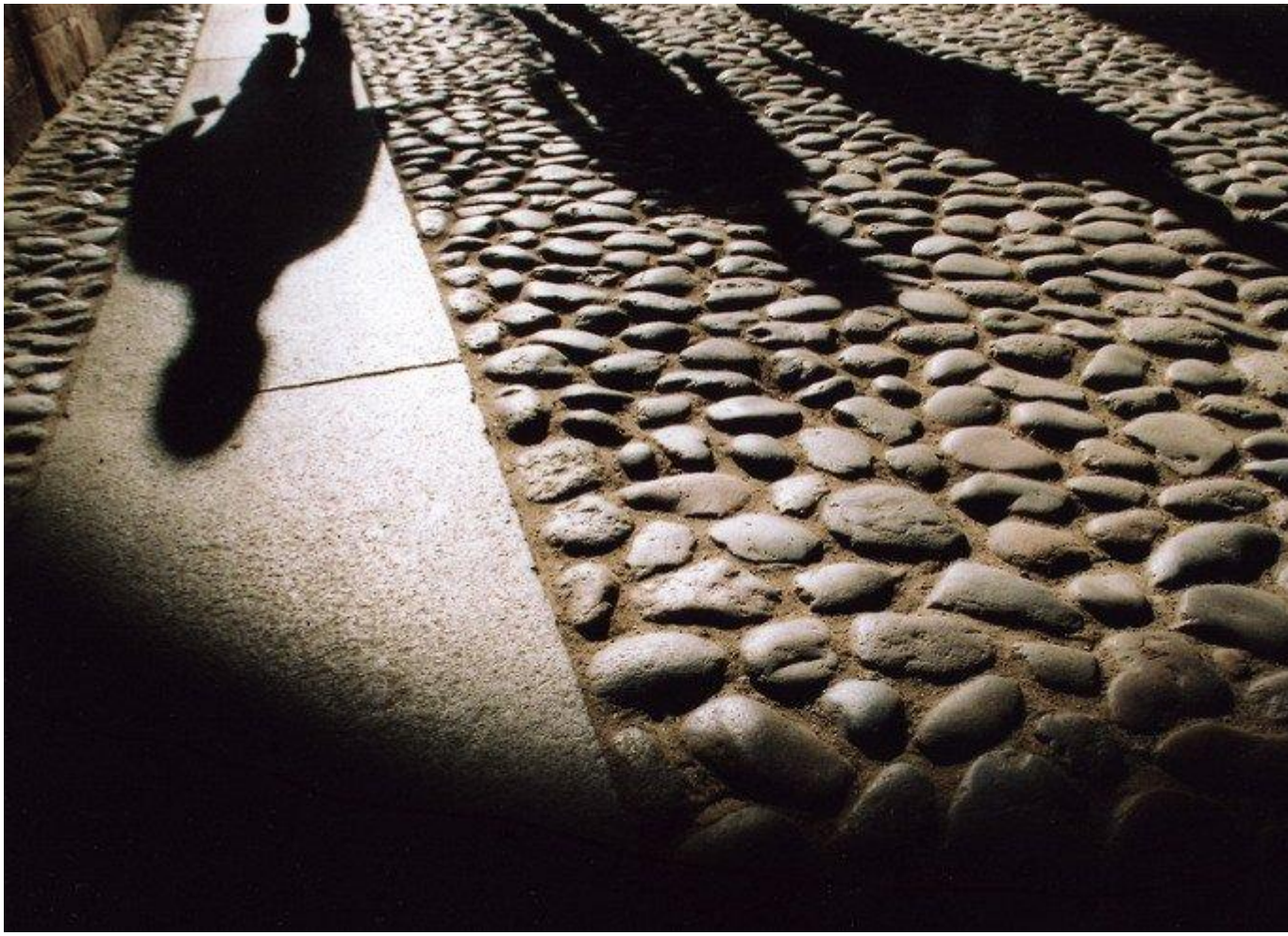

Таємна служба

– Знаєш, друже, мені нещодавно запропонували співробітництво з органами... – ошелешив новиною приватний детектив Віталій Самарцев.

– З якими органами? – механічно поцікавився я, чаклуючи над своєю фірмовою стравою – качкою, запеченою з яблуками.

– Звичайно, мова – не про шлунок, кишечник та печінку. Насправді, органи у нас одні, – авторитетно заявив приятель, – компетентні!

– А, он ти про що... – нарешті допетрав я, длубаючись у духовці.

– Авжеж, саме про те саме, – багатозначно підтвердив він. – Кожен справжній патріот неодмінно повинен час від часу повідомляти щось компетентним органам.

– Навіщо?

– Аби серед нас не вешталися всілякі шпигуни й авантюристи. Щоб ми, патріоти, почувалися в безпеці.

– А ми почуваємося?

– Ще ні, тому їм і знадобилася моя допомога!

– Я зрозумів, – обережно поправив качку, насолоджуючись незрівнянним ароматом. – Аби позбутися одних авантюристів, необхідно скористатися послугами іншого...

– Яке чудове почуття гумору, – і собі понюхав качку Самарцев. – Слухай, це – просто божественно! Мммм...

– Ти щось відповів?

– Я похвалив нашу качку.

– Ну, по-перше, поки що це – не наша качка, а моя...

– Звісно, твоя – поки що... А по-друге?

– Я мав на увазі органи. Що ти їм відповів?

– Ну... – зам'явся він. – Звичайно, я подякував за довіру до моєї видатної персони. І пояснив, що, на жаль, абсолютно не здатний втримати язика за зубами, тож неодмінно вибовкаю супостатам усі явки та паролі. Однак можу порадити одного скромного, але амбітного журналюгу, який потайки мріє про лаври розвідника Ісаєва...

– Що? Ти назвав їм моє прізвище?!

– Не переживай, старий. Ти впораєшся, – миролюбно запевнив приятель, квапливо затуляючись руками від погрозливо навислої над ним пательні. – Головне, щоразу чітко дотримуватися правила всіх секретних агентів: „стукайте" – і вам відчинять...

Втім уже після першої чарки ми порозумілися. І, неквапливо смакуючи качкою, приватний детектив Віталій Самарцев задушевно розповідав про свої нові неймовірні пригоди.

Прокляття

– Якщо ви не допоможете, я її вб'ю. Або себе. Або – її і себе... – вона говорила тихо, спокійно, немов про майбутній похід до хімчистки. Навіть бровою не повела...

Ну, що за день такий! Зранку несподівано закапризувала праска, підступно зіпсувавши мої улюблені брюки – подарунок Ярослави. Потім подзвонила Яруся і, поскаржившись на кволе горло („Пам'ятаєш, ти вчора пригощав мене морозивом?"), попросила відгул. Ми мали разом заїхати за Льонею, який мешкав на Рокоссовського – у „хмарочосі" (так жартома наш колега називав свою квартирку на чотирнадцятому поверсі). Довелося мені вирушити туди самому. Але старенький ліфт чомусь виявився не в настрої і, зависнувши десь на півдорозі, вперто не бажав ворушитися. Так я й просидів у ньому навпочіпки цілу вічність – без світла, з розрядженою мобілкою (збирався привести її до тями вже в нашому офісі), потерпаючи від самотності. Ні, я не страждаю на клаустрофобію, і якби поруч зі мною тоді опинилася Ярослава... Який був би шанс. Яка романтична пригода могла трапитися! І треба ж було Ярусі так невчасно застудитися. Я їй, від усієї душі, – найсмачніше морозиво, а вона... От і роби людям добро!

Нарешті ліфт змилувався й випустив мене зі своєї пащеки. Точніше його розчаклував якийсь плюгавенький чоловічок, котрий на моє щире „дякую" лукаво примружив безбарвні, каламутні очі:

– Дякую, шановний, на хліб не намастиш...

– А я думав, чарівники працюють безкоштовно, – посміхнувся у відповідь.

– Ну, що я – Вася? – ображено стенув плечима.

– Ось, – тицьнув йому червонець. – Вистачить?

Однак рятівник поглянув на мене з таким докором, що довелося знову полізти до кишені. Отримавши купюру з портретом Тараса Шевченка, чоловічок задоволено крякнув:

– Дякую, – і раптом простягнув мені папірець.

– Що це? – оторопіло зиркнув на нього.

– Моя візитка. Звертайтеся, якщо знадобиться. Завжди радий допомогти нежадібним людям!

„Вітя, – збентежено прочитав я. – Майстер на всі руки. Працюю цілодобово". – Іронічно промовив уголос: – Авжеж, Вітя. Не Вася... Я запам'ятаю!

– На звороті – номер мобільного, – привітно вишкірив на прощання жовті, прокурені зуби...

Але в офісі на мене чекав новий сюрприз. Двері були відчинені й там уже метушилися Льоня та... хвора Ярослава, які, угледівши мене, на радощах мало зі своїх джинсів не повистрибували.

– Віталику, ти живий? – втішено прохрипіла Яруся, тримаючись за простуджене горло. – А ми вже збиралися до моргу – там саме привезли чоловіка з вогнепальним пораненням...

– Поки що похорони відміняються, – заспокоїв колег, приземлившись у персональне крісло. – Однак, про всяк випадок, будьте напоготові. У мене – важкий день і він ще не закінчився!

– Що сталось, шефе? – турботливо поцікавився Льоня.

– За дві години мало не протер штани в ліфті твого „хмарочоса”.

– Серйозно? От, блін, я мав би здогадатися!

– Там не горіло світло, однак поряд не виявилося жодної жінки...

– Авжеж, мені дуже поталанило, – кивнула Яруся.

Я скрушно зітхнув:

– А мені ні в чому не везе: ні в смерті, ні в коханні...

– Між іншим, шефе, тобі сьогодні вже тричі дзвонила одна наполеглива жіночка, – пригадав Льоня.

– От, із цього й треба було починати! – солодко потягнувся в комфортному кріслі. – Сподіваюсь, вродлива?

– В усякому разі, голос – привабливий. Вона залишила номер свого телефончика і, по-моєму, просто вмирає від нетерпіння в очікуванні твого дзвінка!

... У неї було красиве ім’я – Любов. І приїхала вона за п’ятнадцять хвилин після нашої розмови по телефону. Власне, ніякої розмови й не було – Люба сказала: „Їду!” і хутко примчала до офісу на чорному „Мерседесі”. Я розчаровано потер скроню – автівка такого кольору абсолютно не пасувала молодій, симпатичній жінці. Ну, що це за Любов із чорним кольором?!

Втім вона не прагнула сподобатися – прямо з порогу ошелешила мене місткою фразою:

– Якщо ви не допоможете, я її вб’ю. Або себе. Або – її і себе...

Я печально наморщив лоба, чудово усвідомлюючи, що це – погана звичка для 27-літнього детектива, котрий все ще прагне подобатися жінкам. Але що вдієш? У мене – мільйон недоліків, тож навіть не знаю, з яким із них вести цілеспрямовану боротьбу. Спробував посміхнутися:

– Ви завжди такі войовничі, Любо?

– Ні, – сумно поглянула мені у вічі. – Але, повірте, я вже дійшла до такого стану, що здатна вкоротити віку людині. – І, ніби прочитавши мої думки, заспокійливо махнула рукою: – Я – не психопатка, Віталію. І вогнепальної зброї у мене немає. Можете обшукати сумочку...

– Ну, що ви, шановна, – звів брови. – Це – ні до чого! Мій приятель-журналіст одного разу спілкувався з жінкою, котра раніше працювала кілером. Так от, вона також не користувалася пістолетом – акуратненько штрикала дужих дядьків своїми тоненькими, вишуканими пальчиками...

– Цікаво! – замислено подивилася на мене.

– Ви сідайте, Любо, а то ми якось дивно бесідуємо, ніби перед війною... Хочете пива? Холодненького?

– Пива? – машинально вмостилася в кріслі, навіть не оцінивши його зручності. – А я не застуджусь?

– Ну, нарешті – нормальна реакція вразливої жінки! – неквапливо дістав із холодильника дві пляшки „Чернігівського”. – Бо я вже подумав, що розмовляю з Термінаторкою...

Вона усміхнулася – стомлено, беззахисно:

– Ви мені подобаєтесь, Віталію!

– Справді? – не поспішаючи, заповнив по вінця високі кухлі й поставив один перед гостею. – Дуже прикро...

– Чому? – здивовано поглянула волошковими очима.

– Я принципово не кохаюся із заміжніми жінками.

– Дуже розважливо, – обережно пригубила прохолодний напій. – Отже, з вами можна почуватися в безпеці?

– Авжеж... – замислено кивнув, смакуючи „Чернігівське”. – Хоч ви мені теж подобаєтеся! Цікаво, яка допомога потрібна такій жінці? Вам хтось погрожує?

– Можна й так сказати... – потягнулася до сумочки. – Ви курите, Віталію?

– Ні, я п’ю. А ви паліть собі на здоров’я!

– З вами – легко, – дістала пачку дорогих жіночих сигарет, звично клацнула запальничкою, спрагло закурила: – А чоловік мене „пиляє”, хоче до ста років дожити.

– По-моєму, – підсунув до неї попільничку, – „пиляють” жінки. Щодо цього ви – неперевершені майстрині! Причому всі, як одна...

– А він останнім часом, мов баба. Чіпляється до кожної дрібниці!

– Розкохав?

– Не знаю...

– А хто знає?

– Віолета!

– А, це, мабуть, та, яку вам хочеться вбити?

Вона мало не похлинулася пивом:

– Скажіть, Віталію, у вас є недоброзичливці?

– Можливо. Я ж – приватний детектив. Власне, ніколи над цим всерйоз не замислювався, хоч декому після моїх розслідувань не пощастило...

– Але є людина, яка вас люто ненавидить і бажає вашої смерті, котра постійно прагне помститися, накликавши лихо?

– Не знаю. Кажу ж вам, я не переймаюся такими речами.

– А ось я переймаюся!

– Через Віолету?

Глибоко затягнулася, поволі випускаючи дим, акуратно струснула попіл у подаровану кимсь із моїх відвідувачів кумедну попільничку:

– Знаєте, колись ми були найкращими подругами. Стільки часу проводили разом, довіряли одна одній найпотаємніше!

– І що сталося?

– Якось вона довірила мені Назарія...

– Свого хлопця?

– Нареченого. Він саме вступав до магістратури, але мав проблеми з англійською. Ось Віолета й попросила мене побути репетитором.

– Наївна...

– Присягаюся, я нічого такого не планувала – збиралася чесно допомогти найкращій подрузі! Я ж тоді з іншим хлопцем зустрічалася.

Правда, він не поспішав на мені одружуватися, але я й сама не прагнула під вінець. Навіщо? Обом ще два роки вчитися, ні нормального житла, ні пристойної роботи. А так – кохайся собі досхочу і жодних зобов'язань! Розумієте?

– Розумію. Вам сподобався Назарій...

– Сподобався, проте я його не спокушала. Він сам налетів на мене, мов вихор! Ми сиділи, старанно займалися англійською – один вечір, другий, третій... А потім він мене раптом обійняв. Все сталося так швидко – я й отямитися не встигла! Відтоді ми вже не могли спинитися – кохались щодня. Спочатку приховували наші стосунки. Але, склавши іспит, Назарій несподівано запропонував мені свою міцну руку та палке серце. І ми пішли до РАГСу... Звісно, мій колишній хлопець засмутився, однак незабаром уже демонстративно чимчикував під ручку зі своєю новою пасією – нашою однокурсницею.

– А Віолета?

– Плюнула мені в обличчя. І прокляла!

– Прокляла?

– Так, мов справжня відьма. Підійшла впритул – розпатлана, люта, з піною на губах. Страшна, мов атомна війна! Заплювала мені личко й несамовито прокричала у вічі...

– Що саме?

– Побажала невиліковних хвороб, смерті.

– А точніше?

– Щоб у мене ніколи не було дітей. Аби я якомога довше здихала в пекельних муках...

– Круто. І ви злякалися?

– Я дала їй ляпаса. Відтоді ми не розмовляємо й навіть не вітаємось, хоч мешкаємо в одному місті. Віталію, я відчуваю, вона мене досі ненавидить!

– І ви дійсно не можете завагітніти?

– Уявіть собі – вже сім років... Ми з Назарієм у яких тільки лікарів не побували – і в наших, чернігівських, і в столичних світил медицини; до бабусь-цілительок по селах їздили, на сеанси екстрасенсів ходили, – все марно. Кажуть, ми здорові – і я, і чоловік. А дитинки немає... Я знаю: це – вона, зміюка підколодна. Живе й зловтішається!

– Дивно. Стільки років минуло... А ви не намагались помиритися – підійти й попросити пробачення?

– Та ви що! Вона, тільки-но мене помічає, одразу ж на інший бік вулиці переходить. Ну, просто ненормальна якась! Може, якби у неї склалося особисте життя, все було б інакше, а так...

– Віолета досі незаміжня?

– Та хто житиме з такою злюкою? Мешкає самітницею, одягається абияк, власною зовнішністю не переймається... Одне слово – відьма!

– Мій приятель-журналіст з вами б не погодився. Він переконаний, що сучасні відьми можуть бути гарними господинями й вірними дружинами. І в церкву вони, зазвичай, ходять...

– Мені абсолютно байдуже, де її чорти носять! Вчащає вона до храму чи літає на шабаш. Нехай тільки залишить нас із Назарієм у спокої.

– Ви також ненавидите її, Любо...

– Вона руйнує моє життя! Останнім часом зі мною коїться щось зовсім страшне. Увесь час сняться якісь кошмари – тільки склеплю очі вночі, так і починається... Я пітнію, борсаюся в ліжку й кричу, мов навіжена.

– І хто за вами полює вві сні? Люди чи чудовиська?

– Розумієте, в моє тіло ніби вселився чужинець. Я не бачу його – лише відчуваю, але це – справжнісінький монстр. Владний, жорстокий! Він поводиться зі мною, як зі своєю рабинею, а я не здатна чинити опору.

– І що наказує вам ця істота?

– Та все, що завгодно! Принижує мене...

– Ґвалтує?

Вона опустила очі.

– Вибачте, я мушу знати.

– Я ж кажу, це – кат. Садист! Прокидаюся ранком, немов побита собака. Все тіло болить! А ще він примушує вбивати...

– Вбивати? Кого?!

– Не знаю. Я в реальному житті ніколи того чоловіка не бачила. Звичайний дідусь – сивий, зсутулений, років сімдесят. Щодня вигулює свого цуцика – увечері, біля будинку. Я беру ніж – у шухлядці, на кухні. Виходжу надвір, чимчикую містом, знаходжу потрібну адресу, мовчки підкрадаюся до нього і в слушну мить щосили встромляю ножа у згорблену спину. Дідусь хрипить, осідає на землю. А я повертаюсь додому. І так – багато разів...

– Тобто ви увесь час вбиваєте вві сні одну й ту ж людину?

Вона печально кивнула:

– Так. Цей гад, який захопив мій мозок, наказує і я нічого не можу вдіяти...

– А Назарій?

– А що Назарій? Ми вже три місяці відтоді, як все почалося, не кохаємося. Я не можу – мені огидно! Думаю, чоловік все ще небайдужий до мене, але якщо так триватиме й далі... Власне, що він може вдіяти? Скоро боятиметься спати зі мною в одному ліжку!

– Ви зверталися до лікарів?

– Зверталася... – зітхнула. – Я – не божевільна. Ви ж це мали на увазі? Однак люди у білих халатах лише руками розводять – мабуть, вважають мене фантазеркою, яка бозна чому морочить їхні світлі голови... А я навіть зараз спілкуюся оце з вами і відчуваю його в собі – зловісного, невблаганного. Просто вдень він дає мені спокій – поки що. Інакше я б точно збожеволіла! А так можу трохи передихнути перед новими тортурами. Втім довго я все це не витримаю. Та й не хочу, щоб хтось потішався, танцюючи на моїй могилі.

– Ви маєте на увазі Віолету?

– А кого ж іще? Вона не змирилася і прагне повернути собі Назарія, а для цього потрібно знищити мене. Тільки нічого в неї не вийде – нехай я занапащу себе, проте неодмінно заберу на той світ і свою „дорогу” подругу!

Вона курила вже третю сигарету, а я збирався з думками.

– Ну, то як, Віталію?

– Я співчуваю вам, Любо. Чесно. Але, даруйте, не вірю в чортівню.

– Ви ж так уважно мене слухали!

– Тому й слухав, що не вірю...

– То ви розважалися? – ошелешено струснула попіл на підлогу.

– Авжеж...

Її волошкові очі потемніли від гніву.

– Розумієте, я колекціоную незвичайні справи. А раптом мені поталанить? – стенув плечима. – Коли ви збираєтеся вколошкати Віолету?

– Я?!

– Ну, не я ж.

– Не знаю... – розгублено перекинула кухоль на підлогу і той дзвінко розлетівся на друзки. – Ой, вибачте!

– Пусте, – махнув рукою. – Придбаю новий зі свого гонорару... Ну, то скільки у мене часу? Ви потерпите бодай тиждень?

Вражено похитала головою, несміливо всміхнулася кутиками вуст:

– З вами не занудьгуєш...

– Значить, домовилися?

– Ви що, зовсім не боїтеся монстрів?

– Таких – ні. Можете передати йому від мене привіт...

– Ох, не жартуйте так, Віталію. Цей гаспид здатний на все. Що, як він накаже мені вбити вас? Я ж – абсолютно безпорадна вві сні!

– Вбивайте, я дозволяю, – кивнув. – Хоч щоночі. Ви ж пам’ятаєте, де лежить ніж?

– А якщо це станеться у вашому сні? Раптом я перетворюся на ваш нічний кошмар?!

– Що ж, помилуюся на оголену жінку з гострим ножем у руках...

– Ніж – тупий, – збентежилася вона. – Нікому нагострити – Назарій такими дрібницями не переймається. І вві сні, перед тим, як убити, я одягаюсь. Адже вночі надворі – прохолодно. Повірте, Віталію, все – дуже реально!

– От і перевіримо, – підвівся з-за столу. – А то сплю, мов убитий. Вранці навіть пригадати нічого! Ну, куди це годиться?

Волошкові очі зачудовано зблиснули. Неквапливо підвелася й легенько доторкнулась тендітними пальчиками до моєї руки:

– Дякую, детективе!

– Я ще нічого не зробив.

– Мені сподобалося ваше пиво...

Свята інквізиція

– Привіт, Самарцев... – стомлено пролунав у слухавці знайомий ментовський голос.

– Воронов? Ну, нарешті! Як там мої пальчики?

– Треба поговорити...

– Говори.

– Ні, ми зараз заїдемо в твою барлогу – з товаришем.

– Взагалі, я тут збирався мотнутися в одній справі...

– Потім, старий. Ми поспішаємо. І ти нам потрібен.

– Ну, що ж... А як хоч звати товариша?

– Іванов Іван Іванович. Влаштує тебе? Зустрінемося через п’ятнадцять хвилин...

Майор завітав разом із худорлявим чоловіком років п’ятдесяти (акуратно зачесане русяве волосся, тонкі вусики, доглянута, інтелігентна борідка, рідкі, невиразні, ніби вищипані, брови, ніс картоплиною, допитливі сірі очі).

– Здрастуйте, Віталію Сергійовичу... – приязно посміхнувся добродій, простягнувши правицю.

– Моє шанування, Іване Івановичу!

Долоня у гостя виявилася м’якою, мов у жінки, але потиск вийшов міцним.

– Насправді я – Олег Петрович. Ваш друг пожартував...

– Дивно. Зазвичай, жартую я. У Воронова – специфічне почуття гумору. Але доводиться терпіти – він, хоч і мент, але все-таки мій приятель.

– Давай без приколів, Самарцев, – миролюбно попросив майор. – Ситуація – серйозна!

– Якщо дозволите, я сам введу Віталія Сергійовича в курс справи, – чоловік з тонкими вусиками говорив лагідно, вкрадливо, але в сірих очах промайнув холодний блиск досвідченого хижака: – Однак ситуація й справді – непроста, можна сказати, делікатна. Тож наша розмова – не для сторонніх вух. Все, що ви зараз почуєте, має залишитися таємницею. Зрозуміло?

– Авжеж, – безтурботно стенув плечима.

– Чудово, – схвально підморгнув Олег Петрович. – Отже, нас цікавить кухоль із відбитками пальців вашої підопічної...

– Кого це – вас? Інтерпол, прокуратуру, військову розвідку, ФСБ?

– Я ж попереджав, Віталію! – докірливо ляснув долонею по столу Воронов.

– Чекайте, майоре, – спокійно, але владно промовив його „товариш”. – Думаю, ми цілком можемо довіряти Віталію Сергійовичу... Я – співробітник СБУ, – вичікувально просвердлив мене сірими очима.

– До ранку есбеушник наш невтомно
В обіймах ефесбешницю гойдав.
І тільки стовп ліхтарний безсоромно
У їхню комірчину заглядав.

Світився, і йому було не сором
Дивитися на ту любовну гру.
Бо стовп ліхтарний також був майором
І звісно ж, працював на ЦРУ.

– Дотепно, – навіть не посміхнувся Олег Петрович. – Звідки це?

– „Шлюбні ігрища спецслужб”… Олександр Стусенко… Не читали?.. Рекомендую. Сашко – мій товариш...

– Треба буде почитати, – серйозно відповів добродій з інтелігентною борідкою, примруживши сірі очі. – А чому така дивна назва?

– Бо вірш – про любов, – обережно доторкнувся правицею до власного серця, яке одразу пристрасно закалатало в грудях. – Ось послухайте:

Двірничка покохала волоцюжку.
На лавці, обійнявши свій протез,
Скрутившись у якусь фігурну дужку,
Він міцно спав. Нещасний, певно, мерз.
Він пить умів без міри та закуски,
У сміттєбаках порпався щодня.
І ним не гидували тільки кузьки.
Скалічене, бездомне цуценя…
Двірничка цю істоту полюбила
Всім залишком душевного тепла.
Вона була самотня і — як вила:
Чотири зуби в роті зберегла.
Як вечір запалив небесні бані
Й зірки на срібні шворки нанизав,
Вона йому зізналася в коханні,
І він тоді, відхаркавшись, сказав:
– Хоч твої очі – дві блакитні спеки,
Ти все життя воюєш зі сміттям,
А я – майор зі служби нацбезпеки
І мушу працювать під прикриттям…
Двірничка опустила довгі вії:
– Нехай тебе це, милий, не довбе!
Я теж майор. Щоправда із Росії.
Працюю за завданням ФСБ!
Зійшлися дві спецслужби без претензій.
До ранку німували ув імлі
Передавач, захований в протезі,
Й антена, замаскована в мітлі...

Воронов спробував знову втрутитися в нашу високоінтелектуальну бесіду, однак Олег Петрович застережливо продемонстрував майорові свою маленьку білу долоню, яка ніби зависла в повітрі. Гість слухав уважно, погладжуючи тонкі вусики, і раптом сам процитував кінцівку вірша, навіть не наморщивши лоба:

– До ранку есбеушник наш невтомно
В обіймах ефесбешницю гойдав.
І тільки стовп ліхтарний безсоромно
У їхню комірчину заглядав.
Світився, і йому було не сором
Дивитися на ту любовну гру.
Бо стовп ліхтарний також був майором
І звісно ж, працював на ЦРУ.

Що ж, йому таки вдалося справити враження.

– Оце пам'ять! – вихопилось у Воронова. – А ти все жартуєш, Самарцев...

– Пусте, – поблажливо махнув долонькою русявий. – Ми теж розуміємо і цінуємо жарти. А тепер – до справи, Віталію Сергійовичу, – обличчя гостя враз зосередилося. Він довірливо нахилився до мене й проникливо поглянув у вічі: – Буду з вами відвертим – нещодавно ми втратили старшого товариша. Аркадій Юрійович все життя працював у нашій структурі, мав державні нагороди. Ми безмежно шанували його – за професіоналізм та відданість нашій справі. Сучасна молодь, на жаль, здебільшого дбає про власний зиск, мріє про дорогі вишукані автівки, відпочинок на фешенебельних курортах та мільйони „баксів” на закордонних рахунках. І заздрить Абрамовичу, Березовському, Пінчуку та Ахметову...

– Я не заздрю.

– Ну, не ви, то інші, – примирливо кивнув Олег Петрович. – Заздрять до нестями, хоч по-справжньому трудитися не люблять та й не вміють... А ось Аркадій Юрійович був романтиком і справжнім патріотом, тому викладався навіть не на сто, а на двісті відсотків! При цьому він увесь час отримував невелику зарплату (копійки за мірками „нових українців”) і перебував, як то кажуть, у тіні (нічого не вдієш – специфіка професії). І от цей видатний, не марнославний чоловік нарешті пішов на заслужений відпочинок: тихо-мирно мешкав у своєму будиночку, підібрав на вулиці приблудного песика й щиросердно дбав про нього, і щоразу, отримавши пенсію, пригощав цукерками сусідських дітлахів... – гість скрушно зітхнув і нервово поправив краватку. – Даруйте, можливо, сьогодні я – занадто сентиментальний, але Аркадій Юрійович був моїм наставником... – русявий похитав головою, неквапливо вийняв бездоганно випрану й напрасовану носову хустинку з ароматом французьких парфумів і ретельно втер носа.

– Власне, що сталося? – нетолерантно поквапив співрозмовника. Взагалі, коли я – в доброму гуморі (тобто якщо поряд зі мною – вродлива жінка), театральні паузи збуджують уяву і, зазвичай, сприяють спілкуванню. Проте офіцер СБУ явно перегравав, а я – надто скупий на овації, якщо йдеться про сентиментальних чоловіків...

– Його знайшли увечері біля свого будинку – з ножем у спині. Цуцик безпорадно метушився поруч, доки не привернув увагу якоїсь тітоньки. Але врятувати Аркадія Юрійовича було вже неможливо.

– Отже сталося вбивство...

– Причому зловмисник підступно підкрався ззаду і холоднокровно вдарив дідуся ножем.

– Звичайнісіньким кухонним ножем, – по-діловому уточнив майор, – на якому залишилися відбитки пальців... Тепер ти розумієш, Самарцев?

– Стривайте, то це – правда? Та жінка, Люба, скаржилася, що останнім часом бачить зловісний сон – начебто вона вбиває ножем незнайому людину!

– Авжеж, Воронов говорив мені про нічні кошмари вашої клієнтки, – замислився Олег Петрович. – Але якби все було так просто... Несподівана смерть Аркадія Юрійовича – це вже п'ятий такий випадок.

– Що?!

– Думаю, не варто нагадувати про конфіденційність нашої розмови. Так, Віталію Сергійовичу, вбивства скоюються щомісяця й гинуть саме колишні співробітники НКВС і КДБ. Спочатку „крута" автівка пізно увечері збила Ігоря Геннадійовича, котрий повертався додому. Старенький спокійно переходив дорогу – не поспішав, адже на вулиці нікого не було. І раптом з-за рогу вилетіла машина – водій не встиг (або не захотів) натиснути на гальма, а потім хутко зник з місця пригоди... Нещасний випадок? Проте рівно за місяць у Десні знайшли тіло Валерія Степановича – він був пристрасним рибалкою, тож за першої-ліпшої нагоди відпочивав із вудкою на березі річки. Причому Степанович добре плавав – у молоді літа навіть на всесоюзні змагання їздив, майстра спорту отримав. Але, як то кажуть, проти лому – немає прийому: міцного чолов'ягу зненацька вперіщили чимось важким по голові і, вже непритомного, вкинули у воду... А згодом загинули ще двоє наших ветеранів – один начебто отруївся чадним газом (хоч, швидше за все, йому допомогли залишити цей світ), а інший нібито вчинив самогубство – увечері спокійно ліг спати (і дружина не помітила нічого підозрілого), а вранці дідусь був уже небіжчиком – повісився, обмотавши шию паском від брюк.

– І жодних слідів сторонньої людини?

– Слідчий переконаний, що це – суїцид. Двері були надійно замкнені, вікна зачинені; а мешкав ветеран на сьомому поверсі, тож проникнути в оселю ззовні – неможливо. Ворогів у Станіслава Андрійовича не було. Родина жила в злагоді: старенькі радо спілкувалися з дітьми, бавили онуків... Проте я не вірю, що така вольова, мужня людина, яка стільки всього пережила, не раз перебуваючи за крок від смерті, могла ось так просто затягнути собі на шиї пасок і піти з життя, не залишивши навіть ніякої цидулки рідним. Це ж – не будь хто, а Станіслав Андрійович, Залізний Станіслав, як ми його називали!

– Ну, так, лицар без страху і докору...

– Даремно іронізуєте, Віталію Сергійовичу, – докірливо похитав головою гість, погладжуючи пещену борідку. – Один такий професіонал вартий цілого полку вояків. Шкода, я не можу розповісти вам про його

героїчне минуле – ця інформація ще довго зберігатиметься, як то кажуть, за сімома замками.

На мить запанувала тиша. Олег Петрович проникливо дивився мені у вічі, а я сидів, підперши рукою підборіддя, і мимоволі згадував симпатичне обличчя Люби та її звабливу поставу.

– Ну, то як, Самарцев? – порушив мовчанку майор.

– Відверто кажучи, я не вірю...

– У самогубство ветерана КДБ? Я теж, – стомлено кивнув Воронов.

– Я не вірю, що моя клієнтка причетна до смерті Станіслава Андрійовича.

– Чому?! – здивувався майор.

– Вона що – супермен? Першого збила автівкою, другого втопила в річці, третього отруїла газом, четвертого повісила...

– П'ятого зарізала ножем, безтурботно залишивши на знарядді вбивства відбитки своїх пальчиків, – ввічливо нагадав Олег Петрович. – Власне, ви праві. Принаймні до загибелі Ігоря Геннадійовича ваша підопічна непричетна. Випадковий перехожий став свідком трагедії й навіть запам'ятав номер автівки, яка так зухвало обірвала життя підполковника Пономаренка.

– І що?

– За кермом „Тойоти" сидів такий собі Ярослав Довгий, підприємець, 28 років.

– Гм... Він, звісно, стверджує, що наїхав на людину ненавмисне?

– Ні, – скрушно зітхнув Олег Петрович.

– Тобто цей Ярослав зізнався у вбивстві?

– На жаль, нам не вдалося поспілкуватися, – знічено промовив гість. – Хто ж міг подумати, що він наважиться вистрибнути з четвертого поверху!

– Отже, підозрюваний помер?

– Авжеж, у реанімації, не прийшовши до тями... – русявий зморщив носа і з досадою скубнув свою борідку. – Ми перевірили: звичайний молодий чоловік, ніякого серйозного криміналу, так – дрібні афери з китайським лахміттям. Не одружений. Дівчина, з якою зустрічався Ярослав, неабияк засмучена. Схоже, вона його дійсно кохала.

– Очевидно, було за що...

– Сусіди ж про Довгого – найкращої думки: тихий, непомітний, не надокучав. Ніяких вечірніх гулянок, гамірної музики, сварок і тим більше наркотиків. Він практично не хворів, навіть картки медичної не мав. Вранці майже щодня бігав по п'ять кілометрів до річки; загартовувався, за будь-якої погоди обливаючись холодною водою.

– Який жах! І він точно не перебував на обліку в психлікарні?

– Точно, ми перевірили. А ще цей парубок моторний тричі на тиждень відвідував тренажерний зал. Не курив.

– Мабуть, довго збирався жити...

– Мабуть. А заподіяв собі смерть, тільки-но дізнавшись, що його викрито. Хоч міг би й не панікувати – що йому, раніше не судимому,

загрожувало за ненавмисне вбивство? За рік-два вийшов би на волю. Чи взагалі відкупився б від в'язниці, домовившись із вдовою Пономаренка! До речі, всі, хто знав Ярослава, досі не можуть повірити, що цей привітний, товариський хлопець чкурнув геть, навіть не викликавши „Швидку" до збитої ним людини.

– Значить, підмінили хлопця... – підсумував я, глибокодумно поглянувши на спантеличеного есбеушника.

– Він жартує, – зітхнувши, прокоментував Воронов.

Олег Петрович замислився:

– Довгий не був знайомий з Ігорем Геннадійовичем, тому не міг бажати його смерті. Але як пояснити таку поведінку Ярослава і все, що сталося потім? Винуватець загибелі Пономаренка вкоротив собі віку, проте невдовзі, чітко за графіком, за дивних, нез'ясованих обставин, один за одним помирають наші старші товариші...

– Очевидно, хтось не дуже любить кадебістів, – бовкнув перше, що спало на думку.

– А ви, Віталію Сергійовичу, як до них ставитеся? – примружив очі русявий.

– Я? – стенув плечима. – Теж не люблю... Однак не збираюся нікого вбивати. Бог їм суддя – нехай живуть, все одно коли-небудь вріжуть дуба.

– Старий, май совість, припини блазнювати, – змучено прохрипів Воронов.

– Стривайте, майоре, – владно змахнув долонькою гість і з цікавістю витріщився на мене, куйовдячи інтелігентну борідку: – Здається, Віталій Сергійович висловлюється цілком серйозно...

– Авжеж, нехай живуть, – милостиво дозволив я. – Ви, здається, також колись служили у КДБ?

– Служив, – незворушно промовив Олег Петрович, розглядаючи мене, ніби музейний експонат.

– Ну і живіть! – нахабно підморгнув Воронову. – Молоде покоління не проти...

– Спасибі й на цьому, – іронічно посміхнувся добродій з тонкими вусиками. І раптом у його голосі забринів метал: – Вас ввели в оману, юначе. Оті Горбачови з їхньою ідіотською перебудовою. Вони ж просто позбиткувалися над нами! А ми, якщо хочете знати...

– О, ви були білими й пухнастими, – мимоволі усміхнувся у відповідь. Все-таки не кожному вдавалося вивести з рівноваги досвідченого чекіста.

– Ми сумлінно виконували свою роботу! – карбуючи кожне слово, виголосив Олег Петрович.

– Звісно, відправляли невинних людей на Соловки, – погодився я. – А ще закатували Василя Стуса та інших прекрасних поетів. І розвели полчища „стукачів"...

– Такі були часи, – примирливо розвів руками співбесідник. – Ми жили в іншій державі і свято вірили в її ідеали.

– Це – не виправдання.

– Кожна країна повинна себе захищати, а ми – професіонали. Тепер ситуація змінилася і, запевняю вас, ми так само сумлінно служимо незалежній Україні.

– Борони нас Боже від таких слуг!

– То ось як ви заговорили... – докірливо похитав головою Олег Петрович. – Що ж, давайте – розвалюйте далі спецслужби. Вже й так майже нічого не залишилося! Ну ж бо, перетворимо неньку Україну на прохідний двір, де шпигуни почуватимуться, мов удома, а в президентів серед білого дня жбурлятимуть яйця.

– Нехай жбурляють, якщо вони на таке заслуговують.

– Це – безлад, а в країні має бути порядок!

– Який порядок? Погляньте на наших можновладців: у кожного другого – свій палац і автівка за сотню тисяч „баксів”. А 70 відсотків співвітчизників ледве зводять кінці з кінцями. Це – порядок? Куди дивиться СБУ? От завітали б до якогось високопосадовця та й поцікавилися: звідки в нього елітний особнячок? Хай доведе, що придбав ці хороми на чесно зароблені гроші. А ні, то ласкаво просимо пана до буцегарні. Отак треба дбати про національну безпеку!

– Самарцев... – хрипко нагадав про своє існування майор.

Та мене вже було не зупинити:

– А що твориться в нашій медицині? Ось де мафія! Одна моя знайома тяжко захворіла і потрапила до стаціонару. Оплатила увесь курс лікування – пігулки, крапельниці, одноразові шприци... Однак лікарка, яка безпосередньо опікувалася пацієнткою, все одно на щось натякала. „Ну, добре, – вирішила знайома, – дам їй що-небудь”. І тихцем простягнула п’ятдесят гривень. Людина у білому халаті зблідла й суворо запросила пацієнтку до свого кабінету. А там уже накинулася на бідолашну жінку з докорами: „Ви що з мене – знущаєтеся? У нас санітарці стільки дають, а я – дипломований спеціаліст!”. „Вибачте, зовсім не хотіла вас образити, – розгубилася хвора, – просто ще не знаю ваших розцінок. Що я вам винна?”. „Лесю Українку... Не втямили? Це така купюра – двісті гривень. За кожен день перебування в нашому закладі даватимете мені одну Лесю, – одразу ж пом’якшала лікарка. – І все буде добре”. Запитання: скільки грошей заробила ця пані, якщо пацієнтка пролежала в стаціонарі місяць?!

– Що вдієш, усі хворіють – міністри, губернатори, народні депутати... І ми – теж, – зітхнув Олег Петрович. – Складно звинувачувати медика, який колись допоміг тобі чи твоїм рідним і вилікував не одного можновладця.

– А інша моя подруга працювала викладачем в університеті і почувалася „білою вороною”, бо не брала хабарі. Хоч хто тільки не займався подібним ґешефтом – доценти, професори, завідувачі кафедрами, декани, проректори та й сам ректор... І що? Знайома звільнилася за власним бажанням – боялась, що її, на прохання університетського начальства,

„підставлять” ваші „компетентні” товариші, які навчалися в цьому вузі, однак, у кращому разі, приходили лише на екзамен...

– Ну, знаєте, це ще потрібно довести!

– Доводьте... – стенув плечима. – Можливо, тоді я хоч трохи поважатиму вашу службу.

Олег Петрович довго виймав хустинку тонкими інтелігентними пальцями і ретельно витирав спітніле чоло.

– Все буде гаразд, – втішив його майор. – Самарцев, ну що ти, їй Богу! Яка різниця, чи подобається тобі СБУ? Старий, ти хочеш, щоб і далі гинули люди? Якщо ні, допоможи нам знайти того невловимого месника. Хіба ти не розумієш, наскільки небезпечний цей придурок?!

Звісно, я давно вирішив їм допомогти… І чому мій приятель так рознервувався?

Смертельний візит

У кабінеті Федора Денисовича було затишно. Я одразу ж заспокоївся, хоч, зізнаюсь відверто, неабияк хвилювався перед тим, як увійти до „апартаментів” відомого в нашому місті психіатра. Взагалі, я звик, що лікар має неодмінно сидіти за столом і, розглядаючи якісь папери, ніби між іншим, вислуховувати скарги пацієнтів. Однак, побачивши мене, Гайовий підвівся, підійшов і привітно, немов старому другові, потиснув руку.

– Ми знайомі? – здивувався я.

– Може знайомі, а може й ні. Власне, яке це має значення?! Всі люди – так чи інакше, родичі, бо походять від однієї мавпи, тобто від двох...

Його невимушене спілкування вражало. Я ще не бачив такої щирої і сонячної посмішки. Оце медик – одразу ж проникаєшся симпатією! Уявляю, яке естетичне задоволення отримують жінки, потрапляючи сюди.

– Перепрошую, що марную ваш час... – мені дійсно було ніяково. Приперся зі своєю дедукцією, вибудувавши якусь химерну версію.

– Ну що ви! – заспокійливо промовив Федір Денисович приємним оксамитовим голосом. – Присядьте ось тут, на диванчику, та й поговоримо.

– Навіть не знаю, з чого почати... – зізнався я.

– А почніть із чого-небудь! – підбадьорив він.

– Розумієте, я прийшов не на прийом, – вичікувально поглянув на лікаря. – Але нам справді потрібно поговорити.

– Авжеж, – великодушно погодився Гайовий.

Він був сама люб’язність. „Ну, ти й влип, Самарцев”, – промайнуло в голові.

– Розумієте, я – приватний детектив...

– Розумію, Віталію Сергійовичу, – він із неприхованою цікавістю дивився на гостя, випромінюючи абсолютний спокій.

– О, ви мене знаєте?

– А що, в Чернігові – так багато приватних детективів? – у проникливих карих очах зблиснули веселі іскринки.

Я зітхнув:

– Небагато...

– Так отож. Не хвилюйтесь, розповідайте, що трапилося. Я неодмінно постараюся вам допомогти.

– Федоре Денисовичу, я тут займаюсь однією справою і хотів би порадитися з досвідченим фахівцем. Ви часом не чули про трагедію на Подусівці? Там загинув колишній офіцер КДБ Аркадій Гольцов. Його вдарили ножем – у спину...

– Ні, про цей випадок я нічого не знаю, – співчутливо похитав головою Гайовий. – Прикро, але в нашому місті щось подібне скоюється мало не щодня. На жаль, людям, які вже побували на Місяці, винайшли надпотужний електронний мозок та Інтернет, чомусь досі подобається вбивати. Це при тому, що спраглі до крові можуть скільки заманеться задовольняти свої бажання у віртуальному світі. Але ж ні – хтось прагне реальної крові, от і вкорочує життя ближнім.

– І це – не лікується...

Федір Денисович все ще уважно роздивлявся незваного гостя, ніби збирався назавжди запам'ятати кожну рисочку мого обличчя:

– Взагалі, використовуючи новітні методики сучасної психіатрії, будь-якого монстра можна примусово позбавити агресії.

– Справді? – щиро здивувався я.

– Авжеж, – лагідно промовив Гайовий. – Проте закон вважає це негуманним...

– А ви?

– Молодий чоловіче, я просто лікую людей. Зазвичай, мені це вдається. А іноді взагалі трапляються неординарні випадки – вже думаю навіть дисертацію написати.

– Тоді, може, вас зацікавить неймовірна історія однієї моєї знайомої?

– Клієнтки? – делікатно уточнив Федір Денисович.

– Так, – повагавшись, підтвердив я. – І, оскільки ви викликаєте у мене довіру, назву її ім'я та прізвище.

– Це – не обов'язково... – звів брови Гайовий.

– Любов Чаус. Їй здається, що нею керує якась потаємна сила. Начебто ця невидима брутальна потвора силоміць захопила свідомість молодої привабливої жінки і намагається повністю підкорити волю своєї бранки.

– Тобто у вашу клієнтку вселився біс?

– Я не знаю...

– Взагалі, це – не таке вже й рідкісне явище. Подібні випадки описані у багатьох наукових статтях. Їм присвячені серйозні дослідження. Запевняю вас: ніякої містики – це недуга, яку можна й потрібно лікувати!

– А ще Любі сниться жахливий сон – наче вона щоразу вбиває ножем одну й ту ж людину...

– І таке трапляється, – кивнув Федір Денисович. – Точніше зможу сказати, лише оглянувши хвору.

– Отже, ви не проти її прийняти?

– Звичайно, я ж лікар. Хіба це – не моя робота?!

– Дякую. Власне, раніше ця жінка була вашою пацієнткою...

– Невже? – недовірливо поглянув на мене Гайовий. – Взагалі, я ще не скаржуся на склероз! Ви кажете Любов Чаус? Ні, не знаю такої.

– Ну, як же, Федоре Денисовичу! Люба дійсно приходила до вас раніше.

– Гм... Вона сама вам це сказала?

– Ні, моя клієнтка чомусь зовсім не пам'ятає про візит до психіатра. Але я знайомий з вашим головним лікарем і він, на моє прохання, дещо перевірив...

– Он як, – докірливо похитав головою Гайовий. – Якщо у приватного детектива Самарцева раптом виникли якісь підозри щодо моєї скромної персони, ви могли б просто зателефонувати мені, Віталію. І я б вам усе пояснив.

– Не сердьтеся, Федоре Денисовичу. Я ж – не прокурор і не співробітник карного розшуку, аби відволікати від справ відомого й шанованого фахівця. Звідки мені було знати, що ви – така врівноважена і доброзичлива людина! Але поясніть, будь ласка, зараз...

– Добре, – розвів руками лікар. – Звісно, я пам'ятаю своїх пацієнтів, які лікувалися тривалий час. Але, очевидно, ця жінка приходила суто формально – за довідкою. Ви ж знаєте: коли хтось влаштовується на роботу, то, як правило, має пройти медичний огляд. Таких відвідувачів – багато, і, відверто кажучи, нерідко я навіть не встигаю розгледіти їх. Втім, досвідчений спеціаліст здатний і за кілька хвилин впевнитися, що перед ним – цілком нормальна, адекватна людина, яка відповідає за свої вчинки.

– Ну ось, ви прекрасно все пояснили... – зачудовано потер лоба. – І як я раніше не додумався? Довідка! Не складно буде впевнитися, що саме тоді Люба знайшла нову роботу.

– Бачите, як усе просто? – добродушно посміхнувся Гайовий.

– Авжеж, – полегшено кивнув у відповідь. – Отже і Ярослав Довгий... Такий неймовірний збіг! Очевидно, ви зовсім не пам'ятаєте Ярослава? П'ять місяців тому він збив автівкою Ігоря Пономаренка, колишнього підполковника КДБ...

– Ярослав Довгий? Дайте подумати... Ні, не знаю, – чесно поглянув мені у вічі. – А що, він теж приходив сюди – за довідкою?

– Так... Ярослав був моїм ровесником. Його всі любили – рідні, друзі, знайомі. Він загинув – вистрибнув із вікна багатоповерхівки, коли за ним прийшли правоохоронці.

– Ще один самогубець, – зітхнув Федір Денисович. – Прикро. Я міг би йому допомогти... Ви, Віталію, приводьте свою Любу. Біси – це, можна сказати, моя парафія! Ну, що ви на мене так дивитеся, детективе? Я – не якийсь там „месія", „чаклун" чи „білий маг" і взагалі не люблю пройдисвітів,

котрі безсоромно обманюють стражденних. Але, якщо вам дійсно потрібна кваліфікована медична порада, – звертайтеся.

– Дякую. У нашому місті – не так вже й багато лікарів, які успішно практикують гіпноз...

– Хочете поспілкуватися з моїми колишніми пацієнтами? – приязно запропонував Гайовий. – Власне, деякі випадки – дійсно унікальні! Хоч, відверто кажучи, зараз мене більше цікавить наука. Тож, можливо, незабаром переїду до столиці.

– Федоре Денисовичу, я аніскільки не сумніваюся у вашій компетентності. Але дивіться, що виходить: у вас побував Ярослав Довгий – і після цього скоїв наїзд на ветерана КДБ. А відбитки пальців Любові Чаус знайдено на ножі, яким вбили Аркадія Гольцова – також колишнього співробітника Комітету державної безпеки...

– Дорогий мій, чого тільки не трапляється в житті, – задушевно відповів лікар. – Ну, як я можу бути причетним до цих злочинів?

– Не знаю, – стенув плечима. – Це – лише моя інтуїція. Я нічого не тямлю в психіатрії, тому й вирішив спочатку мирно побесідувати з вами, перш ніж ділитися своїми „сенсаційними” відкриттями з правоохоронцями.

– Мені нічого приховувати, – спокійно промовив Гайовий. – А ваші припущення... Не ображайтеся, Віталію. Чув, що ви – досить кмітливий молодий чоловік. Однак цього разу приватний детектив Самарцев, як би це толерантніше сказати...

– З’їхав з глузду?

– Ну, навіщо ж так. Принаймні поки що ви – не мій пацієнт...

– Справді?

– Навіть не сумнівайтеся. Справа – у ваших амбіціях: максималізмі, прагненні кар’єри. Власне, в цьому немає нічого поганого. Головне, керуватися не емоціями, а розумом. Начебто банальна порада, але дієва. Інакше можна наламати таких дров!

– Я й намагаюся міркувати логічно. Адже є люди, які під дією гіпнозу легко впадають у транс і в такому стані їм можна закласти певну програму. Звичайно, вони навіть не здогадуються про це – спокійно прокидаються й живуть далі. Однак у певний момент запущений механізм спрацьовує і порядна, законослухняна людина раптом перетворюється на монстра...

– Браво! – аж зааплодував Федір Денисович. – А хвилину тому хтось тут доводив, що зовсім не розбирається в гіпнозі. Проте мушу вас засмутити, мій юний друже. Якби все було так, як ви стверджуєте, Любов Чаус, перш, ніж скористатися ножем, все-таки одягнула б рукавички. А Ярослав Довгий подбав би про те, щоб на вулиці не було свідків ДТП. Досвідчений гіпнотизер не припустився б таких ляпів!

– А якщо все-таки припустився? Якщо ваша програма дала збій? – співчутливо поглянув на співбесідника. – І звідки ви знаєте про свідка? Я вам нічого про це не розповідав...

– Будь ласка, Віталію, не чіпляйтеся до слів. Якщо міліція „вирахувала” водія автівки, значить був свідок. Хіба важко здогадатися?

– Цікаво, як ви поясните ще один збіг... Одного разу тут, у вас, побував Станіслав Луценко. Колеги з повагою називали його Залізним – кремінь, а не чоловік!

– Не знаю такого.

– Свого часу Станіслав Андрійович теж служив у КДБ. А місяць тому, відвідавши досвідченого чернігівського психіатра, чомусь наклав на себе руки...

– А ви впевнені, що це – самогубство? Що, як дідуся спекалися його близькі?

– Наскільки я знаю, у Станіслава Андрійовича були чудові стосунки з рідними.

– Нічого не можна стверджувати напевне, – лагідно промовив психіатр. – Є таке англійське прислів’я про те, що кожна сім’я має в шафі власний скелет.

– Федоре Денисовичу, мені відомо, що ваших батьків репресували...

Гайовий сумно зморщив чоло, придивляючись до своїх рук:

– Я ніколи не робив із цього секрету, навіть вступаючи до медичного інституту. Тато десять років відтрубив у мордовських таборах, а мама – сім. Батько так і не дочекався волі – одного разу тяжко застудився й помер. Матуся повернулася до Чернігова і забрала мене з дитбудинку... А потім настали інші часи і Горбачов моїх батьків реабілітував – на жаль, їх уже немає в живих, проте для мене дуже важливо, що держава визнала свою помилку. Краще пізно, ніж ніколи! Прикро лише, що ті, хто коїв зло, й далі насолоджуються життям: отримують непогані пенсії і користуються пільгами – скажімо, мають право з’їздити на курорт, полікуватися в цілком пристойному санаторії СБУ. Бачите, я з вами – відвертий. Авжеж, я їх ненавиджу! Однак це не привід позбавляти життя тих, хто й так незабаром постане перед Божим судом...

У мене страшенно розболілася голова.

– Ви зблідли, Віталію. З вами все гаразд? – стурбовано поцікавився лікар.

– Нічого, – похапцем вийняв із кишені останню таблетку анальгіну. Гіпнотизує він мене чи що?

– Чекайте-но, наллю вам запити, – потягнувся до склянки Гайовий.

– Не треба... – рішуче похитав головою, мерщій ковтнувши пігулку. – Я хотів би вам вірити, Федоре Денисовичу. Але чи не забагато збігів? Можливо, все значно простіше?

– Простіше – це як? – відкинувся в кріслі психіатр. – Ви хочете сказати, що в нашому місті завівся серійний убивця, одержимий помстою за своїх рідних?

Він буквально просвердлював мене наскрізь. Довелося відвести погляд і помилуватися пейзажем крізь зачинене вікно.

– Федоре Денисовичу, ми маємо вже п’ятьох небіжчиків, тобто шістьох, враховуючи Ярослава Довгого. І молоду жінку – Любов Чаус, яку мучать кошмари. Але я чомусь переконаний: як тільки по неї прийдуть правоохоронці, Люба спробує накласти на себе руки. Думаю, це закладено в її програмі...

– Вашу клієнтку я зміг би порятувати!

– Або добити, замітаючи сліди...

– Не треба бути таким запальним, Віталію, – докірливо похитав головою психіатр. – Ви ж розумієте, я нічим не ризикую. І всі ваші припущення – звичайнісінький блеф. Просто божевілля якесь! Ще невідомо, хто з нас – маніяк. Жартую...

– Звісно, у мене немає доказів, – сумно стенув плечима.

– Жодного! – підняв угору вказівний палець Гайовий.

– Жодного, – погодився я, відганяючи нестерпний біль. – Але, якщо ви все-таки скоїли ці вбивства, раджу добровільно піти в міліцію (до мого приятеля – майора Воронова) і розповісти все, як було. Принаймні тоді вам не доведеться хвилюватися за власне життя...

– Ви на що натякаєте?

– Я, про всяк випадок, записав нашу бесіду на диктофон.

– Хто б сумнівався! Але який у цьому сенс? Жоден суддя не зважить на подібні теревені.

– Авжеж. Тільки я не свідчитиму в суді. Навіщо марнувати час? Просто запропоную послухати запис одному добродієві – загиблий Аркадій Гольцов був його наставником...

Федір Денисович здивовано втупився в мене – так, ніби щойно побачив, і ошелешено, ледь чутно, запитав:

– Ви що, пошвендяєте з цим до кадебістів?

– Ну, має ж хтось розвіяти мої сумніви...

Він кулею вилетів з-за столу і розпачливо навис наді мною:

– Будь ласка, не робіть цього!

– Чому? Можливо, вони вирішать, що ви – невинні?

– Ох, молодий чоловіче, – благально притис руки до грудей сивочолий лікар. – Ви не знаєте цих людей! Чули, що в сусідній країні час від часу безслідно зникають лідери опозиції?

– А до чого тут наші сусіди?

– Бо то – кадебістська держава! Чи ви забули, хто там при владі? Ті ж методи, що й у 1937-му... Ні, приватний детектив Віталій Самарцев – не настільки наївний, аби не збагнути: якщо про нашу розмову дізнаються соратники покійного Аркадія Юрійовича, ваш візит може стати для мене смертельним!

– Звичайно... – кивнув якомога миролюбніше. – Тому краще піти до Воронова й розповісти правду.

– Яку правду?! – вигукнув Гайовий. – Присягаюся: я ні в чому не винен!

– Тоді допоможіть знайти справжнього вбивцю.

– Як?!

– Поміркуйте над цієї справою. Все-таки троє ваших пацієнтів так чи інакше причетні до кривавого божевілля.

– Я ж вам усе пояснив!

– До побачення, Федоре Денисовичу. Обіцяю, що принаймні до ранку чекатиму вашого дзвінка...

Жінка, яку не потрібно шукати

Мій дім – моя фортеця. Увечері я сумирно сидів у своїй оселі і дивився телевізор, відчуваючи себе останнім кретином, – показували якусь муру. Кілька разів із надією позирав на телефон, що спокусливо лежав на відстані простягнутої руки, але тому, немов заціпило, – ані дзвіночка. Я відверто нудьгував. Одружитися чи що? Може, хоч тоді буду комусь потрібен? А то шия – наче дерев'яна, а помасажувати нікому...

У двері подзвонили. Невже знову в сусідки сіль закінчилася? Ну хоч якась пригода...

На порозі стояла Люба – загадкова й принадна.

– Доброго вечора, детективе! – чарівно посміхнулася. – Я зайду?

Справжня жінка – навіть не вибачається, що завітала без запрошення.

– Спробуйте... – стенув плечима, відступивши на крок від дверей.

Звісно, я був приголомшений. Ні, приємно вражений! Але спробував приборкати свої почуття. Вичитав колись у поета: „Чем меньше женщину мы любим, тем больше нравимся мы ей". Запам'яталося! Хтось сперечатиметься, а я не буду. В усякому разі, завжди, коли втрачав голову від вродливої жінки, вона обачно залишала мене. Останній випадок – із Ярославою. Добре, хоч друзями зосталися, а то що б я робив без такої помічниці?!

Тим часом гостя вже впевнено окупувала моє крісло, поцікавившись, ніби між іншим:

– Я присяду?

– Авжеж, – безтурботно примостився навпроти – на дивані.

– Нудьгуєте? – поглянула з ніжністю, і я нарешті звернув увагу на її густі вії.

– Та ні, просто відпочиваю від бойових буднів, – відповів бадьоро.

– А я нудьгувала, – із задоволенням підібгала довгі красиві ноги. – А потім раптом спало на думку: чому б не провідати приватного детектива Віталія Самарцева? А що, маю ж я право знати, як іде розслідування?!

– Маєте, – мимоволі доторкнувся до свого носа (раптом вона мені привиділася?). – Поки що ви – моя клієнтка...

– Як це – поки що? – на мить оторопіла гостя.

– Бо незабаром усе скінчиться, – демонстративно склав руки на грудях.

– Все? – поглянула недовірливо, мов дитина, котрій щойно зробили безболісний укол.

– Все, – підтвердив я. – А до того мушу дещо зберегти в таємниці – для вашої ж безпеки...

Вона смішно зморщила носика:

– Чим же ми тут займатимемося?

„Сексом!” – мало не зірвалося з вуст, але я вчасно стримався. Натомість замислено роззирнувся довкола, ніби оцінюючи свій не надто вишуканий холостяцький барліг її очима, і запропонував:

– Ми займатимемося... дегустацією чудових напоїв!

– Дегустацією? – лагідно повторила звабливе слово, ніби пробуючи його на смак. – А потім що?

– Ну... – мабуть, я зашарівся. – Можна подивитися телевізор...

– Дотепний жарт, – схвально поправила зачіску. – Я оцінила. Ви мені подобаєтесь, Віталію!

– Здається, десь я це вже чув... – мені забракло повітря.

– А я дійсно подобаюся вам, – граціозно вигнулася, наче пантера перед вирішальним стрибком.

– Самовпевнено, – змусив себе відвести погляд від струнких жіночих ніг. – Але правдиво. Ось тільки...

– Що? – ще один граціозний рух дикої кішки.

– А де Назарій?

– У відрядженні, – невинно поглянула волошковими очима. – Ну, що ж ви, Віталію? Виявляйте ініціативу! Ох уже ці чоловіки... Не шкодуєте на чужу, начебто недосяжну жінку компліментів і хтивих поглядів, а як тільки вона відповідає взаємністю, ладні крізь землю провалитись, аби лише опинитися від неї якомога далі.

– Але ж ви – заміжня!

– То й що? – легко сіла у позу „Лотоса”. – Боїтеся Назарія?

– Як я можу його боятися, якщо жодного разу не бачив? Просто не люблю, коли зраджують.

– Ми вже з ним сто років не кохалися...

– То поговоріть про це відверто. Не можете порозумітися – розлучіться. Та навіщо обманювати?!

Вона стрімко зістрибнула з крісла, почимчикувала до дзеркала й прискіпливо оглянула себе з голови до п’ят.

– Повірити не можу. Де я? В оселі справжнього, пристрасного мужчини чи у келії ченця? Віталику, вас ніби підмінили...

Віталиком мене називала лише Ярослава. Але ж тепер Яруся належить іншому... „Справді, що з тобою коїться, Самарцев? Вродлива жінка буквально вмовляє тебе зайнятися з нею любов’ю, а ти, мов страус, шукаєш дірку в паркеті, аби сховати туди свою налякану мармизу!”.

– Мені піти? – поглянула безпорадно, по-дитячому, кліпаючи густими віями.

– Ну, що ти... – я вже був поруч. Заспокійливо погладив розкішне волосся. Пригорнув.

Люба схлипнула, міцно обхопивши мою шию тонкими ніжними руками:

– Віталику, а що, як саме я – твоя „половинка”?

Вона була п’янка й нестримна, а я надто довго обходився без жіночих пестощів. Правда, раз-по-раз спрагло обціловуючи її вуста, очі й обличчя, я згадував Ярославу.

– Неймовірно! – блаженно завуркотіла Люба. – По-моєму, від одного твого поцілунку завагітніти можна... Жартую, милий. А зараз відпусти мене. Чуєш? Мені треба в душ. Я ненадовго. А потім прийду до тебе чиста й голенька! А ти теж не марнуй часу – роздягайся і чекай на мене в ліжку. Тільки, будь ласка, вимкни світло. Я обожнюю робити це в темряві...

Нічого не вдієш – довелося скоритися. Врешті-решт мені було про що помріяти! Однак спрацював професійний рефлекс – зазвичай, часу на сон не вистачає, тож мушу засинати хутко і солодко; тому й привчив себе не ловити ґав, коли оселя поринає в пітьму. Ось і цього разу – не встиг вкластися в ліжко, як мимоволі склепив повіки. „Гей, старий, ти що, дрімаєш? – спробував присоромити мене внутрішній голос. – А як же Люба?”. „Люба розбудить...” – лагідно посміхнувся, загортаючись у теплу й м’яку ковдру.

Але сплю я чутливо – це теж професійне. Тому вмить відреагував на обережні кроки: розтулив повіки і помітив тендітний силует. „Оце жінка – подумав із вдячністю. – Ступає навшпиньках, аби не потривожити сон мужчини, з яким щойно жадала кохатися...”. Хотів прошепотіти щось пестливо зворушливе. Не встиг – постать блискавично пірнула в ліжко і раптом розпачливо зойкнула, несамовито борсаючись у „залізних” обіймах чужинця.

– Спокійно, Самарцев, – прогримів над вухом знайомий голос. – Підводься, тільки дуже обережно – не наштрикнися на ніж.

– Воронов? Що за чортівня? Звідкіля ти тут узявся?! – ошелешено прохрипів, відсуваючись на край ліжка.

– Потім, старий. Хутчіш вмикай лампочку Ілліча і допоможи впоратися з цією навіженою.

– Вона не навіжена! – обурено клацнув вимикачем і враз примружив очі, рятуючись від сліпуче яскравого світла.

Ніж упав на підлогу, однак Люба все ще відчайдушно пручалася в лещатах майора. Вона навіть спробувала вп’ястися зубами в його правицю, проте Воронов вчасно відсмикнув руку:

– От кретинка!

– Не лайся, – зачудовано поглянув на акуратну, майстерно виготовлену фінку з тонким, довгим і, безперечно, надзвичайно гострим лезом.

– Ти нарешті допоможеш чи ні? – гримнув майор. – У мене в правій кишені – наручники. Дістань...

– Може, викрутишся сам, Воронов? Як я кривдитиму кохану жінку?!

– Не бурчи, – докірливо промовив майор. – Ти що, не розумієш? Варто лише на секунду відволіктися, й вона вкоротить собі віку. Її так запрограмовано! Ну? Одягай...

Довелося скоритися.

– Не сердься, мила, – обережно клацнув залізяччям на худеньких зап’ястках. – Це тимчасово.

Вона з ненавистю подивилася на мене...

Спати цього дня не довелось. Спочатку ми відвезли нашу полонянку до лікарні і домовилися, що медики не відходитимуть від неї ні вдень, ні вночі. А потім вирушили за Гайовим. Тобто...

Андрій, „права рука” начальника „убійного відділу”, був зі своїми хлопцями напоготові. І Воронов ще з моєї квартири, тільки-но впоравшись зі спритною пацієнткою Федора Денисовича, віддав наказ затримати психіатра. Однак... Ми так і не збагнули, яким чином той дізнався, що його викрито і майстерно спланований замах Люби на моє життя не вдався. Гайовий був удома – тіло Федора Денисовича плавало у ванній, червоній від крові, і на умиротвореному обличчі лікаря завмерла іронічна усмішка.

Співробітник таємної служби Олег Петрович також тинявся по будинку свого ворога і незадоволено кривив губи – він сподівався взяти психіатра живим і „здерти з нього три шкури”. Але зі мною есбеушник поводився напрочуд люб’язно, попри те, що я нагадував грозову хмару і відверто хамив у відповідь; а на пропозицію й далі співробітничати з органами („Обов'язок справжнього патріота – вчасно повідомляти нам важливу інформацію!”), щиросердно послав „компетентного товариша” в дупу.

Далі ми жахливо посварилися з Вороновим. Адже це саме майор, натхненний Олегом Петровичем, непомітно прилаштував мені „жучка” і нахабно спостерігав, як його наївний приятель проводить власне розслідування.

Звісно, після моєї розмови з Гайовим „убійний відділ” стежив і за психіатром, який, спекавшись приватного детектива, одразу ж навідався в гості до своєї пацієнтки. Нескладно здогадатися, що мала вчинити Люба. Очевидно, відправивши мою персону до пращурів, вона повинна була й сама розпрощатися з життям – навряд чи Федір Денисович ризикнув би залишити в спокої такого небажаного свідка своїх злочинів (все-таки зомбовані жертви гіпнотизера діяли небездоганно). От Воронов і вирішив влаштувати пастку...

– Як ти міг шпигувати за другом?! – горлав я.

– Думаєш, мені було легко? – стомлено виправдовувався він. – Знаєш, як я хвилювався, аби, не приведи Господи, не проґавити найголовніше? Я ж не знав, що це буде – пігулка з отрутою, шприц зі смертельною дозою наркотику чи пістолет із глушником!

– Вона що – професійний кілер? Звідки у неї – вогнепальна зброя?! Ти б іще свічку біля нашого ліжка потримав...

– Самарцев, ти – нестерпний! Між іншим, я знову врятував тобі життя.

– Це аж ніяк не виправдовує твоєї підлості.

– Що?!

– Я б нізащо не стежив за приятелем без його дозволу.

– Тобто ти не шпигував за своїм другом – Олесем-Маленьким принцом, аби відправити його до в’язниці?

– Олесь – убивця. Ти знаєш, у мене не було іншого виходу!

– Ми – теж не янголи. І мусимо виконувати свою невдячну роботу. Тому я вчинив, як належить, і не збираюся тут перед тобою відчитуватися.

– Ах ти, ментяра недорізаний!

– А ти?..

Далі була лише ненормативна лексика. Ми мало не натовкли один одному пики і кожен присягався, що більше ніколи в житті не матиме справу з таким придурком! Однак уже наступного дня ми спокійнісінько вечеряли разом у затишній кав’ярні й пили горілку за здоров’я Люби.

Колишня пацієнтка лікаря Гайового завітала до мене за кілька тижнів – щаслива і ще вродливіша.

– Що я можу зробити для вас, детективе?

– Та вже нічого... Не сумніваюсь, що тепер у вас із Назарієм – все гаразд!

– Авжеж. Ви, мабуть, знаєте – я лежала у столичній клініці. Спочатку було дуже погано – руки й ноги зв’язували, аби не заподіяла собі лиха. Але одного дня професору Гром'яку таки вдалося вигнати з мене потвору, яка стільки часу мучила свою безпорадну жертву. І як тільки монстр зник, все змінилося. Я швидко прийшла до тями й зрозуміла, що понад усе на світі кохаю Назарія. Тож незабаром наші стосунки з чоловіком налагодилися. Сподіваємось, що нарешті й первістка дочекаємося. Давно пора! Ми і з Віолетою помирилися. Вона – чудова! Просто так склалося в житті, що я виявилась „половинкою” Назарія. Звісно, шкода, що моя подруга й досі самотня. А знаєте що? Давайте я вас познайомлю… Чесне слово, не пошкодуєте!

– Дякую, Любо, але не треба… На все – Божа воля. Якщо вже нам із Віолетою судилося запізнатися, то десь обов’язково зустрінемося в Чернігові.

– Що ж, спасибі вам за все, Віталію! Ви дзвоніть і в гості приходьте. Ми з Назарієм завжди раді вас бачити. Ось і Олег Петрович у нас вчора побував. Це він, абсолютно безкорисливо, влаштував мене в клініку до професора Гром'яка. Ви знайомі з Олегом Петровичем? Він працює в СБУ. Неодмінно познайомтеся! Це – така золота людина...

БУВАЛЬЩИНИ

Щасливе... пограбування

Він мав непогану роботу і власну квартиру, але називав себе хронічним невдахою, який лише приносить лихо жінкам. У неї не було нічого, крім ненависті до сильної статі. Але саме вона завадила йому піти з життя. Правда, спочатку метою її несподіваного візиту було зовсім інше...

Люба

Йому було лише 27 років, проте він вважав своє життя змарнованим та нікчемним. Ні, Віктор мав цілком нормальну роботу, яку, втім, не любив (однак тисячі людей так працюють – і нічого страшного, жити ж якось треба!). А ще у нього була квартира – на околиці Чернігова, у мікрорайоні, який вважається найменш престижним, дарма що туди їздять тролейбуси. Житло – як житло: однокімнатне, з низькою стелею та вичовганою підлогою (у декого й такого немає!). Іноді Віктор іронічно називав його своєю маленькою в'язницею...

Мабуть, йому таки не таланило в особистому житті. Та він вважав: фатально не таланило. Можливо, перебільшував, сприймаючи збіг обставин за вирок долі. Проте, під вечір, Віктор відчував себе старезним дідом – надзвичайно стомленим та кволим, вичавленим, мов лимон. І не тому, що мав якісь особливі проблеми зі здоров'ям (часом дошкуляв гастрит, але кого цим здивуєш?). У нього просто боліла душа, а такому діагнозу жоден лікар не зарадить, навіть той, хто в існування такої дивної субстанції вірить.

Взагалі, релігією мій співрозмовник надто не переймався, однак душу свою відчував. „Спробуй не відчути, коли такий біль! – розповідає він. – Це все одно, що потрапити під потяг. Тебе начебто врятували, підлатали, як змогли, тільки ти вже ніколи не будеш таким, як раніше. І допомогти тобі може лише диво, в яке здатний повірити п'ятилітній малюк, але не пошарпаний життям чолов'яга, котрий давно забув, що таке веселий, безтурботний сміх. Тяжко повертатись додому, коли тебе ніхто не чекає! „І добре, що не чекає, бо ти приносиш нещастя, – шпетив сам себе. – Адже ті, хто був поруч із тобою, зазнали лиха". Отож я зовсім не засуджував відчайдушний вчинок Анни Кареніної, навпаки вважав самогубство цілком логічним і доречним виходом зі свого становища. Тому міг годинами розмірковувати про те, як легше і краще померти".

* * *

А все починалося так чудово! Одразу після школи, без будь-яких хабарів та „потрібних" знайомств, Віктор вступив до Київського політехнічного інституту. Вже на другому курсі підробляв на заводі (одному з найпотужніших в СРСР), де згодом мріяв працювати у конструкторському бюро. Заважала лише „дрібничка" – в ті часи випускник вузу не міг

залишитися в Києві без столичної прописки. Тож, закінчивши інститут, амбітний юнак мав їхати до райцентру, де на нього чекала нудна і не надто перспективна робота.

Приятелі Віктора, які також марили столицею, вирішили цю проблему на останньому курсі – одружилися на киянках. „А я три роки зустрічався з Любою, – пригадує він. – Гарнесеньке таке дівча, завжди привітне, чуйне. Все у неї було прекрасне (Чехов би теж замилувався!): і личко, і постава, і думки, які вона вимовляла таким теплим, янгольським голосом... Одного бракувало – клятої київської прописки! Втім перспектива опинитися в рідній Недригайлівці чи моїй Варві її анітрохи не бентежила. „Яка різниця, де жити? – весело розмірковувала вона. – Головне, щоб поруч була кохана людина! Ти ж кохаєш мене, Вітю?” – „Так”, – кивав я і заздрив друзям, які й далі швендятимуть Хрещатиком та Андріївським узвозом, насолоджуючись перевагами столичного життя”.

Якось на заводі до Віктора підійшла начальниця одного з цехів – 40-літня Лідія Сергіївна, імпозантна фарбована блондинка. Похвалила:

– А з тебе, хлопче, люди будуть: і роботи не боїшся, і руки звідки потрібно ростуть...

– Якби ж то я міг зостатися в Києві! – гірко зітхнув у відповідь. – Хіба це справедливо, що одним – все, а іншим – дірка від бублика?

– Звісно, що справедливо, – поблажливо всміхнулася. – Кожен коваль свого щастя. Чув таку приказку? Хочеш лишитися тут? То в чому справа? Лишайся!

– Але як?! – вигукнув у розпачі.

– Ну, – лагідно торкнулася його чуприни, – можна, наприклад, оформити фіктивний шлюб...

– Що? – витріщив очі.

– Одружитися на киянці – не бійся, не по-справжньому, а тільки щоб у паспорті потрібну відмітку поставити.

– Та де ж я знайду благодійницю, яка б на таке погодилися?! – запитав ошелешено.

– Вважай, що тобі поталанило. Я – незаміжня...

Вона не жартувала – незабаром Віктор справді став її чоловіком. Причому Лідія Сергіївна владнала все протягом тижня – мала знайомого в Палаці урочистих подій. Юнак навіть отямитися не встиг, коли новоспечена дружина ніжно поцілувала його в уста. Промовила: „Ну от ти й отримав те, чого прагнув. Будуть ще якісь проблеми – не соромся, звертайся. Ми ж тепер не чужі люди...”.

Любі він вирішив нічого не казати – як і раніше, кохався з нею, майже щодня залишався ночувати в її кімнаті. „Звичайно, докори сумління мене мучили, – розповідає він. – Але я втішав себе тим, що не зраджую їй, навіть на роботі з Лідією Сергіївною майже не бачуся. Власне, то – лише формальність, якийсь папірець. А тут – реальні, палкі стосунки, така

неймовірна, шалена любов! Знову ж таки, хіба я не зробив це для нашого з нею щастя?”.

Наближалися випускні іспити. І одного разу, коли після бурхливої пристрасті Віктор у солодкій знемозі пригортав Любу, та несподівано випросталась і защебетала:

– Пообіцяй, що не сердитимешся. Знаю, це – чоловіча справа, але я, випадково заскочивши в одну крамницю, не стрималася... – вона простягнула руку до шухляди і за мить на її долоні зблиснули дві обручки: – Ти ж не сердишся, правда?

– Правда, – знітився Віктор, – хоч, чесно кажучи, ти могла б трішки зачекати, хай би ми разом колись зайшли до тієї крамниці...

– Але вони були прекрасні – саме такі, які я й хотіла! У мене аж серце тьохнуло. Ну, вибач, будь ласка, зовсім не прагну квапити наше весілля, однак ми все одно мусимо це зробити до випускних іспитів. Ти ж не хочеш, щоб я сама вирушила до Недригайлівки? – озвалася своїм прегарним дзвінким сміхом.

– Розумієш, нам потрібно відкласти весілля, – нарешті наважився Віктор. – У мене з’явився шанс, я працюватиму тут – у конструкторському бюро! Ти не хвилюйся, мені потрібно рік, максимум – два, потім я щось неодмінно придумаю і заберу тебе до Києва. Недригайлівка – це ж не дуже далеко, в усякому разі, не Сахалін. Ми приїжджатимемо одне до одного, кохатимемось...

– Вітю, ти це серйозно? – збентежено посміхнулась. – Якщо тебе лишають у Києві, чому ми не можемо бути разом?

– Бо у тебе немає столичної прописки, – відвів очі, роздивляючись смужку на килимку.

– Ну то й що? Я ж стану твоєю дружиною!

– Ти не можеш вийти за мене заміж, бо я вже одружений...

„Я пояснював, каявся, втішав її, як міг. Але вона мене так і не пробачила, – зітхає Віктор. – Подалася до своєї Недригайлівки і майже одразу взяла шлюб з односельцем. Відтоді я її не бачив. Якось приятель, наш однокурсник, був там у відрядженні, спробував її розшукати, та лише дізнався, що Люба розлучилася зі своїм чоловіком, а, якщо точніше, просто втекла від нього з двома дітьми світ за очі. Той виявився затятим пияком, знущався з дружини та доньок... Зараз щоранку подумки прошу у неї прощення і благаю Всевишнього, щоб у тієї, яка була моїм першим коханням, моєю першою жінкою, все владналося”.

Лідія Сергіївна

Віктор таки влаштувався в конструкторське бюро, але мав шукати собі житло: з університетського містечка його виселили, а в заводському гуртожитку вільних місць не було. Проте знову виручила Лідія Сергіївна: „Не переймайся, у мене – трикімнатна квартира на Хрещатику, а я – одна-однісінька. То чим десь знімати собі помешкання за „грубі” гроші,

переїжджай до мене – не ображу! І нагодую, і одяг виперу та попрасую. А що? Хіба ти мені не чоловік?”.

Вона й справді виявилася гарною господинею – буквально пилинки з нього здувала. Придбала „квартиранту” новий дорогий костюм та золотий годинник, накупила йому сорочок.

– Я вже не знаю, як вам і дякувати, – розгубився Віктор.

– А як можна подякувати самотній жінці? – примружила очі.

– Ну, я не знаю, – зашарівся юнак.

– А ти подумай...

Вночі господиня підійшла до його ліжка і спокійно лягла поруч: „Вітюнчику, щось мені холодно. Може, зігрієш?”.

Так вони й жили кілька років. Лідія Сергіївна охоче виконувала всю хатню роботу, двічі возила молодого чоловіка відпочивати на море – в Крим, пообіцяла незабаром купити йому авто та й на заводі домовилася з директором щодо кращої посади для свого Віті...

Втім, він все частіше мимоволі звертав увагу на молоденьких працівниць, які залюбки кокетували з симпатичним колегою. Звісно, не обходилося без специфічних жартів і веселого сміху. Та одного разу, випадково почувши „крамольні” балачки, начальниця цеху неабияк розсердилася: нагримала на дівчат і влаштувала Вікторові сцену ревнощів.

Відтоді вона почала підозрювати його у подружній зраді: постійно пильнувала за чоловіком, обшукувала кишені, практично не відпускала увечері одного з дому, а коли захворіла на запалення легенів і не могла виходити на вулицю, найняла якихось типів, аби постійно шпигували за Віктором. Причому дружина вже влаштовувала сварки навіть тоді, коли він вдома вмикав телевізор, щоб переглянути фільм. Тільки-но на екрані з’являлася молода вродлива актриса, Лідія Сергіївна гнівно зиркала на свого благовірного і розпочинала пристрасний монолог про „одного невдячного юнака, котрий лише чекає нагоди, аби скочити в гречку”.

Віктор дратувався все більше, уявляючи, яким нестерпним стане його життя за п’ять-десять років такого дивного шлюбу. Дружина зовсім постаріє і тоді взагалі перетвориться на горгону, від одного погляду якої можна буде скам’яніти. Де вже там виконувати подружні обов’язки в ліжку!

„Тож після чергового скандалу нашвидкуруч зібрав речі і пішов геть, а невдовзі подав заяву на розлучення, – говорить Віктор. – Звісно, не забарилися неприємності на роботі, адже директор заводу – Лідин однокласник, можливо, у них навіть щось раніше було. Так чи інакше, а до мене чіплялися з приводу будь-якої дрібниці, найчастіше просто вигадували якісь мої „провини”, просто цькували. Лідія зловтішно посміхалася: „Що, герою, кепсько? Нічого, це – квіточки. Ти ще до мене приповзеш, навколішках благатимеш пробачення!”. Довелося звільнитися із заводу, розпрощатися зі своєю мрією (а я ж дійсно міг стати провідним конструктором!). Ми розлучились... Навіть не знаю, як вона мене потім знайшла. Це вже була інша Ліда – добра і лагідна. Просила повернутися до

неї, обіцяла знову влаштувати на завод та ще й із підвищенням: мовляв, начальника конструкторського бюро незабаром відправлять на пенсію і саме я (молодий, перспективний, талановитий!) займу його місце. Клялася, що більше не сваритиметься. Все повторювала: „Вітю, я ж тебе так кохаю! Ми народимо дитину і все буде гаразд!”. Та мене від тих слів тіпало, наче від електричного струму: „Яка дитина? Згадай про свій вік!” – „Дурненький, то й що? Хіба не чув, як Толкунова співає: „В 45 – баба ягодка опять”? Лише повернися, житимеш, мов у Бога за пазухою! Я вже й за машину домовилася...” – „Мені не потрібна ані твоя машина, ані все інше. Затям нарешті: я тебе не кохаю! І взагалі, у мене тепер – інша жінка”. Вона була приголомшена: „Ні, це – брехня, цього просто не може бути!” – „Не хочеш – не вір. Мені байдуже”, – розвернувся й пішов. „Стій, а то пожалкуєш!” – вигукнула Ліда. „Невже вб’єш?” – розсміявся на прощання. „Може, й вб’ю...” – почулося у відповідь. Про іншу жінку я їй сказав неправду, щоб більше не намагалася мене повернути. Звідки ж мені було знати, що вона у такий спосіб виконає свою погрозу?!”.

А наступного дня Вікторові зателефонував знайомий, котрий працював у її цеху, і ошелешив жахливою новиною: „У нас тут похорон – немає більше Лідії Сергіївни. Кажуть, наклала на себе руки – випила цілу упаковку снодійного. Шкода, цікава жінка була! Прийдеш попрощатися?”.

Він не з’явився ні на заводі, ні на цвинтарі. А невдовзі взагалі виїхав зі столиці. Надто похмурі спогади викликали в нього прогулянки Хрещатиком...

Леся

За півроку після повернення Віктора до рідної Варви, помер його тато. Потім занедужала мама. Ненька прохворіла всю зиму, а навесні, коли під вікнами оселі рясно зацвіли яблуні, ненька пішла з життя.

Він продав батьківську хату і придбав скромне житло в Чернігові. Не торгувався – прагнув якомога швидше розпочати нове життя. Ніколи не знайомився на вулиці, а тут, побачивши молоду вродливу жінку, одразу підійшов:

– Не лякайтесь, я – хороший. Просто подумав: може, це – моя доля?

– Ви серйозно? – здивувалася красуня.

– Авжеж. Тільки нічого, що я – розлучений?

– Ну, якщо це – єдина ваша вада... – знизала плечима.

– У мене їх – мільйон. Проте сподіваюся з вашою допомогою дечого позбутися.

– Власне, я – теж розлучена... – посміхнулася. – Це справді не жарт і ви – не збоченець?

– Маєте нагоду в цьому пересвідчитися!

Леся працювала вчителькою, могла годинами розповідати про своїх улюблених письменників. З нею було легко і приємно: не шпетила його за розкидані по кімнаті шкарпетки, не намагалася перемкнути телевізор на

інший канал у розпал футбольного матчу, не дорікала за не надто високу зарплату інженера. А коли одного вечора несподівано згасло світло, запалила свічки і зворушливо співала під гітару...

Незабаром вона вже була повновладною господинею у Вікторових „хоромах”. Він не опирався. Правда, на самісінькому початку спільного життя ще розмірковував, чи справжні їхні почуття (кохалися вони майстерно, але не було ні шаленої пристрасті, ні якоїсь особливої, чарівної родзинки). Втім Леся старанно намагалася створити сім’ю, він потребував родинного затишку... А коли Віктор серйозно захворів і тендітна красуня кілька місяців доглядала за ним, як за малою дитиною, розвіялись останні сумніви – запропонував нарешті узаконити їхні стосунки.

Вирішили влаштувати гучне весілля, якого раніше не було ні у Віктора, ні у Лесі. Вже й дату призначили, замовивши зал у ресторані. „А по обручки, весільну фату та сукню з’їздимо до Києва, – вирішила наречена. – Там такий вибір!”. І хоч Вікторові страшенно не хотілося навіть на день вирушати до столиці, він не міг відмовити майбутній дружині, яка так мріяла про незабутнє, красиве свято.

„Взагалі, вона майже не капризувала – все, що потрібно, придбали доволі швидко, потім ще трохи погуляли на Майдані і години за три були вже на київському вокзалі, – розповідає Віктор. – Я пішов до каси, тільки придбав квитки, аж тут Леся: „Познайомся, це мої однокурсники – Роман та Оленка. Уявляєш, вони теж одружуються і навідалися до столиці саме за весільними обновками: Ромі купили „крутий” костюм та моднячі черевики, а Лєні – цілу валізу одягу. Вони потім збираються у весільну подорож до Іспанії! Ми стільки не бачилися, а в них – авто... Правда, з Оленкою ще її батьки. Та я ж – тонесенька, поміщусь. Вітю, я стільки з ними не бачилася, так хочеться поспілкуватись! Будь ласка, здай мій квиток. Я поїду в їхній машині”. Звісно, мені було нудно повертатися самому, проте Леся була така втішена тією випадковою зустріччю! Поцілувала мене в щоку: „Ти ж не сердишся, любий?” – „Ні” – зітхнув я. – „Чесно-пречесно не сердишся?” – „Чесно-пречесно. Хіба я не розумію, що таке друзі? Спілкуйся! У нас із тобою – все життя попереду, ще так наговоримося... – „Ну, то я побігла! Зустрінемося вдома. Не хвилюйся, як трішечки затримаюсь”. Сів у автобус, задрімав. Прокинувся, коли водій натиснув на гальма. Дивлюсь – по обидва боки поля. До Козельця, де мали зупинитися, ще їхати та їхати. Що трапилось? Невже якась халепа з автобусом? Цього лише не вистачало! А водій дверцята відчиняє: „Виходьте, перекуріть, подбайте про свої природні потреби – там, попереду, аварія. ДАІ розбирається”. Вилазимо, всім же цікаво, що насправді скоїлося. І раптом я побачив її, тобто впізнав за спідничкою та босоніжками... Там було все залите кров’ю! Далекобійник заснув за кермом. „КамАЗ” вилетів на зустрічну смугу і протаранив „Жигулі”, у яких повертались Леся та її друзі. Загинули всі... Відверто кажучи, у мене було лихе передчуття, я мав завадити цій поїздці. Але не зміг – забракло рішучості. Цей триклятий Київ відібрав у мене ще одну жінку!”.

На похороні Віктор знепритомнів – примчала „Швидка”, його нашпигували уколами. З лікарні вийшов, як примара – жодного бажання жити. Так і проіснував, мов кріт, доки одного вечора вирішив: „Все, досить! Не здатний нормально жити – припини мучити себе та інших. Ех, ти, таких жінок занапастив! Не людина, а Люцифер якийсь... Все, май мужність хоча б гідно піти з цього життя, доки не перетворився на жалюгідного п’яничку, не накоїв нового лиха. Це ж так просто – наповнити ванну приємною теплою водою, зануритися і чиркнути лезом по венах...”.

Надійка

Він уже не вагався. Написав прощальну цидулку – лаконічно, без зайвих сентиментів. Зателефонував колезі – весело, аби ні про що не здогадався, попросив зайти наступного дня, бажано вранці, коли той чимчикуватиме на роботу. Перевірив, аби було відчинено – для чого ж псувати замок? Юра подзвонить, постукає, про всяк випадок шарпне двері, а вони виявляться незамкненими... Звісно, бідолашному Юркові буде непереливки, та Вікторові чомусь не хотілося надто довго залишатися у ванні.

„Десь вичитав, що один добродій, який мешкав самотньо, несподівано помер у власній оселі та так непорушно і просидів понад двадцять років у кріслі, – пригадує Віктор. – Виявили його зовсім випадково, коли загорівся будинок. Пожежники кинулися гасити полум’я і побачили скелет, який примостився біля столу – так, ніби збирався пообідати (там була купа тарілок і порожній келих). Бр-р-р! Моторошне видовище”.

У двері подзвонили – раз, вдруге. Хто б це міг бути? Віктор чекав гостя вранці, та аж ніяк не тоді, коли замислив звести рахунки з власним нікчемним життям. Зітхнув і, як був у самих плавках, босоніж, так і посунув у коридор. Саме пролунав третій дзвінок. „От наполегливі, – буркнув. І вже голосніше загукав: – Та проходьте вже, відчинено!”.

На порозі стояли дві дівчини. Одній – років 18, інша – трішки старша. „Ви до мене? – поцікавився спантеличено. Вони загадково всміхнулися, відчувалось – хвилюються. Вирішив пожартувати: „Ну що ж, мої юні друзі, металолому у мене немає, а от макулатури – скільки завгодно. Можу вділити...”.

Юнки перезирнулися, втім зайшли до квартири. Старша акуратно причинила двері і, зненацька випроставши руку, пирснула чимсь господареві в обличчя. „Ох, йо...” – зігнувся в три погибелі, а коли його вдарили ще й по голові, втратив свідомість...

Отямився від болю: „Що зі мною? В очах – пече, а в головешці – аж джмелі гудуть!”. Спробував поворухнутися і відчув, що міцно зв’язаний мотузками.

– Давай, прокидайся, поговорити треба, – почув дзвінкий голос.

Поволі розплющив очі:

– Не нахабнійте, леді, а то мене зараз знудить... Хіба вас у школі не вчили, що з дорослими потрібно розмовляти ввічливо?

– Ти ба, який принц! – нервово хихикнула дівуля і демонстративно закурила цигарку. – Значить так, ми – нетутешні, тому вбивати тебе не будемо, якщо, звісно, віддаси нам гроші. Тоді нічого поганого не станеться – ми собі підемо, а ти полежиш зв'язаний, доки хтось не визволить. Нормально?

Молодша дівчина почувалася не так впевнено – тихенько принишкла на стільці, проте з цікавістю роззиралася довкола. Худенька, невисокого зросту, довге золотаве волосся і дивовижно красиві, променисті очі. Було в її поставі щось незвичайне, зворушливе...

– Як тебе звати? – мимоволі посміхнувся.

– Хто ж вам скаже, – здивовано підперла кулачком підборіддя. – Ми ж вас грабувати прийшли...

– То грабуйте – не пручатимусь. І потім не збираюся вас переслідувати та кривдити. Власне, я саме хотів пролити кілька літрів крові – своєї, звичайно. А тут ви нагодились. Ну, нічого, встигну...

– Слухай, Надю, що він верзе, я нічого не второпаю, – поскаржилася старша.

– То ти – Надя? Як гарно звучить! – промовив Віктор до „променистої" дівчини. – Що ж, Надійко, поглянь – там, на письмовому столі, має бути цидулка.

Вона підвелась, підійшла до столу, взяла папірець, пробігла його очима і гнівно наморщила носик:

– Як вам не соромно?.. Начебто освічений чоловік, не потворний (принаймні зовні). Маєте дах над головою. І вам набридло жити? А що ж тоді робити мені, у якої нікого і нічого немає, і яка нікому не потрібна? Господи, та якби у мене була хоча б дещиця того, що маєте ви!..

– Гей, дівчинко, то ти вважаєш мене слабкодухим?.. – обурився „сповитий" господар оселі. – Знала б ти, що я пережив! У мене наречена загинула – просто напередодні весілля... І взагалі, яке тобі діло до моїх намірів? Гроші в шухлядці – кілька тисяч (решта, даруйте, в банку). Беріть і мотайте звідси. Ще не вистачало, аби якесь жовтороте курча читало мені мораль!

– Думаєте, я мало пережила? – ображено тупнула ніжкою Надійка. – Теж мені півень знайшовся, слова йому не скажи...

– Стоп, ніяких дискусій! Ми ж не на базарі, – запротестувала інша грабіжниця. – Нам ще на потяг треба встигнути...

– Ти, Аню, візьми гроші і їдь, а я тут залишуся, – несподівано вирішила напарниця.

– Ну, ти, подруго, даєш! – аж отетеріла старша. – Та ти хоч розумієш, що він із тобою може зробити, коли розв'яжеться?

– Самій цікаво... – з викликом промовила молодша.

Вони ще кілька хвилин сперечалися між собою. Заінтригований, Віктор мовчки дослухався до „аргументів” наполегливої Надійки. Нарешті її спільниця не витримала – висунула шухляду і, навіть не рахуючи купюри, сховала їх у гаманці, який потім просунула під бюстгальтер:

– Прощайте. В разі чого, Надю, ти знаєш, де мене знайти. А ти, принце, – осудливо зиркнула на Віктора, – начувайся, якщо спробуєш її скривдити. Я тоді тебе, золотенький мій, з-під землі дістану!

Коли двері за старшою грабіжницею зачинилися, Віктор та Надійка поглянули одне на одного і раптом водночас щиро та весело розсміялися.

– Ой, ти ж і досі зв’язаний! – спохопилася дівчина.

Доки вона вовтузилася з вузлами („Ну, Анька, це ж треба було так накрутити!.. Один ніби нормальний чоловік і той зв’язаний...”), він ніжно торкався губами її турботливих пальчиків.

– Стривай, – попросила, коли пута звільнилися. – Хочу ще скористатися твоєю ванною, адже я – з дороги. Ти ж не проти? Сподіваюсь, передумав займатися тими дурницями?

– Ну, дивлячись на скільки ти тут збираєшся оселитися, – посміхнувся Віктор.

– А якщо назавжди?

„Вона й справді багато пережила! Надійці виповнилося лише п’ять років, коли в аварії загинули її батьки – розбилися в літаку... – говорить Віктор. – Дівчинку забрала тітка. Але то було таке виховання... Тітонька пиячила, власним донькам ради не могла дати, а тут – чужа дитина. Так і росла, мов попелюшка: прала, прасувала, прибирала, готувала їсти, а над нею знущалися. Якось вибігла без дозволу на вулицю, то відлупцювали так, що живого місця не було! А коли п’яний вітчим накинувся на неї в ліжку, розбила вікно і втекла з дому... Потім мешкала в школі-інтернаті. Майже до всіх дітей приїжджали родичі, декого на вихідні забирали батьки. А Надя була сама. Як вона страждала! Тому й пішла в ПТУ, щоб швидше отримати бодай якийсь фах і дати собі раду. Там вона кілька разів відбивалася від старшокурсників, які хотіли її зґвалтувати. Ні, Надя втратила цноту ще в інтернаті – просто з цікавості, думала, може, хоч це порятує її від самотності (та хлопчики переймалися не коханням, а суто механічним процесом). Втім вона ніколи і нічого не робила з примусу. Тож коли до неї причепився „петеушний” майстер, погрожуючи: „Будеш приндитися – зі світу зживу!”, Надійка щосили вперіщила його черевиком і дременула геть. Більше вона туди не поверталась – познайомилася з Анею, яка тільки-но звільнилася з колонії. Добре, що хоч Надя нічого серйозного накоїти не встигла. Це – просто диво, що вони, приїхавши того дня до Чернігова, завітали саме до моєї оселі! Раніше ніколи не вірив у кохання з першого погляду, вважав все це вигадкою. Та й Надійка не те що зневірилася в чоловіках, а взагалі ненавиділа їх. Але щось тоді з нами обома сталося!”.

Нині моєму співрозмовнику – 43 роки. Його кохана дружина – Надія Миколаївна народила своєму чоловікові доньку (Ганнуся – старшокласниця,

захоплюється іноземними мовами і мріє стати вчителькою, як мама) та двох синів. Найменшого також назвали Віктором – на честь батька.

У їхній родині ніколи не чути сварок. Віктор Олександрович буквально обожнює свою Надійку, яка не лише врятувала йому життя, а й вселила надію. З-поміж їхніх родинних дат одна відзначається особливо зворушливо та урочисто. Віктор та його кохана дружина жартома називають день свого неймовірного знайомства Святом Щасливого Пограбування.

Ідеальний злочин

Одного разу я прогулювався центральним парком Чернігова до Десни і побачив, як дівчинка-підліток, поласувавши морозивом, викинула обгортку просто собі під ноги. Їй було років п'ятнадцять – симпатична, вишукано одягнена, безтурботна. А от у мене настрій був кепський, тому й не стримався, висварив юнку: „Тебе не вчили, що викидати сміття прямо на дорогу не можна?!" Дівча розгубилося, злякано почало щось показувати жестами. „У такому випадку вихована людина вибачається і виправляє помилку!" – продовжував атакувати я.

„Вибачте, – втрутилася жінка, квапливо наближаючись до нас, – вона не може вам відповісти. Моя донечка не чує і не говорить..."

Так я познайомився з Олею та її мамою.

„Я хотіла його стратити..."

Спочатку я був дуже збентежений: „І що це на мене найшло? Треба ж було причепитися до нещасної дівчини?!" Проте жінка поводилася цілком миролюбно. Посміхнулася доньці: „Олечко, сонечко, будь ласка, підбери папірець, там, біля берега, є смітник". Промовила лагідно, заспокійливо. Юнка одразу ж слухняно підняла обгортку і побігла її викидати.

– Вона мене добре розуміє – вловлює міміку губ... – пояснила жінка. – А я вас знаю!

– Справді? – знітився я. – Даруйте, що так вийшло. Ніколи б не подумав, що ця гарненька дівчина... Так би мовити...

– Глухоніма? – спокійно допомогла мені завершити фразу нова знайома.

– Ну, так... – кивнув, втупившись у землю.

– Все нормально: Оля насмітила, ви зробили зауваження, – підбадьорила жінка. – Просто вона досі... Як би це сказати? Надто обережно ставиться до чоловіків. Один із вас колись її жахливо образив! Але Олечка повертається, я не хочу при ній про це згадувати...

– Ну, так! – поквапливо кивнув я.

– Та розслабтесь нарешті, – посміхнулася співрозмовниця. – А то ви своїм скорботним виглядом вдруге налякаєте мою доньку!

Ми ще ходили разом понад берегом Десни. І Ніна Андріївна, Олина мама, розповідала, як донечка навчилася шити. Така мала, а вже велика модниця – читає купу усіляких жіночих журналів та ще й сама вишиває хрестиком. Вміє смачно готувати, а як танцює!

Дівчинка йшла поруч. Вона знову була безтурботною та веселою...

А наступного ранку в моєму редакційному кабінеті пролунав дзвінок: „Добридень, пане Сергію, це – мама Олі, пам'ятаєте? Я знаю, ви цікавитесь різними історіями... Я б могла вам дещо розповісти. Але за однієї умови – ви ж нас потім не викажете? Розумієте, не можу більше це носити в собі. Хтось би пішов висповідатися до церкви, та я в такі речі не вірю. То як, поговоримо?"

За годину ми зустрілися на Алеї Героїв і присіли на лавочку. „З чого ж почати? – замислилась Ніна. – Знаєте, ми з Олечкою схожі. Ні, я не так висловилася... Я ж їй не рідна ненька! Долі у нас подібні. Мене в чотирнадцять років зґвалтував один негідник... Ми з мамою тоді відпочивали в Криму. Цілими днями купалися, засмагали на сонці. Там був такий опецькуватий, лисий дядечко, який здавався мені зовсім старим. Виглядав він років на п'ятдесят. І все говорив мені компліменти: яка я струнка, як я чудово плаваю... „Ну, – думаю, – жартує дідусь". Але якось мамі стало недобре, то й залишилася в кімнаті. А я пішла на пляж сама. Тлустий дядечко мене як побачив, тут же „примагнітився". Заявив, що таку кралечку не можна відпускати без нагляду і взявся мене охороняти. Пригостив морозивом... А потім, між іншим, запропонував попливти трохи далі, до дикого пляжу. Мовляв, там – неземна краса! Він здавався турботливим і зовсім не страшним. До того ж, я не сумнівалась, що швиденько втечу, якщо цей добродій мені набридне. Та щойно ми опинилися на безлюдному березі, лагідний дідусь раптом так стиснув мене в обіймах, що я втратила свідомість..."

Коли Ніна отямилась і збагнула, що сталося, поруч уже нікого не було. До вечора проплакала на пляжі, а потім так-сяк дісталася до своєї кімнати. Мамі вирішила нічого не розповідати. Спала погано: всю ніч мріяла, як помститься кривднику, вигадуючи для нього найлютіші тортури. Але на ранок підступного дядечка вже й слід прохолов...

– Відтоді я щороку вмовляла неньку поїхати на курорт, – зітхнула Ніна. – Все сподівалась – а раптом?!

– Ви на повному серйозі збиралися з ним поквитатися? – здивувався я.

– Авжеж! – рішуче відповіла вона.

– Але яким чином? Що могла б вдіяти дівчинка-підліток?

– Варіантів навигадувала безліч, та, як саме вчинила б насправді, не знаю, – знизала плечима. – Головне, я хотіла його стратити...

– Тобто?!

– Пане Сергію, я сказала те, що сказала: він, після того, що вчинив зі мною, не повинен був жити. Проте йому поталанило, мені – ні...

Дежа вю

Вони так і не зустрілися. Можливо, того чоловіка вже й немає на світі, адже минуло більше двадцяти років. Та й навряд чи тепер впізнали б одне одного!

Ніна довго не виходила заміж. Вже й вуз закінчила, а інтимних стосунків уникала. „Ой, доню, дивись, залишишся „старою дівою"! – тривожилася матуся. – Що ти все скнієш за тими книжками? Сходила б на дискотеку, розвіялася.."

„Хлопці мене помічали, залицялися, та всі прагнули одного – якомога швидше опинитися з „коханою" в ліжку. Мене від них нудило! – торкнулася скронь кінчиками пальців співрозмовниця. – Але одного разу трапився

терплячий юнак, який навіть змирився з моїм капризом: інтимні стосунки лише після весілля... Боже, як я жахалася першої шлюбної ночі! Та нічого особливого не сталося – він був несміливим і зворушливим. Можливо, з часом я б і покохала його, якби у нас народилися діти. Та не судилось... За три роки ми розлучилися – тихо, мирно, без чвар, як і жили. Правда, коли він пішов і я усвідомила, що це – назавжди, хотіла накласти на себе руки. Така була апатія до життя! Ну чому всі люди – як люди, а я – така безталанна?! Не знаю, чим би це скінчилося, та якось, минаючи дитячий будинок, раптом зупинилась. Сто разів раніше бувала у відрядженнях в Прилуках, щоразу проходила повз нього, а тут наче блискавкою пронизало: „Стій!” Зайшла в середину. Мене запитують: „Ви до кого?” – „Мені б дівчинку...”

Ніна пригадує, як її оточили діти. Всі намагалися бодай доторкнутись до нової цікавої тьоті. А раптом це чиясь мама?! Тільки одне дівча чомусь стояло осторонь і раз-по-раз схлипувало. Жінка підійшла до зажуреної дитини, погладила, доброзичливо посміхнулась: „Як тебе звати?” Та у відповідь лише похитала головою. „Ти не хочеш зі мною розмовляти?” – промовила якомога лагідніше, проте мала заплакала ще сильніше.

Потім Ніна дізналася, що пережила Олечка: „Коли її тато збагнув, що дівчинка народилась не зовсім здоровою, то запропонував дружині відмовитися від дитини, віддавши немовля до сиротинця. А коли молода жінка не погодилась, пішов із сім’ї. Олю виховувала мама. Та за кілька років сталося лихо: ненька захворіла на запалення легенів, проте медики не одразу правильно діагностували недугу, а коли схаменулися, було вже надто пізно – жінка померла... Тоді єдину онуку взяла до себе бабуся. Це була дуже чуйна і щедра людина, яка фактично жила заради Олечки. Дівчинка, як могла, допомагала їй – навчилася мити посуд, прибирати. Одного разу Оля гралася біля будинку – як завжди, сама. Інші діти дружити з нею не хотіли і навіть часто викрикували вслід образливі слова. Отож, коли поблизу зупинилася розкішна автівка і з неї вийшов привітний, гарно одягнений чоловік, дівчинка довірливо всміхнулась. Вона любила все красиве, зокрема і вишукані речі. „Привіт! – люб’язно озвався незнайомець, дуже повільно вимовляючи слова. Я знаю, ти не можеш говорити. Але ти ж мене розумієш, правда? Я – твій дядя, родич, розумієш? Приїхав до вас у гості. Привіз вам подарунки. Де бабуся?” Дівча показало рукою в бік вулиці – старенька саме пішла до магазину. „От і добре! – зрадів дядечко. – Влаштуємо їй сюрприз. Ходи-но сюди, крихітко, я тобі щось покажу...” Щойно Оля доторкнулася до машини, як незнайомець спритно схопив її й жбурнув на сидіння. Дівчинка так налякалася, що навіть не чинила спротив. Тільки просила відпустити її до бабусі... Вже потім, коли старенька повернулася додому, бідолашна жінка побачила закривавлену онучку і дізналася від заплаканої дитини про те, що сталося. Злочинця не знайшли, а бабуся невдовзі померла. Так дівчинка і потрапила до сиротинця...”

Дізнавшись про долю Олечки, Ніна не раз приїжджала в Прилуки. Відвідувала і спеціальні курси, аби опанувати мову жестів. А згодом навчила

правильно спілкуватися „мовою” глухонімих людей Олю. Поступово дівчинка звикла до нової знайомої, радісно зустрічала її і дуже сумувала, коли та мусила повертатися до Чернігова. Так це тендітне дівча з якимсь надто дорослим поглядом у карих оченятах стало для Ніни найріднішою людиною в світі. Вона вирішила вдочерити Олечку і коли запитала про це у малої, дівчинка пригорнулася до неї й одними губами вимовила: „Мамо...”

Небезпечний Моцарт

Життя Ніни набуло сенсу. Оля та її мама з такою любов’ю ставилися одна до одної, що навіть колеги Ніни Андріївни і сусіди спочатку дивувалися. Так тривало майже два роки, доки одного дня Ніна не відчула – щось трапилось! Вона відпросилася з роботи, прибігла додому і не впізнала доньки. Оля поводилась, немов страшенно налякана дика тваринка. Дівча забилося в куток і на всі запитання ошелешеної неньки в розпачі хитало головою. Тоді Ніна обережно обняла її і... раптом почала розповідати про те, що сталося понад двадцять років тому. Дівчинка уважно слухала і вже не тремтіла. Натомість поцікавилася своєю „мовою”:

– А якби той дядя, ґвалтівник, знайшовся, ти б захистила мене?

– Звісно, донечко, – заспокійливо погладила малу. – Тільки він уже не знайдеться, бо зазвичай у нас, в Україні, чоловіки стільки років не живуть, або їм уже не до нас...

– Ні, мамо, цей дядя молодший, це – той, хто скривдив мене. Він повернувся!

– Ну, що ти, моя хороша, ти ж була тоді маленькою, вже й не пам’ятаєш напевне. Та й знаєш, скільки існує схожих людей!

– Ні, це – він і, здається, він мене впізнав...

– Але, донечко, тепер жодна міліція не доведе його вини! – розгубилася Ніна.

– Ти обіцяла мене захистити...

То була інша автівка, але Оля побачила його – гарно одягненого дядечка з імпозантною валізою в руках, який зупинив машину, аби зайти до крамниці. Дівчинка буквально вклякла на місці, не зводячи очей зі свого кривдника. Той відчув дивний погляд, якусь мить уважно роздивлявся її і, ніби щось пригадавши, підморгнув приголомшеній Олечці. Дівча стрімголов кинулося навтьоки. Натомість чоловік спокійно увійшов до магазину...

– Навряд чи ми зможемо тепер розшукати його, – завагалась Ніна, вислухавши розповідь доньки.

– Ходімо, я тобі покажу! – не вгавала Оля. – Думаю, це – його крамниця...

Біля магазину вишикувалось кілька автомобілів, але донька впевнено показала на один із них. А тут саме й власник нагодився. Дівчинка вмить сховалася за маму: „Він...”

З крамниці вибігла заклопотана тітонька: „Леоніде Михайловичу, ви забули „мобілку”, а вона дзвонить!”

* * *

Наступного дня до власника відомої чернігівської фірми завітала приваблива, бездоганно одягнена молода жінка:

– Я хочу влаштуватися до вас на роботу.

– Даруйте, але у нас зараз немає вакансій, – не підводячи очей від стосу документів, стомлено відповів підприємець.

– Мене влаштує будь-яка робота! – наполягала панночка.

– Он як... – брови директора здивовано поповзли вгору. – Мммм... Дайте подумати... А знаєте що, мабуть, у мене знайдеться для вас якась пропозиція. Тільки це треба належним чином обговорити, так би мовити, в неформальній обстановці. Ви як, не проти?

Ніна кивнула і змусила себе посміхнутися... Відтоді вона стала коханкою свого ворога. Це й була її „робота”. Леонід Михайлович мав сім’ю – дружину та вже дорослих дітей. Проте полюбляв і молодих вродливих жінок, яким періодично підшукував заміну: одні набридали, інші втікали самі. Від новенької коханки „шеф” був просто в захваті. Ніна терпляче виконувала всі його забаганки й ніколи не вередувала. Насправді ж, вона мала мету і мусила не схибити...

Звісно, до своєї оселі Ніна „роботодавця” не запрошувала. Пояснила: „У мене – донька”. А Олечці суворо заборонила з’являтися біля крамниці. Дівчинка змарніла, погано спала і зовсім не переймалась навчанням. Вона боялася. Хоч і вірила: ненька більше нікому не дозволить її скривдити.

„Шеф” нерідко купував коханці дорогі сукні, капелюшки та черевики. І Ніні, попри зневагу до свого „благодійника”, доводилося все це носити. Вона не раз перепитувала у доньки, чи не помиляється Оля. Все-таки Леонід Михайлович, хоч і зраджував власну дружину, не скидався на якогось монстра. На жаль, таких чоловіків, особливо серед начальників, вистачає. Проте Олечка щоразу стискувала кулачки й буквально ціпеніла з жаху. І, лягаючи спати за відсутності мами, не вимикала світло.

Щоб переконатися остаточно, Ніна влаштувала такий собі експеримент: за вечерею з „шефом”, ніби між іншим, завела мову про мерзотника, якого буцімто спіймали правоохоронці – немолодий уже чоловік ґвалтував школярок. Обличчя коханця раптом видовжилось і побуряковіло, він аж затіпався і похлинувся чаєм.

Сумнівів не залишилося. Але треба було діяти бездоганно, щоб ні в кого не виникло жодних підозр. Адже Оля – ще дитина, їй потрібна мама – на волі, а не за ґратами...

Якось „шеф” поскаржився на втому та безсоння: робота нервова, виснажлива, а вік уже не той. Доводиться мало не щодня „труїтися” снодійним.

– А ви візьміть ось цю касетку та й слухайте щодня перед „відбоєм”. Десь за тиждень-два так звикнете, що спатимете без пігулок, – порадила Ніна.

– Там що, Кашпіровський? – іронічно гмикнув коханець.

– Звісно, ні. Просто приємна музика – Моцарт...

– Фе, хіба ти не знаєш, що мені подобається? Я в дорозі як не „Машину врємєні”, то „ДДТ” слухаю. Може, їх перед сном крутити?

– Ні в якому разі! Це вас збуджуватиме, а ось Моцарт навпаки заспокоїть.

– Ну, хай буде, може, спробую колись, – скептично махнув рукою Леонід Михайлович, недбало вклавши касету до валізи.

Та вже за тиждень він подарував Ніні цілий набір французьких парфумів:

– Дякую за пораду! Уяви собі, діє!!! Послухаю з півгодини і сплю без зайвих ніг... Звідки ти довідалася про такий простий, але геніальний „рецепт”?

– Вичитала в одній книжці, – чесно відповіла коханка.

Минуло два місяці – „шеф” почувався бадьорим і все нахвалював її „винахід”. „Пора!” – вирішила Ніна. Леонід Михайлович саме збирався до Києва. Автівку він завжди водив власноруч. Розганяв її на трасі до шаленої швидкості, проте ніколи не втрапляв у халепу. Одне слово – ас!

Того дня до столиці він вирушив увечері. Квапився на великий футбол – матч Ліги чемпіонів. Осінь, темно та ще й погода сльотава... Ніна провела коханця до машини. А коли той зосереджено порпався у своїй „безцінній” валізі, непомітно підмінила касету в магнітофоні його автомобіля...

– І що сталося потім? – заінтриговано поцікавився я у співрозмовниці.

– А ви не здогадуєтесь? Він вмикнув магнітофон, бо завжди слухав музику за кермом. Тільки, замість „Машини врємєні”, зазвучав старий добрий Вольфганг Амадей Моцарт. Думаю, вже за хвилину цей збоченець почав позіхати...

– То він... не доїхав до Києва?

– Звичайна аварія, – Ніна знизала плечима і нервово поправила зачіску: – Скільки таких щодня трапляється! Стомлений водій заснув за кермом, автівка „злетіла” з траси і вперіщилась у дерево. Дякувати Богу, крім того чудовиська, ніхто не загинув...

– Ви дуже ризикували, адже могли постраждати інші – зовсім невинні люди!

– Не вам мене судити... – зітхнула. – Я мусила захистити свою доньку.

– І звести рахунки з власним минулим?

– Так!

– І вам не шкода...

– Мені шкода дерева! Даруйте, добродію, я просила вислухати мене, а не читати мораль!!!

І одразу ж вибачилася:

– Будь ласка, не ображайтесь. Просто пригадала все це і трішки розпсихувалася... До речі, всі його подарунки ми віднесли бомжам. Хоч якусь добру справу зробив Леонід Михайлович, хай і посмертно! А ось і Олечка – з

нею тепер все гаразд. Вона знає, що лихий дядечко більше вже ніколи її не лякатиме.

– А ви розповіли доньці, що трапилося насправді?

– Тссс... – благально прошепотіла Ніна. – Вона – янгол! Це – мій гріх. Мені за нього і горіти в пеклі...

Пані кілер

Вона подзвонила одразу після публікації мого матеріалу „Ідеальний злочин". Поцікавилася: „Це – ваша робота?.." – „Ні, ґвалтівникові помстилася жінка. Я лише все описав..." – чемно відповів у слухавку. „О, то ми ще й маємо почуття гумору! А знаєте що? Я з вами зустрінуся!" – багатообіцяюче промовила незнайомка. „Даруйте, але я не..." – спробував відкараскатися від несподіваного візиту дивної особи. „Ніяких „але", пане Сергію! Або тепер, або ніколи, – пролунав приємний, мелодійний голос. – Та не бійтеся..." – „Чому це я повинен вас боятися? Ви хто?!" – „Це – неправильне запитання. Краще так: „А ви де?"... Подивіться у вікно. Бачите жінку, яка розмовляє по телефону?.. Щойно вона привітно помахала вам рукою. Я чекатиму вас рівно п'ять хвилин...".

Рука піаністки

Заінтригований, я вирішив все-таки вийти на вулицю – досить поспілкуватися хвилину, щоб збагнути хто перед тобою: цікавий співбесідник чи людина, на яку не варто розтринькувати час.

Їй було років 27-28. Одягнена не дорого, проте зі смаком. Невисока, зеленоока. „Мабуть, колишня спортсменка", – подумав, звернувши увагу на її плечі та ходу.

– Ну, роздивилися? – посміхнулась вона. – У мене небагато часу, тому посидимо на лавочці у сквері.

– Добре, – знизав плечима. – Давайте тільки спершу познайомимося...

– Ви нетерплячі, як і всі чоловіки, – граціозним жестом дістала з сумочки пачку дорогих сигарет, блиснувши запальничкою.

– У вас же небагато часу... – нагадав я.

Із задоволенням закурила, швидко роззирнулася навкруги:

– Я справді поспішаю – треба ще дістатися до Борисполя. У мене – літак... Взагалі, я не збиралась сьогодні приїжджати до Чернігова. Так трапилося – з'явилось зайвих півдня. От і потягнуло на малу батьківщину. Я тут народилася – 38 років тому... – і, помітивши мій подив, задоволено примружила очі. – Непогано збереглася бабуся, правда? І, оцініть, жодних пластичних операцій!

– Я оцінив. То про що ви хотіли поговорити?

– Слухайте, це такий кайф – гуляти по Валу! – затягнулася сигаретою. – Все таке рідне! Шість років тут не була... Ну, вам цього все одно не збагнути – такого відчуття! Навіть поплакала трішки... А потім випадково натрапила на ваш „Ідеальний злочин". І хоч я справді вже поспішаю, захотілося

поговорити... Але спершу погляньте сюди, – вона простягнула руку, повела довгими красивими пальцями.

„Рука піаністки”, – тільки встиг подумати я, як жінка раптом блискавично штрикнула мене (буквально одним пальцем!) і в очах потьмарилося...

Коли я оговтався, вона так само сиділа поруч, спокійно струшуючи попіл сигарети.

– Що це було? – ошелешено доторкнувся до власної шиї.

– Не нервуйте – просто „відмикнула” вас на мить, аби не подумали, що я – не сповна розуму.

– Знаєте, тепер саме так я й можу подумати... – знову обмацав місце, яке щойно зазнало віроломної агресії.

– Послухайте, невже ви досі не здогадалися? Це – спеціальний прийом. Якби я штрикнула вас дещо сильніше, ви б тут, у сквері, з півгодини проспали. Проте, за бажання, я б легко відправила вас до раю. Ніхто б навіть нічого не помітив: сидить собі чоловік на лавочці, відпочиває...

– А... чому саме до раю? – розгублено поцікавився я.

– Ну, до пекла... Яка різниця? – приязно посміхнулася вона. – Не хвилюйтесь, я зовсім не збираюся цього робити і завжди професійно розраховую силу удару.

„Навіщо ви мене народили?”

Вона нарешті назвалась: „Я – Ліза. Вища освіта. Заміжня... Знаєте, ви мене заінтригували. Тобто ваша знайома – ну, та, з „Ідеального злочину”. Просто я, коли це скоювала, ніколи не використовувала музику. Навіть дивно, як я сама до такого не додумалася – вкоротити віку збоченцю за допомогою Моцарта. Яка романтика! Шкода, що я вже відійшла від справ. Так би мовити, на заслуженому відпочинку...”.

Ні, вона не скидалася на божевільну. Говорила спокійно, зосереджено. Не вихвалялась, а, швидше, констатувала те, що сталося з нею впродовж життя.

У дитинстві Ліза, за першої ліпшої нагоди, дивилася кінострічки про заможних і вродливих людей. Байдуже, яким був сюжет! Головне, щоб персонажі фільму ходили у красивому одязі, мешкали в розкішних будинках і подорожували у дорогих автомобілях та яхтах.

Родина Лізи жила дуже бідно, от дівчинка й мріяла про інше, краще життя. Якось, посварившись із батьками (вона не хотіла йти до школи в латаній сукні, а придбати нову не було за що), Ліза в розпачі вигукнула: „Навіщо ви мене народили, якщо не здатні купити навіть звичайний одяг? Мені соромно, що у мене – такі батьки!”.

Батько мовчки зняв пасок і щосили відлупцював неслухняну доньку. Вона проплакала півночі, доки в кімнату тихенько не зайшла мама: „Ой, Лізо, що ти накоїла? Тато сам не свій – ледве заснув! Навіщо було його гнівати? Хіба ми одні так живемо? Коли я була малою, то взагалі доношувала одяг і

взуття своїх братиків та сестричок. І нічого – виросла! Колись і в тебе будуть діти. Побачиш, як непросто заробляти на хліб. Чи ти розраховуєш одного дня вештатися вулицею і знайти мільйон? Ні, донечко, життя – це не казка. Так уже склалося, що багаті горнуться до багатих, а бідні – до бідних”.

Юна Ліза поглянула на ще молоду, але завчасно постарілу неньку, змучену нестатками та пиятикою батька, і рішуче промовила:

– Коли я виросту, то одягатимуся, мов королева, і житиму у палаці!

– Та я ж не проти, кожна мама бажає своїй доньці щастя, – зітхнула ненька. – Тільки пам’ятай: той, хто намагається злетіти надто високо, як правило, падає до самого низу...

– Я не впаду! – розмазуючи сльози, пообіцяла дівчинка.

Вона вирішила стати красивою і багатою. Для початку – звернути на себе увагу „крутих” однолітків, котрі мали заможних та впливових батьків. Але як це зробити? Про модні наряди та коштовні прикраси Ліза могла тільки мріяти. Море бачила лише в кіно (де вже там розповідати однокласникам про захоплюючі мандрівки!). Кишенькових грошей вистачало якраз на дорогу до школи і булочку. Навіть якщо увесь час ходити пішки, багато не зекономиш!

Записалася в секцію дзюдо й наполегливо тренувалась цілий рік. Та кого цим здивуєш? От якби вона стала чемпіонкою і їздила на змагання за кордон! Проте таланило чомусь іншим...

Леопард

„Час спливав, я дорослішала, а нічого не змінювалось. Та якось після тренування зайшла до кав’ярні. Звісно, ніяких „серйозних” грошей не мала – так, дріб’язок, аби сік випити і тістечко з’їсти. Але й це для мене було подією! – знову, наче між іншим, озирнулась навкруги співбесідниця. – Аж тут оточують мене троє придурків і починають чіплятися. Як я злякалася! Їм – років по 25. Всі – напідпитку. Короткі, „зеківські” зачіски. Пики – ніби у бультер’єрів... Почала проситися, пояснюю: „Я ще маленька, відпустіть мене!”, а вони гигочуть”.

Раптом підійшов чоловік у сірому светрі – сам такий спокійний, непримітний. Власне, не підійшов, а наче виріс з-під землі. Тихо промовив: „Залиште її”. Гицелі отетеріли: „Що?! Ми працюємо на П., а ти хто такий? Забирайся геть!”. П. на той час був відомим чернігівським бандитом. Проте мій несподіваний захисник анітрохи не збентежився. Цілком доброзичливо запропонував „бультер’єрам”: „Поговоримо на вулиці?”, а Лізу заспокоїв: „Коли ми зникнемо, зачекай п’ять хвилин і йди додому”. П’янделиги розвеселилися: чому не розважитися, не провчити нахабу, який не поважає „авторитетів”?! Звісно, ніхто з працівників та відвідувачів кав’ярні не втрутився...

Але Ліза не стрималась – вибігла услід за бандитами та людиною у сірому светрі. Тож все відбулося на її очах: „Це тривало буквально кілька секунд. Він не зробив жодного зайвого руху. Здавалося, навіть не торкнуся

до них, та за мить всі троє нерухомо лежали на землі... Я сховалась, проте цей дивний добродій одразу відчув мою присутність. Зітхнув: „Хіба я не просив тебе побути в кафе?” – „Вони зовсім не ворушаться. Ви їх убили?” – „Звичайно, ні, за півгодини отямляться... Не бійся, дівчинко, іди додому”.

Він неквапливо рушив у бік Валу, але Ліза почимчикувала вслід. Чоловік озирнувся:

– І довго ти мене переслідуватимеш?

– Довго, хочу бути такою, як ви!

Він посміхнувся:

– Дівчинко, я – привид. Ти хочеш стати привидом?

– Хочу! І робитиму все, що ви скажете...

„Йому було років 40, а мені – 15, – пригадувала Ліза. – Я обожнювала його. А він... Навіть не знаю, ким я була для нього. Старанною ученицею? Коханкою? Донькою? Чому він взагалі зв’язався зі мною? Адже в його становищі це було вкрай нерозважливо, навіть небезпечно! Розумієте, він не жив, як усі нормальні люди. Якось, десь за півроку нашого дивного спілкування, коли він уже більше довіряв мені, я дізналася, ну, може, не всю правду, але хоча б якусь її дещицю. Раніше Станіслав очолював підрозділ російських спецслужб. Одного разу він відмовився виконати наказ. Треба було вбити людину – відому жінку. Натомість він її попередив... Отож змушений був переховуватися. Переїхав до України, кілька разів змінював імена та прізвища, мав фіктивні шлюби. Мешкав то в одному місті, то в іншому. Так і потрапив до Чернігова”.

Ліза мигцем поглянула на годинник і закурила другу сигарету.

– Він був кілером? – запитав якомога спокійніше, ніби йшлося про роботу контролера у громадському транспорті.

– Що ви! – округлила очі. – Звичайно, ні. У Чернігові Станіслав працював телемайстром. Ну, може, ще десь підробляв вряди-годи...

– І ви його кохали?

– А чому ви дивуєтеся? Завдяки йому я скільки всього навчилась! Він був суперменом – сильним, мужнім, витривалим... А як він рухався – мов леопард! І в той же час, за будь-яких обставин, не втрачав своєї феноменальної врівноваженості. А ще він був дуже добрим – жодного разу мене не образив, не скривдив. Це ж я вмовила його кохатися! Мріяла, що колись вийду за нього заміж, народимо діточок... А потім він поїхав – якийсь хлопчик приніс мені запечатаний конверт. Там була коротенька прощальна цидулка: „Мені потрібно зникнути”. І купа грошей – тоді для мене просто астрономічна сума! Я згодом, завдяки цьому останньому його подарунку, інститут закінчила.

– І ви більше ніколи не бачили свого... вчителя?

– Не знаю... – замислено видихнула дим. – Здається, на одному кладовищі... Я взагалі часто буваю на цвинтарях, щоб заспокоїтися, подумати про вічне. Там тихо і несуєтно – звісно, якщо не зациклюватись на якійсь конкретній могилі... Так ось, я там, на пам’ятнику, бачила знімок людини,

дуже схожої на Станіслава. Правда, ім'я й прізвище – інші. Але я вже розповідала – він їх змінював, мов рукавички. Не впевнена, що і Станіслав – його справжнє ім'я! Якщо вірити напису, він не дожив навіть до 45-ти...

Суто жіноча робота

Здобувши вищу освіту, Ліза опинилася на роздоріжжі: працювати за невеличку зарплату чи втілювати давню мрію. І вона наважилась:

– Я була на війні – в одній із „гарячих точок". Приїхала туди, показала все, на що здатна, і мене взяли, навчили стріляти. Я була снайпером, виконувала деякі спеціальні завдання, так би мовити, в тилу ворога... Не хочу про це згадувати – то була помилка. Станіслав би цього не схвалив. Мене там поранили – я мало не збожеволіла від болю! Дивом уціліла... Відтоді ненавиджу зброю!

– Ви там убивали?

– А що роблять на війні? Ні, я там горобців рахувала!

– Розумієте, коли людина захищає свою країну – це одне, а коли вона вбиває за гроші...

– Ах, облиште! В усі часи були найманці, які професійно виконували свою роботу. Це така лотерея: або ти – гарматне м'ясо, або, якщо виживеш, доволі заможна і шанована людина. Інша справа, що пістолет чи гвинтівка – речі абсолютно неестетичні. Це просто якесь варварство. Садизм! Людина повинна йти з життя миттєво, не відчуваючи болю, навіть не усвідомивши, що сталося. Я б і сама хотіла так померти. І ви, мабуть, теж?

– Мені не подобається, коли людям вкорочують вік, хай і безболісно!

– Я не виправдовуюсь, а просто пригадую своє життя, – не знітилася співрозмовниця. – Вам ще цікаво?

* * *

Після поранення Ліза кілька місяців провела в лікарні. А, одужавши, купила квартиру в Москві. Та вдома не сиділося, тим більше, колишній бойовий командир, розшукавши підлеглу, запропонував їй звичну роботу: „Треба злітати в таку-то країну і влаштувати „нещасний випадок" одному впертому дідусеві. Так, щоб комар носа не підточив! Бо мої „орли" здатні лише по дахах із гвинтівками лазити... Ні, тут потрібно діяти негаласливо, я б сказав, ювелірно. Це – суто жіноча справа, саме для такого янголятка, як ти".

Ліза впоралась на диво легко. „Впертий дідусь" вийшов прогулятися, а незабаром його знайшли на газоні. „Серцевий напад..." – повідомили наступного дня газети.

Кілька місяців вона мандрувала Європою, насолоджуючись краєвидами Венеції та архітектурними пам'ятками Парижа. Доки не пролунав новий дзвінок: „Привіт, янголятко, маю для тебе неабияку пропозицію – екзотична країна, прекрасний клімат! Купайся в океані, засмагай досхочу... Ну, й про одного добродія подбаєш".

У неї був приємний, мелодійний голос, від якого ставало моторошно:

– Я влаштувала чотирнадцять „нещасних випадків”. Жодного разу не „прокололася”! І ніякої зброї – все зроблено ось цими пальчиками... – зітхнула. – Ви не повірите, але ті чоловіки всі були потворами!

– Та невже? – мимоволі відсахнувся від її ніжної долоні.

Вона спритно вихопила третю сигарету:

– Запевняю вас, я на „ура” ніколи не рипалася – ретельно готувалась до кожної поїздки. Такі досьє збирала! Тому в потрібний момент руки у мене не тремтіли...

– Чому ж ви тоді залишили таку вигідну роботу?

– Я не виконала наказ – так би мовити, одноосібно розірвала „угоду”. А в нашій професії – це неможливо: або кілер працює, або він – мертвий... Проте п’ятнадцятий „замовлений” чоловік виявився особливим – він мені настільки сподобався, що я ніяк не наважувалась його вбити. Мої роботодавці занервували: „Що відбувається?!”. Далі зволікати було не можна: або робити свою справу і одержувати звичну платню, або негайно виходити з гри, ризикуючи життям. Я вчинила, як справжня закохана ідіотка – попередила його і підписала собі смертний вирок. Так само вчинив колись Станіслав. Правда, він не розповідав, чи було у нього щось потім із тією жінкою.

– Ох, нелегке життя у кілера...

Вона посуворішала:

– Не іронізуйте, ви уявити собі не можете, що це таке – жити з відчуттям постійної небезпеки! Але я його кохаю і ми досі разом. Хоч і доводиться увесь час переховуватися. Нам не можна мати дітей, адже мої колишні покровителі ніколи не пробачать зради!

Ліза поглянула на годинник, підвелась:

– Все, пане журналісте, розбігаємося. Бережіть себе!

– Дякую, я сплю спокійно... До речі, ваша дитяча мрія здійснилась?

– Авжеж, я – досить заможна. А крім того, справді кохана і ще молода!

– Але ви хоч іноді висипаєтеся?

Вона пильно поглянула мені у вічі:

– Знаєте, якби я не була такою хорошою і вихованою, то просто б убила вас за це запитання...

ЗМІСТ:

Справи детектива Самарцева
Справи детектива Самарцева……..3
Операція «Шапокляк»……10
Зникнення бізнесмена……..20
Помста Мальвіни……..27
Сицилійський захист……35
Рука диявола……..42
Ігуана……..51
Викрадення Аліси……..61
Курортний роман……...77
Мене замовили……...95

Нові пригоди детектива Самарцева
Голос……...103
Вампір……125

Страх……...148
Фізіогноміка……...164
Таємна служба……182

Бувальщини

Щасливе… пограбування……..208
Ідеальний злочин……....218
Пані кілер……224